

CRNA GORA
ZAVOD ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O RADU
ZA 2023. GODINU

Podgorica, januar 2024. godine

SADRŽAJ:

	Uvod	4
1.	STANJE I KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA	5
1.1.	Kretanje nezaposlenosti	5
1.2.	Stopa nezaposlenosti	6
1.3.	Kvalifikaciona struktura nezaposlenih	7
1.4.	Regionalna struktura nezaposlenosti	8
1.5.	Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja	10
1.6.	Starosna struktura nezaposlenih	11
1.7.	Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža	12
1.8.	Novoprijavljeni	13
1.9.	Lica sa invaliditetom	14
1.10.	Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima	14
1.11.	Oglašavanje slobodnih radnih mjesta	16
1.12.	Zapošljavanje sa evidencije Zavoda za zapošljavanje	19
1.13.	Prava za vrijeme nezaposlenosti	20
1.14.	Zapošljavanje i rad staranaca	23
2.	PROGRAMSKE AKTIVNOSTI	26
2.1.	Stručni tretman nezaposlenih lica	26
2.2.	Profesionalna orijentacija	27
2.3.	Posredovanje pri zapošljavanju i rad sa poslodavcima	35
2.4.	Međunarodno posredovanje i EURES	43
2.5.	Sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja	47
2.5.1.	Obrazovanje i osposobljavanje odraslih	48
2.5.2.	Podsticaji za preduzetništvo	54
2.5.3.	Podsticaji za zapošljavanje	55
2.5.4.	Direktno otvaranje radnih mjesta – javni rad	56
2.5.5.	Pilot projekat "Aktiviranje žena"	58
2.5.6.	Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem	59
2.6.	Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom	61
2.7.	Program grantova za samozapošljavanje	72
2.8.	Instrumenti za predpristupnu podršku	74
2.9.	Pravni poslovi	77
2.10.	Evidencije, statistika i istraživanja u oblasti zapošljavanja	81
2.10.1.	Evidencije u oblasti zapošljavanja	81
2.10.2.	Statistika i istraživanja u oblasti zapošljavanja	83
3.	RAD SLUŽBI I ODJELJENJA	85
3.1.	Služba za kadrovske i opšte poslove	85
3.2.	Služba za javne nabavke	95
3.3.	Služba za finansijske poslove	99
3.4.	Služba za informacioni sistem	102
3.5.	Odjeljenje za unutrašnju reviziju	107
4.	PRILOG – Tabele br. 38-81, prikazuju stanje i kretanja na tržištu rada u Crnoj Gori i aktivnosti koje je realizivao Zavod tokom 2023. godine	110

Pregled tabela iz priloga:

Tabela	Nnaziv tabele	Strana
Tabela 38	Nezaposleni – po opštinama, biroima rada i polu	110
Tabela 39	Kretanje nezaposlenosti po mjesecima u 2023. godini	111
Tabela 40	Stope nezaposlenosti po opštinama i mjesecima u 2023. godini	112
Tabela 41	Nezaposleni – po opštinama, biroima rada i stepenima stručne spreme	113
Tabela 42	Nezaposleni – po opštinama, biroima rada, stepenima stručne spreme i polu	114
Tabela 43	Nezaposleni po opštinama, biroima rada, nivoima i podnivoima obrazovanja i polu	115
Tabela 44	Nezaposleni prema opštinama, biroima rada, polu i dužini traženja zaposlenja	117
Tabela 45	Nezaposleni – prema dužini traženja zaposlenja, polu i stepenima stručne spreme	118
Tabela 46	Nezaposleni – prema godinama starosti i dužini traženja zaposlenja	118
Tabela 47	Nezaposleni – prema opštinama, biroima rada i godinama starosti	119
Tabela 48	Nezaposleni prema godinama starosti, polu i stepenu stručne spreme	120
Tabela 49	Nezaposleni prema dužini radnog staža, polu i stepenima stručne spreme	121
Tabela 50	Nezaposleni prema opštinama, biroima rada, polu i dužini radnog staža	122
Tabela 51	Nezaposleni prema grupama zanimanja i stepenima stručne spreme	123
Tabela 52	Lica sa invaliditetom – po opštinama, biroima rada i stepenima stručne spreme	126
Tabela 53	Lica sa invaliditetom – po opštinama, biroima rada i nivoima obrazovanja	127
Tabela 54	Lica sa invaliditetom – prema vrstama statusa	128
Tabela 55	Lica sa invaliditetom po rješenju komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda – prema stepenu invalidnosti	129
Tabela 56	Lica sa invaliditetom po godinama starosti	130
Tabela 57	Novoprijavljeni po opštinama, biroima rada, polu i stepenima obrazovanja	131
Tabela 58	Novoprijavljeni po opštinama, biroima rada, polu i nivoima kvalifikacije obrazovanja	132
Tabela 59	Novoprijavljeni prema stepenima stručne spreme	133
Tabela 60	Novoprijavljeni prema razlogu prestanka radnog odnosa	133
Tabela 61	Novoprijavljeni - prema starosnim grupama	135
Tabela 62	Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licma prema opštinama i stepenima stručne spreme	136
Tabela 63	Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licma prema opštinama i nivoima obrazovanja	137
Tabela 64	Prijavljena slobodna radna mjesta – po opštinama i biroima rada	138
Tabela 65	Prijavljena slobodna radna mjesta - po opštinama, biroima rada i stepenima obrazovanja	139
Tabela 66	Oglašena slobodna radna mjesta - po opštinama, biroima rada i nivoima i podnivoima obrazovanja	140
Tabela 67	Prijavljena slobodna radna mjesta - po djelatnostima i vrsti radnog odnosa	141
Tabela 68	Pregled broja posredovanja po opštinama, biroima rada, stepenima stručne spreme i polu	142
Tabela 69	Pregled broja lica za koja se posredovalo po biroima rada, stepenima stručne spreme i polu	143
Tabela 70	Pregled broja posredovanja po biroima rada, polu i nivoima i podnivoima kvalifikacije obrazovanja	144
Tabela 71	Pregled broja lica ua koje se posredovalo po biroima rada, polu i nivoima i podnivoima kvalifikacije obrazovanja	146
Tabela 72	Zapošljavanje prema opštinama, biroima rada i stepenima stručne spreme - prema podacima Uprave prihoda i carina, lica sa evidencije Zavoda	148
Tabela 73	Zapošljavanje prema opštinama, biroima rada i nivoima kvalifikacija - prema podacima Uprave prihoda i carina, lica sa evidencije Zavoda	149
Tabela 74	Pregled zapošljavanja prema djelatnostima poslodavaca i SSS	151
Tabela 75	Pregled zapošljavanja prema djelatnostima poslodavaca i NOK-u - prema podacima Uprave prihoda i carina, lica sa evidencije Zavoda	152
Tabela 76	Pregled broja ispata novčanih naknada po opštinama, biroima rada i mjesecima	154
Tabela 77	Pregled isplata novčanih naknada u 2023. godini	155
Tabela 78	Pregled izdatih dozvola za privremeni boravak i rad stranaca prema državama porijekla	156
Tabela 79	Učesnici programa aktivne politike zapošljavanja	159
Tabela 80	Struktura učesnika programa aktivne politike zapošljavanja	160
Tabela 81	Učesnici programa i opredijeljena sredstva po regionima	161

UVOD

U skladu sa članom 14. Statuta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore Upravni odbor Zavoda usvaja polugodišnji izvještaj o radu Zavoda. Ovaj izvještaj za cilj ima prikaz osnovnih kretanja na tržištu rada (period u komparaciji sa uporednim periodom prethodne godine) i prikazivanje rezultata rada Zavoda u izvještajnom periodu.

Izvještaj se formira u Sektoru za evidenciju, statistiku i istraživanja u oblasti zapošljavanja na osnovu izvještaja o radu koji dostavljaju rukovodioci sektora, službi i odjeljenja. Nakon usvajanja izvještaj se dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove rada i zapošljavanja i dostupan je javnosti objavljivanjem na web sajtu Zavoda (link: [strategije-planovi-analize-i-izvjestaji](#)).

Izvještaj se sastoji od četiri dijela:

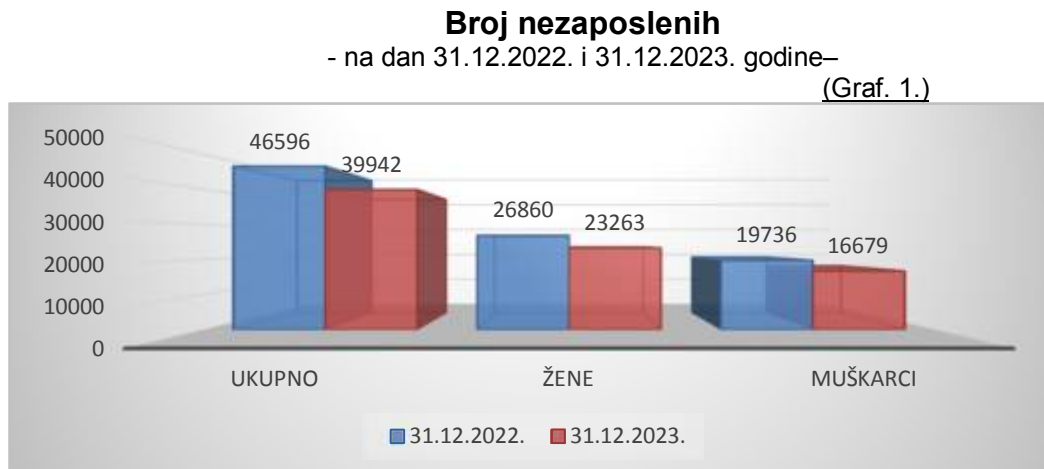
- Prvim dijelom je obuhvaćeno stanje na tržištu rada Crne Gore kroz prikaz:
 - o kretanja nezaposlenosti,
 - o stope nezaposlenosti,
 - o kvalifikacione strukture nezaposlenih lica,
 - o regionalne strukture nezaposlenosti,
 - o strukture nezaposlenosti prema dužini traženja zaposlenja,
 - o starosne strukture,
 - o strukture nezaposlenih lica prema dužini radnog staža,
 - o novoprijavljenih nezaposlenih lica,
 - o lica sa invaliditetom,
 - o oglašavanja slobodnih radnih mjesta,
 - o zapošljavanja sa evidencije Zavoda,
 - o osiguranja za slučaj nezaposlenosti i
 - o zapošljavanja i rada stranaca;
- U drugom dijelu dat je prikaz Programskih aktivnosti kojima su realizovane mjere aktivne politike zapošljavanja (APZ) u 2023. godini;
- U trećem dijelu dat je prikaz aktivnosti službi i odjeljenja u skladu sa organizacionom strukturom Zavoda;
- Četvrti dio čine tabelarni prilozi koji su osnova za izradu Izvještaja, a sadrže podatke o stanju i kretanjima na tržištu rada.

1. STANJE I KRETANJA NA TRŽIŠTU RADA

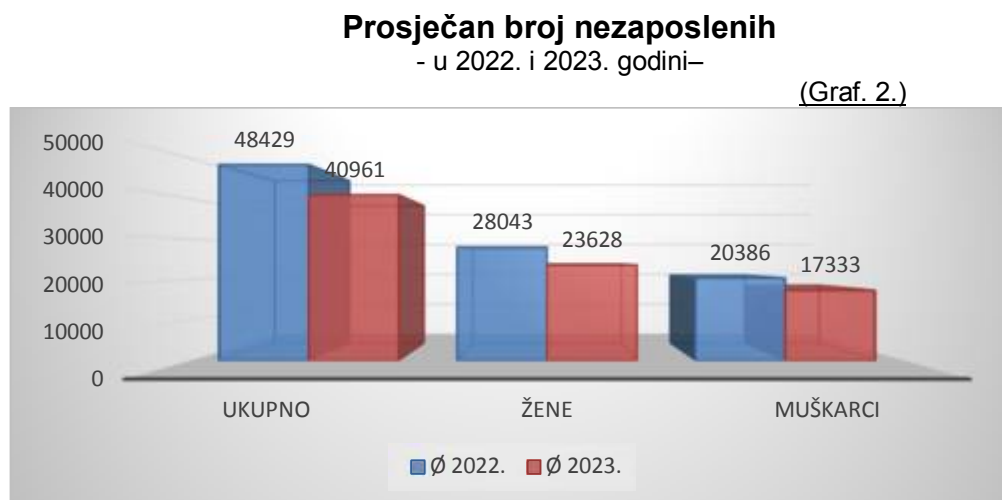
1.1. Kretanje nezaposlenosti

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje na dan **31. decembar 2023. godine** nalazilo se **39.942 nezaposlenih lica** (od toga je 23.263 žena ili 58,24%).

U odnosu na 31.12.2022. godine (46.596 lica, a od toga 26.860 žene ili 57,64%) broj nezaposlenih je smanjen za 6.654 lica ili za 14,28%.

Prosječan broj nezaposlenih u 2023. godini je iznosio 40.961, a prosječan broj nezaposlenih žena 23.628. U odnosu na prosječan broj nezaposlenih u 2022. godini, kada je bilo 48.429 lica (28.043 žena) došlo je do prosječnog smanjenja nezaposlenih za 7.468 ili 15,42%.

Na evidenciji **ostalih tražilaca zaposlenja** na dan 31.12.2023. godine nalazilo se 231 lice (od toga 129 žena ili 55,84%), od kojih je 37 redovnih učenika (17 žena), 65 studenata osnovnih studija (35 žena), 2 lica koja su registrovana kao preduzetnici i 126 zaposlenih lica koja traže promjenu zaposlenja (77 žena).

1.2. Stopa nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti, posmatrana kao odnos broja registrovanih nezaposlenih i aktivnog stanovništva (registrovani nezaposleni i registrovani zaposlenih), u **decembru 2023. godine**, je iznosila 13,95%. U odnosu na stopu nezaposlenosti iz decembra 2022. godini, kada je iznosila 16,96%, došlo je do smanjenja stope za 3,01 procentni poen.

Prosječna stopa nezaposlenosti u 2023. godini, posmatrana kao odnos prosječnog broja registrovanih nezaposlenih i prosječnog broja aktivnog stanovništva tokom godine (prosječan broj registrovanih nezaposleni i prosječan broj registrovanih zaposlenih), je iznosila 14,35%. Prosječna stopa nezaposlenosti u 2022. godine je iznosila 17,79%, tako da je došlo do smanjenja prosječne stope nezaposlenosti za 3,44 procentna poena.

Stope nezaposlenosti

- decembar 2023. i prosječna u 2023. godini-

(Tab.1.)

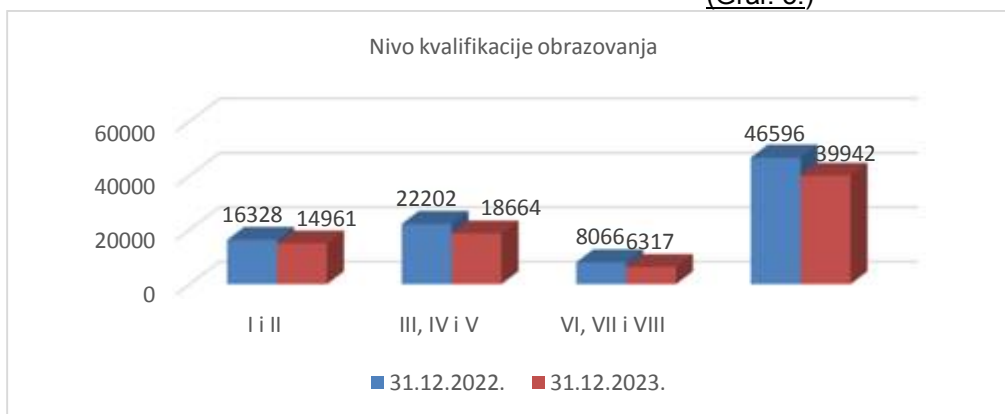
Rb	Opština	Decembar 2023. godine				Ø I-XII 2023. godine			
		Nezapo- sleni	Zaposleni	Aktivno stanovništvo	Stopa nezaposlenosti	Nezapo- sleni	Zaposleni	Aktivno stanovništvo	Ø Stopa nezaposlenosti
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2/4)	6	7	8 (6+7)	9 (6/8)
1	Andrijevica	827	590	1417	58.36	835	590	1425	58.60
2	Berane	4248	5424	9672	43.92	4300	5382	9682	44.41
3	Budva	759	22572	23331	3.25	737	22917	23654	3.12
4	Bijelo Polje	3589	9198	12787	28.07	3767	9579	13346	28.23
5	Bar	1495	16699	18194	8.22	1504	16701	18205	8.26
6	Cetinje	1052	4001	5053	20.82	1097	3968	5065	21.66
7	Danilovgrad	827	4576	5403	15.31	861	4522	5383	15.99
8	Zeta	650	2626	3276	19.84	654	2484	3138	20.84
9	Gusinje	679	318	997	68.10	670	307	977	68.58
10	H. Novi	513	12770	13283	3.86	450	13263	13713	3.28
11	Kolašin	795	1587	2382	33.38	809	1582	2391	33.84
12	Kotor	256	8350	8606	2.97	214	8558	8772	2.44
13	Mojkovac	904	1429	2333	38.75	919	1390	2309	39.80
14	Nikšić	3960	17425	21385	18.52	4174	17280	21454	19.46
15	Podgorica	6701	108833	115534	5.80	7004	105952	112956	6.20
16	Plav	2006	1398	3404	58.93	1976	1396	3372	58.60
17	Petnjica	968	343	1311	73.84	999	337	1336	74.78
18	Pljevlja	2215	6837	9052	24.47	2279	6777	9056	25.17
19	Plužine	222	536	758	29.29	233	531	764	30.50
20	Rožaje	4871	3763	8634	56.42	4945	3707	8652	57.15
21	Šavnik	82	319	401	20.45	83	329	412	20.15
22	Tivat	250	7684	7934	3.15	291	7696	7987	3.64
23	Tuzi	904	2424	3328	27.16	907	2311	3218	28.19
24	Ulcinj	1012	5992	7004	14.45	1096	6171	7267	15.08
25	Žabljak	157	755	912	17.21	157	756	913	17.20
26	Crna Gora	39942	246449	286391	13.95	40961	244484	285445	14.35

1.3. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih

Na evidenciji Zavoda se nalazi 14.961 lice ili 37,46% sa I i II nivoom kvalifikacija obrazovanja (31.12.2022. godine 16.328 lica ili 35,04%). Nezaposlenih sa III, IV i V nivoom kvalifikacija obrazovanja je 18.664 ili 46,73% (31.12.2022. godine 22.202 ili 47,65%), a sa VI, VII i VIII nivoom obrazovanja (visokoškolci) – 6.317 lica ili 15,82% (31.12.2022. godine 8.066 lica ili 17,31%).

Nezaposleni prema kvalifikacionoj strukturi (nivoi obrazovanja – Nacionalni okvir kvalifikacija)

- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine –
(Graf. 3.)

Broj nezaposlenih po polu i nivoima kvalifikacije obrazovanja

- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine –

(Tab.2.)

Rb.	Nivo/podnivo kvalifikacija obrazovanja	31.12.2022.			31.12.2023.			Odnosi 4:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom.raz.	Indeks
		1	2	3	4	5	6	7	8 (5-2)
1	I-1	4177	2815	1362	3963	2684	1279	-214	94.88
2	I-2	11003	6216	4787	10014	5691	4323	-989	91.01
3	II	1148	639	509	984	553	431	-164	85.71
4	III	8813	3973	4840	7538	3467	4071	-1275	85.53
5	IV-1	12716	7700	5016	10573	6518	4055	-2143	83.15
6	IV-2	105	22	83	94	26	68	-11	89.52
7	V	568	304	264	459	244	215	-109	80.81
8	VI	3322	2115	1207	2701	1722	979	-621	81.31
9	VII-1	4362	2827	1535	3260	2113	1147	-1102	74.74
10	VII-2	365	239	126	335	235	100	-30	91.78
11	VIII	17	10	7	21	10	11	4	123.53
12	Ukupno:	46596	26860	19736	39942	23263	16679	-6654	85.72

1.4. Regionalna struktura nezaposlenosti

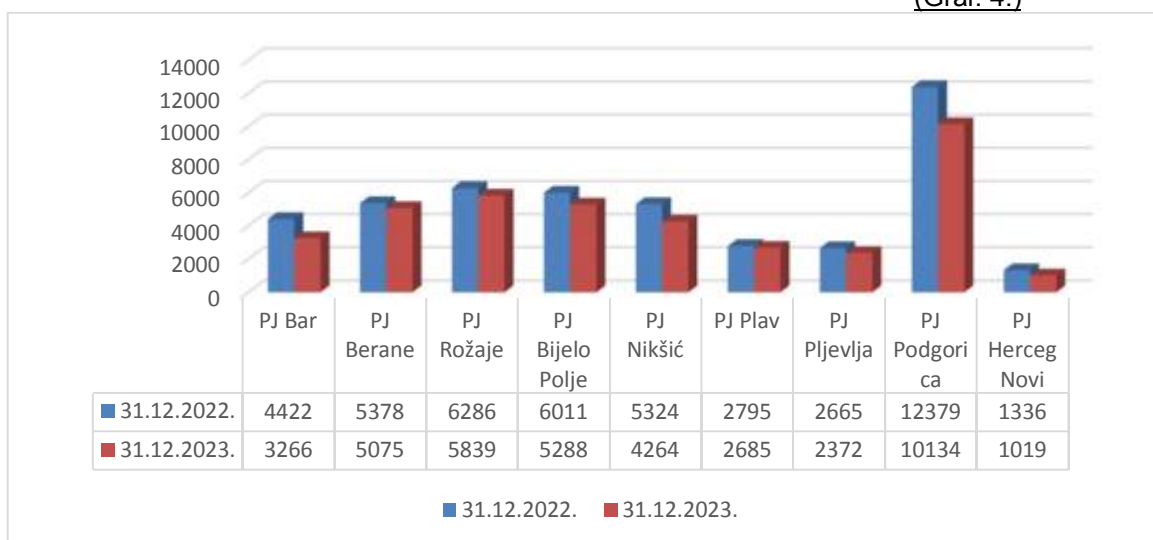
Najviše nezaposlenih, na dan 31. decembar 2023. godine, imali su Područna jedinica Podgorica, za Podgoricu, Danilovgrad, Cetinje, Tuzi i Zetu – 10.134 lica ili 25,37% (31.12.2022. godine 12.379 lica ili 26,57%), PJ Rožaje, za opštine Rožaje i Petnjica – 5.839 lica ili 14,62% (31.12.2022. godine 6.286 lica ili 13,49%) i PJ Bijelo Polje, za opštine Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin – 5.288 lica ili 13,24% (31.12.2022. godine 6.011 lica ili 12,90%)

Najmanji broj nezaposlenih lica je registrovan u Područnoj jedinici Herceg Novi, za opštine Herceg Novi, Kotor i Tivat – 1.019 lica ili 2,55% (31.12.2022. godine 1.336 lica ili 2,87%), Područnoj jedinici Pljevlja, za opštine Pljevlja i Žabljak – 2.372 lica ili 5,94% (31.12.2022. godine 2.665 lica ili 5,72%) i Područnoj jedinici Plav, za opštine Plav i Gusinje – 2.685 lica ili 6,72% (31.12.2022. godine 2.795 lica ili 6%).

Nezaposleni po područnim jedinicama

- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine -

(Graf. 4.)

Promjene broja nezaposlenih po područnim jedinicama i biroima rada
- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine –

(Tab. 3.)

Rb	Područna jedinica/ Biro rada	31.12.2022.	%	31.12.2023.	%	Odnosi 4:2	
						Nom. razlika	Index
						6	7
1	Bar	1860	3.99	1495	3.74	-365	80.38
2	Budva	913	1.96	759	1.90	-154	83.13
3	Ulcinj	1649	3.54	1012	2.53	-637	61.37
4	PJ Bar	4422	9.49	3266	8.18	-1156	73.86
5	Berane	4515	9.69	4248	10.64	-267	94.09
6	Andrijevica	863	1.85	827	2.07	-36	95.83
7	PJ Berane	5378	11.54	5075	12.71	-303	94.37
8	Rožaje	5253	11.27	4871	12.20	-382	92.73
9	Petnjica	1033	2.22	968	2.42	-65	93.71
10	PJ Rožaje	6286	13.49	5839	14.62	-447	92.89
11	Bijelo Polje	4165	8.94	3589	8.99	-576	86.17
12	Mojkovac	975	2.09	904	2.26	-71	92.72
13	Kolašin	871	1.87	795	1.99	-76	91.27
14	PJ Bijelo Polje	6011	12.9	5288	13.24	-723	87.97
15	Nikšić	4982	10.69	3960	9.91	-1022	79.49
16	Šavnik	93	0.2	82	0.21	-11	88.17
17	Plužine	249	0.53	222	0.56	-27	89.16
18	PJ Nikšić	5324	11.43	4264	10.68	-1060	80.09
19	Plav	2101	4.51	2006	5.02	-95	95.48
20	Gusinje	694	1.49	679	1.70	-15	97.84
21	PJ Plav	2795	6	2685	6.72	-110	96.06
22	Pljevlja	2495	5.35	2215	5.55	-280	88.78
23	Žabljak	170	0.36	157	0.39	-13	92.35
24	PJ Pljevlja	2665	5.72	2372	5.94	-293	89.01
25	Podgorica	8311	17.84	6701	16.78	-1610	80.63
26	Tuzi	991	2.13	904	2.26	-87	91.22
27	Zeta	726	1.56	650	1.63	-76	89.53
31	Cetinje	1391	2.99	1052	2.63	-339	75.63
32	Danilovgrad	960	2.06	827	2.07	-133	86.15
33	PJ Podgorica	12379	26.57	10134	25.37	-2245	81.86
34	Herceg Novi	615	1.32	513	1.28	-102	83.41
35	Kotor	322	0.69	256	0.64	-66	79.50
36	Tivat	399	0.86	250	0.63	-149	62.66
37	PJ Herceg Novi	1336	2.87	1019	2.55	-317	76.27
38	CRNA GORA	46596	100	39942	100	-6654	85.72

1.5. Struktura nezaposlenih prema dužini traženja zaposlenja

Zaposlenje **preko jedne godine traži 29.209 lica ili 73,13%** od ukupnog broja nezaposlenih na evidenciji Zavoda (na dan 31.12.2022. godine 32.746 lica ili 70,28%), **preko tri godine 18.306 lica ili 46,83%** nezaposlenih (31.12.2022. godine 16.597 lica ili 35,62%), **a preko 5 godina 11.602 lica ili 29,05%** (31.12.2022. godine 10.778 lica ili 23,13%).

Nezaposleni prema dužini traženja zaposlenja

- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine -

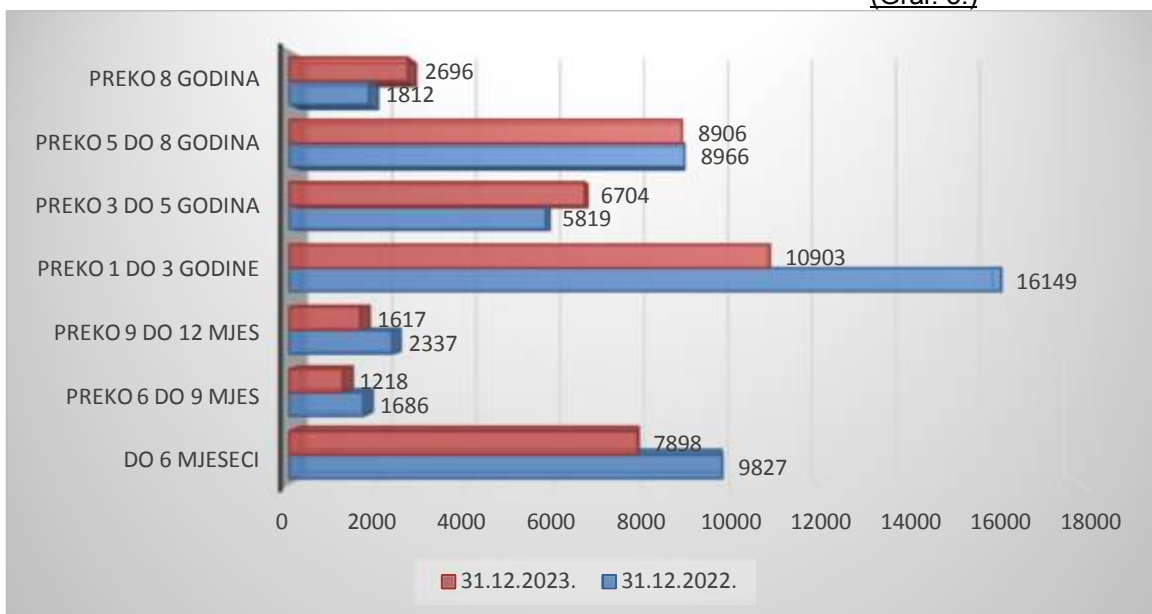
(Tab. 4.)

Rb	Dužina traženja zaposlenja 1	31.12.2022. godine			31.12.2023. godine			Odnosi 5:2	
		Ukupno 2	Žene 3	Muškarci 4	Ukupno 5	Žene 6	Muškarci 7	Nom.raz. 8	Indeks 9
1	Do 6 mjeseci	9827	5724	4103	7898	4637	3261	-1929	80.37
2	Preko 6 do 9 mjes	1686	955	731	1218	668	550	-468	72.24
3	Preko 9 do 12 mjes	2337	1371	966	1617	887	730	-720	69.19
4	DO 1 GODINE	13850	8050	5800	10733	6192	4541	-3117	77.49
5	Preko 1 do 3 godine	16149	9617	6532	10903	6705	4198	-5246	67.52
6	Preko 3 do 5 godina	5819	3393	2426	6704	3970	2734	885	115.21
7	Preko 5 do 8 godina	8966	5108	3858	8906	5276	3630	-60	99.33
8	Preko 8 godina	1812	692	1120	2696	1120	1576	884	148.79
9	PREKO 1 GODINE	32746	18810	13936	29209	17071	12138	-3537	89.20
10	Ukupno:	46596	26860	19736	39942	23263	16679	-6654	85.72

Nezaposleni prema dužini traženja zaposlenja

- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine -

(Graf. 5.)

1.6. Starosna struktura nezaposlenih lica

Lica starosti do 25 godina ima 3.650 ili 9,14% od ukupnog broja nezaposlenih (31.12.2022. godine 4.338 ili 9,31%), a preko 50 godina 14.031 ili 35,13% (na dan 31.12.2022. godine 15.183 ili 32,58%).

Nezaposleni prema godinama starosti

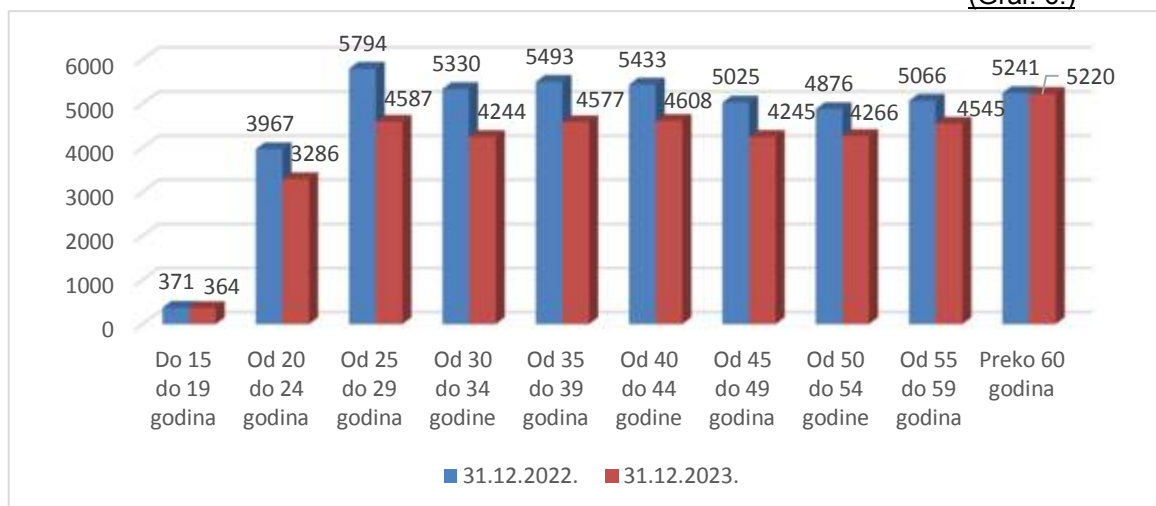
(Tab. 5.)

Rb	Starosna grupa	31.12.2022. godine			31.12.2023. godine			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Do 15 do 19 godina	371	179	192	364	184	180	-7	98.11
2	Od 20 do 24 godina	3967	2316	1651	3286	1912	1374	-681	82.83
3	Od 25 do 29 godina	5794	3707	2087	4587	2979	1608	-1207	79.17
4	Od 30 do 34 godine	5330	3427	1903	4244	2786	1458	-1086	79.62
5	Od 35 do 39 godina	5493	3489	2004	4577	2956	1621	-916	83.32
6	Od 40 do 44 godine	5433	3197	2236	4608	2720	1888	-825	84.82
7	Od 45 do 49 godina	5025	2775	2250	4245	2345	1900	-780	84.48
8	Od 50 do 54 godine	4876	2555	2321	4266	2269	1997	-610	87.49
9	Od 55 do 59 godina	5066	2549	2517	4545	2315	2230	-521	89.72
10	Preko 60 godina	5241	2666	2575	5220	2797	2423	-21	99.60
11	Ukupno:	46596	26860	19736	39942	23263	16679	-6654	85.72

Nezaposleni prema godinama starosti

- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine -

(Graf. 6.)

1.7. Struktura nezaposlenih prema dužini radnog staža

Prvi put traži zaposlenje, odnosno nema evidentiranog radnog staža 17.794 lica ili 44,55% (na dan 31.12.2022. godine 19.806 lica ili 42,51%). Radni staž posjeduje 22.148 lica ili 55,45% (na dan 31.12.2022. godine 26.790 lica ili 57,49%).

Nezaposleni prema dužini radnog staža

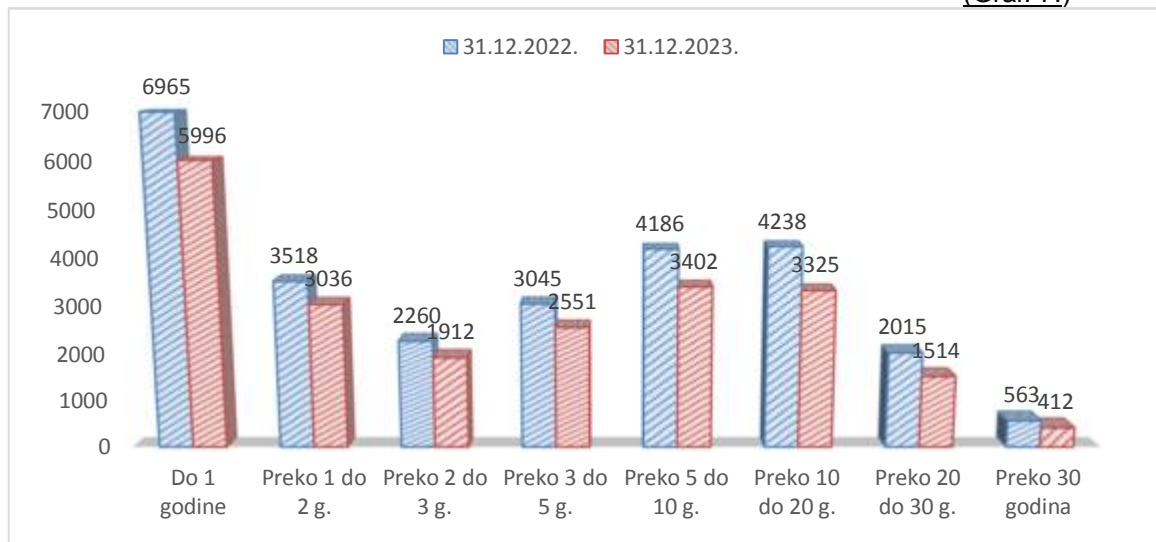
(Tab. 6.)

Rb	Radni staž	31.12.2022. godine			31.12.2023. godine			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom. raz.	Indeks
		2	3	4	5	6	7	8	9
1	Bez staža	19806	12378	7428	17794	11164	6630	-2012	89.84
2	Do 1 godine	6965	4027	2938	5996	3451	2545	-969	86.09
3	Preko 1 do 2 g.	3518	2081	1437	3036	1828	1208	-482	86.30
4	Preko 2 do 3 g.	2260	1355	905	1912	1146	766	-348	84.60
5	Preko 3 do 5 g.	3045	1819	1226	2551	1475	1076	-494	83.78
6	Preko 5 do 10 g.	4186	2297	1889	3402	1912	1490	-784	81.27
7	Preko 10 do 20 g.	4238	2022	2216	3325	1596	1729	-913	78.46
8	Preko 20 do 30 g.	2015	705	1310	1514	563	951	-501	75.14
9	Preko 30 godina	563	176	387	412	128	284	-151	73.18
10	Sa stažom	26790	14482	12308	22148	12099	10049	-4642	82.67
11	Ukupno:	46596	26860	19736	39942	23263	16679	-6654	85.72

Nezaposleni prema dužini radnog staža

- na dan 31.12.2022. i 31.12.2023. godine –

(Graf. 7.)

1.8. Novoprijavljeni

Tokom 2023. godine na evidenciju Zavoda za zapošljavanje se prijavilo **22.056 lica**. Od navedenog broja, broj lica koja se prvi put prijavljuju je 4.762 ili 21,59%, dok se 17.294 lica ili 78,41% već prijavljivalo na evidenciju Zavoda. U odnosu na 2022. godinu prijavljeno je 6.178 lica manje ili 21,88% (u 2022. godini – 28.234 novoprijavljena lica).

Pregled novoprijavljenih

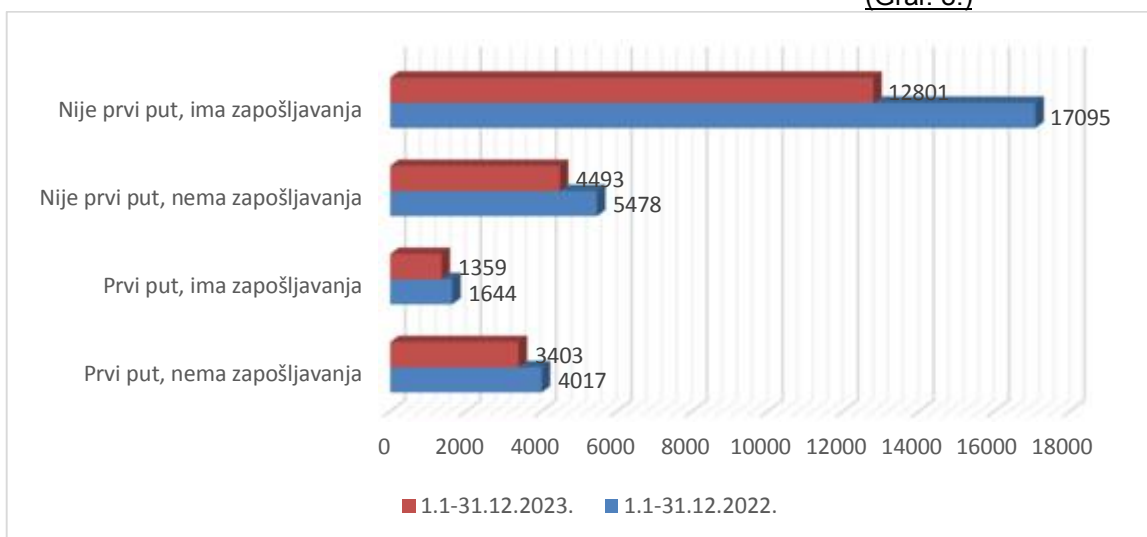
(Tab. 7.)

Rb	Novoprijavljeni	1.1 – 31.12.2022.			1.1 – 31.12.2023.			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom. raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Prvi put, nema zap	4017	2202	1815	3403	1822	1581	-614	84.71
2	Prvi put, ima zap	1644	972	672	1359	778	581	-285	82.66
3	Nije prvi put, nema zap	5478	3372	2106	4493	2683	1810	-985	82.02
4	Nije prvi put, ima zap	17095	9480	7615	12801	7282	5519	-4294	74.88
5	UKUPNO:	28234	16026	12208	22056	12565	9491	-6178	78.12

Novoprijavljeni

- u 2022. i 2023. godini -

(Graf. 8.)

Najviše novoprijavljenih lica bilo je u Podgorici (5.776 ili 26,19%), Nikšiću (2.912 ili 13,2%) i Bijelom Polju (1.987 ili 9,01%). Najviše novoprijavljenih je u starosnoj dobi od 18 do 25 godina (4.934 ili 22,37%) i od 25 do 30 godina (4.130 ili 18,72%).

Posmatrano prema razlozima prestanka radnog odnosa, najviše novoprijavljenih je onih kojima je radni odnos prestao zbog isteka rada na određeno radno vrijeme (8.200 ili 77,04% od novoprijavljenih sa radnim stažom), zatim zbog zaključenog sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa (636 ili 5,97%) i pismene izjave zaposlenog da želi da raskine radni odnos (otkaz ugovora o radu) – 416 ili 3,91%.

1.9. Lica sa invaliditetom

Na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, na dan 31.12.2023. godine, nalazilo se 9.522 lica sa invaliditetom, od čega je 5.620 ili 59,02% žena. U odnosu na isti dan 2022. godine, kada je registrovano 9.864 lica sa invaliditetom (5.758 žena ili 58,37%), došlo je do smanjenja za 342 lica ili 3,47%.

Najviše lica sa invaliditetom je registrovano u Birou rada Berane 2.147 ili 22,55% (od čega je 1.165 žena ili 54,26%), zatim u Birou rada Rožaje 1.957 ili 20,55% (od čega je 1.316 žena ili 67,24%) i u Birou rada Bijelo Polje 915 ili 9,61% (od čega je 521 žena ili 6,94%)

Posmatrano prema nivoima obrazovanja, najviše lica sa invaliditetom je bez zanimanja i stručne spreme 4.625 ili 48,57%, zatim sa III nivoom obrazovanja 2.127 ili 22,34% i IV nivoom 1.981 ili 20,8%.

Najviše lica sa invaliditetom je po rješenju komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda – 8.695 ili 91,31%, kategorisane omladine 477 ili 5,01% i invalida rada II i III kategorije 270 ili 2,83%.

Posmatrano prema godinama starosti najviše lica sa invaliditetom je u starosnoj grupi preko 60 godina – 2.554 lica ili 26,82%, od 55 do 60 godina starosti – 2.039 lica ili 21,41% i od 50 do 55 godina 1.548 ili 16,26%.

1.10. Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima

U 2023. godine Zavod za zapošljavanje je kroz upravni postupak donošenja rješenja o prestanku vođenja evidencije o nezaposlenim licima prestao da vodi evidenciju za 27.684 nezaposlenih lica (15.558 žena ili 56,19%). U odnosu na 2022. godinu urađeno je 9.982 rješenja o prestanku vođenja evidencije manje ili 26,5% (u 2022. godini Zavod je donio 37.666 rješenja o prestanku vođenja evidencije o nezaposlenim licima, od čega 22.927 ili 60,67% za žene).

Glavni razlozi prestanka vođenja evidenciju su: lice nije raspoloživo za rad – 11.223 ili 40,54%, kada nezaposleno lice zasnjuje radni odnos na punim radnim vremenom na određeno vrijeme – 8.227 ili 29,72%, stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa – 2.359 ili 8,52%, lica na sezonskom radu 2.087 ili 7,54% i kada se nezaposleno lice samo odjavi sa evidencije organizacije za zapošljavanje – 1.467 ili 5,3%.

Najviše rješenja o prestanku vođenja evidencije je izvršeno u Birou rada Podgorica 7.104 ili 25,66%, zatim u biroima rada: Nikšić 3.871 ili 13,66%, Bijelo Polje 2.488 ili 8,99%, Berane 1.795 ili 6,48% i Bar 1.574 ili 5,68%.

Pregled prestanka vođenja evidencije¹ o nezaposlenim licima u 2023. godini
(Tab.8.)

Biro rada	Ukupno	R1	R2	R4	R14	R165	R221	R1664	OSTALI
Andrijevića	218	45	4	22	16	66	9	14	42
Berane	1795	600	31	82	28	142	729	84	99
Budva	595	133	4	18	12	138	182	81	27
Bijelo Polje	2488	1088	12	80	109	165	648	178	208
Bar	1574	251	20	34	136	202	735	150	46
Cetinje	679	230	13	44	23	83	190	53	43
Danilovgrad	778	146	2	2	3	82	486	38	19
Zeta	573	162	11	3	28	11	299	42	17
Gusinje	125	39	8	5	7	4	8	23	31
Herceg Novi	649	116	1	15	45	56	310	81	25
Kolašin	334	209	36	21	8	3	0	28	29
Kotor	416	57	1	20	101	67	95	68	7
Mojkovac	434	200	6	19	35	80	29	27	38
Nikšić	3781	1331	167	46	98	149	1580	295	115
Podgorica	7104	1892	3	76	364	54	3891	682	142
Plav	375	122	13	18	8	25	42	26	121
Petnjica	192	33	7	8	11	0	123	2	8
Pljevlja	1470	646	6	41	192	48	313	118	106
Plužine	110	59	1	7	3	5	11	3	21
Rožaje	1481	444	17	68	0	215	570	119	48
Šavnik	64	38	0	4	2	1	2	5	12
Tivat	474	71	2	10	83	77	193	28	10
Tuzi	591	131	0	4	15	37	323	59	22
Ulcinj	1286	154	9	17	139	353	445	144	25
Žabljak	98	30	7	1	1	24	10	11	14
UKUPNO=	27684	8227	381	665	1467	2087	11223	2359	1275

¹ ŠIFARNIK RAZLOGA PRESTANKA VOĐENJA EVIDENCIJE O NEZAPOSLENIM LICIMA

R1 - Kada nezaposleno lice zasnjuje radni odnos sa punim radnim vremenom na određeno vrijeme
R2 - Kada nezaposleno lice zasnjuje radni odnos sa punim radnim vremenom na neodređeno vrijeme
R4 - Kada nezaposleno lice stekne svojstvo učenika, odnosno redovnog studenta
R14 - Kada se nezaposleno lice samo odjavi sa evidencije organizacije za zapošljavanje
R165 - Lica na sezonskom radu
R221 - Lica nije raspoloživo za rad
R1664 - Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa

1.11. Oglašavanje slobodnih radnih mjesta

U 2023. godini poslodavci su Zavodu za zapošljavanje prijavili 29.561 slobodno radno mjesto kroz 18.450 prijava o slobodnim radnim mjestima. U odnosu na 2022. godinu, prijavljeno je 1.564 ili 5,59% više slobodnih radnih mjesta (u 2022. godini oglašeno je 27.997 slobodnih radnih mjesta).

Od ukupnog broja prijavljenih slobodnih radnih mjesta 4.799 ili 16,23% je radni odnos na neodređeno vrijeme, dok je 24.762 ili 83,77% je radni odnos na određeno vrijeme.

Posmatrano prema vrsti radnog mjesta 8.853 ili 29,95% su novootvorena radna mjesta, a 20.708 ili 70,05% su upražnjena radna mjesta. Od ukupno prijavljenih slobodnih radnih mjesta 29.357 ili 99,31% su potrebe za radnicima, a 204 ili 0,69% su iskazane potrebe za pripravnicima.

Oglašena slobodna radna mjesta

- prema kvalifikacionoj strukturi -

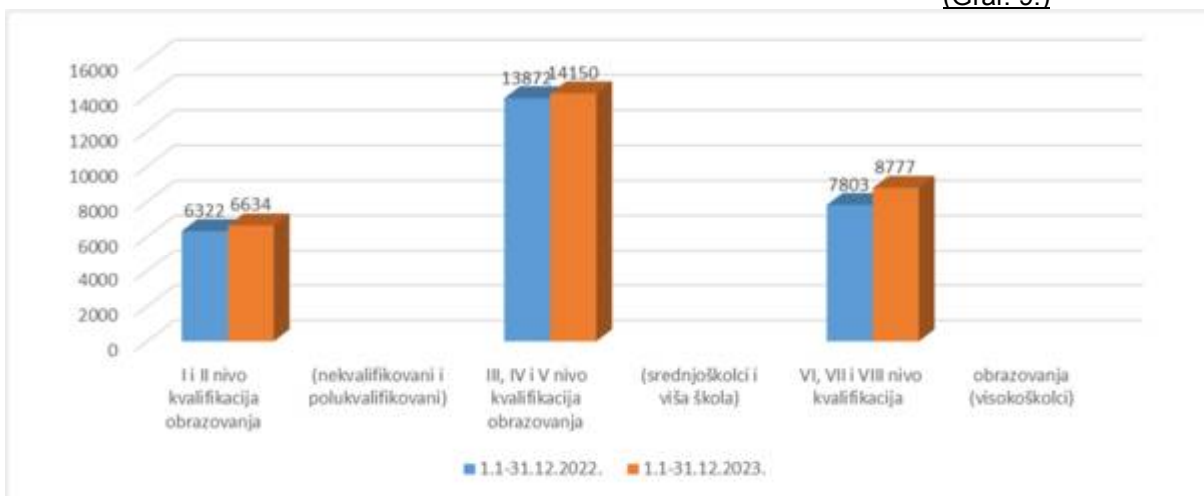
(Tab. 9.)

Rb	Oglašena slobodna radna mjesta prema kvalifikacionoj strukturi	1.1 – 31.12.2022.		1.1–31.12.2023.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	%	Ukupno	%	Nom.raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	I i II nivo kvalifikacija obrazovanja (nekvalifikovani i polukvalifikovani)	6322	22.58	6634	22.44	312	104.94
2	III, IV i V nivo kvalifikacija obrazovanja (srednjoškolci i viša škola)	13872	49.55	14150	47.87	278	102.00
3	VI, VII i VIII nivo kvalifikacija obrazovanja (visokoškolci)	7803	27.87	8777	29.69	974	112.48
4	UKUPNO:	27997	100	29561	100	1564	105.59

Oglašena slobodna radna mjesta

- u 2022. i 2023. godini -

(Graf. 9.)

Najviše slobodnih radnih mjesta je prijavljeno za VII nivo kvalifikacija obrazovanja – 8.402 ili 25,52%, zatim IV nivo – 6.793 ili 22,78% i III nivo 6.507 ili 22,01%.

Najviše slobodnih radnih mjesta je prijavljeno u Podgorici – 7.746 ili 26,2%, Herceg Novom 3.747 ili 12,67% i Budvi 2.784 ili 9,42%.

Oglašena slobodna radna mjesta
- prema djelatnostima poslodavaca -

(Tab.10.)

Rb	Djelatnost <i>1</i>	1.1 – 31.12.2022.		1.1 – 31.12.2023.		Odnosi 4:2	
		OSRM	%	OSRM	%	Nom.raz.	Indeks
		2	3	4	5	6	7
1	A.Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	268	0.96	200	0.68	-68	74.63
2	B.Rudarstvo	116	0.41	140	0.47	24	120.69
3	C.Prerađivačka industrija.	851	3.04	1167	3.95	316	137.13
4	D.Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	203	0.73	204	0.69	1	100.49
5	E.Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	382	1.36	472	1.60	90	123.56
6	F.Građevinarstvo	1607	5.74	1890	6.39	283	117.61
7	G.Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	3453	12.33	3845	13.01	392	111.35
8	H.Saobraćaj i skladištenje	1205	4.30	1276	4.32	71	105.89
9	I.Usluge smještaja i ishrane	5199	18.57	4906	16.60	-293	94.36
10	J.Informisanje i komunikacije	546	1.95	349	1.18	-197	63.92
11	K.Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	304	1.09	367	1.24	63	120.72
12	L.Poslovanje nekretninama	253	0.90	427	1.44	174	168.77
13	M.Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	930	3.32	774	2.62	-156	83.23
14	N.Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1913	6.83	1427	4.83	-486	74.59
15	O.Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	1724	6.16	1954	6.61	230	113.34
16	P.Obrazovanje	6129	21.89	6537	22.11	408	106.66
17	Q.Zdravstvena i socijalna zaštita	1936	6.92	2437	8.24	501	125.88
18	R.Umjetnost,zabava i rekreacija	419	1.50	463	1.57	44	110.50
19	S.Ostale uslužne djelatnosti	549	1.96	725	2.45	176	132.06
20	T.Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	7	0.03	0	0.00	-7	0.00
21	U.Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	3	0.01	1	0.00	-2	33.33
22	UKUPNO CRNA GORA=	27997	100	29561	100	1564	105.59

Najviše prijavljenih slobodnih radnih mjesta je u sledećim djelatnostima: Obrazovanje (6.537 ili 22,11%), Usluge smještaja i ishrane (4.906 ili 16,6%) i Trgovina na veliko i malo; popravka motornih vozila i motocikala (3.845 ili 13,01%).

Slobodna radna mjesta
 - prema nivoima/podnivoima klasifikacije obrazovanja -
 (Tab. 11.)

Rb.	Nivo/podnivo kvalifikacija obrazovanja	1.1 – 31.12.2022.		1.1 – 31.12.2023.		Odnosi 4:2	
		Ukupno	%	Ukupno	%	Nom.raz.	Indeks
	1	2	3	4	5	6	7
1	I-1	993	3.55	591	2.00	-402	59.52
2	I-2	3763	13.44	4535	15.34	772	120.52
3	II	1566	5.59	1508	5.10	-58	96.30
4	III	6007	21.46	6507	22.01	500	108.32
5	IV-1	6594	23.55	6688	22.62	94	101.43
6	IV-2	120	0.43	105	0.36	-15	87.50
7	V	878	3.14	850	2.88	-28	96.81
8	VI	273	0.98	296	1.00	23	108.42
9	VII-1	7509	26.82	8172	27.64	663	108.83
10	VII-2	197	0.70	230	0.78	33	116.75
11	VIII	97	0.35	79	0.27	-18	81.44
12	Ukupno:	27997	100	29561	100	1564	105.59

1.12. Zapošljavanje sa evidencije Zavoda za zapošljavanje

Prema povratnim informacijama dobijenim od strane Uprave prihoda i carina Crne Gore, u 2023. godini, posredstvom Zavoda za zapošljavanje zaposlenje je dobilo 16.560 lica sa evidencije nezaposlenih, od čega je 9.506 ili 57,4% žene.

Najviše su zapošljavani srednjoškolci sa četvrtim nivoom klasifikacije obrazovanja – 5.869 ili 35,44%, zatim lica sa VII nivoom 3.993 ili 24,11% i srednjoškolci sa trećim nivoom klasifikacije obrazovanja – 2.845 ili 17,18%. Najviše zapošljavanja je bilo u Podgorici – 4.222 ili 25,49%, zatim u Nikšiću – 2.210 ili 13,34% i u Bijelom Polju – 1.510 ili 9,11%.

Posmatrano prema djelatnostima poslodavaca najviše zapošljavanja je bilo u Trgovini na malo i veliko, popravci motornih vozila i motocikala (3.246 ili 19,6%), zatim u Obrazovanju (2.693 ili 16,26%), Uslugama smještaja i ishrane (2.343 ili 14,15%) i Administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (1.307 ili 7,89%).

Pregled zapošljavanja

(Tab. 12.)

Rb	Nivo/podnivo kvalifikacija obrazovanja	1.1-31.12.2022. godine			1.1-31.12.2023. godine			Odnosi 5:2	
		Ukupno	Žene	Muškarci	Ukupno	Žene	Muškarci	Nom.raz	Index
		2	3	4	5	6	7	8	9
1	I-1	460	264	196	484	264	220	24	105.22
2	I-2	1439	755	684	1576	861	715	137	109.52
3	II	220	149	71	227	139	88	7	103.18
4	III	2660	1136	1524	2845	1196	1649	185	106.95
5	IV-1	6015	3213	2802	5830	3237	2593	-185	96.92
6	IV-2	51	13	38	39	6	33	-12	76.47
7	V	226	130	96	246	145	101	20	108.85
8	VI	1342	859	483	1314	838	476	-28	97.91
9	VII-1	3913	2774	1139	3645	2582	1063	-268	93.15
10	VII-2	307	197	110	348	236	112	41	113.36
11	VIII	16	6	10	6	2	4	-10	37.50
12	Ukupno:	16649	9496	7153	16560	9506	7054	-89	99.47

Nominalno posmatrano zapošljavanje posredstvom Zavoda za zapošljavanje je u 2023. godini bilo na približno istom nivou kao i 2022. godine (16.649:16.560). Ako posmatramo učešće zaposlenih posredstvom Zavoda u 2023. godini kao broj zaposlenih u odnosu na ukupnu ponudu tokom 2023. godine (ukupna ponuda predstavlja broj nezaposlenih na početku perioda – 1.1.2023. godine i broj novoprijavljenih tokom perioda – tokom 2023. godine), učešće zaposlenih je u 2023. godini iznosilo 24,12% (ukupna ponuda u 2023. godini je iznosila 68.652 lica – na dan 1.1.2023. godine registrovano je 46.569, a tokom 2023. godine je bilo 22.056 novoprijavljenih lica). Učešće zaposlenih u ukupnoj ponudi radne snage u 2022. godini je iznosilo 19,44% (ukupna ponuda u 2022. godini je iznosila 85.620 lica – na dan 1.1.2022. godine registrovano je 57.386, a tokom 2022. godine je bilo 28.234 novoprijavljenih lica).

1.13. Prava za vrijeme nezaposlenosti

Pod uslovima propisanim Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti ("Službeni list Crne Gore", broj 24/19), nezaposleno lice može da ostvari pravo na:

- novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti,
- novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti,
- jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova, ako zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta.

U izvještajnom periodu, u okviru prava za vrijeme nezaposlenosti, Zavod je, kao prvostepeni organ, odlučivao po zahtjevima nezaposlenih lica za ostvarivanje prava na novčanu naknadu i prava na novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti.

Novčana naknada za vrijeme nezaposlenosti

Nakon prestanka radnog odnosa nezaposleno lice ima pravo, po osnovu osiguranja od nezaposlenosti, na isplatu novčane naknade pod određenim uslovima.

Uslovi za ostvarivanje i prestanak, dužina trajanja, visina novčane naknade i ponovno sticanje prava na novčanu naknadu utvrđeni su Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti.

Pravo na novčanu naknadu ima osiguranik koji prije prestanka radnog odnosa ima staž osiguranja od najmanje devet mjeseci neprekidno ili sa prekidima u posljednjih 18 mjeseci, kojem je radni odnos prestao bez njegove saglasnosti ili krivice i ako se prijavi Zavodu i podnese zahtjev u zakonom propisanom roku.

Osnovni kriterijum za utvrđivanje perioda za koje vrijeme nezaposlenom licu nakon prestanka radnog odnosa pripada novčana naknada, je prethodno ostvarena dužina staža osiguranja. Minimalni period za koji se vrši isplata novčane naknade iznosi tri mjeseca (za osiguranike sa stažom osiguranja od devet mjeseci do pet godina), a maksimalni 12 mjeseci (za osiguranike od 25 do 35 godina staža osiguranja).

Izuzetak čini nezaposleno lice, koje ima više od 35 godina staža osiguranja, kojem pravo na novčanu naknadu traje do ponovnog zaposlenja, odnosno do ispunjavanja uslova u pogledu starosne granice ili staža osiguranja za ostvarivanje prava na starosnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom.

Novčana naknada, shodno članu 57 Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti iznosi 120% od obračunske vrijednosti koeficijenta utvrđenog zakonom i drugim propisom, što iznosi 108 Eur neto (sa doprinosom za penzijsko i invalidsko osiguranje 130,14 Eur).

U prelaznim i završnim odredbama Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti regulisno je pitanje stečenih prava tako da nezaposleno lice koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo po osnovu nezaposlenosti, u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja da koristi pravo u istom obimu, trajanju i iznosu i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Novčana naknada za korisnike koji su stekli ovo pravo po prethodnom zakonu u iznosu od 40% minimalne zarade novčana naknada od 1. januara 2022. godine iznosi 180 Eur neto (sa doprinosom za penzijsko i invalidsko osiguranje 216,90 Eur).

Invalidima rada II i III kategorije koji su ostvarili pravo na novčanu naknadu po Zakonu o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti (prethodni zakon) u visini najniže penzije, isplata je vršena prema sljedećem:

- shodno Odluci o usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 1. januara 2023. godine, br. 5 od 06.02.2023. godine (“Službeni list Crne Gore”, br. 14/23), novčana naknada je isplaćena u iznosu od 259,95 Eur (sa doprinosom za penzijsko i invalidsko osiguranje 313,23 Eur).
- shodno Odluci o usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 1. maja 2023. godine, br. 33 od 08.06.2023. godine (“Službeni list CG”, br. 58/23 i Odluci o vanrednom usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 01.maja 2023. godine, br. 37 od 09.06.2023. godine (“Službeni list CG”, br. 59/23), novčana naknada je isplaćena u iznosu od 282,07 Eur (sa doprinosom za penzijsko i invalidsko osiguranje 339,89 Eur).
- na osnovu Odluke o vanrednom usklađivanju nominalnog iznosa najniže penzije od 01.septembra 2023.godine, br. 48 od 13.10.2023. godine (“Službeni list CG”, br. 92/23), novčana naknada u visini najniže penzije iznosi 296,35 Eur (sa doprinosom za penzijsko i invalidsko osiguranje 357,10 Eur).

Pregled isplata novčanih naknada u 2022. i 2023. godini

(Tab.13.)

Rb	Mjesec	Broj korisnika		Nominalna razlika	Indeks
		2022.	2023.		
1	Januar	11918	10550	-1368	88.52
2	Februar	11804	10369	-1435	87.84
3	Mart	11792	10179	-1613	86.32
4	April	12106	9868	-2238	81.51
5	Maj	11947	9694	-2253	81.14
6	Jun	12144	9458	-2686	77.88
7	Jul	10489	9511	-978	90.68

8	Avgust	10406	9373	-1033	90.07
9	Septembar	10415	9295	-1120	89.25
10	Oktobar	10304	9267	-1037	89.94
11	Novembar	10479	9360	-1119	89.32
12	Decembar	10429	9342	-1087	89.58

Na iznos isplaćene novčane naknade obračunava se i plaća doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje (po stopi 20,5%). Ukupna sredstva izdvojena za novčanu naknadu u 2023. godini iznose 24.148.636,61 Eur.

U prosjeku, mjesečno je 9.689 nezaposlenih lica koristilo navedeno pravo.

U izvještajnom periodu primjenjivani su sporazumi o socijalnom osiguranju u dijelu koji se odnosi na osiguranje za slučaj nezaposlenosti.

Novčana pomoć i naknada troškova prevoza za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja i uključivanja u druge mjere

Nezaposleno lice koje je Zavod uputio na obrazovanje, osposobljavanje i u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, ima pravo na novčanu pomoć, u visini do 15% od prosječne mjesečne bruto zarade zaposlenih u Crnoj Gori, ostvarene u prethodnoj godini, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike.

Nezaposleno lice koje se, upućuje van mjesta prebivališta, odnosno boravka, ima pravo na naknadu troškova prevoza za vrijeme za koje je upućeno. Visina troškova prevoza u navedenom slučaju utvrđuje se u visini troškova javnog prevoza u drumskom i željezničkom saobraćaju.

Način ostvarivanja prava na novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza nezaposlenih lica za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti propisan je Pravilnikom o načinu ostvarivanja novčane pomoći i naknade troškova prevoza za nezaposlena lica ("Službeni list CG", br. 58/19).

Ukupna sredstva utrošena za novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza, za vrijeme obrazovanja, osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti u 2023. godini iznose 162.956,94 eura.

1.14. Zapošljavanje i rad stranaca

Zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori uređeni su Zakonom o strancima („Sl. list CG“, br. 12/18, 3/19 i 86/22). Zakonom je dat okvir utvrđivanja broja radnih dozvola za strance, odnosno definisano je da Vlada godišnje utvrđuje broj radnih dozvola za strance – godišnju kvotu.

Odlukom o utvrđivanju godišnjeg broja dozvola za privremeni boravak i rad stranaca za 2023. godinu („Sl. list CG“, br. 138/22 i 104/23), utvrđen je godišnji broj dozvola za privremeni boravak i rad stranaca – godišnja kvota za 2023. godinu, kao i djelatnosti u kojima se stranci mogu zapošljavati. Godišnja kvota za 2023. godinu utvrđena je u ukupnom broju od 27.454 dozvola.

Iz navedene godišnje kvote, izdvojeno je 11.500 dozvola koje organ državne uprave nadležan za poslove rada može dodatno rasporediti za pojedine namjene, u skladu sa potrebama tržišta rada, na zahtjev Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Prema podacima Ministarstva unutrašnjih poslova, kao nadležnog za izdavanje dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, u 2023. godine izdato je 38.943 dozvola za privremeni boravak i rad stranaca (23.822 u kvoti i 15.121 van kvote) što je za 9.642 ili 32,83% dozvola više u odnosu na 2022. godinu (29.319 dozvola, u kvoti 18.729 i van kvote 10.590).

Od ukupno izdatih dozvola za strance u kvoti (23.822), posmatrano prema vrstama dozvola, 90,41% je izdato za zapošljavanje stranaca (21.537), a 9,59% za sezonsko zapošljavanje stranaca (2.285).

U utrošenim kvotama za zapošljavanje stranaca u 2023. godini, pretežno učešće (62,17%), imaju tri grupe zanimanja: građevinarstvo, usluge smještaja i ishrane i ostale uslužne djelatnosti. Utrošenost kvote u odnosu na raspoređenu kvotu u 2023. godini je na nivou 87,57%. Utrošenost kvota prema vrstama dozvola je kod zapošljavanja stranaca – 86,83%, dok je za sezonsko zapošljavanje 95,17%.

Pregled izdatih dozvola za privremeni boravak i rad stranaca

(Tab. 14.)

DJELATNOST	Raspoređena kvota za 2023.			Izdate radne dozvole u 2023.			Indeks utrošenosti kvota		
	Dozvole za zapošljavanje stranaca	Dozvole za sezonsko zapošljavanje stranaca	Ukupno	Dozvole za zapošljavanje stranaca	Dozvole za sezonsko zapošljavanje stranaca	Ukupno	Dozvole za zapošljavanje stranaca	Dozvole za sezonsko zapošljavanje stranaca	Ukupno
A.Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	405	293	698	255	293	548	62.96	100.00	78.51
B.Rudarstvo	104	0	104	65	0	65	62.50		62.50
C.Prerađivačka industrija	632	20	652	546	20	566	86.39	100.00	86.81
D.Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	85	0	85	65	0	65	76.47		76.47
E.Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	125	0	125	104	0	104	83.20		83.20
F.Građevinarstvo	6717	70	6787	5649	70	5719	84.10	100.00	84.26
G.Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	2055	22	2077	1962	22	1984	95.47	100.00	95.52
H.Saobraćaj i skladištenje	555	40	595	463	40	503	83.42	100.00	84.54
I.Usluge smještaja i ishrane	4090	1377	5467	3177	1313	4490	77.68	95.35	82.13
J.Informisanje i komunikacije	2087	0	2087	1948	0	1948	93.34		93.34
K.Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	125	0	125	104	0	104	83.20		83.20
L.Poslovanje nekretninama	410	13	423	380	7	387	92.68	53.85	91.49
M.Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	1325	5	1330	1230	5	1235	92.83	100.00	92.86
N.Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	840	8	848	688	7	695	81.90	87.50	81.96
O.Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0			
P.Obrazovanje	243	0	243	214	0	214	88.07		88.07
Q.Zdravstvena i socijalna zaštita	340	0	340	291	0	291	85.59		85.59
R.Umjetnost, zabava i rekreacija	370	19	389	270	11	281	72.97	57.89	72.24
S.Ostale uslužne djelatnosti	4245	534	4779	4104	497	4601	96.68	93.07	96.28
T.Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	30	0	30	16	0	0	53.33		0.00
U.Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	20	0	20	6	0	6	30.00		30.00
UKUPNO	24803	2401	27204	21537	2285	23822	86.83	95.17	87.57

Posmatrano prema polu, za muškarce je izdato 72,22% dozvola za privremeni boravak i rad stranaca, od čega je u kvoti 60% dozvola i 40% van kvote.

Pregled izdatih dozvola prema polu (Tab. 15.)

RB	Izdane dozvole za privremeni boravak i rad stranaca po polu						
	Pol	Izdane radne dozvole u kvoti	%	Izdane radne dozvole van kvote	%	Ukupno (uk+vk)	%
1	Muški	16873	70.83	11252	74.41	28125	72.22
2	Ženski	6949	29.17	3869	25.59	10818	27.78
3	Ukupno	23822	100.00	15121	100.00	38943	100.00

Od ukupnog broja izdatih radnih dozvola prema godinama starosti najveći broj 31,92% ili 12.431 (7.244 ili 58,27% u kvoti; 5.187 ili 41,73% van kvote) se odnosi na lica od 31-40 godina starosti, 22,27% ili 8.673 (4.451 ili 51,32% u kvoti; 4.222 ili 48,68% van kvote) je izdato licima od 41-50 godina starosti, 17,62% ili 6.862 (4.988 ili 72,69% u kvoti; 1.874 ili 27,31% van kvote) radne dozvole su izdate licima starosti od 25-30 godina i 13,36% ili 5.203 (2.908 ili 55,89% u kvoti; 2.295 ili 44,11% van kvote) dozvole za privremeni boravak i rad stranaca je izdat licima od 51-60 godina života.

Pregled izdatih dozvola za privremeni boravak i rad stranaca prema godinama starosti

(Tab. 16.)

Godine starosti	U kvoti	%	Van kvote	%	Ukupno (uk+vk)	%
15-24	3348	14.05	712	4.71	4060	10.43
25-30	4988	20.94	1874	12.39	6862	17.62
31-40	7244	30.41	5187	34.30	12431	31.92
41-50	4451	18.68	4222	27.92	8673	22.27
51-60	2908	12.21	2295	15.18	5203	13.36
61-67	862	3.62	569	3.76	1431	3.67
Preko 67	21	0.09	262	1.73	283	0.73
Ukupno:	23822	100.00	15121	100.00	38943	100.00

Kada je u pitanju zapošljavanje stranaca po zemlji porijekla, najviše dozvola za privremeni boravak i rad stranaca izdato je licima iz: Ruske Federacije (12.258 ili 31,48%), Turske (9.453 ili 24,27%), Srbije (6.586 ili 16,91%), Bosne i Hercegovine (1.903 ili 4,89%) i Albanije (1.717 ili 4,41%), što čini 81,96% ukupnog broja izdatih radnih dozvola.

Najveći broj izdatih dozvola za privremeni boravak i rad stranaca u kvoti (82,03%) je izdato licima iz: Ruske Federacije (5.687), Srbije (5.640), Turske (5.023), Albanije (1.650) i Bosne i Hercegovine (1.541).

2. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI

U cilju efikasnijeg rada i realizacije aktivnosti iz nadležnosti Sektora za pripremu i posredovanje pri zapošljavanju u 2023. godini su preduzete brojne aktivnosti koje su obezbijedile unapređenje rada. Usvajanjem novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta došlo je do podjele Sektora na tri odsjeka i to na: (1) Odsjek za pripremu za zapošljavanje, (2) Odsjek za posredovanje pri zapošljavanju i rad sa poslodavcima i (3) Odsjek za međunarodno posredovanje i EURES. Na taj način je došlo do optimizacije procesa i njihovog uticaja na druge organizacione jedinice Zavoda. Izborom novih kadrova koji imaju višegodišnje iskustvo u radu i poznavanju tržišta rada došlo je do inteziviranja procesa pripreme i posredovanja pri zapošljavanju i konkretnije stručne podrške Područnim jedinicama. Kontinuirana podrška i kontrola rezultirala je kvantitativnom i kvalitativnom povećanju svih usluga i aktivnosti koje za konačan cilj imaju povećanje zapošljivosti lica sa evidencije nezaposlenih lica. Detaljan prikaz navedenih aktivnosti je prezentovan u nastavku.

2.1. Stručni tretman nezaposlenih lica

U 2023. godini Zavod za zapošljavanje je pružao usluge *informisanja o mogućnostima i uslovima zapošljavanja* svim nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja. Navedena usluga se sprovodila kroz individualno i grupno informisanje, kao i putem sajta, štampanih i elektronskih medija, oglasnih tabli, flajera i sl, putem kojih su ciljne grupe informisane o prijavljenim slobodnim radnim mjestima, mjerama aktivne politike zapošljavanja, sezonskom zapošljavanju kao vrsti radnog odnosa, kao i pravima i obavezama za vrijeme nezaposlenosti.

Zavod za zapošljavanje je tokom 2023. godine pružao usluge *savjetovanja radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja* nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja. Usluge savjetovanja su se odnosile na izbor, traženje i prihvatanje zaposlenja, upoznavanje sa metodama i tehnikama aktivnog traženja zaposlenja, podršku u razvoju vještina upravljanja karijerom, kao i vještine potrebne za povećanje zapošljivosti i unapređenja profesionalnog razvoja. Savjetovanje se sprovodilo kao individualno i grupno.

Usluge *individualnog savjetovanja* pružene su svim novoprijavljenim licima, kroz prvo individualno savjetovanje, što je rezultiralo utvrđivanjem *individualnog plana zapošljavanja* za 22.056 lica. Osim prvog individualnog savjetovanja, realizovano je 334.285 *individualnih konsultacija* koje predstavljaju međusobne kontakte nezaposlenog lica i savjetnika za evidenciju i posredovanje, kroz koje su razmjenjivane informacije o aktivnostima koje su utvrđene individualnim planom zapošljavanja.

Stručni tretman nezaposlenih lica

(Tab. 17.)

Rb	Biro rada	Broj utvrđenih individualnih planova zapošljavanja	Broj realizovanih konsultacija	Rb	Biro rada	Broj utvrđenih individualnih planova zapošljavanja	Broj realizovanih konsultacija
1	Andrijevića	186	7014	14	Nikšić	2912	34311
2	Berane	1562	33956	15	Podgorica	5776	55865
3	Budva	467	5934	16	Plav	387	17526
4	Bijelo Polje	1987	31268	17	Petnjica	136	8009
5	Bar	1229	12089	18	Pljevlja	1218	18356
6	Cetinje	399	9099	19	Plužine	87	1372
7	Danilovgrad	676	6848	20	Rožaje	1172	42000
8	Golubovci	499	5261	21	Šavnik	55	677
9	Gusinje	119	5689	22	Tivat	350	2200
10	Herceg Novi	555	3288	23	Tuzi	517	7250
11	Kolašin	284	6713	24	Ulcinj	679	8777
12	Kotor	347	1739	25	Žabljak	95	1229
13	Mojkovac	362	7812	26	UKUPNO	22.056	334.285

2.2. Profesionalna orijentacija

Zavod realizuje opšte i specifične programe profesionalne orijentacije. Opšti programi profesionalne orijentacije podrazumijevaju pružanje usluga profesionalnog informisanja i profesionalnog savjetovanja.

Specifični programi profesionalne orijentacije zahtjevaju poseban stručni psihološki tretman, uz primjenu specijalizovanih alata i metoda rada. Psihološka obrada (primjena odgovarajuće testovne baterije), kao i profesionalna selekcije (na zahtjev poslodavca ili za uključivanje u programe aktivne politike zapošljavanja) predstavljaju specifične programe profesionalne orijentacije.

U odnosu na metod rada programi se dijele na individualne i grupne. Individualni programi profesionalne orijentacije podrazumijevaju, u prosjeku, dva susreta savjetnika za profesionalnu orijentaciju i korisnika, na kojima se identifikuju individualne mogućnosti nezaposlenog lica, prepoznaju i usklađuju njegove potrebe sa zahtjevima tržišta rada, i pruža pomoć pri donošenju odluka vezanih za karijerni razvoj.

Grupni programi baziraju se na interaktivnom tipu rada, kroz grupne edukativno-motivacione radionice i putem stručnih prezentacija, kada nezaposlena lica usvajaju znanja i vještine koje ih čine konkurentnim na tržištu rada. Grupni rad uključuje od 7 do 16 učesnika, a vremenski okvir pružanja usluga kreće od 45 do 90, odnosno 270 minuta dnevno, zavisno od strukture programa.

Prikaz korisnika usluga opštih i specifičnih programa profesionalne orijentacije u toku 2023. godine dati su u tabelama:

Prikaz korisnika opštih usluga profesionalne orijentacije

(Tab.18.)

Programi	Lica koja su koristila usluga profesionalne orijentacije					Žene
	Nezaposleni	Poslodavci	Lica koja traže promenu zaposlenja	Ostali tražioci posla	Ukupno	
Profesionalno informisanje-grupno	1109	/	/	305 (učenici)	1414	880
Profesionalno informisanje - individualno	1524	162	32	148 (učenici, studenti, roditelji)	1866	1276
Profesionalno savetovanje-grupno	809	/	/	/	809	548
Profesionalno savetovanje - individualno	447	72	32	54 (učenici)	605	476
Prezentacija za sezonsko zapošljavanje	163	/	/	/	163	163

Tabelarni prikaz specifičnih usluga profesionalne orijentacije

(Tab.19.)

Program	Lica koja su koristila usluga profesionalne orijentacije			
	Za uključivnje u mere APZ-a	Na zahtav poslodavca	Ukupno	Žena
Selekcija	89	17	106	52

Tabelarni prikaz specifičnih usluga profesionalne orijentacije

(Tab. 20.)

Program	Lica koja su koristila usluga profesionalne orijentacije			
	Nezaposleni	Lica koja traže promenu zaposlenja	Ukupno	Žene
Psihološka obrada	247	/	247	189

Pored realizacije opštih i posebnih programa profesionalne orijentacije savjetnici za profesionalnu orijentaciju uključeni su kao članovi radnih grupa u kreiranju i davanju preporuka za rješavanje problema zapošljavanja i zapošljivosti mladih: izrada Programa karijernog vođenja i savjetovanja 2023-2025, Nacionalno partnerstvo za cjeloživotno preduzetničko učenje, radna grupa za izradu Lokalnog akcionog plana za mlade 2024 za Opštinu Nikšić, projekat, "Aktivacija žena", kao i u pripremnim aktivnostima koje će voditi implementaciji Garancije za mlade.

Ostale aktivnosti Odsjeka za pripremu za zapošljavanje

U cilju jačanja aktivnosti posredovanja i što bolje pripreme nezaposlenih lica za ljetnju turističku sezonu, Zavod je tokom cijele godine, a naročito u mjesecima koji prethode ljetnjoj turističkoj sezoni, radio na inteziviranju *informisanja, motivisanja i evidentiranja zainteresovanosti* nezaposlenih lica za zapošljavanje na poslovima

sezonskog karaktera. Navedeno se sprovodilo kroz intezivne *individualne konsultacije*, putem kojih su se nezaposlena lica i ostali tražioci posla informisali o mogućnostima sezonskog zapošljavanja i prikupljale informacije o njihovoj zainteresovanosti za zapošljavanje na ovim poslovima. Osim toga, organizovana su i *grupna informisanja i informativno-motivacioni seminari*, kako bi se i na taj način intezivirao proces pripreme i u što kraćem periodu informisao i motivisao veći broj nezaposlenih lica. Za razliku od prethodnih godina, u ovoj godini akcenat je bio na što većem učešću nezaposlenih lica na sajmovima zapošljavanja. S tim u vezi, savjetnici su usmjeravali nezaposlena lica da posjećuju sajmove zapošljavanja i na taj način ostvare kontakt sa poslodavcima.

U cilju unapređenja kvaliteta usluga, Sektor za pripremu i posredovanje pri zapošljavanju sačinio je i uputio područnim jedinicama stručno uputstvo – smjernice, koje su za cilj imale praćenje tehnologije rada kroz aplikativnu primjenu i ujednačenost rada u svim biroima, u procesima informisanja i motivisanja nezaposlenih lica za aktivnije traženje posla. Takođe, područnim jedinicama prosljeđen je program jednodnevnog seminara *“Motivisanje nezaposlenih lica za aktivnije traženje posla”*, kao i ažurirana prezentacija *“Sezonsko zapošljavanje 2023”*, koja na jednom mjestu objedinjava sve korisne informacije o ovom vidu zapošljavanja.

Tokom 2023. godine, predstavnici Odsjeka za pripremu za zapošljavanje su u okviru svojih redovnih aktivnosti više puta boravili u Područnoj jedinici Podgorica. Svrha posjeta je bila pružanje stručne pomoći u unapređivanju tehnologije rada kod usluga informisanja, savjetovanja i prilikom izrade individualnog plana zapošljavanja, kao i kod profilisanja nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja. Odsjek za pripremu za zapošljavanje je od područnih jedinica zatražio da izvrše uvid u raspoloživost savjetnika obučeni za poslove trenera u svakoj od područnih jedinica. Navedeno je potrebno radi procjene kapaciteta i kreiranja plana aktivnosti za naredni period, a u svrhu pripreme nezaposlenih lica za uključivanje u aktuelne programe aktivne politike zapošljavanja i programe za koje se tek očekuje uključivanje nezaposlenih lica, kao i za potrebe učešća Zavoda u realizaciji projekta – **»Jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u pogledu sprovođenja mjera aktivnog tržišta rada, budućeg učešća u Evropskom socijalnom fondu i olakšavanja mobilnosti radne snage«**.

Na inicijativu Sektora za pripremu i posredovanje pri zapošljavanju, u junu mjesecu, u prostorijama Zavoda, održan je sastanak kojem su prisustvovali načelnici, šefovi i stručni savjetnici iz svih područnih jedinica odgovorni za realizaciju aktivnosti posredovanja pri zapošljavanju. Tema sastanka je bila sprovođenje tehnologije rada, kroz proces posredovanja pri zapošljavanju, kao i ostale redovne aktivnosti koje prethode povećanju nivoa zapošljivosti nezaposlenih lica kroz pripremu za zapošljavanje. Na sastanku je razmotreno trenutno stanje u toj oblasti rada područnih jedinica, te se konstatovalo da su intezivirane aktivnosti pripreme za zapošljavanje u prethodnom periodu dovele do povećanog broja posredovanja pri zapošljavanju. Kako bi povećanje broja posredovanja rezultiralo značajno većem zapošljavanju kao pozitivnom ishodu

procesa pripreme i posredovanja pri zapošljavanju, u narednom periodu treba poraditi na podizanju kvaliteta procjene i izbora nezaposlenih lica koja se upućuju na selekcije za određeno slobodno radno mjesto. Ovo iz razloga što su iznijete činjenice da na kvalitet rada utiče i struktura evidencije nezaposlenih lica, veliki broj lica bez potrebnih vještina, znanja, iskustva, značajanog broja primalaca novčane naknade i materijalnog obezbjeđenja porodice, kao i nezainteresovanost nezaposlenih lica za radno angažovanje usljed loših uslova rada koje nude poslodavci. Zaključeno je da se istaknuti problemi u narednom periodu mogu otkloniti poboljšanjem kvaliteta rada sa nezaposlenim licima, sačinjavanjem realnog i redovno ažuriranog plana zapošljavanja sa precizno definisanim poslovima koje nezaposleno lice prihvata, sa navođenjem uslova rada koje nezaposleno lice traži, te njegove mobilnosti, tj. spremnosti da promijeni mjesto boravka tokom rada. Takođe je neophodno kontinuirano praćenje procesa posredovanja, tj. pozivanja i informisanja nezaposlenih lica koja ispunjavaju kriterijume radnog mjesta.

Jedan od zaključaka odnosi se i na neophodnost organizovanja stručne edukacije zaposlenih u Zavodu, kako onih koji tek stupaju u proces rada, tako i obnavljanje znanja postojećeg kadra, naročito u dijelu savjetodavne službe.

Odsjek za pripremu za zapošljavanje je tokom 2023. godine dopunio i unaprijedio četiri **procedure** koje se odnose na oblast **savjetovanja** i dvije koje se odnose na oblast **profesionalne orijentacije**:

- Izrada uputstava za realizaciju pripreme nezaposlenih lica za uključivanje u programe aktivne politike zapošljavanja, projekte zapošljavanja lica sa invaliditetom i druge projekte.
- Kreiranje novih ili unapređenje postojećih usluga za nezaposlena lica i ostale tražioce zaposlenja.
- Izrada i implementacija smjernica, uputstava, programa stručne pomoći za unapređenje usluga informisanja, savjetovanja, izrade individualnog plana zapošljavanja.
- Izrada predloga mjera za unapređenje informatičke podrške u oblasti rada sa nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja u dijelu pripreme za zapošljavanje.
- Izrada instrukcija i uputstava u oblasti profesionalne orijentacije.
- Izvještavanje o realizovanim aktivnostima iz oblasti profesionalne orijentacije.

Zaposleni u Odsjeku za pripremu za zapošljavanje, kao predstavnici Zavoda, učestvuju u radu radnih grupa koje se formiraju na državnom nivou.

U procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, Zavod za zapošljavanje Crne Gore je uključen u *Pregovaračko poglavlje 19 – Socijalna politika i zapošljavanje*. Vlada Crne Gore je 24. novembra 2022. godine donijela Odluku o obrazovanju Pregovaračke radne grupe za pripremu i vođenje pregovora Crne Gore sa EU u oblasti pravne tekovine EU koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 19 –

Socijalna politika i zapošljavanje („Sl. list CG“, br. 22/23). Članica Radne grupe ispred Zavoda, zaposlena u Odsjeku za pripremu za zapošljavanje, prisustvovala je konstitutivnoj sjednici Pregovaračke radne grupe koja je održana 27.03.2023. godine. U izvještajnom periodu praćena je realizacija obaveza iz ovog pregovaračkog poglavlja i vršeno izvještavanje o realizaciji. Dostavljene su informacije o realizovanim aktivnostima i statističkim podacima iz nadležnosti Zavoda iz domena rada radne grupe za Poglavlje 19 radi izrade priloga Izvještaju EK za Crnu Goru 2023, za izvještajne periode 06.06.2022 – 31.03.2023. godina i 01.04.2023 – 15.06.2023. godine.

Zaposlene u Odsjeku za pripremu za zapošljavanje, kao predstavnice Zavoda za zapošljavanje, učestvuju u radu Operativnog tima za praćenje realizacije *Strategije razvoja turizma Crne Gore 2022-2025. godine s Akcionim planom*. Osim praćenja realizacije Strategije, vršeno je dostavljanje informacija o statusu realizacije aktivnosti iz Akcionog plana iz djelokruga rada Zavoda za zapošljavanje. Kada je u pitanju realizacija Akcionog plana za 2022. godinu, Zavod je imao obavezu izvještavanja o realizaciji aktivnosti u okviru mjere 5.1. Razvoj programa za cjeloživotno obrazovanje kadra u turizmu – Opreativni cilj 5: Unaprijeđeni ljudski resursi, znanja i vještine u turizmu.

Načelnica Odsjeka za pripremu za zapošljavanje imenovana je za članicu Komisije za praćenje sprovođenja "Strategije socijalne inkluzije Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2021-2025 ispred Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Na prvom sastanku Komisije razmatrano je dalje planiranje aktivnosti na sprovođenju Strategije i pripreme Akcionog plana za 2024-2025. godinu. Sastanku su prisustvovali i članovi Koordinacionog tijela koji su zaduženi za praćenje i razmatranje sprovođenja Poznanske Deklaracije i predlaganje mjera i aktivnosti u cilju unapređenja oblasti za koje su zaduženi, kao i predstavnica Savjeta Evrope za Sjevernu Republiku Makedoniju i Crnu Goru, koji je preuzeo ulogu Savjeta za regionalnu saradnju.

U okviru početne faze realizacije regionalnog projekta Savjeta Evrope "Jačanje saradnje na Zapadnom Balkanu u upravljanju nasilnim ekstremizmom u zatvorima i sprečavanju dalje radikalizacije nakon puštanja na slobodu" održan je konsultativni sastanak u Podgorici, na kojem je, pored predstavnika Ministarstva rada i socijalnog staranja – Sektora za socijalnu zaštitu i Centra za stručno obrazovanje, prisustvovala i predstavnica Zavoda iz Odsjeka za pripremu za zapošljavanje. Projekat se sprovodi u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Sjevernoj Makedoniji, Kosovu, Srbiji i Albaniji sa ciljem jačanja regionalne saradnje, profesionalnog umrežavanja, razmjene informacija i povećanja znanja i vještina u zatvorskim sistemima, povećavajući stručnost potrebnu za strateško rješavanje radikalizacije i nasilnog ekstremizma u zatvorima. Jedna od prioritarnih oblasti projekta odnosi se na poboljšanje postkaznene podrške nasilnim ekstremističkim zatvorenicima i drugim ciljanim zatvorenicima, pružanje pomoći u njihovoj punoj reintegraciji i bezbjedan povratak u svoje zajednice uz uključivanje svih relevantnih aktera u procesu. Na sastanku je zaključeno da je za ova lica potrebno stimulisati inkluzivni program da nakon izlaska iz zatvora stvore uslov za ekonomsku

stabilnost kako ne bi došlo do recidiva. Osim navedenog, predstavnicu Zavoda iz Odsjeka za pripremu za zapošljavanje je prisustvovala regionalnoj konferenciji u Draču, Albanija, čija je tema bila "Izazovi obezbjeđivanja reintegracije i stabilizacije nasilnih ekstremističkih, marginalizovanih i ranjivih kategorija zatvorenika". Na konferenciji se, pored ostalog, govorilo i o stručnom obrazovanju ovih lica u zatvorima, mogućnostima njihovog neformalnog obrazovanja koje bi im bilo korisno na tržištu rada po izlasku iz zatvora, kao i o mogućnostima ekonomske stabilizacije ovih lica i prilikama za njihovo zapošljavanje.

Predstavnicu Odsjeka za pripremu za zapošljavanje prisustvovali su panelu na temu *Učešće mladih u političkom, ekonomskom i društvenom životu*, u organizaciji NVO Prima i Omladinski HUB za Zapadni Balkan i Tursku, na kojem je predstavljen indeks za Crnu Goru učešća mladih za 2021. godinu. Naime, regionalni projekat "Mreža omladinskog huba Zapadnog Balkana i Turske" sprovodi se u Srbiji, Crnoj Gori, Albaniji, Sjevernoj Makedoniji i Turskoj u trajanju od četiri godine i ima za cilj da pronađe način kako da se poveća učešće mladih ljudi u donošenju važnih odluka. Projekat teži da pokrene mlade ljude da se informišu o mogućnostima učešća u javnom životu, da ih podstakne, ali i da motiviše donosiocima odluka da otvore prostor za učešće mladih ljudi. Stalnim mjerenjem nivoa učešća mladih u donošenju odluka i informisanjem javnosti o tome, omladinske organizacije koje su dio projekta, postaće relevantan izvor informacija o položaju mladih u svojim zemljama.

Predstavnicu Odsjeka za pripremu za zapošljavanje prisustvovala je konferenciji "Mladi i dostojanstveni rad", održanoj u organizaciji NVO Savez za djecu i mlade – Kuća i Društvo sociologa Crne Gore, na kojoj je učestvovalo 27 predstavnika civilnog, javnog i privatnog sektora. Na konferenciji su razmatrane metode unapređenja dostojanstvenog rada, kroz insistiranje na dostojanstvenim poslovima za mlade, a ne samo na zapošljavanju. Zaključeno je da je neophodno bolje informisanje mladih o radnim pravima, kroz iskustva na radnom mjestu, kroz posvećenost donosilaca odluka o socio–ekonomskoj sigurnosti mladih, usklađenosti sa međunarodnim smjernicama i standardima. Osim navedenog, neophodno je multidisciplinarno i multisektorski pristupati ovoj temi, kroz obezbjeđivanje edukativnih modula za mlade, u okviru formalnog i neformalnog obrazovanja, uz kontinuirani monitoring i evaluacije položaja mladih na tržištu rada. Takođe, data je podrška "Manifestu o dostojanstvenom radu na Zapadnom Balkanu" od strane predstavnika UMHCG, NVO Mladi Romi, NVO "Koračajte sa nama – Phiren Amenca", Društva Sociologa Crne Gore, Inicijative mladih za ljudska prava, Sekcije mladih Unije slobodnih sindikata, Asocijacije mladih Sindikata uprave i pravosuđa, NVO KUĆA, Udruženja zaštite na radu i Centra za ženska prava i Privredne komore Crne Gore.

Ekspertska misija Savjeta Evrope je u periodu 6–10. novembra 2023. godine, boravila u Crnoj Gori i razmatrala napredak u sprovođenju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Na sastanku održanom u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava, predstavnicu Odsjeka za pripremu za zapošljavanje izvještavala je o broju pripadnika populacije Roma i Egipćana koji su registrovani u evidenciji

nezaposlenih lica, o njihovoj obrazovnoj i starosnoj strukturi, te aktivnostima koje sprovodi Zavod za zapošljavanje Crne Gore u cilju smanjivanja njihove nezaposlenost i konkretnim rezultatima ostvarenim u 2023. godini. Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina ima za cilj da ukaže na izmjene, dopune i novine u pravnom i institucionalnom okviru zaštite manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori. Crna Gora je u obavezi da podnosi periodične izvještaje Generalnom sekretaru Savjeta Evrope. Izlaganjem informacija od značaja o preduzetim i planiranim mjerama za unapređenje i razvoj prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, ustanovljen je napredak u sprovođenju preporuka Savjetodavnog odbora za Okvirnu konvenciju za zaštitu nacionalnih manjina.

Sprovođenje mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja (saradnja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i centara za socijalni rad)

I
Saradnja Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalni rad na aktivaciji korisnika materijalnog obezbjeđenja, koji su aktivni tražioci posla, odvijala se u okviru redovnih aktivnosti Zavoda, kroz pružanje usluga informisanja, savjetovanja i motivisanja radi uključivanja u programe aktivne politike zapošljavanja i/ili posredovanja u zapošljavanju. Zavod je sa svim novoprijavljenim licima koja su ujedno korisnici materijalnog obezbjeđenja zaključio individualni plan zapošljavanja kojim su definisane aktivnosti nezaposlenog lica u cilju pripreme za zapošljavanje i/ili uključivanja u mjere aktivne politike zapošljavanja. Zaključivanju individualnog plana zapošljavanja prethodilo je prikupljanje ličnih podataka za izradu radne anamneze, savjetovanje i profilisanje nezaposlenih lica. Pored navedenog, novoprijavljena lica su neposredno informisana o pravima i obavezama koje preuzimaju prijavom u evidenciju Zavoda kao i o posledicama neispunjavanja dogovorenih aktivnosti i obaveza, u utvrđenim rokovima. Osim toga, u kontinuitetu se obavljaju konsultacije, u cilju praćenja realizacije i razmjene informacija o aktivnostima utvrđenim individualnim planom zapošljavanja.

U toku 2023. godine, u mjere aktivne politike zapošljavanja uključen je 81 korisnik materijalnog obezbjeđenja i to:

- Javni rad – 14 lica;
- Podsticaj za zapošljavanje – jedno lice;
- Program osposobljavanja za rad kod poslodavaca – 10 lica;
- Program osposobljavanja za samostalan rad – četiri lica;
- Program obrazovanja i osposobljavanja odraslih – 52 lica.

U mjere profesionalne rehabilitacije uključeno je 12 lica, od kojih 11 žena. Usluga posredovanja u zapošljavanju, odvijala se u kontinuitetu u skladu sa iskazanim potrebama poslodavaca i rezultirala je zapošljavanjem 499 radno sposobna korisnika materijalnog obezbjeđenja, od kojih je 301 žena.

U januaru 2023. godine počela je implementacija projekta “*Unaprijeđeno kreiranje politika zasnovano na dokazima, implementacija praksi i koordinacija sektorima zapošljavanja, obrazovanja i socijalne politike i ojačani kapaciteti za učešće u Evropskom socijalnom fondu*”, koji se finansira iz IPA II fondova. Opšti cilj projekta je jačanje kapaciteta korisničkih institucija za sprovođenje sektorskog pristupa i preuzimanje obaveza koje proizilaze iz procesa pridruživanja EU u sektorima zapošljavanja i socijalne politike (u skladu sa Poglavljem 2, Poglavljem 19 i Poglavljem 22). Pored ostalih rezultata, očekuje se i sprovođenje monitoringa Sporazuma o saradnji Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalni rad, unaprijeđenje kapaciteta relevantnih službenika korisničkih institucija (Ministarstva rada i socijalnog staranja, Zavoda za zapošljavanje sa područnim jedinicama, centara za socijalni rad...). Navedeno podrazumijeva da su, pored ostalih, ciljne grupe zaposleni u Zavodu za zapošljavanje i područnim jedinicama i centrima za socijalni rad. U okviru projektne aktivnosti 1.2 *Kreiranje politika za aktiviranje korisnika socijalne zaštite, poboljšanje njihove motivacije i podsticaja za rad, te podaktivnosti 1.1.1 Analiza postojećih praksi u implementaciji Sporazuma o saradnji između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i centara za socijalni rad* održani su zajednički sastanci predstavnika centara za socijalni rad i područnih jedinica Zavoda, i to u Nikšiću, Rožajama, Beranama, Bijelom Polju, Podgorici i Baru. Predstavnica Zavoda za zapošljavanje iz Odsjeka za pripremu za zapošljavanje prisustvovala je sastanku održanom u Podgorici. Naime, uslijed ovih novih zakonskih okolnosti, kao i promjena u društvenom i ekonomskom okruženju i okruženju zapošljavanja u Crnoj Gori, potrebna je ocjena postojećih praksi u implementaciji Sporazuma o saradnji između Zavoda za zapošljavanje i centara za socijalni rad. Koordinator projektne aktivnosti su održali pomenute sastanke s predstavnicima obje institucije sa svrhom identifikovanja postojećih (dobrih) praksi u implementaciji Sporazuma – šta je bilo dobro i koje su manjkavosti u njegovoj praktičnoj primjeni. Na osnovu nalaza, urađena je analiza postojećih praksi u implementaciji Sporazuma o saradnji između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i centara za socijalni rad. U decembru 2023. godine održana je razvojna radionica na kojoj su predstavljeni rezultati analize i dat pregled različitih primjera aktivacije politike ranjivih grupa. Radionici su prisustvovali predstavnici Odsjeka za pripremu za zapošljavanje, kao i predstavnici skoro svih biroa rada u Crnoj Gori. Razmatrana je trenutna politika aktivacije radno sposobnih korisnika materijalnog obezbjeđenja u Crnoj Gori, njene prednosti i slabosti, identifikovane prepreke u saradnji Zavoda i centara za socijalni rad, te razmatrana rješenja i mogućnosti izrade nove politike aktivacije, programa i mjera.

2.3. Posredovanje pri zapošljavanju i rad sa poslodavcima

Zavod za zapošljavanje, u cilju povezivanja poslodavaca i lica koja traže zaposlenje, kontinuirano pruža sljedeće usluge:

- Posredovanje pri zapošljavanju (oglašavanje slobodnih radnih mjesta, neposredno povezivanje poslodavaca i nezaposlenih lica, odnosno ostalih tražioca zaposlenja, prethodna selekcija nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja, profesionalna selekcija nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja, posredovanje prilikom zapošljavanja u inostranstvu);
- Posjete poslodavcima – anketiranje poslodavaca;
- Pravna i tehnička pomoć prilikom zasnivanja radnog odnosa, a po potrebi i ustupanje prostora poslodavcima za obavljanje intervju sa nezaposlenima;
- Tematski sastanci, prezentacije, okrugli stolovi, sajmovi zapošljavanja i aktivnosti informisanja o promjenama i novim zakonskim rješenjima, procedurama iz oblasti rada i zapošljavanja.

Posredovanje pri zapošljavanju

Prema Zakonu o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, poslodavac je dužan da slobodno radno mjesto prijavi Zavodu. Zavod je dužan da slobodno radno mjesto oglasi po zahtjevu poslodavca i u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, na oglasnoj tabli, internet stranici Zavoda i u medijima. U 2023. godini poslodavci su Zavodu za zapošljavanje prijavili 29.561 slobodnih radnih mjesta, kroz 18.450 prijava o slobodnim radnim mjestima, što je za 5,59% više u odnosu na 2022. godinu (u 2022. godini prijavljeno je 27.997 slobodnih radnih mjesta).

Prema navedenom Zakonu, Zavod neposredno povezuje poslodavca koji je prijavio slobodno radno mjesto i nezaposlena lica odnosno ostale tražioce zaposlenja, koja ispunjavaju uslove za to radno mjesto:

- upućivanjem kod poslodavca;
- organizovanjem grupnog ili individualnog informisanja kod poslodavca, odnosno u prostorijama Zavoda;
- kroz druge oblike povezivanja nezaposlenog lica, odnosno ostalih tražilaca zaposlenja i poslodavca.

Zavod poziva nezaposlena lica, odnosno ostale tražioce zaposlenja, koji ispunjavaju uslove tog slobodnog radnog mjesta, obavještava ih o uslovima i mogućnostima zapošljavanja, organizuje grupno informisanje, odnosno individualno savjetovanje i vrši prethodnu selekciju lica, odnosno izbor lica koja upućuje poslodavcu radi zapošljavanja. U 2023. godini Zavod za zapošljavanje je posredovao 53.489 puta, za ukupno 29.892 lica sa evidencije nezaposlenih. Upoređujući sa 2022. godinom došlo je do značajnog povećanja aktivnosti posredovanja za čak 779,61% (u 2022. godini je posredovano 6.081 put za 4.089 lica).

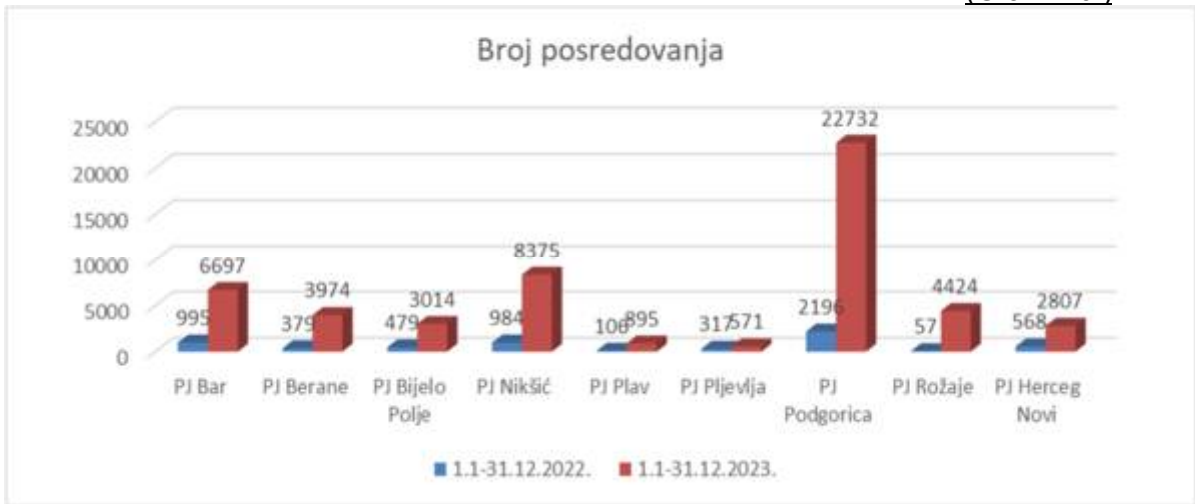
Pregled broja posredovanja po područnim jedinicama i biroima rada
- u 2022. i 2023. godini -

(Tab.21.)

Rb	Područna jedinica/ Biro rada	1.1-31.12.2022.		1.1-31.12.2023.		Odnosi 4:2		Odnosi 5:3	
		Broj posredovanja	Broj lica	Broj posredovanja	Broj lica	Broj posredovanja		Broj lica	
						Nom. razlika	Index	Nom. razlika	Index
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Bar	721	475	3508	1691	2787	486.55	1216	356.00
2	Budva	83	62	1400	730	1317	1686.75	668	1177.42
3	Ulcinj	191	101	1789	1094	1598	936.65	993	1083.17
4	PJ Bar	995	638	6697	3515	5702	673.07	2877	550.94
5	Berane	366	296	3036	1865	2670	829.51	1569	630.07
6	Andrijeвица	13	8	938	400	925	7215.38	392	5000.00
7	PJ Berane	379	304	3974	2265	3595	1048.55	1961	745.07
8	Bijelo Polje	383	256	2409	1651	2026	628.98	1395	644.92
9	Mojkovac	35	29	347	215	312	991.43	186	741.38
10	Kolašin	61	42	258	214	197	422.95	172	509.52
11	PJ Bijelo Polje	479	327	3014	2080	2535	629.23	1753	636.09
12	Nikšić	958	493	8010	4408	7052	836.12	3915	894.12
13	Šavnik	23	10	113	74	90	491.30	64	740.00
14	Plužine	3	3	252	179	249	8400.00	176	5966.67
15	PJ Nikšić	984	506	8375	4661	7391	851.12	4155	921.15
16	Plav	54	49	710	608	656	1314.81	559	1240.82
17	Gusinje	52	50	185	161	133	355.77	111	322.00
18	PJ Plav	106	99	895	769	789	844.34	670	776.77
19	Pljevlja	314	125	458	374	144	145.86	249	299.20
20	Žabljak	3	3	113	82	110	3766.67	79	2733.33
21	PJ Pljevlja	317	128	571	456	254	180.13	328	356.25
22	Podgorica	1054	845	15961	7813	14907	1514.33	6968	924.62
23	Zeta	226	136	768	495	542	339.82	359	363.97
24	Tuzi	42	32	757	536	715	1802.38	504	1675.00
25	Cetinje	112	86	1099	716	987	981.25	630	832.56
26	Danilovgrad	762	558	4147	1619	3385	544.23	1061	290.14
27	PJ Podgorica	2196	1657	22732	11179	20536	1035.15	9522	674.65
28	Rožaje	51	36	4181	3244	4130	8198.04	3208	9011.11
29	Petnjica	6	6	243	219	237	4050.00	213	3650.00
30	PJ Rožaje	57	42	4424	3463	4367	7761.40	3421	8245.24
31	Herceg Novi	150	120	927	695	777	618.00	575	579.17
32	Tivat	317	209	569	371	252	179.50	162	177.51
33	Kotor	101	59	1311	438	1210	1298.02	379	742.37
34	PJ Herceg Novi	568	388	2807	1504	2239	494.19	1116	387.63
35	CRNA GORA	6081	4089	53489	29892	47408	879.61	25803	731.03

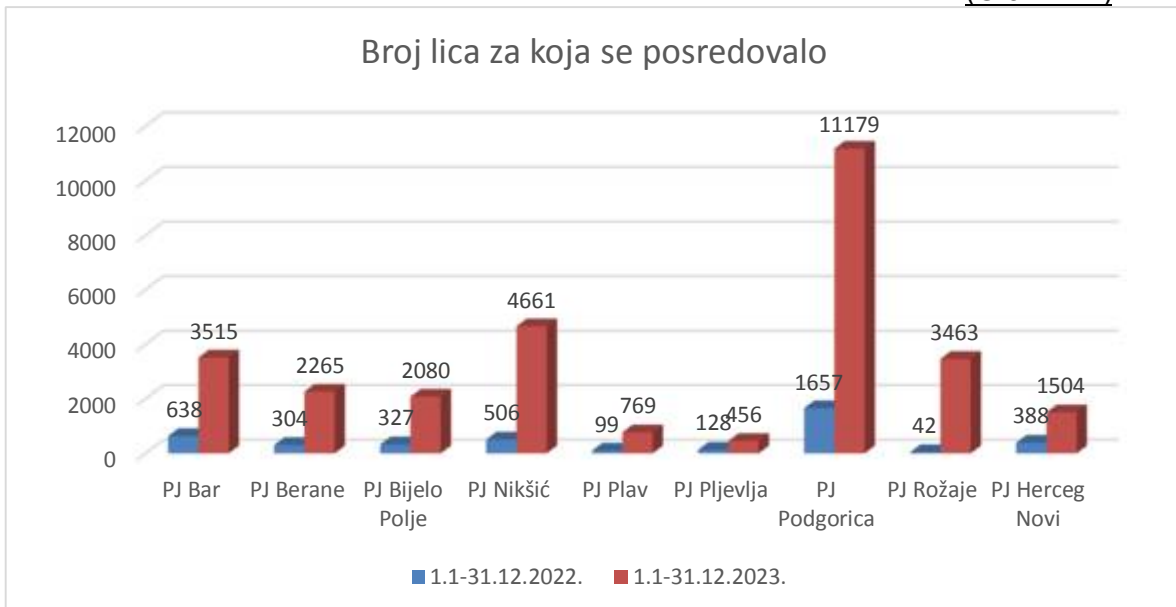
Grafički prikaz broja posredovanja
- u 2022. i 2023. godini -

(Grafik 10.)

Grafički prikaz broja lica za koja se posredovalo
- u 2022. i 2023. godini -

(Grafik 11.)

Posredovanje koje rade savjetnici za evidenciju i posredovanje, prilikom redovnog javljanja nezaposlenog lica, se odnosi na upućivanje nezaposlenih lica za javljanje/apliciranje na radna mjesta koja su oglasili poslodavci posredstvom Zavoda. U 2023. godini Zavod za zapošljavanje je, po tom osnovu, posredovao za 21.985 lica sa evidencije nezaposlenih, što je značajan porast u odnosu na 2022. godinu kada je posredovano za 2.667 nezaposlenih lica.

Na osnovu zahtjeva poslodavaca za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta, u biroima rada su se organizovale i aktivnosti prethodne selekcije i profesionalne selekcije nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja, koji mogu zadovoljiti iskazane potrebe poslodavaca. Navedeni postupak sa izabranim kandidatima su radili savjetnici za rad sa poslodavcima. U izvještajnom periodu, Zavodu za zapošljavanje se obratilo 325 poslodavaca sa 850 prijava za posredovanje putem kojih je iskazana potreba za 2.209 izvršilaca što je na približno istom nivou u odnosu na prošlu godinu (u 2022. godine je traženo 2.272 izvršioaca). Kroz ovaj vid posredovanja (intervjui, selekcije...) prošlo je 7.781 nezaposleno lice, što je u odnosu na 2022. godinu više za 48,2% (u 2022. godini je posredovano za 4.035 lica).

Posredovanje na zahtjev poslodavaca

(Tab. 22.)

PODRUČNA JEDINICA	Broj lica
PJ BAR	2.436
PJ BERANE	362
PJ BIJELO POLJE	100
PJ HERCEG NOVI	256
PJ PODGORICA	3.778
PJ NIKŠIĆ	849
UKUPNO	7.781

Sezonsko zapošljavanje

Sezonsko zapošljavanje je vid zapošljavanja koji utiče na ublažavanje problema nezaposlenosti jer se u toku turističke sezone na ovim poslovima godišnje angažuje značajan broj sezonskih radnika. U 2023. godini zaposleno je 2.964 sezonskih radnika, što je za 0,7% više u odnosu na prethodnu godinu. U 2022. godine se zaposlilo 2.946 radnika na sezonskim poslovima.

U cilju promocije sezonskog zapošljavanja Zavod, sa respektabilnim partnerima (poslodavcima, udruženjima, lokalnim upravama...), organizuje i realizuje sajmove zapošljavanja. To je prilika da se, u direktnom kontaktu, povežu ponuda i tražnja za radnom snagom, što svakako utiče na konačan ishod – zapošljavanje nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja. Zavod je, u izvještajnom periodu, u saradnji sa Studentskim parlamentom realizovao sajmove sezonskog zapošljavanja u Podgorici i u Kotoru na kojima je učestvovalo 75 respektabilnih poslodavaca većinom iz oblasti turizma i ugostiteljstva. Takođe, Zavod je aktivno učestvovao i na brojnim sajmovima u organizaciji renomiranih poslodavaca u velikom broju opština u Crnoj Gori (Bar, Bijelo Polje, Berane...).

Saradnja sa poslodavcima i ostalim partnerima

Zadatak Zavoda je da kontinuirano njeguje dobre odnose sa poslodavcima jer bez njih, kao ključnih aktera na tržištu rada, nema zapošljavanja. U ovom segmentu je prepoznata važnost proaktivnog djelovanja i rada, kao sistema savremenog ophođenja prema korisnicima usluga. Veoma važna aktivnost Zavoda u dijelu

saradnje sa poslodavcima je i obilazak istih. Akcenat je stavljen na obilazak poslodavaca sa ciljem da se identifikuju njihove kadrovske potrebe – anketiranje, ponudi usluga posredovanja i predstave programi koje Zavod realizuje.

Istraživanje Anketa poslodavaca ima za cilj da kroz monitoring kretanja na tržištu rada, utvrdi potrebe za određenim profesijama, kompetencijama, strukturu sezonskog zapošljavanja, te ocjenu poslodavca o programima koji se realizuju od strane Zavoda za zapošljavanje. Mobilni timovi Zavoda su, kroz neposredni kontakt i prethodno pripremljen upitnik, prikupili njihove kadrovske potrebe. Anketirano je 306 poslodavaca iz gotovo svih opština na nivou Crne Gore, vodeći računa o strukturi preduzeća po djelatnostima, veličini preduzeća (mikro, mala, srednja, velika) i teritorijalnoj zastupljenosti. Dobijeni podaci će koristiti Zavodu za kreiranje politika i mjera u cilju smanjenja nezaposlenosti i odgovora poslodavcima u dijelu obezbjeđivanja nedostajućeg kadra.

U cilju njegovanja dobre i kontinuirane saradnje sa udruženjima poslodavaca, predstavnici Zavoda za zapošljavanje su učestvovali na sastancima odbora Privredne komore na kojima su informisali članove istih, poslodavce, o kretanjima na tržištu rada i predstavili im programe i mjere koje realizuje u cilju smanjenja nezaposlenosti u Crnoj Gori. Takođe, u okviru projekta „Povećanje prilika za zapošljavanje sezonskih radnika u Jugoistočnoj Evropi“, koji je finansiran od strane GIZ-a (Njemačko društvo za međunarodnu saradnju), a u koordinaciji Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Privredne komore, Zavod je prepoznat i djeluje kao reprezentativni partner. U cilju poboljšanja dosadašnje prakse u vezi sa sezonskim zapošljavanjem u turizmu, kroz projekat se namjeravaju primijeniti najbolja iskustva stečena kroz sprovođenje sličnih projekata u regionu, prije svih unapređenje postojećih procedura i razvoj softvera za elektronsku registraciju sezonskih radnika.

Saradnja Zavoda zapošljavanje sa socijalnim partnerima

Saradnja Zavoda sa socijalnim partnerima je intezivna i kroz učešće predstavnika Zavoda u mnogobrojnim radnim tijelima i grupama u kojima participiraju predstavnici udruženja poslodavaca i sindikata. Rezultati rada tih radnih tijela i grupa su usvojeni strateški dokumenti na nacionalnom i lokalnom nivou koji za cilj imaju kreiranje i implementaciju politika iz odlasti rada, socijalne inkluzije i zaštite, poštovanja ljudskih i manjinskih prava, prava radnika, rodne ravnopravnosti, slobode kretanja radnika i sl. Direktni uticaj socijalnih partnera na program rada Zavoda, njegovu realizaciju i kontinuirani nadzor nad njegovim radom imaju predstavnici Unije poslodavaca Crne Gore i Unije slobodnih sindikata Crne Gore, kroz članstvo njihovih predstavnika u Upravnom odboru Zavoda za zapošljavanje.

Javni poziv projekta „Aktiviraj se – zaposli se“

Unija poslodavaca Crne Gore (UPCG), uz podršku Međunarodne organizacije rada (ILO) i u partnerstvu sa Zavodom za zapošljavanje, realizovala je projekat **AKTIVIRAJ SE – ZAPOS LI SE**.

Cilj projekta je unapređenje uslova života nezaposlenih žena u primorskim opštinama, kroz olakšan pristup tržištu rada i mogućnost ostvarivanja zaposlenja.

Projekat podrazumijeva zaposlenje i sprovođenje obuke na radnom mjestu za žene od 25 do 49 godina starosti, sa djecom predškolskog uzrasta, prijavljenim na evidenciju nezaposlenih lica Zavoda za zapošljavanje od 15. marta 2020. godine, kao lica koja su izgubila posao ili su se nakon ovog datuma prijavila na evidenciju nezaposlenih lica.

Pravo učešća u projektu imaju poslodavci iz privatnog sektora koji svoju djelatnost obavljaju u primorskim opštinama (Bar, Budva, Ulcinj, Kotor, Tivat, Herceg Novi) i koji su spremni da sa učesnicama obuke zaključe ugovore o radu, u najkraćem trajanju od 6 mjeseci.

Učešće UPCG u finansiranju troškova zaposlenja i obuke na mjesečnom nivou iznose do 397,65€ po učesnici, što je ekvivalent od 70% ukupnih troškova rada na nivou minimalne zarade.

Kreirana je promotivna kampanja koja je podrazumijevala kreiranje vizuelnog materijala za društvene mreže, kao i kampanju putem televizijskih i radijskih nastupa.

Pored navedenog, u cilju što detaljnijeg predstavljanja projekta zainteresovanim poslodavcima, UPCG je odlučila da direktno komunicira sa njima, pa su organizovane 3 info sesije. Iste su održane u opštinama Bar, Budva i Ulcinj, u kojima živi najveći broj učesnica. Sve navedeno je dalo rezultate, preko 30 poslodavaca, mahom onih koji posluju u sektoru turizma, su se prijavili za učešće u projektu.

Od 27 učesnica jedna je zasnovala radni odnos. Ostale učesnice su navele niz razloga, od toga da već rade u sivoj zoni, da izdaju privatno apartmane, da ne žele da rade za minimalnu zaradu, te da ne mogu zbog brige o djeci itd, zbog kojih trenutno ne mogu da prihvate učešće u projektu.

Predstavnici UPCG i ZZZCG aktivno su uključeni u rad RG za sprovođenje programa „Garancija za mlade“

Garancija za mlade je aktivaciona šema namijenjena povećanju zapošljivosti mladih koja se od 2013. godine realizuje u državama članicama Evropske unije. Radi se o programu čija je implementacija obavezna u svim državama članicama EU, a ima za cilj da mladim ljudima (15-29 godina) omogući efikasnu tranziciju iz obrazovanja u svijet rada putem kvalitetne ponude za zaposlenje, kontinuirano

obrazovanje, pripravništvo ili stručno osposobljavanje. Zavod će biti zadužen za veliki obim aktivnosti.

Tim povodom, na dvodnevnoj TAIEX radionici koja je 5. i 6. jula održana u Lisabonu, učestvovali su predstavnici UPCG, Zavoda, Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva prosvjete, Unije slobodnih sindikata Crne Gore i NVO Forum MNE. Radionica bila je posvećena realizaciji programa Garancija za mlade u zemljama Zapadnog Balkana i njegovoj primjeni u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Sjevernoj Makedoniji, Albaniji, Kosovu i Crnoj Gori. Akcenat je stavljen na angažovanje privatnog sektora u osmišljavanju i realizaciji treninga i pripravništva za mlade, kao i na ulogu socijalnih partnera i lokalnih/regionalnih vlasti.

Predstavnica UPCG prisustvovala je konferenciji koju je organizovao Zavod povodom početka realizacije projekta *“Jačanje kapaciteta ZZZCG u pogledu sprovođenja aktivnih mjera zapošljavanja, budućeg učešća u Evropskom socijalnom fondu i olakšavanja mobilnosti radne snage”*. Nakon konferencije, UPCG je od strane rezidentnog savjetnika za Twinning projekat, dobila poziv za organizovanjem sastanka kako bi socijalne partnere bliže upoznali na navedenim projektom. Tom prilikom, generalna sekretarka UPCG ugostila je predstavnike Ministarstva za rad, socijalna pitanja i porodicu Slovačke Republike i rezidentne savjetnice za Twinning projekat u Crnoj Gori. Sastanku su prisustvovali i predstavnici dvije sindikalne organizacije – Unije slobodnih sindikata Crne Gore i Saveza sindikata Crne Gore. Socijalni partneri su se detaljnije upoznali sa projektom čiji je cilj unapređenje kvaliteta, kapaciteta, efikasnosti i efektivnosti usluga Zavoda, u skladu sa standardima EU i najboljom međunarodnom praksom. Takođe, učesnici su razmijenili informacije o dosadašnjoj saradnji socijalnih partnera i Zavoda, njihovim zajedničkim aktivnostima, kao i problemu velike nezaposlenosti prisutne u našoj zemlji. Imajući u vidu da značajan procenat nezaposlenih čine mlade osobe, razgovaralo se i o projektu “Garancija za mlade” čija implementacija tek slijedi, a koji je u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja i ima za cilj da upravo mladima obezbijedi kvalitetnu ponudu za zapošljavanje, nastavak obrazovanja, praksu ili obuku.

Učesnici sastanka iskazali su otvorenost za saradnju i podršku planiranim aktivnostima, uz zaključak da uloga socijalnih partnera u ovim procesima mora biti dodatno osnažena, kako bi se uvažili interesi i zaposlenih i poslodavaca.

Navedeni EU Twinning projekat realizuje se uz pomoć Evropske unije, gdje su Republika Slovačka, Republika Estonija i Savezna Republika Njemačka odabrane kao države članice EU zadužene za realizaciju projekta u vrijednosti od 823.529,41 Eur, čiji će period implementacije trajati 18 mjeseci. Korisnik projekta je Zavod za zapošljavanje Crne Gore.

Konferencije na kojima su učestvovali predstavnici UPCG i ZZZCG

NVO Sociološki centar Crne Gore (SOCEN) i NVU Interakcija organizovali su nacionalnu konferenciju "*Aktivni mladi za EU vrijednosti*", na kojoj su predstavljeni predlozi javnih praktičnih politika za učenike i studente. Na konferenciji su predstavljena tri policy sažetka koji će pomoći mladima da nauče kako oni kroz predloge javnih praktičnih politika mogu na sažet način prikazati probleme sa kojima se susrijeću, kao i da definišu preporuke donosiocima odluka na koji način te oblasti treba unaprijediti. Nacionalna konferencija je organizovana u okviru projekta „*Aktivni mladi za EU vrijednosti*”, koji je podržan u okviru projekta „OCD u Crnoj Gori – od osnovnih usluga do oblikovanja politika-M'BASE”, koji CGO sprovodi uz finansijsku podršku Evropske unije i kofinansiranje Ministarstva javne uprave.

Sociološki centar Crne Gore – SOCEN organizovao je završnu konferenciju na projektu "*Saradnjom i vještinama za 21. vijek do zapošljavanja mladih u Glavnom gradu Podgorica*". Na konferenciji su predstavljeni rezultati projekta i prezentovano je istraživanje o ključnim problemima i preporukama za unapređenje stanja u oblasti zapošljavanja mladih, koje mapira ključne probleme mladih na tržištu rada i nudi preporuke donosiocima odluka i zainteresovanim stranama kako ovaj problem umanjiti u narednom periodu.

Kako bi se stekli vrijedni uvidi u probleme zapošljavanja sa kojima se mladi u Crnoj Gori susreću, obavljeno je deset intervjua sa pojedincima koji su direktno pogođeni ovim pitanjem, kao i donosiocima odluka i predstavnicima lokalne samouprave koji su direktno uključeni u rad sa mladima.

Projekat je realizovan u sklopu RELOAD programa koji finansira Evropska unija, a sprovodi Program Ujedinjenih nacija za razvoj u partnerstvu s lokalnim samoupravama, među kojima su Glavni grad, Prijestonica Cetinje i opštine Zeta i Danilovgrad čineći klaster "Središnji region".

U cilju njegovanja dobre i kontinuirane saradnje sa udruženjima poslodavaca, predstavnici Zavoda za zapošljavanje su učestvovali na sastancima odbora Privredne komore na kojima su informisali članove istih, poslodavce, o kretanjima na tržištu rada i predstavili im programe i mjere koje realizuje u cilju smanjenja nezaposlenosti u Crnoj Gori. Takođe, u okviru projekta „Povećanje prilika za zapošljavanje sezonskih radnika u Jugoistočnoj Evropi”, koji je finansiran od strane GIZ-a (Njemačko društvo za međunarodnu saradnju), a u koordinaciji Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma i Privredne komore, Zavod je prepoznat i djeluje kao reprezentativni partner. U cilju poboljšanja dosadašnje prakse u vezi sa sezonskim zapošljavanjem u turizmu, kroz projekat se namjeravaju primijeniti najbolja iskustva stečena kroz sprovođenje sličnih projekata u regionu, prije svih unapređenje postojećih procedura i razvoj softvera za elektronsku registraciju sezonskih radnika.

2.4. Međunarodno posredovanje i EURES

Evropska komisija je odobrila finansiranje TWINNING projekta MN 29 IPA SO 01 22 „Jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za sprovođenje aktivnih mjera za zapošljavanje, buduće učešće u Evropskom socijalnom fondu (ESF) i podršku u mobilnosti radne snage“, u iznosu od 823.529,41€. Na konkursu Evropske komisije, odabran je, na osnovu projektnog prijedloga, konzorcijum koji čine države članice Evropske unije (EU): Republika Slovačka, Republika Estonija i Federativna republika Njemačka zadužen za realizaciju projekta čija će implementacija trajati 18 mjeseci. Realizacija projekta je otpočela u aprilu 2023. godine. Projekat je namijenjen jačanju administrativnih kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u oblasti unapjeđenja aktivne politike zapošljavanja, učešću u Evropskom socijalnom fondu i primjenu standard vezanih za mobilnost radne snage. Glavni cilj projekta je „Unaprijeđenje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti usluga Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u skladu sa standardima Evropske unije i najboljom međunarodnom praksom. Specifični cilj projekta je „Pojačati operativne i administrativne kapacitete Zavoda za zapošljavanje i nadležnog Ministarstva za politiku zapošljavanja da se bavi aktivnim politikama tržišta rada, ESF-a i EURES-a kako bi ispunili svoje obaveze zahtijevane u okviru Zajedničke pregovaračke pozicije Poglavlja 19 (mjere aktivne politike tržišta rada i Evropski socijalni fond), i Poglavlja 2 (EURES). Ciljevi su definisani u potpunosti u skladu sa stvarnim potrebama za poboljšanjem, ne samo kvaliteta, već i efikasnosti i efektivnosti usluga Zavoda u skladu sa standardima EU.

TWINNING projekat je podijeljen na 3 komponente – komponenta 3 se odnosi na jačanje administrativnih kapaciteta za pružanje podrške za poboljšanje mobilnosti radne snage i pripremu za pridruživanje EURES mreži. Kada je u pitanju ova komponenta, za devet mjeseci realizacije TWINNING-a (1.4–31.12.2023.) održane su serije interaktivnih radionica za zaposlene u Zavodu i Ministarstvu rada i socijalnog staranja. Teme radionica su bile: organizacija i princip funkcionisanja EURES mreže u EU, pravna regulativa, sistem prijema u EURES mrežu, međunarodno posredovanje pri zapošljavanju, vrste i način pružanja usluga za tražioce posla i poslodavce u okviru EURES-a, funkcionisanje EURES portala, obaveze zemlje–kandidatkinje u procesu pristupanja EU kako bi se ispunile obaveze vezane za kretanje radnika i pristup tržištu rada na nivou EU, prilagođavanje IT sistema u okviru pristupanja CG EURES mreži, prilagođavanje statističkih klasifikacija, praćenja i izvještavanja. Obuke su sprovodili eksperti država iz konzorcijuma TWINNING-a. Predstavnici Zavoda i Ministarstva su kroz aktivno učešće imali priliku da postavljaju pitanja, predstave naša trenutna pravna i organizaciona rješenja i u da dobiju inpute i smjernice za buduće aktivnosti kako bi CG ispunila obaveze na evropskom putu. Navedenim radionicama su prisustvovali predstavnici Zavoda iz Sektora za pripremu i posredovanje pri zapošljavanju, Sektora za prava za vrijeme nezaposlenosti i pravne poslove, Sektora za evidencije, statistiku i istraživanje u oblasti zapošljavanja, Službe za informacioni sistem, Službe za kadrovske i opšte poslove.

Pored serije interaktivnih radionica, realizovano je i nekoliko misija eksperata iz zemalja konzorcijuma TWINNING-a Zavodu. Cilj ovih misija je bila analiza trenutne situacije u CG u oblastima koje pokriva ova komponenta i kreiranje planskih i strateških dokumenata koji analiziraju trenutnu situaciju i daju konkretne preporuke i smjernice šta se sve mora implementirati i u kom pravcu trebaju ići izmjene kako bi CG ispunila obaveze kada je u pitanju ulazak u EURES mrežu i ispunjavanje obaveza iz Poglavlja 2.

Sprovođenje TWINNING-a i realizacija radionica i misija eksperata podrazumijeva kontinuirani samostalni rad i rad sa ekspertima koji obuhvata detaljnu i sveobuhvatnu logističku i tehničku organizaciju, kao i učešće u izradi planskih i strateških dokumenata – outputi TWINNING-a – koji obuhvataju analizu trenutne situacije, smjernice i preporuke za buduće aktivnosti i planove rada.

Predstavnica Odsjeka je prisustvovala radionicama koje su se održale i u okviru ostalih komponenti.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je uključen u više pregovaračkih poglavlja u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Pored Poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, pregovaračko Poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika – se najviše tiče rada Zavoda i direktno utiče na njegovo funkcionisanje. Ovo poglavlje je zvanično otvoreno 11. decembra 2017. godine na Međuvladinoj konferenciji u Briselu.

Programa pristupanja Crne Gore EU je strateški dokument koji obuhvata 33 pregovaračka poglavlja i osmišljen je u vidu tabelarnog prikaza. Struktura dokumenta obuhvata nekoliko segmenata za svako pregovaračko poglavlje i to: uvod u poglavlje, strateški okvir (strategije, programi i akcioni planovi) i zakonodavni okvir (zakoni i podzakonski akti) u dijelu planova na polju usklađivanja s pravnom tekovinom EU. Kako se pravna tekovina EU konstantno mijenja i razvija, a imajući u vidu dinamiku pregovaračkog procesa, PPCG se na godišnjem nivou prilagođava promjenama u okviru procesa razvoja prava EU. Formirana je Pregovaračka radna grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika. Realizacija obaveza iz PPCG-a i izvještavanje o realizaciji je nastavljeno i tokom 2023. godine, kao i planiranje aktivnosti u narednom periodu.

Predstavnici Odsjeka su imali priliku da u martu prate **webinar vezan za pregovaračko poglavlje 2 – Sloboda kretanja radnika**. Webinar je organizovao GIZ – Njemačka organizacija za međunarodnu saradnju). **Tema radionice je bila EURES mreža i pravna tekovina EU: EURES Legal Framework – EU Regulation 2016/589, European Labour Authority EU Regulation 2019/1149, EURES and Public Employment Services, Interoperability conditions and ESCO – European Skills, Competences, Occupations and Qualifications.**

U sklopu aktivnosti na realizaciji posredovanja pri zapošljavanju u inostranstvu, raspisan je i oglas za rad u Hrvatskoj na poziciji poštara za ekspres dostavu u Hrvatskoj pošti D.D. Zapošljavanje po objavljenom oglasu nije realizovano, jer kandidati nisu ispunjavali uslove.

Dostavljene su informacije za izradu II priloga Izvještaja Evropske komisije o Crnoj Gori za 2023. godinu i izrađen je Prilog za Pododbor za **inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku**.

Pododbor za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku je održan u oktobru 2023. u Briselu u okviru kojeg je diskutovano o postignutim rezultatima na nivou sljedećih pregovaračkih poglavlja: 2 – Sloboda kretanja radnika, 10 – Informatičko društvo i mediji, 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, 25 – Nauka i istraživanje i 26 – Obrazovanje i kultura. Pododboru su prisustvovala i predstavnice Zavoda. Kada je u pitanju Zavod, fokus je bio na kadrovskom jačanju Zavoda, budžetskim sredstvima za aktivnu politiku zapošljavanja, EURES-u, digitalizaciji Zavoda i pripremi i sprovođenju programa Garancije za mlade.

Predstavnica Zavoda je učestvovala u izradi *Akcionog plana za 2023-2024. godinu* za sprovođenje *Strategije razvoja ženskog preduzetništva Crne Gore za period od 2021.do 2024. godine*. Strategija obuhvata podsticajne mjere za osnaživanje žena preduzetnica usmjerenih ka prevazilaženju ključnih izazova u ovoj oblasti, a koji se odnose na strukturne, ekonomske i infrastrukturne prepreke koje se odnose na pokretanje i unapređenje biznisa u vlasništvu žena. Praćenje realizaciju mjera i aktivnosti u okviru ovog dokumenta prati se kroz realizaciju Akcionog plana čijom izradom koordinira Ministarstvo ekonomskog razvoja.

U sklopu aktivnosti vezanu za rodnu ravnopravnost, predstavnica Zavoda je učestvovala na Konferenciji o rodnoj ravnopravnosti u uključivanju žena sa invaliditetom u evropske integracije u organizaciji „Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore“. Zavod je učestvovao i na konferenciji vezanoj za rodno odgovorno budžetiranje.

Takođe, kroz rad svog predstavnice, Zavod učestvuje u radu Koordinacionog odbora za žensko preduzetništvo Privredne komore Crne Gore.

Predstavnici Zavoda učestvuju i u aktivnostima na izradi nacrtu Programa dostojanstvenog rada u Crnoj Gori za period od 2023. do 2027. godine.

Aktivnosti na realizaciji izrade Mape puta i Plana implementacije Garancije za mlade su nastavljene i tokom 2023. godine. Garancija za mlade je aktivaciona šema koja se u EU implementira od 2013. Navedenu šemu trebaju da implementiraju i zemlje Zapadnog Balkana. Zemlje EU koriste Garancije za mlade kako bi podržale neometan prelazak mladih iz svijeta obrazovanja ili iz nezaposlenosti u svijet rada. Glavni princip je da mlade osobe, u roku od nekoliko mjeseci od prestanka obrazovanja, osposobljavanja ili ako postane nezaposlena,

dobije kvalitetnu ponudu za posao, mogućnost daljeg školovanja, pripravništva ili stažiranja.

U organizaciji Evropske komisije održane su tri TAIEX radionice u hibridnom formatu u cilju osnaživanja zemalja Zapadnog Balkana radi što kvalitetnije realizacije programa Garancije za mlade. Radionice su bila fokusirana na izradu i sprovođenje prilagođenih šema pripravništva i treninga za mlade u okviru GM u EU i zemljama Zapadnog Balkana (ZB), angažman privatnog sektora u osmišljavanju i realizaciji pripravništva i šegrtovanja, uloga socijalnih partnera i lokalnih/regionalnih vlasti, razmjeni znanja i iskustava između zemalja EU i zemalja ZB, praćenju i evaluaciji učinka mjera i aktivnosti u okviru GM, studijskim posjetama, primjerima dobre prakse. Radionicama su prisustvovali, pored predstavnika Zavoda i resornog Ministarstva, i predstavnici drugih institucija uključenih u proces pripreme i realizacije programa GM.

U cilju što kvalitetnijeg i efikasnijeg sprovođenja GM, na nivou Zavoda je obrazovana *Radna grupa za izradu i implementaciju programa „Garancija za mlade“*. Članovi RG su predstavnici sektora, službi i odjeljenja Zavoda, a zadaci RG su: priprema Plana implementacije programa GM, kreiranje usluga i mjera u okviru programa GM, upravljanje implementacijom programa, upravljanje sistemom pružanja usluga i mjera u okviru programa, praćenje aktivnosti u okviru GM, izvještavanje o realizaciji aktivnosti, praćenje učinka usluga i mjera, informisanje koordinatora RG o svim aspektima realizacije programa, kao i druge aktivnosti neophodne za izvršavanje zadataka Radne grupe i implementaciju programa GM.

Imenovani su i predstavnici Zavoda u međuresorskom Radnom timu za uvođenje i implementaciju Programa "Garancije za mlade". Garancija za mlade (GM) u Crnoj Gori biće operacionalizovana kroz partnerstvo između Ministarstva rada i socijalnog staranja (koordinator GM), Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (glavnog implementacionog partnera GM), Ministarstva prosvjete (odgovornog za fazu rane intervencije), Ministarstva sporta i mladih i organizacija civilnog društva (odgovornog za proaktivno djelovanje/outreach), lokalnih samouprava (odgovornih za implementaciju na terenu), socijalnih partnera i drugih državnih institucija koje već sprovode intervencije usmjerene na mlade (npr. Ministarstvo ekonomije) i sprovodiće se kod svih poslodavaca osim kod državnih organa i organa državne uprave.

Zavod je i tokom 2023. godine nastavio sa aktivnostima vezanim za informisanje građana Crne Gore o procedurama i postupcima tokom traženja posla u inostranstvu i viznom režimu. Aktivnosti se sprovode radi informisanja naših građana i njihove zaštite prilikom odlaska na rad u inostranstvo.

2.5. Sprovođenje mjera aktivne politike zapošljavanja

Saglasno potrebama tržišta rada utvrđenim Programom rada Zavoda za 2023. godinu, realizovano je šest programa u osnovi usmjerenih ka stvaranju uslova nezaposlenim licima za bržu i veću integraciju u svijet rada i konceptualno primjerenih planiranom obimu i strukturi nezaposlenih lica kojima su i namijenjeni.

Programom rada planirana je realizacija programa aktivne politike zapošljavanja za 1.804 nezaposlena lica, prioritetno mladih, žena, dugoročno nezaposlenih lica i pripadnika RE populacije, uz finansijsku podršku Zavoda u iznosu od 4 mil. €.

Odlukama o izboru korisnika programa, donešenim u drugom, trećem i četvrtom kvartalu 2023. godine, opredijeljena su sredstva u iznosu od 3.667.471€, što je za 178.529€ manje od sredstava utvrđenih pojedinačnim programima. Opredijeljenim sredstvima stvoreni su uslovi za realizaciju programa za 1.789 lica, što čini 99,17% planiranog broja učesnika.

Najizraženije odstupanje je u programu obrazovanja i osposobljavanja, a posljedica je procedure izbora organizatora obrazovanja odraslih shodno propisima kojima se uređuju javne nabavke.

U izvještajnom periodu, u programe aktivne politike zapošljavanja uključena su 1.703 nezaposlena lica što čini 94,40% planiranog broja učesnika programa.

Odnosno smanjenje broja lica uključenih u pojedine programe aktivne politike zapošljavanja posljedica je nepristupanja zaključenju ugovora od strane tri izabrana korisnika – izvođača programa, neizvršavanja ugovornih obaveza izvođača koje su dovele do raskida 21 ugovora o realizaciji programa i aneksiranja 14 ugovora u dijelu broja učesnika programa.

U cilju efikasnog upravljanja programima kontinuirano je praćen proces njihovog sprovođenja i sagledani mjerljivi pokazatelji napretka i indikatori rezultata realizovanih programa. U izvještajnom periodu, na osnovu rezultata procesa praćenja programa, stvoreni su uslovi za analizu strukturnih karakteristika nezaposlenih lica uključenih u programe aktivne politike zapošljavanja, rezultata u pogledu planiranog zapošljavanja učesnika, troškova dosadašnjeg sprovođenja programa i ishoda uspješnosti programa završenih u 2023. godini.

Ključni dokumenti sprovođenja i praćenja programa aktivne politike zapošljavanja realizovanih u 2023. godini su: ugovori o realizaciji programa zaključeni između Zavoda i izvođača, operativni priručnici za sprovođenje programa, ugovori o uključivanju u programe zaključeni između Zavoda i nezaposlenih lica, ugovori o radu zaključeni između izvođača i učesnika programa, smjernice za praćenje realizacije programa, kao i set obrazaca za izvještavanje, procjenu stepena zadovoljstva učesnika, nalazi neposrednog obilaska lokacije realizacije programa i drugi obrasci koji prate proces sprovođenja programa.

U programima je najveće učešće nezaposlenih lica ženskog pola i iznosi 65,12%, zatim dugoročno nezaposlenih lica 49,97% i mladih 33,65%. Pored ovih nezaposlenih lica, učesnici programa su i lica sa invaliditetom (10,33%), korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice (4,82%), pripadnici RE populacije (1%) i druga nezaposlena lica izložena riziku na tržištu rada. Učešće lica iz opština Sjevernog regiona je 67,12 %.

Posmatrano prema nivoima obrazovanja, učešće lica I i II nivoa kvalifikacije obrazovanja je 12,74%, lica III i IV nivoa 67,06 %, dok lica V, VI i VII nivoa obrazovanja učestvuju sa 20,20 %.

Struktura učesnika programa ukazuje da su u programe uključena nezaposlena lica iz kategorije lica koja pripadaju strateškim prioritetima, uz uvažavanje ravnomjernog regionalnog razvoja.

Ukupna ugovorena sredstva za naknadu troškova realizacije programa aktivne politike zapošljavanja, započelih u 2023. godini za 1.703 učesnika, iznose 3.380.596,28€.

Za naknadu troškova realizacije programa aktivne politike zapošljavanja, utrošio sredstva u iznosu od 3.214.474,98€, dok će neizmirene ugovorne obaveze, u iznosu od 166.121,30€, se izmiriti u 2024. godini dinamikom njihovog dospjeća.

Finansijska podrška Zavoda u realizaciji programa aktivne politike zapošljavanja je u okviru budžetom opredijeljenih sredstava za ovu namjenu, sa stopom iskorišćenosti od 87,90%.

Programi aktivne politike zapošljavanja u izvještajnom periodu realizovani su za 1.467 učesnika (86,14% ukupnog broja učesnika), dok će se za 185 učesnika završiti u prvom, a za 51 korisnika bespovratnih sredstava za samozapošljavanje u trećem kvartalu 2024. godine.

Nakon završetka svih programa aktivne politike zapošljavanja započelih u 2023. godini stvoriće se uslovi za konačnu analizu ishoda ovih programa u pogledu:

- uspješnosti njihovog završetka;
- strukturnih karakteristika uspješnih učesnika programa;
- rezultata u pogledu zapošljavanja učesnika po realizaciji programa i
- troškova sprovođenja programa u cjelosti.

Navedeni rezultati biće predstavljeni u izvještajima o radu u 2024. godini.

2.5.1. Mjera 1 – Obrazovanje i osposobljavanje odraslih

S ciljem da se nezaposlenim licima obezbijedi brža tranzicija iz sistema obrazovanja u svijet rada, a imajući u vidu nedovoljnu usklađenost ponude

obrazovnih institucija sa potrebama tržišta, Zavod je ovu mjeru sproveo kroz Programom rada za 2023. godinu planirane programe i to:

1. Program "Obrazovanje i osposobljavanje"
2. Program "Osposobljavanje za rad kod poslodavca i
3. Program "Osposobljavanje za samostalan rad".

Programom rada planirana je realizacija navedenih programa za 1.270 nezaposlenih lica uz finansijsku podršku Zavoda u iznosu od 2.346.000€.

Odlukama o izboru korisnika programa, donešenim u drugom i trećem kvartalu 2023. godine, opredijeljena su sredstva u iznosu od 2.229.224€, što je za 116.776€ manje od sredstava utvrđenih pojedinačnim programima.

Opredijeljenim sredstvima stvoreni su uslovi za realizaciju programa kojima se obezbjeđuje usklađivanje nivoa znanja i vještina za 1.162 nezaposlena lica (91,5% planiranog broja učesnika) sa zahtjevima tržišta rada, odnosno sa zahtjevima određenih zanimanja za koja posjeduju odgovarajući nivo obrazovanja.

Po okončanju postupka izbora korisnika sredstava i izbora najpovoljnije ponude usluga obrazovanja odraslih, zaključeni su ugovori kojima su uređena međusobna prava, obaveze i odgovornosti u vezi realizacije programa obrazovanja i osposobljavanja za 562 polaznika, osposobljavanja za rad kod poslodavca za 300 i osposobljavanja za samostalan rad za 294 učesnika, uz naknadu troškova finansiranja realizacije ovih programa u iznosu od 2.208.773,48€.

Navedenim ugovorima izvođači su, između ostalog, preuzeli obavezu da sa realizacijom programa započnu najkasnije 30 odnosno 60 dana od dana njegovog zaključenja. Međutim, zbog odustajanja izvođača od realizacije programa, smanjenja broja učesnika pojedinih programa, neizvršavanja ugovornih obaveza koje su dovele do raskida ugovora, odnosno programi realizovani su za 1.086 lica (programi obrazovanja i osposobljavanja za 555, osposobljavanja za rad kod poslodavca za 275 i osposobljavanja za samostalan rad 256 lica), od kojih su za 903 lica i završeni u izvještajnom periodu. Navedene okolnosti dovele su i do smanjenja ugovorenih finansijskih obaveza Zavoda na ime naknade troškova realizacije programa za 241.997,82€.

1. Obrazovanje i osposobljavanje

U cilju sprovođenja Programom "Obrazovanje i osposobljavanje" utvrđenih aktivnosti, raspisan je javni poziv za nabavku usluga obrazovanja odraslih, u iznosu od 300.000€, za 703 nezaposlena lica, što je za 33 lica više od planiranog broja polaznika ovih programa (670). Očekivani ishod javnog poziva bio je nabavka usluga realizacije 16 programa sticanja stručnih kvalifikacija za 351 polaznika i sedam programa sticanja ključnih vještina za 352 polaznika.

Po sprovedenom postupku javnih nabavki, a shodno odluci o izboru najpovoljnije ponude, zaključeni su ugovori sa izabranim organizatorima obrazovanja za realizaciju 12 od planiranih 16 programa sticanja stručnih kvalifikacija za 231 polaznika i za realizaciju šest od planiranih sedam programa sticanja ključnih vještina za 331 polaznika, što je ukupno za 142 lica manje od planiranog broja polaznika ovih programa za tekuću godinu.

Za naknadu troškova realizacije navedenih programa ugovorena su sredstva u ukupnom iznosu od 184.172€, od kojih za naknadu troškova realizacije programa sticanja stručnih kvalifikacija 134.287€, a programa sticanja ključnih vještina 49.885€.

Po osnovu navedenih ugovora, programi sticanja stručnih kvalifikacija i ključnih vještina sprovedeni su za 555 nezaposlenih lica.

Programi sticanja stručnih kvalifikacija realizovani su za 227 lica, od kojih su:

- 93 polaznika programa sticanja stručne kvalifikacije „računovodstveni tehničar“,
- 28 „zaštitar imovine i lica“,
- 10 „gerontodomaćin/ica“,
- 8 „organizator rada gerontodomaćna/ica“,
- 14 „administrativni tehničar“,
- 27 „asistent u nastavi“,
- 20 „rukovalac građevinskim mašinama – bager“ i „rukovalac građevinskim mašinama utovarivač“,
- 11 „kuvar jednostavnih gastronomskih proizvoda“,
- 2 „pomoćni radnik u kuhinji“,
- 10 „turistički vodič“ i
- 4 polaznika programa sticanja stručne kvalifikacije „konobar“.

Programi sticanja ključnih vještina realizovani su za 328 lica, od kojih su:

- 235 polaznika programa učenja stranih jezika i to 131 polaznik engleskog jezika i 104 njemačkog jezika,
- 93 polaznika učenja rada na računaru i to 50 početnog, a 43 naprednog kursa.

U ukupnom broju učesnika programa obrazovanja i osposobljavanja, žene učestvuju sa 72,25% (401), dugoročno nezaposleni sa 65,41% (363), mladi sa 26,49% (147), lica sa invaliditetom sa 17,66 % (98) i korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice sa 9,37 % (52).

Posmatrano sa aspekta stečenog nivoa obrazovanja lica uključenih u programe obrazovanja i osposobljavanja, učešće lica I i II nivoa kvalifikacije obrazovanja je 6,31% (35 lica), lica stečenog srednjeg obrazovanja 58,56%, (325 lica), dok lica sa stečenim višim i visokim obrazovanjem učestvuju sa 35,13% (195).

Najviše uključenih lica je iz opština Sjevernog regiona (281 lice što čini 50,64% ukupno uključenih lica), zatim iz opština Središnjeg (175 lica – 31,53%), dok je najmanje lica uključeno iz opština Primorskog regiona (99 lica – 17,83%).

U izvještajnom periodu programi obrazovanja i osposobljavanja su završeni za 520 učesnika (93,69%), dok će se programi sticanja stručnih kvalifikacija za 35 polaznika završiti u prvom kvartalu 2024. godine.

Ishodi do sada završenih programa potvrđuju ostvarenost planiranih rezultata uspješnosti polaznika programa. Programe je sa uspjehom završilo 94,90% polaznika od planiranih 90%.

Rezultati u pogledu zapošljavanja uspješnih polaznika ovog programa biće predstavljeni u izvještaju o radu za 2024. godinu.

2. Osposobljavanje za rad kod poslodavca

Za realizaciju programa osposobljavanja za planiranih 300 nezaposlenih lica za obavljanje poslova određenog radnog mjesta, u drugom kvartalu 2023. godine, izabrano je 77 poslodavaca, od kojih 13 iz javnog, a 64 iz privatnog sektora.

Za finansiranje realizacije programa, uz zasnivanje radnog odnosa učesnika u trajanju od šest do 12 i više mjeseci, odlukom o izboru izvođača opredijeljena su sredstva u iznosu od 1.022.526€, što u potpunosti odgovara planiranom obuhvatu nezaposlenih lica i iznosu raspoloživih sredstava za finansiranje programa.

Sa svim izabranim izvođačima programa osposobljavanja za rad kod poslodavca zaključeni su ugovori kojima su uređena međusobna prava, obaveze i odgovornosti u vezi realizacije odnosnog programa.

Međutim, po zaključenju ugovora sedam poslodavca je odustalo od realizacije programa osposobljavanja za rad koji je trebao biti realizovan za 19 nezaposlenih lica.

Takođe, aneksirani su ugovori sa šest izvođača kojima je u programe osposobljavanja umjesto 29 učesnika uključeno 18, što je za 11 učesnika manje od osnovnim ugovorima utvrđenog broja učesnika.

Neizvršavanje ugovornih obaveza od strane jednog izvođača programa dovelo je do raskida ugovora o realizaciji programa osposobljavanja za dva lica.

Navedeno je uslovilo realizaciju programa za rad kod 69 poslodavca, od kojih 11 iz javnog sektora i 58 iz privatnog sektora, za 268 učesnika i uz finansijsku podršku Zavoda u iznosu od 913.456,56€.

Nadalje, tokom realizacije programa odobrena je zamjena sedam učesnika kod šest izvođača zaposlenih u trajanju u kojem su bili zaposleni učesnici koji su napustili program, tako da se program, uz nepromijenjenu finansijsku obavezu Zavoda, sprovodio za 275 učesnika koji su zasnovali radni odnos u trajanju od:

- šest mjeseci – 80 učesnika;
- sedam mjeseci – 6 učesnika;
- osam mjeseci – 11 učesnika;
- devet mjeseci – 24 učesnika i
- dvanaest i više mjeseci – 154 učesnika.

Period izvršenja ugovora o realizaciji programa osposobljavanja uslovljen je dužinom trajanja radnog odnosa zasnovanog između izvođača i učesnika programa, a 70,90% ukupnog broja učesnika programa je zasnovalo radni odnos u trajanju dužem od perioda realizacije programa osposobljavanja.

U ukupnom broju učesnika programa osposobljavanja za rad kod poslodavca, dugoročno nezaposlena lica učestvuju sa 57,82% (159), žene sa 54,55% (150), mladi sa 36% (99), lica sa invaliditetom sa 5,09% (14), korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice sa 3,64% (10) i pripadnici RE populacije sa 1,45% (4).

Posmatrano po nivoima obrazovanja učesnika programa, učešće lica I i II nivoa kvalifikacije obrazovanja je 12,37%, (34), lica sa stečenim srednjim obrazovanjem 71,27%, (196 lica), dok lica sa stečenim višim i visokim obrazovanjem učestvuju sa 16,36 % (45).

Posmatrano po regionalnoj pripadnosti učesnika programa, 88,36% (243) učesnika programa je iz opština Sjevernog regiona, 10,90% (30) iz opština Središnjeg regiona i 0,74% (2) iz opština Primorskog regiona.

U izvještajnom periodu programi osposobljavanja za rad kod poslodavca su završeni za 198 učesnika (72%), dok će se za 77 učesnika završiti u prvom kvartalu 2024. godine.

Ishodi do sada završenih programa potvrđuju ostvarenost planiranih rezultata uspješnosti učesnika programa.

Program je sa uspjehom završilo 96,46% učesnika od planiranih 90%.

3. Osposobljavanje za samostalan rad

U cilju realizacije Programa “Osposobljavanje za samostalan rad”, u drugom kvartalu 2023. godine, izabrano je 99 poslodavaca (12 iz javnog i 87 iz privatnog sektora), za osposobljavanje planiranih 300 nezaposlenih lica za samostalno obavljanje poslova u području rada stečene kvalifikacije nivoa obrazovanja.

Za finansiranje realizacije programa, uz zasnivanje radnog odnosa učesnika u trajanju od šest do 12 i više mjeseci, odlukom o izboru korisnika – izvođača programa opredijeljena su sredstva u iznosu od 1.022.526€.

Navedeno u potpunosti odgovara planiranom obuhvatu nezaposlenih lica i iznosu raspoloživih sredstava za finansiranje programa.

Neposredno po okončanju postupka izbora, dva poslodavca izabrana za realizaciju programa osposobljavanja za šest nezaposlenih lica su odustala od realizacije programa, tako da su zaključeni ugovori o realizaciji programa osposobljavanja za 294 učesnika sa 97 poslodavaca ukupne ugovorne vrijednosti 1.002.075,48€.

Navedenim ugovorima izvođači su, između ostalog, preuzeli obavezu da sa realizacijom programa osposobljavanja započnu najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog zaključenja. Međutim, po zaključenju ugovora od realizacije programa osposobljavanja za samostalan rad 24 lica, odustalo je sedam poslodavca.

Takođe, aneksirani su ugovori sa šest izvođača kojima je u programe osposobljavanja umjesto 19 uključeno 12 učesnika, što je za sedam učesnika manje od osnovnim ugovorima utvrđenog broja.

Neizvršavanje ugovornih obaveza od strane dva izvođača programa dovelo je do raskida ugovora o realizaciji programa osposobljavanja za osam lica.

Navedeno je uslovalo realizaciju programa osposobljavanja za samostalan rad kod 88 poslodavca, od kojih 10 iz javnog sektora i 78 iz privatnog sektora, za 255 učesnika uz finansijsku podršku Zavoda u iznosu od 869.147,10€.

Nadalje, tokom realizacije programa odobrena je zamjena jednog učesnika zaposlenog u trajanju od 12 mjeseci, tako da se program, uz nepromijenjenu finansijsku obavezu Zavoda, sprovodio za 256 učesnika koji su zasnovali radni odnos u trajanju od:

- šest mjeseci – 119 učesnika;
- sedam mjeseci – 10 učesnika;
- osam mjeseci – 16 učesnika;
- devet mjeseci – 15 učesnika;
- deset mjeseci – 6 učesnika i
- dvanaest i više mjeseci – 90 učesnika.

Period izvršenja ugovora o realizaciji programa uslovljen je dužinom trajanja radnog odnosa zasnovanog između izvođača i učesnika programa, a 53,51% ukupnog broja učesnika programa je zasnovalo radni odnos u trajanju dužem od perioda realizacije programa osposobljavanja.

U ukupnom broju učesnika programa osposobljavanja za samostalan rad, žene i mladi učestvuju sa po 59,38% (po 152 lica), dugoročno nezaposleni sa 34,77% (89 lica), lica sa invaliditetom sa 1,95% (5), korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice sa 1,56 % (4 lica) i pripadnici RE populacije sa 0,39% (1 lice).

Posmatrano prema stečenom nivou obrazovanja učesnika programa, učešće lica sa stečenim III nivoom obrazovanja je 15,62% (40), a lica sa stečenim IV nivoom obrazovanja 84,38% (256).

Najviše uključenih lica je iz opština Sjevernog regiona (200 lica što čini 78,12% ukupno uključenih lica), zatim iz opština Središnjeg (48 lica – 18,75%), dok je najmanje lica uključeno iz opština Primorskog regiona (8 lica – 3,13%).

U izvještajnom periodu programi osposobljavanja za samostalan rad su završeni za 185 učesnika (72,26%), dok će se za 71 učesnika završiti u prvom kvartalu 2024. godine.

Ishodi do sada završenih programa potvrđuju ostvarenost planiranih rezultata uspješnosti učesnika programa.

Program je sa uspjehom završilo 98,44% učesnika od planiranih 90% učesnika.

2.5.2. Mjera 2 – Podsticaji za preduzetništvo

S ciljem da se najmanje 50 nezaposlenih lica koja u samozapošljavanju prepoznaju izlaz iz nezaposlenosti finansijski podrže u pokretanju sopstvenog biznisa, u iznosu od 4.000 do 10.000€ po licu, u drugom kvartalu 2023. godine, donijet je Program „Podsticaji za preduzetništvo“, za čiju realizaciju su opredijeljena sredstva u iznosu od 500.000€.

Navedeno je u potpunosti saglasno sa planiranim obuhvatom nezaposlenih lica i iznosom raspoloživih sredstava za finansiranje programa.

U trećem kvartalu 2023. godine, izabrana su 52 korisnika bespovratnih sredstava za realizaciju biznis ideja finansijski podržanih od strane Zavoda u ukupnom iznosu od 497.477,99€. Ovim je otvorena mogućnost da izabrani korisnici bespovratnih sredstava osnuju jedan od oblika obavljanja privredne djelatnosti u kojem će zasnovati radni odnos i otvoriti nova radna mjesta za dodatno zapošljavanje još najmanje 20 nezaposlenih lica.

Nakon što je 48 korisnika osnovalo jedan od oblika obavljanja privredne djelatnosti i u njemu zasnovalo radni odnos, zaključeni su ugovori o dodjeli bespovratnih sredstava u ukupnom iznosu od 465.507,99€.

S obzirom da su četiri izabrana korisnika, prije zaključivanja ugovora sa Zavodom, odustala od odobrenih bespovratnih sredstava za samozapošljavanje, u iznosu od

31.970€, u četvrtom kvartalu 2023. godine izabrana su još 3 korisnika bespovratnih sredstava u ukupnom iznosu od 29.742,81€.

Navedeno rezultira realizacijom Programa »Podsticaji za preduzetništvo« za 51 korisnika bespovratnih sredstava za samozapošljavanje, u ukupnom iznosu od 495.250,80€, što je u okviru opredjeljenih sredstava za ovu namjenu.

Period izvršenja ugovora je, shodno ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava za samozapošljavanje, 12 mjeseci od dana njihovog stupanja na snagu (13.10.2023. godine), a korisnici u periodu od 10 mjeseci od dana stupanja na snagu odnosnih ugovora sprovede aktivnosti predviđene svojim biznis planovima.

Korisnici su u proteklom periodu realizacije biznis planova otvorili 8 novih radnih mjesta na kojima su zaposlili nezaposlena lica iz evidencije Zavoda.

U ukupnom broju korisnika bespovratnih sredstava za samozapošljavanje, žene učestvuju sa 62,75% (32), mladi sa 49,02% (25 lica), dugoročno nezaposleni sa 7,84% (4 lica), lica sa invaliditetom sa 5,88% (3) i korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice sa 1,96 % (1 lice).

Posmatrano po nivoima obrazovanja korisnika programa, učešće korisnika sa stečenim I i II nivoom kvalifikacije obrazovanja je 7,84%, (4), sa stečenim srednjim obrazovanjem 68,63%, (35 korisnika), dok korisnici sa stečenim višim i visokim obrazovanjem učestvuju sa 23,53% (12).

Najviše korisnika sredstava je iz opština Sjevernog regiona (26 što čini 50,98% ukupnog broja korisnika), zatim iz opština Središnjeg (24 – 47,06%), dok je najmanje korisnika iz opština Primorskog regiona (1 – 1,96% ukupnog broja korisnika sredstava).

2.5.3. Mjera 3 – Podsticaji za zapošljavanje

S ciljem da se nezaposlenim licima sa poteškoćama u pronalaženju posla u sektoru usluga smještaja i ishrane omogući zapošljavanje, u prvom kvartalu 2023. godine, donijet je Program "Podsticaji za zapošljavanje".

Radi realizacije ovog programa, u drugom kvartalu 2023. godine, izabrano je 9 poslodavaca iz privatnog sektora koji svoju djelatnost obavljaju u sektoru usluga smještaja i ishrane. Izabrani poslodavci su bili u obavezi da sa 38 nezaposlenih lica zaključe ugovore o radu, u najkraćem trajanju od četiri mjeseca, uz subvencije za zapošljavanje u iznosu od 43.173,32€.

Neposredno po okončanju postupka izbora, jedan poslodavac izabran za realizaciju programa podsticaja za zapošljavanje za jedno nezaposleno lice je odustao od realizacije programa, tako da su zaključeni ugovori o realizaciji programa podsticaja za 37 učesnika sa 8 poslodavaca.

Ovim ugovorima izvođači su, između ostalog, preuzeli obavezu da sa realizacijom programa započnu najkasnije u roku od 30 dana od dana njegovog zaključenja.

Međutim, po zaključenju ugovora od realizacije programa podsticaja za zapošljavanje za 10 lica odustala su 2 poslodavca.

Takođe, aneksiran je ugovor sa jednim izvođačem. Izmjenom ovog ugovora u program podsticaja uključena su 4 učesnika manje od broja učesnika predviđenih osnovnim ugovorom.

Tokom realizacije programa odobrena je zamjena jednog učesnika zaposlenog u trajanju ekvivalentnom trajanju lica koje je napustilo program uz nepromijenjenu finansijsku obavezu Zavoda. Navedeno je uslovilo realizaciju programa podsticaja za zapošljavanje kod šest poslodavca, kod kojih su 24 učesnika zasnovala radni odnos uz finansijsku podršku Zavoda u iznosu od 26.131,22€ i u trajanju od:

- četiri mjeseca – 11 učesnika;
- pet mjeseci – 6 učesnika i
- osam i više mjeseci – 7 učesnika.

Period izvršenja ugovora o realizaciji programa uslovljen je dužinom trajanja radnog odnosa zasnovanog između izvođača i učesnika programa, a 54,17% ukupnog broja učesnika programa je zasnovalo radni odnos u trajanju dužem od perioda realizacije programa.

U ukupnom broju učesnika programa podsticaji za zapošljavanje, žene učestvuju sa 50% (12), mladi sa 25% (6 lica), dugoročno nezaposleni sa 12,50% (3 lica) i korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice sa 4,17% (1 lice).

Posmatrano po nivoima obrazovanja učesnika programa, učešće lica I i II nivoa kvalifikacije obrazovanja je 20,83%, (5) i lica sa stečenim srednjim obrazovanjem 79,17% (19).

Posmatrano po regionalnoj pripadnosti učesnika programa, 70,83% (17) učesnika programa je iz opština Sjevernog regiona, a 29,17% (7) iz opština Središnjeg regiona, dok u programima nijesu učestvovala nezaposlena lica iz opština Primorskog regiona.

U izvještajnom periodu programi podsticaja za zapošljavanje su završeni za sve učesnike.

2.5.4. Mjera 4 – Direktno otvaranje radnih mjesta – javni rad

U cilju očuvanja i unapređenja radnih sposobnosti i povećanja zapošljivosti posebno osjetljivih grupa nezaposlenih lica, u drugom kvartalu 2023. godine, izabrano je 167 poslodavaca za realizaciju programa javnih radova, za 538 od

planiranih 396 nezaposlenih lica koja zasnivaju radni odnos na privremenim netržišnim poslovima od javnog interesa, u trajanju do tri mjeseca.

Izborom izvođača stvoreni su uslovi za realizaciju javnih radova socijalnog, sadržaja za 264 učesnika i javnih radova humanitarnog, ekološkog, komunalnog i drugih saržaja u oblastima od javnog interesa za 274 učesnika uz finansijsku podršku Zavoda, u iznosu od 899.822,88€ shodno odluci o izboru korisnika sredstava – izvođača programa.

Navedeno je iznad planiranog obuhvata nezaposlenih lica i u okviru raspoloživih sredstava za finansiranje programa javnog rada, usled kraćeg prosječnog trajanja realizacije pojedinih programa javnih radova od planiranog.

Sa svim izabranim izvođačima programa javnog rada zaključeni su ugovori kojima su uređena međusobna prava, obaveze i odgovornosti u vezi realizacije programa javnog rada.

Neizvršavanje ugovornih obaveza od strane dva izvođača programa dovelo je do raskida ugovora o realizaciji programa javnih radova za četiri učesnika.

Aneksiran je ugovor o realizaciji programa sa jednim izvođačem kojim je u program javnog rada uključen jedan učesnik manje od osnovnim ugovorom utvrđenog broja učesnika.

Nadalje, tokom realizacije programa odobrena je zamjena devet učesnika koji su zaposleni na preostalo trajanje programa javnog rada, tako da su se programi javnog rada, uz nepromijenjenu finansijsku obavezu Zavoda, sprovodili za 542 učesnika u trajanju do tri mjeseca, uz finansijsku podršku Zavoda u ukupnom iznosu od 892.438,60€.

U ukupnom broju učesnika programa javnih radova, žene učestvuju sa 66,79% (362), dugoročno nezaposlena lica sa 42,99% (233), mladi sa 26,57% (144), lica sa invaliditetom sa 10,33% (56), korisnici materijalnog obezbjeđenja porodice sa 3,87% (14) i pripadnici RE populacije sa 2,21% (12).

Posmatrano po nivoima obrazovanja učesnika programa, učešće lica I i II nivoa kvalifikacije obrazovanja je 25,65%, (139), lica sa stečenim srednjim obrazovanjem 57,38%, (311 lica), dok lica sa stečenim višim visokim obrzovanjem učestvuju sa 16,97% (92).

Posmatrano po regionalnoj pripadnosti učesnika programa, 69,37% (376) učesnika javnih radova je iz opština Sjevernog regiona, 23,43% (127) iz opština Središnjeg regiona i 7,20% (39) iz opština Primorskog regiona.

U izvještajnom periodu programi javnog rada završeni su za 540 učesnika (99,63%), dok će se za dva učesnika završiti u prvom kvartalu 2024. godine.

Ishodi do sada završenih programa potvrđuju ostvarenost planiranih rezultata realizacije programa javnih radova.

Program podrške za zapošljavanje mladih

U prvom kvartalu tekuće godine završena je realizacija dvije mjere iz okvira Programa podrške za zapošljavanje 90 mladih lica sa stečenim visokim obrazovanjem čija realizacija je započela u drugom kvartalu 2022. godine.

Program se realizovao u saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove, za 60 učesnika i u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, za 30 učesnika programa.

Svi učesnici programa su zasnovali radni odnos u trajanju od devet mjeseci i sa uspjehom završili dvomjesečno osposobljavanje uz mentorstvo na random mjestu.

Od 60 učesnika angažovanih na poslovima pružanja tehničke i administrativne pomoći službenim licima pri vršenju inspekcijskog nadzora, dva lica su napustila program tokom njegove realizacije i zasnovali radni odnos na otvorenom tržištu. Takođe, od 30 učesnika angažovanih na poslovima pružanja podrške poljoprivrednicima pri pripremi projektnih aplikacija za dodjelu sredstava IPARD programa i pružanju podrške savjetodavnim službama u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, jedno lice je napustilo program i zasnovalo radni odnos kod drugog poslodavca.

Ishodi realizovanih mjera podrške zapošljavanju mladih potvrđuju ostvarenost planiranih rezultata Programa.

2.5.5. Pilot projekat „Aktiviranje žena“

U saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada, u periodu od decembra 2021. godine do marta 2023. godine, realizovan je Pilot projekat “Aktiviranje žena” u primorskim opštinama. Projektom su aktivirane nezaposlene žene od 25 do 49 godina starosti, sa djecom predškolskog uzrasta, dodjelom grantova i subvencionisanom obukom na radnom mjestu. Sprovedenje ovog projekta podržano je od strane Evropske komisije.

U projekat je uključeno 37, od planiranih 80 nezaposlenih žena, od kojih 16 iz Bara, 10 iz Budve, 9 iz Ulcinja i 2 iz Herceg Novog. Za njih su sprovedene aktivnosti pripreme za uključivanje u obuku na radnom mjestu i dodijeljeni su im grantovi za aktivaciju, brigu o djeci i prevoz. U obuku na radnom mjestu, kod dva poslodavca, uključene su dvije učesnice, od ukupno 37 pripremljenih nezaposlenih žena za uključivanje u obuku. One su u proteklom periodu tekuće godine sa uspjehom završile šestomjesečnu obuku i ostale u radnom odnosu kod poslodavaca koji su realizovali obuku, raspoređene na poslovima za čije obavljanje su obučene.

Zbog nedovoljnog interesovanja poslodavaca za učešće u projektu, Zavod je ostvario saradnju sa Unijom poslodavaca, a u cilju ostvarivanja planiranih rezultata projekta. Kako bi se animirali poslodavci za realizaciju zahtjevanih obuka, Zavod za zapošljavanje je Uniji poslodavaca dostavio podatke o radnim mjestima za čije obavljanje je potrebno sprovesti obuku, a na osnovu prethodno sprovedenog profilisanja, za 27 učesnica projekta.

Unija poslodavaca je u saradnji sa Zavodom za zapošljavanje sprovela niz aktivnosti na planu animiranja poslodavaca za realizaciju obuke na radnom mjestu za učesnice projekta (info sesije, neposrednu komunikaciju poslodavaca sa učesnicama projekta...). Ove aktivnosti rezultirale su znatno većim interesovanjem poslodavaca, međutim u obuku na radnom mjestu uključena je jedna učesnica, jer potrebe poslodavaca nijesu odgovarale prethodno utvrđenim potrebama nezaposlenih žena pripremljenih za uključivanje u obuku.

2.5.6. Stručno osposobljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem realizovao se jedanaesti put za redom za 2022/2023. godinu, u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem i Pravilnikom o načinu objavljivanja javnog poziva, postupku i kriterijumima za stručno osposobljavanje. Pravo na stručno osposobljavanje imaju lica sa stečenim visokim obrazovanjem koja nemaju radno iskustvo u određenom nivou obrazovanja i u evidenciji su Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Program se realizuje kroz šest faza i to: (1) prijava poslodavaca, (2) prijava korisnika, (3) povezivanje korisnika i poslodavaca, (4) upućivanje korisnika kod poslodavaca, (5) potpisivanje ugovora i (6) početak stručnog osposobljavanja.

Javni poziv poslodavcima da uzmu učešća u programu objavljen je 10.10.2022. godine od strane Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, za poslodavce iz privatnog sektora i od strane Uprave za ljudske resurse, za poslodavce iz javnog sektora, u dnevnom listu "Pobjeda", kao i na web stranicama Vlade Crne Gore.

Poslodavci su iskazali veliko interesovanje za Program, što je rezultiralo oglašavanjem 16.575 mjesta za stručno osposobljavanje, od čega je javni sektor oglasio 4.454 mjesta, a privatni sektor 12.121. mjesta.

Elektonsko uparivanje visokoškolaca i poslodavaca izvršeno je na osnovu prosječne ocjene u toku studiranja i izabranih preferenci od strane korisnika. U izvještajnom periodu, program stručnog osposobljavanja sprovodio se za 2.743 lica sa stečenim visokim obrazovanjem (1.166 lica u javnom i 1.577 lica u privatnom sektoru). Program stručnog osposobljavaja je počeo 15. januara 2023. godine.

Učešće lica ženskog pola u ukupnom broju uključenih lica u Program stručnog osposobljavanja iznosi 61,43 %.

Korisnici programa se stručno osposobljavaju, u trajanju od devet mjeseci, i primaju naknadu u neto iznosu od 450 eura.

Posmatrano po regionima, u opštinama Središnjeg regiona, broj korisnika Programa stručnog osposobljavanja je 1.629, odnosno 59,39%, Sjevernog regiona 602 ili 21,94%, dok je u opštinama Primorskog regiona uključeno 512 korisnika, ili 18,67%.

Poslodavci su najviše tražili kvalifikacije iz oblasti ekonomskih nauka (ekonomija, računovodstvo, finansije i bankarstvo), prava, građevinarstva, turizma, elektronike, telekomunikacija i računara, engleskog jezika i književnosti, učiteljskog studija, novinarstva i arhitekture.

Učesnici programa stručnog osposobljavanja

(Tab. 23.)

Rb	Biro rada	Broj visokoškolaca	Rb	Biro rada	Broj visokoškolaca
1	Andrijevića	11	14	Plav	26
2	Bar	170	15	Pljevlja	74
3	Berane	104	16	Plužine	1
4	Bijelo Polje	131	17	Petnjica	3
5	Budva	90	18	Podgorica	1275
6	Cetinje	49	19	Rožaje	103
7	Danilovgrad	36	20	Šavnik	0
8	Gusinje	17	21	Tivat	43
9	Herceg Novi	91	22	Tuzi	40
10	Kolašin	13	23	Ulcinj	130
11	Kotor	79	24	Žabljak	8
12	Mojkovac	20	25	Zeta	6
13	Nikšić	223	26	UKUPNO	2.743

Program stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem realizovaće se za dvanaestu generaciju korisnika u 2023/2024. godini.

Program je počeo objavljivanjem Javnog poziva 10.09.2023. godine poslodavcima da uzmu učešća u Programu, od strane Uprave za ljudske resurse za poslodavce iz javnog sektora i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, za poslodavce iz privatnog sektora u dnevnom listu "Pobjeda", kao i na web stranicama Vlade Crne Gore, portala e-uprave, Uprave za ljudske resurse i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

U Poslodavci su oglasili potrebu za 15.300 mjesta za stručno osposobljavanje od čega je javni sektor oglasio 4.240, a privatni sektor 11.060 slobodnih mjesta.

Nakon dva kruga elektronski sprovedenog povezivanja korisnika i poslodavaca 2.236 visokoškolca je dobilo priliku da se stručno osposobi kod biranog poslodavca, u privatnom 1.277, a javnom sektoru 959 visokoškolaca.

Poslodavci su, kao i u prethodnom periodu, najviše tražili kvalifikacije iz oblasti ekonomije, prava, računovodstva, finansija i bankarstva, elektronike, telekomunikacija i računara, turizma, engleskog jezika i književnosti, građevine, arhitekture i grafičkog dizajna.

2.6. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom

Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, propisano je, da se u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore organizuje Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom i da se sredstva Fonda prvenstveno obezbjeđuju iz posebnog doprinosa, koji uplaćuju poslodavci koji nijesu ispunili propisanu kvotu pri zapošljavanju lica sa invaliditetom. Ova sredstva se uplaćuju u Budžet Crne Gore.

Sredstva Fonda, shodno Zakonu mogu se koristiti, za: mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije za nezaposlena i zaposlena lica sa invaliditetom, sufinansiranje posebnih organizacija za zapošljavanje, programe aktivne politike zapošljavanja u kojima učestvuju lica sa invaliditetom, subvencije, finansiranje grant šema i novčane pomoći za učesnike u mjerama profesionalne rehabilitacije.

Usljed nagomilanih neizmirenih obaveza iz prethodnog perioda, novi menadžment Zavoda je preduzeo niz aktivnosti u cilju unaprijeđenja rada Fonda: efikasniju organizaciju rada, povećan broj izvršilaca, intenzivnije uključivanje Sektora za prava za vrijeme nezaposlenosti i pravne poslove u poslove Fonda kao i određena informatička unapređenja.

Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom je u saradnji sa Službom za informacioni sistem Zavoda, implementirao online module za zaposlene u Fondu odnosno aplikaciju za zaposlene u Fondu, što prelaskom sa excel tabela predstavlja prvi savremeni alat u radu Fonda. Implementacijom aplikacije – online modula digitalizovao se jedan dio rada Fonda. Riječ je o isplati subvencije zarade i uvezivanju sa službom finansija u dijelu elektronskog prenosa naloga. Slanje naloga fizičkim putem je zadržano zbog arhiviranja dokumentacije. Istorijski podaci Fonda su migrirani, aplikacija je u upotrebi od septembra 2023. godine.

Fond kontinuirano doprinosi sprovođenju aktivnosti u započetnim procesima za novi digitalni alat i izgradnju novog aplikativnog rješenja. Novim informacionim sistemom Zavoda, predviđena je izgradnja novih aplikativnih rješenja i digitalizacija ostalih poslovnih procesa u Fondu, što će za rezultat imati napredniji i efikasniji rad

Fonda i ostalih službi u okviru Zavoda sa kojima su poslovni procesi Fonda usko povezani.

Za realizaciju programa profesionalne rehabilitacije i zapošljavanje lica sa invaliditetom, u 2023. godini, utrošeno je **23.887.087,39** Eur i to za:

- subvencije zarade – 21.824.284,10 Eur;
- subvencije (učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta u radu) – 704.368,46 Eur;
- subvencije (prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada) – 110.286,24 Eur;
- finansiranje grant šema – 745.235,08 Eur;
- programe profesionalne rehabilitacije – 459.296,00 Eur;
- novčane pomoći polaznicima programa – 43.617,51 Eur i
- naknade članovima komisija za profesionalnu rehabilitaciju i Savjeta Fonda – 76.571,53 Eur.

Zapošljavanje lica sa invaliditetom

U skladu sa članom 36 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom ("Službeni list CG", br. 49/2008, 73/2010, 39/2011 i 55/2016), poslodavac koji zaposli lice sa invaliditetom ima pravo na subvencije koje se odnose na:

- bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- kreditna sredstva pod povoljnim uslovima za kupovinu mašina, opreme i alata potrebnog za zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) lica sa invaliditetom;
- subvencije zarade lica sa invaliditetom koje se zaposli.

Subvencije zarade za zaposlena lica sa invaliditetom

Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom, u 2023. godini, podnijeto je 1.859 zahtjeva za priznavanje prava na subvenciju zarade za zapošljavanje lica sa invaliditetom, od čega je 1.197 novih zahtjeva za ostvarivanje prava, a 662 zahtjeva odnosilo na produženje ovog prava. Od ukupnog broja podnijetih zahtjeva, 826 se odnosilo na zaposlene muškarce sa invaliditetom, dok se 1.033 odnosilo na zaposlene žene sa invaliditetom.

Od 1.859 zahtjeva, 949 se odnosilo na lica sa invaliditetom koja su zaposlena na određeno vrijeme, a 910 zahtjeva se odnosilo na lica sa invaliditetom koja su zasnovala radni odnos na neodređeno vrijeme.

Najviše zahtjeva za ostvarivanje prava na subvenciju zarade pristiglo je iz sjeverne

regije (998), zatim iz središnje regije (699) i primorske regije (162).

Od ukupnog broja razmatranih zahtjeva 1.956 (ovdje su obuhvaćeni zahtjevi koji su u bili u zaostatku za rješavanje iz prethodnih godina i zahtjevi koji su bili na čekanju za dopunu), Savjet Fonda je odobrio 1.944 zahtjeva za ostvarivanje prava na ovu vrstu subvencije, u skladu sa odredbama članova 37 i 37a Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom. Od preostalih 12 zahtjeva, 10 zahtjeva je neosnovano iz sljedećih razloga: 8 zahtjeva poslodavaca u trenutku podnošenja zahtjeva za subvenciju zarade nijesu imali Ugovore o radu sa zaposlenima; 2 zahtjeva jer je rješenje o procentu invaliditeta poništeno; za 1 zahtjev članovi Savjeta će se izjasniti po pribavljanju dodatnih informacija, dok je za 1 zahtjev poslodavac dostavio podnesak kojim odustaje od predatog zahtjeva, u momentu kad je zahtjev razmatran na sjednici.

Na dan 31.12.2023. godine, 2.368 poslodavaca ostvaruje pravo na subvenciju zarade za 4.195 lica sa invaliditetom (muškarci – 2.054; žene – 2.141). Na određeno vrijeme zaposleno je 1.093 lica sa invaliditetom, dok su 3.105 lica zaposlena na neodređeno vrijeme.

Broj poslodavaca koji ostvaruje pravo na subvenciju zarade se na kraju 2023. godine u odnosu na kraj 2017. godine uvećao za više od 11 puta (1.106,54%), a broj zaposlenih lica sa invaliditetom koji ostvaruju to pravo je veći za više od 12 puta (1.215,05%).

Za posljednje 3 godine se broj poslodavaca i broj zaposlenih lica sa invaliditetom koji ostvaruju pravo na subvenciju zarade se udvostručio (poslodavaca više za 107.54%, zaposlenih više za 105.64%).

Subvencija zarade za zaposlena lica sa invaliditetom

(Tab. 24.)

Na dan	Subvencija zarade za zaposlena lica sa invaliditetom					
	Broj poslodavaca	Lančani index	Nominalni rast	Broj zaposlenih	Lančani index	Nominalni rast
31.12.2017.	214			319		
31.12.2018.	421	1,97	207	660	2,07	341
31.12.2019.	820	1,95	399	1407	2,13	747
31.12.2020.	1141	1,39	321	2040	1,45	633
31.12.2021.	1540	1,35	399	2474	1,21	434
31.12.2022.	1727	1,12	187	2970	1,20	496
31.12.2023.	2368	1,37	647	4195	1,41	1225
Procenat 2023:2017	1106,54			1215,05		
Procenat 2023:2020	107,54			105,64		
Prosječno uvećanje 2017-2023			360			646

Broj poslodavaca korisnika prava na subvenciju zarade se u periodu 2017 – 2023. godina u prosjeku godišnje nominalno povećao za više od 300, dok se broj zaposlenih lica sa invaliditetom u prosjeku povećao za više od 500 korisnika na godišnjem nivou. Iz tabelarnog pregleda se vidi da se i broj poslodavaca i broj zaposlenih osoba sa invaliditetom korisnika prava na subvenciju zarade iz godine u godinu uvećava i da takav trend treba očekivati i u narednom periodu.

Bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada

Tokom 2023. godine Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom uputio je na razmatranje Savjetu Fonda 43 zahtjeva za ostvarivanje prava na bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada, podnijetih od strane 41-og poslodavca.

Na sjednicama Savjeta Fonda razmatrana su 43 zahtjeva, pravo na bespovratna sredstva za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada ostvarilo je 37 poslodavaca za 38 zaposlenih lica sa invaliditetom.

Učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu)

U toku 2023. godine Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom uputio je na razmatranje Savjetu Fonda 46 zahtjeva za ostvarivanje subvencije – učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) zaposlenom licu sa invaliditetom, podnijetih od strane 40 poslodavaca. Pravo na ovu subvenciju u 2023. godini ostvarilo je 39 poslodavaca za 45 zaposlena lica sa invaliditetom (muškarci–19; žene–26). Radni odnos na određeno vrijeme zasnovalo je 17 lica sa invaliditetom, dok je 28 lica zasnovalo radni odnos na neodređeno vrijeme.

Na dan 31.12.2023. godine, 122 poslodavaca ostvaruje pravo na subvenciju – učešće u finansiranju ličnih troškova asistenta (pomagača u radu) za 197 zaposlenih lica sa invaliditetom (muškarci – 105; žene – 92). Na određeno vrijeme zaposleno je 38 lica, dok su 159 lica zaposlena na neodređeno vrijeme.

Komisija za profesionalnu rehabilitaciju

U skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore obrazovana je prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju.

Prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju obrazovane su u područnim jedinicama Zavoda u Podgorici, Nikšiću, Baru, Pljevljima, Beranama, Bijelom Polju, Herceg Novom, Rožajama i Plavu. Prvostepenu komisiju, u stalnom sastavu čine: doktor specijalista medicine rada (predsjednik), doktor medicine druge specijalnosti i službenik Zavoda koji obavlja poslove profesionalne rehabilitacije. Komisija može, u cilju davanja mišljenja, tražiti dopunu dokumentacije koja se pribavlja od ljekara druge specijalnosti, odnosno stručnog lica odgovarajućeg profila. Ovo u zavisnosti od zdravstvenih i drugih smetnji lica kojem se utvrđuje

procenat invaliditeta, preostala radna sposobnost, odnosno mogućnost zaposlenja i uključivanja u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije. Stručne i administrativne poslove za potrebe prvostepene komisije obavlja službenik Zavoda.

Utvrđivanje procenta invaliditeta

Komisija za profesionalnu rehabilitaciju utvrđuje procenat invaliditeta sagledavajući medicinske, ali i socijalne i druge kriterijume, kojima se utvrđuju sposobnosti lica sa invaliditetom neophodne za uključivanje na tržište rada, odnosno mogućnost njegovog zapošljavanja. To znači da se invaliditet ne određuje samo u okviru medicinskog modela (oštećenja i bolesti), već u interakciji sa različitim barijerama, koje mogu da spriječe lice sa invaliditetom da efikasno i ravnopravno učestvuje u društvu sa licima bez invaliditeta.

Radi utvrđivanja procenta invaliditeta, Komisiji se može obratiti:

- **Nezaposleno lice** koje ima status lica sa invaliditetom, ali nema utvrđen procenat invaliditeta, u cilju utvrđivanja visine subvencije zarade kod budućeg poslodavca;
- **Nezaposleno lice** koje nema status lica sa invaliditetom, u cilju utvrđivanja statusa i procenta invaliditeta, radi utvrđivanja visine subvencije zarade kod budućeg poslodavca i
- **Zaposleno lice** koje ima zdravstvena i druga ograničenja, a nije mu prije zapošljavanja utvrđen status lica sa invaliditetom (iz člana 6 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom), niti mu je u toku zaposlenja utvrđena invalidnost (u smislu člana 30 stav 2 Zakona o penzijskim i invalidiskom osiguranju), u cilju utvrđivanja statusa, radi uključivanja u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije i zadržavanja zaposlenja, odnosno napredovanja u njemu.

U 2023. godini, prvostepene komisije su donijele nalaz i mišljenje o utvrđenom procentu invaliditeta za 1.739 lica.

Broj rješenja o utvrđenom procentu invaliditeta, koja su donijeta na osnovu mišljenja komisije za profesionalnu rehabilitaciju, po područnim jedinicama

(Tab. 25.)

Redni broj	Područna jedinica	Broj rješenja o utvrđenom procentu invaliditeta
1	Područna jedinica Berane	414
2	Područna jedinica Bijelo Polje	329
3	Područna jedinica Bar	66
4	Područna jedinica Plav	21
5	Područna jedinica Pljevlja	68
6	Područna jedinica Podgorica	244
7	Područna jedinica Nikšić	123
8	Područna jedinica Herceg Novi	36
9	Područna jedinica Rožaje	438
UKUPNO		1.739

Profesionalna rehabilitacija

Profesionalna rehabilitacija je proces koji se realizuje sa ciljem osposobljavanja lica sa invaliditetom za socijalnu i radnu integraciju. Obuhvata mjere i aktivnosti koje omogućavaju da se lica na odgovarajući način pripreme za tržište rada, osposobe za rad, zadrže zaposlenje, u njemu napreduju ili promijene profesionalnu karijeru.

U skladu sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom („Sl. list Crne Gore“, br. 49/08, 73/10, 39/11 i 55/16) profesionalna rehabilitacija obuhvata 14 mjera, to su:

- *Mjera 1:* Savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja;
- *Mjera 2:* Utvrđivanje preostale radne sposobnosti;
- *Mjera 3:* Pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad;
- *Mjera 4:* Pomoć u izboru odgovarajućih profesionalnih ciljeva;
- *Mjera 5:* Razvijanje socijalnih spretnosti i vještina;
- *Mjera 6:* Pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta;
- *Mjera 7:* Analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom;
- *Mjera 8:* Izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lice sa invaliditetom;
- *Mjera 9:* Izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad za lice sa invaliditetom;
- *Mjera 10:* Osposobljavanje za rad na konkretnom radnom mjestu;
- *Mjera 11:* Praćenje i stručna pomoć prilikom osposobljavanja i obrazovanja;
- *Mjera 12:* Praćenje lica sa invaliditetom na radnom mjestu nakon zaposlenja;
- *Mjera 13:* Evaluacija uspješnosti procesa rehabilitacije za pojedino lice sa invaliditetom i
- *Mjera 14:* Ocjenjivanje radnih rezultata zaposlenog lica sa invaliditetom.

U 2023. godini u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije uključeno je 407 lica sa invaliditetom, kod tri izvođača: ZOPT – 179 lica, Pamark – 181 lice, i Centar za profesionalnu rehabilitaciju – 47 lica. Od ukupnog broja uključenih 240 su lica ženskog pola.

Broj lica uključenih u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije

(Tab.26.)

R.b.	Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju	Broj uključenih lica u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije							
		PAMARK		ZOPT		Centar za profesionalnu rehabilitaciju		Ukupno	
		Σ	Žene	Σ	Žene	Σ	Žene	Σ	Žene
1	PJ Berane	76	42	-	-	-	-	76	42
2	PJ Bijelo Polje	48	36	-	-	-	-	48	36
3	PJ Bar	9	4	-	-	-	-	9	4
4	PJ Pljevlja	-	-	30	21	-	-	30	21
5	PJ Podgorica	48	23	93	66	47	21	188	110
6	PJ Nikšić	-	-	22	15	-	-	22	15
7	PJ Herceg Novi	-	-	34	12	-	-	34	12
UKUPNO		181	105	179	114	47	21	407	240

Osim lica sa invaliditetom iz evidencije nezaposlenih Zavoda, u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, u skladu sa Zakonom, uključuju se i zaposlena lica sa invaliditetom za koje je poslodavac podnio zahtjev za ostvarivanje prava na subvenciju za bespovratna sredstva za opremanje radnog mjesta zaposlenog lica sa invaliditetom i subvenciju za učešće u finansiranju ličnih troškova pomagača u radu lica sa invaliditetom.

Tako se, kroz određene mjere, nakon analize konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom, izrađuje plan prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja i plan potrebne opreme i sredstava za rad za lica sa invaliditetom i utvrđuje potreba za asistentom, tj. pomagačem u radu.

Broj uključenih lica po opštinama

(Tab. 27.)

R.br	Opštine	Opremanje radnog mjesta		Asistenti		UKUPNO	
		Ukupno	Ž	Ukupno	Ž	Ukupno	Ž
1	Berane	3	2	-	-	3	2
2	Bijelo Polje	17	13	1	1	18	14
3	Mojkovac	1	1	-	-	1	1
4	Bar	9	4	-	-	9	4
5	Pljevlja	14	11	10	9	24	20
6	Nikšić	1	/	5	2	6	2
7	Herceg Novi	12	5	-	-	12	5
8	Kotor	15	4	-	-	15	4
9	Tivat	7	3	-	-	7	3
10	UKUPNO	79	43	16	12	95	55

Proces profesionalne rehabilitacije počinje uključivanjem lica sa invaliditetom u mjere 1 i 2, koje se odnose na: (mjera 1) savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja, u okviru koje se prepoznaju

smetnje, sposobnosti i potencijali i upoznaje socijalno okruženje uključenog lica i (mjera 2) na utvrđivanje preostale radne sposobnosti, kao najvažnije mjere profesionalne rehabilitacije, u okviru kojih tim stručnjaka kod izvođača profesionalne rehabilitacije (doktor medicine rada, psiholog, tehnolog, radni terapeut i drugi) vrše procjenu svih faktora bitnih za utvrđivanje radne sposobnosti pojedinca (socijalni faktori, zdravstveno stanje, ocjena profesionalnih i obrazovnih faktora, radno funkcionisanje pojedinca).

Kao rezultat navedenog procesa, donosi se nalaz o preostaloj radnoj sposobnosti pojedinca, koji treba da omogući kvalitetnije posredovanje u zapošljavanju i/ili opredijeli dalje uključivanje u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

U 2023. godini u **mjere 1 i 2**, savjetovanje, podsticanje i motivisanje lica sa invaliditetom na aktivno traženje zaposlenja i utvrđivanje preostale radne sposobnosti uključeno je 222 lica (od toga 129 žene), odnosno 202 lica sa invaliditetom (od toga 115 žene).

Mjere 3, 4 i 5 pomoć u prihvatanju vlastite invalidnosti i upoznavanje sa mogućnostima uključivanja u osposobljavanje i rad; pomoć u izboru odgovarajućih profesionalnih ciljeva i razvijanje socijalnih spretnosti i vještina, imaju za cilj ima produbljivanje motivacije za reintegraciju lica u socijalno i radno okruženje, informisanje, savjetovanje i unapređivanje komunikacije pojedinca sa radnim i širim okruženjem.

U 2023. godini uključeno je ukupno 60 lica sa invaliditetom (od toga 46 žene).

Broj uključenih lica u mjere profesionalne rehabilitacije po opštinama

(Tab. 28.)

R.b.	Opštine	Mjera 1		Mjera 2		Mjera 3		Mjera 4		Mjera 5	
		Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž
1	Berane	31	20	29	18	6	4	6	4	6	4
2	Bar	8	4	8	4	-	-	-	-	-	-
3	Pljevlja	62	41	44	29	14	13	13	12	7	6
4	Podgorica	67	37	67	37	12	10	12	10	12	10
5	Danilovgrad	6	4	6	4	4	2	4	2	4	2
6	Zeta	3	0	3	0	1	0	1	0	1	0
7	Tuzi	5	3	5	3	-	-	-	-	-	-
8	Nikšić	22	15	22	15	20	15	20	15	20	15
9	Herceg Novi	3	1	3	1	-	-	-	-	-	-
10	Kotor	15	4	15	4	3	2	3	2	3	2
11	UKUPNO	222	129	202	115	60	46	59	45	53	39

U **mjeru 6** pomoć prilikom traženja odgovarajućeg radnog mjesta, koja za cilj ima podršku pri pronalaženju odgovarajućeg radnog mjesta, imajući u vidu karakteristike lica sa invaliditetom, poput nivoa obrazovanja, radne sposobnosti,

njegovih interesovanja, motivacije i ograničenja, u 2023. godini, uključeno je uključeno je 34 lica sa invaliditetom (od toga 24 žene).

U **mjere 7, 8 i 9** analiza konkretnog radnog mjesta i radnog okruženja lica sa invaliditetom; izrada plana prilagođavanja radnog mjesta i radnog okruženja za lica sa invaliditetom; izrada plana potrebne opreme i sredstava za rad za lica sa invaliditetom, u 2023. godini uključeno je 55 lica sa invaliditetom (od toga 30 žene).

Mjera 10 koja se realizuje kod poslodavaca, ima za cilj da omogući i olakša uvođenje pojedinca u rad na određenom radnom mjestu, uz program osposobljavanja koji je prilagođen pojedincu, njegovim sposobnostima i mogućnostima. Nakon perioda osposobljavanja, čija dužina zavisi od postignutih ciljeva definisanih u planu osposobljavanja, učesnici zaključuju ugovor o radu sa poslodavcem. U 2023. godini uključena su 2 lica sa invaliditetom (od toga 1 žena) i to iz evidencije Biroa rada Podgorica.

Broj uključenih lica u mjere profesionalne rehabilitacije po opštinama

(Tab. 29.)

R.b.	Opštine	Mjera 6		Mjera 7		Mjera 8		Mjera 9		Mjera 10	
		Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž
1	Berane	-	-	3	2	3	2	3	2	-	-
2	Bijelo Polje	-	-	14	11	14	11	14	11	-	-
3	Mojkovac	-	-	1	1	1	1	1	1	-	-
4	Bar	-	-	3	-	3	-	3	-	-	-
5	Podgorica	19	13	22	11	22	11	22	11	2	1
6	Tuzi	-	-	3	1	3	1	3	1	-	-
7	Nikšić	10	8	6	2	6	2	6	2	-	-
8	Herceg Novi	-	-	2	1	2	1	2	1	-	-
9	Kotor	2	1	1	1	1	1	1	1	-	-
10	UKUPNO	34	24	55	30	55	30	55	30	2	1

U **mjeru 12** praćenje lica sa invaliditetom na radnom mjestu nakon zaposlenja, s ciljem pomoći pojedincu i njegovom radnom okruženju da bude uspješan u obavljanju zadataka, u 2023. godini, uključeno je 39 lica sa invaliditetom (od toga 19 žene).

Mjera 13 podstiče izvođače profesionalne rehabilitacije ka usmjerenosti na rezultate, kako u oblasti prepoznavanja potreba, tako i rezultata, u korist pojedinca i poslodavaca. Rezultat ove mjere je detaljna analiza procesa profesionalne rehabilitacije po pojedincu, koja treba da omogući korekcije svih nepravilnosti i nedostataka. U 2023. godini u ovu mjeru je uključeno 138 lica sa invaliditetom (od toga 84 žene).

Broj uključenih lica u mjere profesionalne rehabilitacije po opštinama

(Tab. 30.)

R.br	Opštine	Mjera 11		Mjera 12		Mjera 13	
		Ukupno	Ž	Ukupno	Ž	Ukupno	Ž
1	Berane	-	-	-	-	36	16
2	Bar	-	-	-	-	6	4
3	Pljevlja	-	-	19	10	24	11
4	Podgorica	-	-	11	5	30	22
5	Danilovgrad	-	-			2	1
6	Zeta	-	-			1	0
7	Nikšić	-	-	4	3	31	25
8	Herceg Novi	-	-	4	1	6	3
9	Kotor	-	-			1	1
10	Tivat	-	-	1	-	1	1
11	UKUPNO	0	0	39	19	138	84

Priznavanje prava na profesionalnu rehabilitaciju

U 2023. godini komisije su donijele 244 mišljenja o potrebi uključivanja lica u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije, i to:

(Tab. 31.)

Redni broj	Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju	Mišljenja o potrebi uključivanja lica u mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije
1	PJ Berane	35
2	PJ Bijelo Polje	44
3	PJ Bar	9
4	PJ Plav	/
5	PJ Pljevlja	30
6	PJ Podgorica	99
7	PJ Nikšić	12
8	PJ Herceg Novi	15
9	PJ Rožaje	/
	UKUPNO	244

Utvrđivanje preostale radne sposobnosti i mogućnosti zaposlenja

U 2023. godini prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju donijele su mišljenje o preostaloj radnoj sposobnosti za 220 lica:

(Tab. 32.)

Redni broj	Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju	Utvrđivanje preostale radne sposobnosti
1	PJ Berane	29
2	PJ Bijelo Polje	45
3	PJ Bar	21
4	PJ Plav	/
5	PJ Pljevlja	9
6	PJ Podgorica	69

7	PJ Nikšić	24
8	PJ Herceg Novi	23
9	PJ Rožaje	/
UKUPNO		220

U 2023. godini prvostepene komisije za profesionalnu rehabilitaciju su donijele ocjene o mogućnosti zaposlenja za 164 lica:

(Tab. 33.)

Redni broj	Prvostepena komisija za profesionalnu rehabilitaciju	Ocjena o mogućnosti zaposlenja
1	PJ Berane	36
2	PJ Bijelo Polje	/
3	PJ Bar	9
4	PJ Plav	/
5	PJ Pljevlja	50
6	Podgorica	33
7	PJ Nikšić	31
8	PJ Herceg Novi	5
9	PJ Rožaje	/
UKUPNO		164

Finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom – grant šema

Član 39 Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom propisuje da se sredstva Fonda, između ostalog, mogu koristiti i za finansiranje grant šema.

U skladu sa tim, usvojen je Pravilnik o postupku i metodologiji za finansiranje grant šema ("Sl. list CG", br. 28/14, 16/16 i 21/19) kojim se propisuje da Zavod najmanje jednom godišnje objavljuje javni poziv za finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom – grant šema.

Dana 28.12.2022. godine, odlukom broj 01/22-24462 od 27.12.2022. godine, Zavod je raspisao javni poziv za finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom, u iznosu od 1.000.000 Eur.

Odlukom Upravnog odbora Zavoda br. 01/23-2808 od 24.05.2023. godine, a po osnovu navedenog javnog poziva, odobreno je finansiranje 20 projekata, ukupne vrijednosti 955.222,93 Eur.

Kroz ove projekte je predviđeno uključivanje 168 lica sa invaliditetom, od čega je predviđeno da 121 lice bude zaposleno tokom trajanja projekta, a 50 lica sa invaliditetom nakon završetka projekta, u najkraćem trajanju od devet mjeseci i najdužim na neodređeno vrijeme. Svi predloženi projekti imaju za rezultat zapošljavanje nakon završetka projekta.

Od 20 odobrenih projekata, realizacija 18 projekata teče planiranom dinamikom, dok su dva podnosioca projekta odustali od realizacije.

Sprovodi se realizacija dva projekta po javnom pozivu br. 07-16497 od 24.11.2021. godine, aneksom ugovora je precizirana obaveza isplate sredstava u 2023. godini.

Ukupno isplaćena sredstva u 2023. godini po gore navedenom osnovu su 745.235,08 Eur.

Sprovođenje projekata prate nadležne komisije. Realizacija ovih projekata završava se 03.10.2024. godine, do kada je i rok za dostavu završnih izvještaja.

Dana 21.12.2023. godine, odlukom broj 01/23-7794 od 21.12.2023. godine, Zavod je raspisao javni poziv za finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom, u iznosu od 1.000.000 Eur. Svi grantovi se dodjeljuju u iznosu od 30.000 do 50.000 Eur. Projekat ne može da traje kraće od 6 i duže od 12 mjeseci. Projektne aktivnosti koje se mogu finansirati iz granta su:

- Mjere aktivne politike zapošljavanja u koje spadaju:
 - Program obrazovanja i osposobljavanje odraslih;
 - Program osposobljavanja za rad kod poslodavca;
 - Program osposobljavanja za samostalan rad;
- Mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije;
- Prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada;
- Otvaranje novih radnih mjesta za lica sa invaliditetom;
- Nabavka opreme i materijala u svrhu otvaranja novih radnih mjesta;
- Otklanjanje barijera pristupu radnom mjestu;
- Zapošljavanje lica sa invaliditetom;
- Aktivnosti usmjerene na podizanje svijesti javnosti, a prije svega poslodavaca, o mogućnostima i benefitima zapošljavanja lica sa invaliditetom;
- Druge mjere i aktivnosti kojima se omogućava zapošljavanje lica sa invaliditetom.

Krajnji rok za podnošenje prijave je 22. januar 2024. godine.

2.7. Program grantova za samozapošljavanje

U prvoj polovini 2023. godine sprovele su se završne aktivnosti Programa grantova za samozapošljavanje (Ugovor o direktnom grantu, CFCU/MNE/086), koji sprovodi Zavod, a kojim koordiniraju Ministarstvo finansija i socijalnog staranja (CFCU) i Ministarstvo ekonomskog razvoja Crne Gore. Ugovor između Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Ugovaračke institucije (Ministarstva finansija – CFCU) i Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori potpisan je 02.09.2019. godine, vrijednost projekta je 3,5 miliona eura, a njegovo trajanje je, prema posljednjem aneksu Ugovora o direktnom grantu, 3 godine i 3 mjeseca.

Statistički presjek potpisanih ugovora o grantu na sva tri *Poziva* pokazuje da je 198 (42,3%) ugovora potpisano u sjevernom regionu, 218 (46,6%) u centralnom, a 52 (11,1%) u južnom regionu Crne Gore. Posmatrano prema polu, od 468 korisnika, 181 (38,7%) potpisnik ugovora je osoba muškog pola, a 287 (61,3%) žene.

Starosna struktura je sljedeća: 239 (51,1%) osobe (od kojih su 148 žene) ima do 35 godina, dok 229 (48,9%) osoba (od kojih 139 žene) ima više od 35 godina.

Prema prethodnom trajanju nezaposlenosti, od 468 korisnika, 291 (62,2%) osoba (167 žena i 124 muškarca) bilo je na evidenciji nezaposlenih duže od 1 godine.

Prema ekonomskoj djelatnosti registrovanih preduzeća, struktura je sljedeća: Zanatstvo i usluge – 186, Prerađivačka industrija – 26, Trgovina – 50, Informacije i komunikacije – 15, Poljoprivreda i ribarstvo – 41, Finansijske, tehničke i poslovne usluge – 62, Zdravstvena i socijalna zaštita – 13, Ugostiteljstvo i turizam – 35, Građevinarstvo – 19, i Obrazovanje, nauka, kultura i informisanje – 21.

Prema vrsti biznis organizacija, 331 (70,8%) preduzeće registrovano je kao društvo sa ograničenom odgovornošću, 131 (28%) preduzeća registrovano je kao preduzetnik, 2 (0,4%) registrovano je kao privatna zdravstvena ustanova, 2 (0,4%) registrovano je kao advokat, 1 (0,2%) registrovano je kao privatna ustanova i 1 (0,2%) je registrovano kao sportska organizacija.

U skladu sa ugovornim obavezama, navedenim u Ugovoru o direktnom grantu, Zavod je u prvoj polovini 2023. godine dostavio institucijama koje koordiniraju sprovođenjem Programa grantova za samozapošljavanje završni narativni i završni finansijski izvještaj o sprovođenju Programa.

Takođe, u januaru je nastavljena revizija ovog programa od strane nezavisnog Revizorskog tijela zaduženog za kontrolu trošenja sredstava dobijenih iz EU fondova.

U toku decembra mjeseca je traženo od strane Ministarstva finansija da se ponovo izvrši procjena obračuna PDVa sa računa korisnika grantova jer je revizija tokom godine dala mišljenje da PDV nije trebao biti prihvatljiv trošak korisnicima (iako se podatak da je to prihvatljiv trošak našao u uputstvima, obukama za podnosiocima i odobreno je na početku od strane DEU i CFCU). Detaljan obračun se planira obraditi do kraja prve polovine 2024. godine.

2.8. Instrumenti za predpristupnu podršku

Akcioni plan za IPA 2020

Planiranje sektorske IPA podrške Crnoj Gori za oblasti obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike, pod nazivom Akcioni dokument "Podrška pametnom i inkluzivnom rastu – zapošljavanje i socijalna inkluzija" IPA 2020 sprovedeno je počev od 2018. godine. Predstavnici Sektora za projekte učestvovali su u radu radne grupe za finalizaciju Akcionog dokumenta za IPA 2020. U izvještajnom periodu je Jedinica za implementaciju projekata u Ministarstvu ekonomskog razvoja završila sa odabirom ekspertske konzorcijuma za sprovođenje ugovora o uslugama "Jačanja kapaciteta Zavoda za zapošljavanje pri implementaciji aktivnih mjera za zapošljavanje, budućeg učešća u ESF i olakšavanje mobilnosti radne snage" koji je dio Akcionog dokumenta. Konzorcijum se sastoji od partnera iz Slovačke, Njemačke i Estonije, dok Ministarstvo rada i socijalnog staranja, kao i Zavod za zapošljavanje će biti odgovorni za omogućavanje sprovođenja twinning projekta "Jačanja kapaciteta Zavoda za zapošljavanje pri implementaciji aktivnih mjera za zapošljavanje, budućeg učešća u ESF i olakšavanje mobilnosti radne snage". Twinning projekat će omogućiti razmjenu znanja i učenje dobre prakse od strane odabranih partnera iz EU, koji imaju relevantno znanje, a sve u cilju dostizanja definisanih ciljeva. Vrijednost twinning projekta je 823.529,41 Eur, od čega je finansijski doprinos EU 700.000 Eur, dok je 123.529,41 Eur kofinansiranje od strane Crne Gore.

MoVET EU – Mobilnost za VET u Evropi (Mobility for VET in Europe)

Zavod za zapošljavanje učesnik je konzorcijuma, koji predvodi partner iz Italije ENAIP NET, a koji sprovodi projekat MoVET – Mobility for VET in Europe (Mobilnost za VET u Evropi). Projekat "MoVET – Mobilnost za VET u Evropi" se ko-finansira kroz ERASMUS+ program Evropske unije – EAC/S54/2019 Drugu pilotsku šemu za mobilnost u VET-u za Zapadni Balkan. Konzorcijum se sastoji od 12 partnera: 6 partnera iz zemalja Zapadnog Balkana – Albanije, Kosova i Crne Gore i 6 partnera iz zemalja EU. Koordinator projekta je ENAIP NET, italijanska mreža za pružanje usluga stručnog osposobljavanja i zapošljavanja. Projekat je formalno započeo 1.1.2021. godine i njegovo predviđeno trajanje je 48 mjeseci (tokom godine je obezbijeđeno i produženje ugovora za dodatnih 6 mjeseci).

Cilj projekta je da se primijeni pristup unapređenju vještina i razvoju kapaciteta na više nivoa, posvećen organizatorima stručnog obrazovanja i osposobljavanja i institucijama tržišta rada, radi identifikovanja strategije za internacionalizaciju svakog od partnera iz zemalja Zapadnog Balkana, kao i razvoj Modela za održivo upravljanje mobilnošću (Sustainable Management Mobility Model – SMMM).

Strateške smjernice projekta odnose se na: 1) mobilnost kao sredstvo internacionalizacije, na način pozicioniranja aktivnosti mobilnosti u širu akciju internacionalizacije i stalnog unapređenja sistema stručnog obrazovanja i osposobljavanja; i 2) umrežavanje radi boljeg zadovoljenja potreba tržišta rada, na način što će se uključiti ključni akteri da bi se razvoj stručnog obrazovanja i osposobljavanja povezali sa strategijama društvenog i ekonomskog razvoja teritorije obuhvaćene projektom.

U izvještajnom periodu je održano nekoliko sastanaka radi definisanja narednih zadataka prema projektnim radnim paketima, kao i vremenskog okvira, održana je trodnevna radionica u prostorijama partnera iz Njemačke, gdje su predstavnici partnera iz država članica Evropske unije prezentirali sistem stručnog osposobljavanja u njihovim zemljama, informisali o konkretnim primjerima (najbolje prakse) i ugostili na period od dvije nedjelje 15 polaznika iz Crne Gore koji su imali priliku da se upoznaju sa radom nekoliko institucija u Lajpcigu – Njemačka. Internacionalna konferencija projekta MoVet održana je 12. decembra u Trstu, Italija. Pomenuta konferencija je bila hibridnog karaktera, te su predstavnici Zavoda za zapošljavanje uzeli učešće putem online platforme. Odjeljenje za projekte je prezentovalo ishode ovog projekta kada je u pitanju Zavod za zapošljavanje.

Garancija za mlade

Garancija za mlade uvedena je 2013. godine kako bi se uhvatila u koštac sa uticajem finansijske i ekonomske krize na kvantitet i kvalitet zapošljavanja mladih u EU, sa 14 miliona mladih od 15 do 29 godina starosti koji nisu zaposleni, niti u sistemu obrazovanja ili obuke (15,9 procenata). U oktobru 2020. Evropska komisija je sagledala rezultate postignute od 2014. godine i ojačala Garanciju za mlade širenjem njenog opsega i naglašavanjem dostupnosti, kvalitetnih ponuda i prikupljanja i praćenja podataka.

U našem kontekstu, pojačana garancija za mlade uključena je u rezultate Investicionog plana EU za Zapadni Balkan. To je obaveza koju su prihvatile države članice EU da osiguraju da svi mladi ljudi do 30 godina starosti dobiju kvalitetnu ponudu:

1. zaposlenja,
2. kontinuiranog obrazovanja (i obuke),
3. šegrtovanja ili
4. stažiranja,

u roku od četiri mjeseca od trenutka kada postaju nezaposleni ili napuste obrazovni sistem.

Svakodnevnom implementacijom ovog projekta rukovodi Koordinator, jedinica osnovana u okviru Ministarstva ekonomskog razvoja.

Drugi partneri su imenovali kontakt osobu koje je u stalnom kontaktu sa koordinatorom. Zadaci kontakt osoba su da prate realizaciju intervencija iz plana implementacije Garancije za mlade u njihovoj nadležnosti (obrazovanje, socijalna zaštita, proaktivno djelovanje...).

Javni servisi za zapošljavanje (JSZ) svake zemlje učesnice, a među njima i ZZZCG su glavni partner u implementaciji sistema za pružanje usluga Garancije za mlade (GM) i one odrađuju:

1. Registraciju mladih lica iz NEET grupe u šemu za realizaciju usluga GM
2. Realizaciju pripremnih usluga (profiliranje, savjetovanje, karijerno usmjeravanje, individualno planiranje zapošljavanja, uparivanje sa slobodnim radnim mjestima, digitalne vještine)
3. Pružanje kvalitetne ponude zapošljavanja, kontinuiranog obrazovanja, stažiranja i šegrtovanja
4. Sistem za praćenje GM (priliv/odliv, realizacija ponuda u roku od 4 mjeseca, status mladih lica iz NEET grupe pri propratnim aktivnostima).

Glavni izazovi sa kojima ZZZCG treba da se suoči (kao i ostali javni servisi za zapošljavanje) su:

- Osigurati pravovremeno uvođenje reformi politike koje zahtijeva GM (različita dinamika intervencija kroz programske politike je izazvala nekoliko problema u zemljama EU);
- Povećan tok rada u JSZ uz zahtjev za pažljivo planiranje ljudskih i finansijskih resursa potrebnih za upravljanje pružanjem usluga (od registracije do praćenja);
- Realizacija kvalitetnih ponuda u roku od četiri mjeseca;
- Kompleksni sistem praćenja, koji zahtijeva promjene načina na koji JSZ prikuplja i upravlja podacima, kao i načina prikupljanja i izvještavanja o dostignućima kroz politike;
- Strategije proaktivnog djelovanja i poteškoće u uključivanju neaktivnih mladih ljudi, uz rizik da GM cilja samo nezaposlene mlade ljude.

Predstavnice Odjeljenja za projekta aktivno učestvuju u pripremi uslova za implementaciju ovog projekta.

Višegodišnji Operativni program u sektoru zapošljavanja i socijalne politike u Crnoj Gori za period 2024-2027. (Multiannual Operational Programme in Employment and Social Policy sector in favour of Montenegro for 2024 -2027)

Odjeljenje za projekte aktivno učestvuje u pripremi navedenog dokumenta kojim će se obuhvatiti značajni pilo projekti koji će se sprovesti u trgodišnjem period, a koji će biti finansirani od strane Evropske unije. Ovaj dokumenat predstavlja osnov za evropsko socijalne fondove koje će Zavod imati prilike da koristi od momenta kada Crna Gora postane ravnopravna članica Evropske unije.

IPA prekogranična saradnja Crna Gora Albanija

Odjeljenje za projekte je u ime ZZZCG konkurirao na projektu prekogranične saradnje MNE-ALB, sa NVO "World Vision" iz Skadra, kao Lead aplikantom i Zavodom za zapošljavanje iz Tirane kao partnerom u projektu. Ocjenjivanje predatih projekata je u toku.

Zaposleni Odjeljenja za projekte intenzivno održavaju postojeće i nalaze nova partnerstva u regionu za pisanje i implementaciju IPA projekata na koje ZZZCG ima pravo da aplicira.

2.9. Pravni poslovi

Tokom 2023. godine vođeni su sudski postupci pred osnovnim sudovima u Crnoj Gori (Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje i Berane), pred Upravnim sudom, pred Višim sudom u Bijelom Polju i Privrednim sudom u Podgorici, po tužbama i žalbama tužioca ili tuženog i to iz različitih pravnih osnova (radni sporovi, sporovi za naplatu kredita, pojedinačni sporovi po osnovu privatizacije, sporovi radi raskida ugovora zbog neispunjavanja ugovorene obaveze o dodjeli granta za sprovođenje projekta, sporovi za naknadu štete zbog neisplaćenih subvencija zarada osoba sa invaliditetom...).

Tužbeni zahtjevi za naknadu štete iz radnog odnosa koje su zaposleni u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore pokrenuli tokom 2021. i 2022. godine, predati su u rad Advokatskoj kancelariji sa kojom je Zavod zaključio ugovor o pravnom zastupanju, i dalje su aktivni.

U dva predmeta je zaključena glavna rasprava i donijete su presude od strane postupajućeg sudije kojima su odbijeni tužbeni zahtjevi tužilja.

Na ovako donijetu presudu tužilje su uložile žalbu Višem sudu u Podgorici.

Osnov ovih tužbenih zahtjeva proizilazi iz Odluke o obrazovanju Centralne komisije za objavljivanje javnog poziva za dodjelu grantova i praćenje projekata za čiju realizaciju se dodjeljuju grantovi br. 02-1619 od 19.02.2016. godine. Navedena Odluka donijeta je na period od 2 godine, a istom odlukom predviđena je i visina naknade za članove komisije u visini od 40% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, po usvajanju izvještaja o napretku, a naknada u iznosu od 50% prosječne bruto zarade u Crnoj Gori u prethodnoj godini, po usvajanju završnih izvještaja o realizaciji projekta.

Takodje, jedan bivši zaposleni je pokrenuo četiri postupka za naknadu štete za rad u komisijama gdje je u tri predmeta imenovan Odlukom starješine organa za člana komisije, dok je jedan postupak pokrenuo na osnovu naloga direktora. U tri predmeta odbijeni su tužbeni zahtjevi kao neosnovani, dok je četvrti još uvijek u toku. U predmetima gdje je donijeta presuda tužilac je uložio žalbe Višem sudu u Podgorici, a samo u jednom predmetu Viši sud je vratio predmet prvostepenom organu na ponovni postupak i odlučivanje.

Takodje, postupak koji je pokrenut od strane zaposlenog iz osnova korišćenja sopstvenog automobila u službene svrhe, čije je potraživanje iznosilo 448,23€, odbijeno je od strane prvostepenog suda. Zaposleni je podnio žalbu na odbijajuću presudu, koju je Viši sud usvojio i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje. U ponovnom postupku Osnovni sud u Podgorici je djelimično usvojio tužbeni zahtjev tužioca.

Postupci koji su pokrenuti 2022. godine od strane četiri zaposlene, a čiji je osnov naknada štete za rad u radnoj grupi za kontinuirano ažuriranje web sajta zzzcg za period od 2008-2015. godine, a na osnovu Odluka donijetih od strane direktora, su završeni donošenjem presude kojom je usvojen tužbeni zahtjev tužilja. Na ovako donijetu presudu advokat Zavoda za zapošljavanje Crne Gore je uložio žalbu Višem sudu u Podgorici.

Zaposlena u Zavodu za zapošljavanje podnijela je tužbeni zahtjev radi naknade štete iz radnog odnosa, a čiji osnov zasniva na Kolektivnom ugovoru ZZZCG, Zakonu o državnim službenicima i namještenicima CG, Uredbi o naknade troškova zaposlenih u javnom sektoru. U navedenom predmetu, vještak ekonomsko finansijsko struke, je izradio nalaz i mišljenje na koji je tužilja imala prigovor pa je ročište odloženo za kraj januara 2024. godine.

O predmetima koji su u radu kod advokata Zavod za zapošljavanje Crne Gore, isti svakog mjeseca dostavlja izvještaje direktoru Zavoda i Sekoru za prava za vrijeme nezaposlenosti.

Takodje, u toku su postupci od strane zainteresovanih lica koji su pokrenuti protiv Zavoda za zapošljavanje Crne Gore radi naknade nematerijalne štete, a zbog utvrđivanja diskriminacije, zabrane ponavljanja diskriminacije, od strane osobe sa invaliditetom, naknadu štete na ime dospjele, a neisplaćene kamate za mjesečne dospjele subvencije, radi poništaja izjave za žirante, ovjere podataka za žirante i

mjenice koje se odnose na ugovore o kreditu, a koji su tužioci zaključili sa Zavodom za zapošljavanje Crne Gore.

Očekuje se pokretanje novih izvršnih postupaka, kojima će se tražiti naplata na novčanim potraživanjima žiranata, ovdje solidarnim dužnicima, kao i postupaka za prodaju nepokretnosti koje služe kao obezbjeđenje potraživanja po ugovorima o fiduciji sa Zavodom za zapošljavanje. Navedeni poslovi su trajnog karaktera, pa se u pojedinim fazama postupka nalaze pred različitim sudovima.

Odsjek za pravne poslove i zastupanje je u stalnoj komunikaciji sa bankama sa kojima je Zavod u prethodnom periodu zaključio Ugovor o komision plasmanu kredita, a radi dostavljanja potrebne dokumentacije u postupcima naplate na novčanim potraživanjima žiranata, kao i postupaka pokrenutih od strane dužnika radi ponišaja Ugovora o fiducijarnom prenosu prava svojine.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je zaključio sporazum o poslovnoj saradnji sa Prvom bankom CG AD radi izvršavanja obaveza po osnovnu Ugovora o komisionom plasmanu kredita broj 02-6203 od 12.09.2008. godine. Navedeni Sporazum zaključen je u martu 2023. godine.

Shodno zaključenom Sporazumu, zaposleni u Odsjeku za pravne poslove i zastupanje su izvršili primopredaju dokumentacije sa ovlašćenim licima iz Prve banke AD Podgorica u Nikšiću dana 16.04.2023. godine.

Postupci za naknadu štete koji su predati Agenciji za mirno rješavanje radnih sporova ili Centru za alternativno rješavanje sporova, a pokrenuti od strane zaposlenih u Zavodu u skladu sa odredbom člana 140 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, Odsjek za pravne poslove je zaključivao poravnania, odnosno sporazume u skladu sa postojećim pravosnažnim i izvršnim presudama osnovnih sudova.

U podnijetim predlozima, a koje je Zavod smatrao neosnovanim ili nije postojala sudska praksa, postupci su obustavljeni.

U 2023. godine Odsjeku za pravne poslove i zastupanje pristiglo je preko 200 predloga, odnosno tužbenih zahtjeva iz Centra za alternativno rješavanje sporova odnosno Osnovnog suda iz Podgorice, Bijelog Polja i Berana, a iz osnova neisplaćenih subvencija zarada za zapošljavanje lica sa invaliditetom. Nakon pristiglih predloga i tužbenih zahtjeva Odsjek je slao naloge Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica sa invaliditetom da u što kraćem roku izmire dugovanja, a sa podnosiocima predloga odnosno tužbenih zahtjeva je zaključivao ugovore o vansudskom poravnanju, u skladu sa Preporukom DRI.

U dva predmeta koji su pokrenuti pred Centrom odbijena je medijacija jer je potraživanje izmireno prije podnošenja predloga.

U 25 predmeta došlo je do povlačenja tužbenih zahtjeva iz razloga što je predmetno potraživanje izmireno prije podnošenja tužbe.

U jednom predmetu zaključeno je poravnanje pred Osnovnim sudom u Podgorici, dok je u 8 predmeta zaključeno poravnanje pred Centrom.

U većem broju predmeta zaključeno je vansudsko poravnanje, i iste smo arhivirali dok smo u ostalim aktivnim predmetima po ovom pravnom osnovu u pregovorima sa advokatima tužilaca, radi zaključenja vansudskog poravnanja.

U toku su 2 postupka po tužbi koje je Zavod pokrenuo radi sticanja bez osnova, a zbog neosnovanog primanja novčane naknade. U jednom predmetu Osnovni sud u Podgorici je donio presudu kojom je usvojio tužbeni zahtjev, a na koju je tuženi uložio žalbu Višem sudu u Podgorici.

Iz osnova privatizacije i dalje se vode pojedinačni postupci, iako se taj proces smatra završenim. Pravni osnov u ovim sporovima je uglavnom poništaj ugovora o kupoprodaji akcija, naknada štete ili utvrđivanje broja ili vrijednosti akcija manjinskih akcionara. Preostali sporovi se, u zavisnosti od faze u postupku, vode pred različitim sudovima, a po vanrednim pravnim sredstvima pred Vrhovnim sudom Crne Gore. U određenom broju slučajeva ne može se na potpuno izvjestan način utvrditi vrijeme okončanja spora ni konačan ishod.

Broj predmeta iz osnova privatizacije i transformacije se mijenja i smanjen je u odnosu na prethodni period. Međutim, broj predmeta iz drugih osnova se povećava, u kojima se Zavod za zapošljavanje pojavljuje u svojstvu oštećenog, zatim fizička dioba imovine u preduzećima koja su transformisana i u kojima je Zavod za zapošljavanje akcionar (po osnovu vlasništva nad akcijama). Takođe, aktivni su sporovi u upravnom i drugim postupcima, naročito kod Direkcije za nekretnine, iz osnova eksproprijacije.

Broj postupaka se mijenja u odnosu na fazu u kojoj se trenutno nalaze.

Tužbene zahtjeve radi naknade nematerijalne štete zbog povrede prava ličnosti pokrenulo je 24 zaposlena iz Područne jedinice Bijelo Polje.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je nakon podnošenja odgovora na tužbu u svim predmetima uputio i Predsjedniku Osnovnog suda u Bijelom Polju, kao i svim postupajućim sudijama pojedinačno podnesak da shodno odredbi člana 283b ZPP-a odrede zastoj postupka u ovoj pravnoj stvari iz razloga što se svi tužbeni zahtjevi zasnivaju na jednakom ili sličnom činjeničnom stanju i istom pravnom osnovu, a sve u cilju smanjenja troškova tj. ekonomičnosti postupka.

Osnovni sud u Bijelom Polju je zastao sa postupkom u 23 predmeta, dok je u jednom aktivnom usvojio tužbeni zahtjev tužilje. Advokat Zavoda je na ovako donijetu presudu uložio žalbu pred Višim sudom u Bijelom Polju.

Dana 29.12.2023. godine adv. kancelarija Azre Jasavić je izvršila primopredaju 187 predmeta Odsjeku za pravne poslove i zastupanje. Naime, riječ je o predmetima koji su plasirani putem Banke za razvoj, a koje je ova adv. kancelarija preuzela od Zavoda krajem 2001. godine. Od navedenog broja preuzetih predmeta 82 predmeta je aktivno, dok je 105 predmeta likvidirano.

Odsjek za pravne poslove i zastupanje je i u drugoj polovini 2023. godine, a po zaključku Upravnog odbora upućivao obavještenja korisnicima kredita i njihovim žirantima o neisplaćenim obavezama, a koji su plasirani putem Montenegro banke i Banke za razvoj.

Što se tiče slobodnog pristupa informacijama tokom 2023. godine pristiglo nam je 52 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od kojih je svaki pristigli zahtjev riješen.

Svi zahtjevi su riješeni u zakonskom roku.

2.10. Evidencije, statistika i istraživanja u oblasti zapošljavanja

2.10.1. Evidencije u oblasti zapošljavanja

Radi sagledavanja stanja i kretanja na tržištu rada Zavod vodi evidencije u oblasti zapošljavanja. Vođenjem evidencija u oblasti zapošljavanja obezbjeđuju se podaci za istraživanja, praćenje stanja i kretanja na tržištu rada, realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja i utiče na efikasno funkcionisanje svih organizacionih jedinica Zavoda.

U 2023. godini Odsjek za evidencije u oblasti zapošljavanja je bio u stalnoj komunikaciji sa područnim jedinicama i svim biroima rada i pružao stručnu pomoć u vezi vođenja evidencija. U narednom periodu je planirana digitalizacija informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, pa ćemo unaprijediti i informacioni sistem koji se odnosi na nezaposlena lica i ostale tražioce zaposlenja kako bi olakšali rad savjetnicima i korisnicima naših usluga.

Odsjek za evidencije u oblasti zapošljavanja je u prvoj polovini 2023. godine zajedno sa Službom za informacioni sistem i područnim jedinicama Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, a u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada kroz projekat "Ublažavanje uticaja kovid-19 na svijet rada u Crnoj Gori" sa ciljem poboljšanja odgovora na negativne uticaje pandemije kako bi se poboljšao pristup i efikasnost usluga klijentima tokom i nakon krize kovid, implementirao predprijava za nezaposlena lica i ostale tražioce zaposlenja u okviru proekta pod nazivom

Platforma za online prijavljivanje, a koji je financiran od strane Fonda za dobro upravljanje vlade Velike Britanije.

U cilju unapređenja stanja i rada Odjeka za evidencije u oblasti zapošljavanja, tokom 2023. godine, radilo se na podizanju kvaliteta propisanih evidencija, prvenstveno evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja. Sa kolegama iz područni jedinica i birao rada dogovoren je način kontrole unosa podataka u aplikacije, kao i vođenje prvostepenog upravnog postupka propisanih evidencija, prvenstveno evidentiranja novoprijavljenih lica na evidenciju Zavoda i prestanka vođenja evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja. U cilju unapređenja rada, u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada, nastavilo se sa digitalizacijom pojedinih procesa rada kojom će se unaprijediti dio informacionog sistema koji se odnosi na rad sa nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja. Očekujemo da se navedena digitalizacija realizuje tokom tekuće godine.

U Odsjeku za evidencije u oblasti zapošljavanja se kontinuirano realizuju poslovi praćenja, održavanja i funkcionalnog razvoja klasifikacija, šifarskih i podšifarskih sistema u oblasti obrazovanja i zanimanja u okviru integralnog informatičkog sistema Zavoda. Na ovaj način, integrisanom podrškom omogućena je jedinstvena primjena ovih sistema u svim područnim jedinicama u oblasti evidencije, posredovanja, oglašavanja i statističkog izveštavanja. Planirane aktivnosti u izvještajnom periodu realizovane su u skladu sa definisanim ciljevima. Određeni poslovi u ovoj oblasti realizovani su u saradnji sa Službom za informacioni sistem.

Šifarnik zanimanja i stručnih sprema dopunjen je u IV, VI, VII i VIII nivou obrazovanja u skladu sa strukturom šifarnika za sva lica koja su u evidenciji Zavoda. Javne isprave (diplome i uvjerenja) kojim, lica, tražioci zaposlenja, u procesu prijavljivanja Zavoda potvrđuju stečenu kvalifikaciju nivoa obrazovanja, su osnov za klasifikovanje, razvrstavanje, definisanje šifarskog koda i implementaciju u bazu podataka. Takođe, Šifarnik posebnih znanja i vještina dopunjen je u kategoriji Sticanje stručne kvalifikacije i Sticanje znanja i vještina, ključnih vještina i kompetencija. Osnov za klasifikovanje, razvrstavanje u određene kategorije šifarskih sistema u okviru Zavodove baze podataka i definisanje šifarskog koda su javne isprave (sertifikati i potvrde). Standardna klasifikacija zanimanja – SKZ dopunjena je novim zanimanjima/kvalifikacijama IV, VI, VII i VIII nivoa obrazovanja, te u smislu adaptivnih rješenja u okviru integralnog informacionog sistema, klasifikacione jedinice su implementirane u skladu sa strukturom SKZ-a.

Za primjenu u procesu rada klasifikacije i šifarnici dostupni su u aplikativnom programu Evidencija nezaposlenih lica – ENL i Statistika i izvještavanje.

2.11.2. Statistika i istraživanja u oblasti zapošljavanja

U okviru domena rada Odsjeka za statistiku i istraživanja u oblasti zapošljavanja, tokom 2023. godine realizovane su aktivnosti i poslovi koji se odnose na:

- pripremu sadržaja statističkih izvještaja na osnovu evidencija;
- koncipiranje izvještaja (nedjeljni, mjesečni, kvartalni, polugodišnji itd.) koji se odnose na tržište rada;
- pripremu metodologija i uputstava za uvođenje novih ili inoviranje postojećih izvještaja;
- usaglašavanje statističkih izvještaja na osnovu kojih se utvrđuju pojedini indikatori na tržištu rada, sa izvještajima Eurostata, MOR-a;
- ostvarivanje saradnje sa institucijama koje se bave statističkim izvještavanjem, kao i sa institucijama koje uređuju oblast statistike;
- praćenje propisa koji se odnose na oblast statistike tržišta rada;
- analizu stanja i kretanja na tržištu rada;
- analizu kretanja izdatih radnih dozvola za strance.

U 2023. godini urađena je **Analiza ponude, tražnje i zapošljavanja na tržištu rada** u Crnoj Gori u 2022. godini, kao jedna od analitičko-faktografskih osnova za predstojeće dimenzioniranje upisnih kvota za školsku/ studijsku 2022/2023. godinu. Analizom su sagledani obim i struktura ponude i tražnje, prijavljivanje na evidenciju nezaposlenih lica iz školskog sistema i sa tržišta rada, obim i struktura tražnje i obim i struktura zapošljavanja. Odnosi ponude, tražnje i zapošljavanja razmatrani su na makro, regionalnom i mikro nivou, kao i na nivou kvalifikacija, grupa zanimanja i zanimanja.

U 2023. godini urađena je analiza Programa "Podsticaji za zapošljavanje", koji je realizovan tokom 2022. godine. Analiza je ukazala na opravdanost sprovođenja navedene mjere i dala sugestije za aktivnosti koje treba preduzeti da bi se program unaprijedio.

U 2023. godini, u saradnji sa ostalim organizacionim jedinicama Zavoda, izrađeni su mjesečni statistički izvještaji, mjesečni statistički bilteni, kvartalni izvještaji, izvještaj o radu stanju i kretanjima na tržištu rada kao i Program rada Zavoda.

U cilju unapređenja stanja i rada Odsjeka za analizu i statistiku u oblasti zapošljavanja, tokom 2023. godine, u saradnji sa Odsjekom za informacioni sistem, radilo se na izradi novih statističkih izvještaja kako bi smo adekvatno odgovorili na zahtjeve za podacima, kako državnih, tako i drugih institucija i javnosti. Izvještaji su koncipirani prema potrebama za izvještavanjem menadžmentu Zavoda, nadležnom ministarstvu, medijima i ostalim zainteresovanim licima o stanju i kretanjima na tržištu rada. Postojeći statistički izvještaji su, prema potrebi, dopunjavani sa novim "filterima", pomoću kojih je moguće preciznije izvještavati prema pojedinim karakteristikama nezaposlenih lica kao što su starosne grupe, nivoi kvalifikacije obrazovanja, radno iskustvo, kao i preciznije izvještavati prema

specifičnim grupama nezaposlenih lica, kao što su lica sa invaliditetom, RE polulacija i dr.

U okviru Odsjeka za statistiku i istraživanja u oblasti zapošljavanja vrši se priprema podataka za izradu statističkog biltena Centara javnih službi za zapošljavanje Jugoistočne Evrope kao i kontinuirano praćenje stanja i kretanja na tržištu rada i projekcije trendova.

3. RAD SLUŽBI I ODJELJENJA

3.1. Služba za kadrovske i opšte poslove

Služba za kadrovske i opšte poslove je u izvještajnom periodu obavljala aktivnosti u okviru svojih nadležnosti, propisanih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i isti se odnose na:

- praćenje i primjenu propisa iz oblasti radnih odnosa;
- pripremanje pojedinačnih akata kojima se utvrđuju prava, obaveze i odgovornosti službenika i namještenika;
- učešće u pripremi akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji;
- prijem i raspoređivanje službenika i namještenika;
- formiranje personalnih dosijea;
- vođenje jedinstvene kadrovske evidencije i drugih evidencija iz oblasti rada;
- prijavljivanje i odjavljivanje zaposlenih kod nadležnog organa u vezi obaveznog socijalnog osiguranja;
- praćenje disciplinskog postupka;
- izrada nacрта i praćenje realizacije Kadrovske plana;
- upravljanje, planiranje i razvoj ljudskih resursa;
- planiranje obuka zaposlenih;
- saradnju sa državnim organima i organizacijama koje se bave stručnim usavršavanjem i osposobljavanjem;
- vođenje evidencije o stručnom osposobljavanju i usavršavanju;
- predstavljanje Zavoda u međunarodnoj i domaćoj javnosti;
- objedinjavanjem i slanje materijala za sjednice Upravnog odbora; vođenje zapisnika sa sjednica Upravnog odbora;
- pripremu i sprovođenje interne i eksterne komunikacije;
- komunikaciju sa javnošću, medijsku prezentaciju Zavoda,
- marketing i odnose sa sredstvima javnog informisanja;
- organizaciju svečanih i drugih skupova, prezentacija, okruglih stolova, konferencija;
- prikupljanje podataka i pripremu kalendara posjeta i putovanja direktora;
- pripremu promotivnih materijala Zavoda za štampu;
- pripremu informacija i ažuriranje Web sajta;
- administrativne poslove;
- saradnju sa Državnim arhivom Crne Gore u pogledu arhiviranja, izlučivanja i preuzimanja arhivske građe na trajno čuvanje;
- sačinjavanje izvještaja i informacija iz djelokruga Službe;
- obavljanje portirskih, kurirskih i poslova održavanja higijene.

Služba je u izvještajnom periodu radila, prije svega, na donošenju pojedinačnih akata vezanih za regulisanje radno pravnih statusa zaposlenih, formiranju i ažuriranju personalnih dosija, vođenju kadrovske evidencije, sprovođenju postupka ocjenjivanja, unosu i ažuriranju podataka iz kadrovske evidencije u administrativno-finansijski podsistem informacionog sistema Zavoda, prijavljivanju i odjavljivanju zaposlenih nadležnoj službi, odnosno Poreskoj upravi, izdavanju uvjerenja, izrada rješenja za godišnje odmore, redovno ažuriranje podataka za sajt Zavoda, sprovođenje ispitnih postupaka i obavještanje zaposlenih o rezultatima istog, itd.

Služba je sprovela postupak ocjenjivanja državnih službenika i namještenika za predhodnu godinu, shodno odbredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima ("Sl. list CG", br. 2/18, 34/19 i 8/21). Na osnovu Rješenja o ocjenjivanju izvršen je unos podataka svih zaposlenih u program kadrovske informacionog sistema (KIS).

U januaru 2023. godine v.d. direktora je utvrdio novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, a u martu Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Na osnovu donijetog Pravilnika i izmjena istog, u skladu sa odredbama člana 130 Zakona o državnim službenicima i namještenicima, donijeta su rješenja o raspoređivanju i rješenja o zaradi državnih službenika, odnosno namještenika u Zavodu za zapošljavanje.

Shodno navedenom, novi Pravilnik i izmjena istog, kao i rasporedna rješenja i rješenja o zaradi su unijeta su Kadrovski evidenciji (KIS) i centralizovani obračun zarada Ministarstva finansija.

Tokom izvještajnog perioda redovno su ažurirani i ostali podaci svih zaposlenih u Zavodu.

Shodno odredbama Zakona o državnim službenicima i namještenicima, nakon pribavljene saglasnosti Ministarstva finansija, v.d. direktora Zavoda za zapošljavanje Crne Gore je, donio Kadrovski plan za 2023. godinu.

Kadrovski plan je pripremljen u skladu sa Uredbom o sadržaju, postupku i načinu pripreme i izmjene kadrovske plana za organe državne uprave i službe Vlade ("Sl. list CG", br. 50/18).

Upravni odbor Zavoda za zapošljavanje Crne Gore je na sjednici održanoj dana 02.10.2023. godine, imenovao, dosadašnjeg vršioca dužnosti direktora Zavoda, za vršioca dužnosti za direktora Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, do imenovanja direktora Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, u skladu sa zakonom, a najduže do šest mjeseci.

Tokom izvještajnog perioda donijeta su rješenja o utvrđivanju prava na jubilaru nagradu zaposlenih koji su stekli ovo pravo shodno odredbama Granskog

kolektivnog ugovora za oblast uprave i pravosuđa ("Sl. list Crne Gore", br. 18/15), kao i rješenja za godišnje odmore za sve zaposlene, za tekuću godinu.

U izvještajnom periodu objavljeni su oglasi (interni i javni) posredstvom Uprave za ljudske resurse, za 38 izvršilaca, od kojih je postupak izbora završen za 10 izvršilaca, dok za 5 izvršilaca odluke o izboru još nijesu izvršne.

Tokom 2023. godine prestao je radni odnos po sili zakona zbog navršenih 67 godina života za 5 zaposlenih, dok je za 5 službenika radni odnos prestao na osnovu sporazuma. Broj novozaposlenih u izvještajnom periodu je 9 službenika. Na dan 31.12.2023. godine, broj zaposlenih u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore je 307 od čega 5 na određeno vrijeme (direktor i 4 pomoćnika su vršioci dužnosti).

U 2023. godini, ukupan broj zaposlenih lica koji su prošli određene programe obuka iznosi 20 lica, 17 muškaraca i 3 žene. Zainteresovanost za određene programe obuka iznosi 6,54% od ukupnog broja zaposlenih. Specifične programe obuke 16 lica, tematski se odnose na sledeću oblast:

- Upravljanje rizicima – 2 lica (muškarci);
- Samoprocjena unutrašnjih kontrola – 1 lice (muškarac);
- Izveštavanje o rezultatima obavljenog angažmana u odnosu na plan rada unutrašnje revizije – 2 lica (muškarci);
- Izveštavanje o rezultatima obavljenog angažmana u odnosu na plan rada unutrašnje revizije – 2 lica (muškarci);
- Konsalting angažmani unutrašnje revizije i IIA globalni okvir kompetencija unutrašnje revizije – 1 lice (muškarac);
- Upravljanje funkcijom unutrašnje revizije i uloga unutrašnjeg revizora u upravljanju rizicima – 2 lica (muškarci);
- Revizija upravljačke odgovornosti i meke vještine unutrašnje revizije – 2 lica (muškarci);
- IT kontrole i revizija informacionih sistema – 2 lica (muškarci);
- Angažman uvjeravanja sa posebnim akcentom na kvalitet revizorskih dokaza – 2 lica (muškarci);
- Opšti program obuke državnih službenika i namještenika – 4 lica:
 - Javne nabavke – 2 lica (žene);
 - Obuka za vođenje centralne kadrovske evidencije – 1 lice (žena);
 - Integritet u javnoj upravi i sprovođenje planova integriteta – 1 lice (muškarac).

Medijske i promotivne aktivnosti

Programske aktivnosti Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i kretanja na tržištu rada praćene su kroz medijske i promotivne aktivnosti, usmjerene prema svim ciljnim javnostima, što je obuhvatilo:

- promociju vrijednosti Zavoda, njegove vizije i misije, jasno definisanje prioriteta i vidova procesa komuniciranja sa javnošću;
- informisanje javnosti o planiranim i realizovanim aktivnostima, kao i izvještavanje sa sjednica Upravnog odbora ZZZCG;
- komunikaciju između organizacionih jedinica Zavoda koja se odnosi na javne nastupe;
- precizno definisanje aktivnosti medijskog nastupa za sve projekte koje Zavod realizuje u cilju blagovremenog i detaljnog informisanja o svojim aktivnostima, mjerama i programima;
- organizovanje konferencija za medije i ostalih vidova medijskih događaja;
- pisanje i distribuciju saopštenja za javnost i ostalih press materijala za medije;
- intenzivnu saradnju s medijima, dvosmjernu komunikaciju vezano za aktuelna pitanja;
- rezervaciju i utvrđivanje termina gostovanja u radio i TV emisijama;
- dnevno uređivanje i ažuriranje web sajta Zavoda;
- učešće u izradi novog web sajta Zavoda;
- pripremu Press-klipinga u vidu izvještaja za direktora i informacije iz djelokruga rada službe za informisanje;
- obradu prezentacija aktivnosti Zavoda za potrebe zaposlenih, radi učešća na stručnim skupovima;
- učešće u realizaciji svih događaja koje organizuje Zavod.

Od mnogobrojnih aktivnosti koje su medijski praćene, najznačajnije su:

- Završna konferencija projekta »Podrška samozapošljavanju«, koja je održana krajem januara. Na press konferenciji su prezentovani rezultati ovog projekta koji je realizovan u okviru 18 miliona eura vrijednog Programa EU i CG za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu.
- Nacionalna konferencija pod nazivom »Aktivni mladi za evropske vrijednosti«, održana u martu, na kojoj je poručeno da Zavod za zapošljavanje radi sve da zadrži mlade u Crnoj Gori. U tom cilju najavljena su tri programa koji će pomoći da se riješi problem nezaposlenosti najmlađih kategorija društva.
- Sajmovi zapošljavanja u Podgorici i Tivtu, u organizaciji Zavoda za zapošljavanje i Studentskog parlamenta Univerziteta Crne Gore, pod nazivom »*Summer Job*«, organizovani su u martu. Na sajmu su učestvovali 70 renomiranih poslodavaca iz oblasti turizma i srodnih djelatnosti koji su ponudili preko 1.000 radnih pozicija nezaposlenim licima, studentima i maturantima. Ovom ponudom Zavod posreduje pri zapošljavanju, čime se i postiže osnovni cilj – zapošljavanje domaće radne snage tokom ljetnje turističke sezone. Zavod je kroz promotivne i medijske aktivnosti nastojao

da informacije o ovim aktivnostima dođu do što većeg broja mladih. S istim ciljem, Zavod je učestvovao i promovisao *Sajam zapošljavanja* kojeg je organizovao Glavni grad Podgorica u holu Big Fashion šoping mola, *Berzu sezonskih poslova*, koju je organizovala grupacija Montenegro Stars u hotelu Splendid u Bečićima, *Open Day* u Ulcinju u organizaciji *Azul Beach Resort Montenegro, by Karisma* i *Sajam sezonskih poslova za mlade* u Baru. U namjeri da zadovolji kadrovske potrebe privrede i smanji nezaposlenost u Crnoj Gori, Zavod koristi sve raspoložive mehanizme kako bi povezao poslodavace i tražioce posla, a Sajmovi zapošljavanja su prava prilika da se na jednom mjestu, u neposrednom kontaktu, sretnu ponuda i tražnja na tržištu rada. Sajmovima je prisustvovao veliki broj poslodavaca koji su direktno stupili u kontakt sa zainteresovanim kandidatima za ponuđene pozicije.

- Početak realizacije Twinning projekta Evropske unije pod nazivom »*Jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u pogledu sprovođenja aktivnih mjera zapošljavanja, budućeg učešća u Evropskim socijalnim fondovima i olakšavanja mobilnosti radne snage*«. Glavni cilj projekta je »Unaprijeđenje kvaliteta, efikasnosti i efektivnosti usluga Zavoda za zapošljavanje Crne Gore skladu sa standardima EU i najboljom međunarodnom praksom«. Republika Slovačka, Republika Estonija i Savezna Republika Njemačka odabrane su kao države članice EU zadužene za realizaciju projekta u vrijednosti od 823.529€. Period implementacije je 18 mjeseci.
- Konferencija za medije, organizovana krajem maja, tokom koje je VD direktora Zavoda potpisao ugovore sa korisnicima programa »Osposobljavanje za rad kod poslodavca« i »Osposobljavanje za samostalan rad«. Realizacijom ovih programa se planira zaposliti 600 lica sa evidencije nezaposlenih. Pored toga, na konferenciji su predstavljena kretanja na tržištu rada, aktivnosti i mjere koje je Zavod realizovao od početka godine u cilju povećanja zaposlenosti.
- Promocija online platforme koju je u Zavod za zapošljavanje Crne Gore pokrenuo u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada i Ministarstvom rada i socijalnog staranja. Novu platformu za online prijavljivanje, čiji je cilj da efikasnije djeluje i brže odgovori na nove izazove na tržištu rada, finansiraju Evropska komisija kroz projekat »Jačanje operativnih kapaciteta Zavoda za zapošljavanje za sprovođenje aktivnih politika zapošljavanja Crne Gore kroz digitalizaciju« i Fonda za dobro upravljanje Vlade Velike Britanije kroz projekat »Ublažavanje uticaja kovid-19 na svijet rada u Crnoj Gori«. Radi se o savremenom digitalnom alatu koji je usmjeren prema poslodavcima, nezaposlenima i osobama sa invaliditetom, a implementira se s ciljem da korisnici Zavoda određena prava ostvaruju na lakši, brži, a istovremeno efikasan način u digitalnom okruženju, gdje će moći pratiti realizaciju svojih zahtjeva u realnom vremenu.
- Službena posjeta delegacije Agencije za zapošljavanje Republike Kosovo Zavodu, koja je organizovana kako bi se razmjenila znanja i iskustava u

realizaciji mjera aktivne politike zapošljavanja i u radu sa klijentima, s ciljem da se unaprijedi kvalitet usluga koje pružaju ove javne službe za zapošljavanje ciljnim grupama na tržištu rada. Ova posjeta je organizovana kao nastavak bliskih odnosa sa partnerskim javnim službama za zapošljavanje u Regionu i šire.

- Konferencija za medije, održana sredinom oktobra u *PR Centru*, povodom dodjele bespovratnih sredstava za samozapošljavanje. Kroz ovaj program aktivne politike zapošljavanja, usmjeren na povećanje zaposlenosti, bespovratna sredstva će ostvariti 48 preduzeća čiji su osnivači u trenutku apliciranja bila nezaposlena lica. Ovaj događaj je u potpunosti bio medijski ispraćen.
- Ciljne javnosti su tokom oktobra informisane o početku prijavljivanja korisnika za učešće u jedanaestom ciklusu Programa stručnog osposobljavanja lica sa stečenim visokim obrazovanjem.
- U decembru je promovisano raspisivanje Poziva za finansiranje projekata zapošljavanja lica sa invaliditetom – grant šema u vrijednosti od 1.000.000 eura, pravnim i fizičkim licima, koji doprinose unapređenju profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja lica sa invaliditetom.
- Krajem decembra, Zavod je tradicionalno održao godišnju konferenciju za medije. Na konferenciji su predstavljeni rezultati ostvareni u prethodnom periodu kao i planovi za narednu godinu. Konferenciju su ispratili i prenijeli svi mediji.

Tokom cijele godine su vršene pripreme u cilju uspješne organizacije 22. Direktorske konferencije i 21. Stručne konferencije Centra javnih službi za zapošljavanje zemalja Jugoistočne Evrope/CPESESEC, koje su održane u septembru u Petrovcu. U tom smislu, pripremani su odgovarajući radni i promotivni materijali za potrebe učesnika na konferencijama, koordinirana priprema prostora za održavanje konferencija i vizuelni identitet događaja, organizovano radno i slobodno vrijeme učesnika; pripremljeni odgovarajući materijali za medije i mnogo drugih aktivnosti. Tokom samih konferencija, za potrebe promocije ciljeva konferencija i članica CPESSECa, u koordinaciji sa predstavnicima medija realizovano je predstavljanje pojedinih članova delegacija zemalja učesnica

Do kraja izvještajnog perioda realizovana su brojna gostovanja predstavnika Zavoda u raznim TV i radio emisijama, na zahtjev novinara.

Medijski su praćene aktivnosti menadžmenta Zavodu u zemlji i u inostranstvu, kao i učešće eksperata Zavoda na nacionalnim i međunarodnim skupovima i u projektima koji doprinose kvalitetu rada Zavoda.

Međunarodna saradnja

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je predsjedavao Centrom javnih službi za zapošljavanje zemalja Jugoistočne Evrope/CPESESEC tokom 2023. godine. U skladu sa Smjericama CPESSECa, Zavod je tokom godine koordinirao aktivnosti CPESSECa i organizovao Direktorsku i Stručnu konferenciju CPESSECa.

Konferencije su održane 21. i 22. Septembra u Petrovcu. Tema 22. Direktorske konferencije je bila *Migracioni tokovi na tržištu rada – mjere i aktivnosti u cilju zadržavanja kvalifikovane radne snage*, a tema 21. Stručne konferencije *Obrazovni programi, znanja, vještine i ishodi učenja – usklađenost sa potrebama tržišta rada danas i u budućnosti*. Na konferencijama su, pored delegacija zemalja članica i posmatarača, učestvovali predstavnici Ministarstva rada i socijalnog staranja, Privredne komore Crne Gore, Unije poslodavaca Crne Gore, kao i predstavnice Svjetske asocijacije javnih službi za zapošljavanje/WAPES i Evropske fondacije za obuku/ETF.

Učesnici su ocijenili Konferencije veoma uspješnim, u oficijelnom i neoficijelnom dijelu. Zavod za zapošljavanje Crne Gore je predao predsjedavanje CPESSECom u 2024. godini Agenciji za zapošljavanje Rumunije/ANOFM.

Predstavnica Zavoda je učestvovala na Vanrednoj Generalnoj skupštini Svjetske asocijacije javnih službi zapošljavanja/WAPES, koji je održana 15. juna u hibridnom formatu, u Briselu i online. Na sjednici Generalne skupštine su usvojeni finansijski izvještaj za 2022, Budžet za 2023.godinu i Izmjene Statuta WAPESa.

U novembru je delegacija Zavoda učestvovala na konferenciji koju su zajednički organizovale WAPES, Agencija za zapošljavanje Turske/IŞKUR i Agencija za zapošljavanje Azerbejdžana u Antaliji/Turska. osobama koje nisu u obrazovanju, zapošljavanju i obuci/NEET: »Globalni i lokalni trendovi«.

Boravak u Antaliji bila je prilika da VD direktora Zavoda i direktor IŞKURa potpišu Protokol o bilateralnoj saradnji, u cilju jačanja postojećih odnosa, razmjene znanja, iskustava i najboljih praksi u oblastima zapošljavanja i tržišta rada. Protokol je potpisan na period do 31.12.2025.godine.

VD direktora Zavoda boravio je krajem februara u radnoj posjeti Agenciji za zapošljavanje Republike Kosovo na poziv menadžmenta ove institucije. Tokom posjete, upoznao je domaćine sa kretanjima na tržištu rada Crne Gore, s novom organizacijom rada Zavoda i reformama koje Zavod sprovodi na razvoju institucije i tržišta rada u susret evropskim integracijama. Istaknuta je neophodnost povezivanja i bliže saradnje sa partnerskim institucijama zemalja u Regiona u cilju ravnomjernog razvoja regionalnog tržišta rada. Dogovorena je posjeta delegacije Agencije za zapošljavanje Republike Kosovo Zavodu za početak juna.

Na poziv organizatora 19. Međunarodnog sajma turizma, poslova i karijere, koji je održan pod pokroviteljstvom Vlade Republike Kosovo, VD direktora je krajem aprila boravio u Prištini. Na Sajmu je bilo preko 200 izlagača – turističkih kompanija iz deset evropskih zemalja: Kosova, Albanije, Crne Gore, Sjeverne Makedonije, Turske, Bugarske, Grčke, Slovenije, Hrvatske i Italije. Sajam je bio prilika da se predstave turistički potencijali Crne Gore i da se promovišu mogućnosti za sezonsko zapošljavanje u ugostiteljstvu i turizmu, kako bi se obezbijedila nedostajuća radna snaga.

Delegacija Zavoda je, na poziv direktora Javne službe za zapošljavanje Albanije (AKPA), početkom juna boravila u radnoj posjeti ovoj instituciji. Tom prilikom su kolege iz Albanije prezentovale tehnologiju rada sa nezaposlenim licima i poslodavcima te funkcionisanje digitalnih servisa na nivou razvijenosti i interoperabilnosti AKPA sa ostalim relevantnim institucijama. Iskustva stečena u ovoj oblasti veoma su dragocjena za Zavod, koji je već uveliko pokrenuo proces digitalizacije svojih servisa, Predstavnici JSZ Albanije su iskazali spremnost da svoja iskustva podijele sa kolegama iz Crne Gore. ZZZCG i AKPAe su se dogovorile da u narednom periodu detaljnije razrade i razmijene iskustva iz ovih oblasti na novou eksperskih grupa. Tokom posjete ovoj instituciji u avgustu, VD direktora je pozvao nadležne da učestvuju na konferencijama CPESSECa u septembru, kao posmatrači.

Predstavica Zavoda je učestvovala, u okviru zajedničke delegacije Ministarstva rada i socijalnog staranja i Ministarstva zdravlja, na sastanku u Tirani/Albanija u okviru III kruga pregovora za primjenu Sporazuma o socijalnom osiguranju između Crne Gore i Albanije o socijalnom osiguranju.

Tokom radne posjete Zavodu, predstavnice međunarodne NVO »World vision« sa sjedištem u Skadru, izrazile su namjeru da ostvare saradnju i iniciraju zajednički prekogranični projekat u okviru prekogranične saradnje IPA MNE-ALB. Pored ZZZCG i NVO »World Vision«, u projektu će učestvovati Zavod za zapošljavanje iz Skadra i još jedna organizacija iz Crne Gore. U junu je delegacija Zavoda u Skadru učestvovala na sastanku sa partnerima vezano za izradu ovog zajedničkog projekta kojim se planira aplicirati na Poziv za dostavljanje projektnih predloga u okviru prekogranične saradnje IPA MNE-ALB.

Na poziv Zavoda, početkom juna je u službenoj posjeti boravila delegacija Agencije za zapošljavanje Republike Kosovo. Zavod za zapošljavanje Crne Gore njeguje bliske odnose sa partnerskim javnim službama za zapošljavanje u Regionu i šire, kako bi kroz razmjenu znanja i iskustava unaprijedili kvalitet usluga koje javne službe za zapošljavanje pružaju svojim klijentima. Ovo nije bila prva zvanična posjeta delegacije Agencije za zapošljavanje Republike Kosovo, a saradnja se odvija i na bilateralnom i na multinacionalnom nivou, kroz učešće u projektima evropskih institucija, u okviru pripreme zemalja u Regionu za evropske integracije. Delegacija Zavoda je boravila u uzvratnoj posjeti kolegama iz Agencije za zapošljavanje Republike Kosovo u julu.

Delegacija Zavoda je početkom novembra bila u studijskoj posjeti Hrvatskom Zavodu za zapošljavanje i Zavodu Republike Slovenije za zapošljavanje. Studijska posjeta je organizovana radi sagledavanja funkcionisanja rada ovih partnerskih službi, s obzirom da je u Zavodu za zapošljavanje Crne Gore u toku uspostavljanja novog informacionog sistema.

Prilikom radne posjete Zavodu Republike Slovenije za zapošljavanje, vršioći dužnosti direktora ovih institucija su potpisali Sporazum o saradnji i partnerstvu između Zavoda Republike Slovenije za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore kojim je prepoznata neophodnost prekograničnog povezivanja javnih

službi za zapošljavanje i jačanje bilateralne saradnje u oblasti zapošljavanja i pružanja usluga na tržištu rada. Sporazum je potpisan na period od pet godina.

Delegacija Zavoda i Ministarstva rada i socijalnog staranja je početkom novembra boravila u studijskoj posjeti Slovačkoj u okviru realizaciji Twinning projekta EU »Jačanje kapaciteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u pogledu sprovođenja aktivnih mjera zapošljavanja, budućeg učešća u Evropskim socijalnim fondovima i olakšavanja mobilnosti radne snage«. Cilj studijske posjete je bio da stručnjaci iz Crne Gore razmijene znanja, najbolju praksu i iskustva sa kolegama iz Slovačke, s fokusom na iskustva u korišćenju sredstava Evropskog socijalnog fonda.

Predstavnice Zavoda su u novembru u Briselu/Belgija učestvovali na 13. sastanku *Pododbora za inovacije, ljudske resurse, informatičko društvo i socijalnu politiku*, u okviru delegacije Crne Gore, na kojem je diskutovano o postignutim rezultatima na nivou pregovaračkih poglavlja: 2 – Sloboda kretanja radnika, 10 – Informatičko društvo i mediji, 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, 25 – Nauka i istraživanje i 26 – Obrazovanje i kultura. Tokom sastanka Pododbora pohvaljene su aktivnosti koje se sprovode na unapređenju funkcionisanja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Tokom radne posjete Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine u decembru, delegacija Zavoda je razmotrila sa kolegama potpisivanje novog Sporazuma o saradnji i partnerstvu između Agencije i Zavoda, kao i sprovođenje sporazuma o socijalnom osiguranju između BiH i SRJ.

Stručnjaci Zavoda i Agencije su razgovarali o digitalizaciji usluga zapošljavanja i novim softverskim rješenjima. Podijeljena su iskustva u dijelu funkcionisanja i organizacije IT sistema, kao i izazova u procesu digitalizacije. Razmijenjena su mišljenja o online uslugama za nezaposlene i poslodavce, aplikativnom rješenju za aktivne mjere za zapošljavanje, interoperabilnosti između registara te izvještavanju i načinima obrade podataka.

Razmijenjena su iskustva o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom, s naglaskom na subvencioniranje zarada zaposlenih osoba sa invaliditetom. Predstavnici Agencije upoznali su crnogorske kolege da Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom Federacije BiH ima svojstvo pravnog lica i da je registrovan kao javna ustanova.

Delegacija Zavoda je u decembru bila na radnom sastanku sa ministarkom zdravlja i socijalnog staranja Albanije, kojem je prisustvovala i ministarka rada i socijalnog staranja u Vladi Crne Gore. Na sastanku je, između ostalog, razgovarano o tehnologijama rada, kao i o dragocjenim iskustvima Albanije u dijelu funkcionisanja digitalnih servisa i procesa digitalizacije uopšte.

Predstavnici Zavoda su učestvovali na konferencijama i stručnim seminarima koje su organizovale međunarodne organizacije u cilju unapređenja ljudskih potencijala u državnim službama i pripreme zemalja Regiona za članstvo u Evropskoj uniji:

- na nizu sastanaka i događaja koji su organizovani u cilju pripreme institucija zemalja Zapadnog Balkana za implementaciju EU programa *Garancija za mlade*: u Skoplju/Sjeverna Makedonija vezano za uvođenje *Garancije za mlade* u zemljama Zapadnog Balkana; na radionici u Briselu/Belgija o dizajniranju pripravnštva za implementaciju *Garancije za mlade* – pristupi, metodologije i prakse u EU i u zemljama Zapadnog Balkana; na Regionalnoj radionici u Tirani/Albanija o izvještavanju i praćenju programa *Garancija za mlade* rada; na radionici međusobnog učenja o pilotiranju Programa *Garancija za mlade* na Zapadnom Balkanu u oktobru u Budimpešti; u TAIEX multi-državnoj radionici o *Garanciji za mlade* na Zapadnom Balkanu: *Praćenje i evaluacija učenja zasnovanog na radu u kontekstu Garancije za mlade za sve partnerske zemlje Zapadnog Balkana*. Radionice su zajednički organizovale EU institucije (DG NEAR, DG EMPL, Evropska fondacija za obuku, TAIEX, Međunarodna organizacija rada);
- na radionici u Rimu/Italija pod nazivom »Ka fleksibilnom učenju i radu: Novi pristupi u definisanju i organizaciji aktivnih politika tržišta rada«; na radionici u Torinu/Italija pod nazivom »Upotreba i konsolidacija dokaza o aktivnim politikama tržišta rada i o tranziciji na posao, sa fokusom na dimenzije vještina«, kao i na radionici međusobnog učenja »Rod i inkluzivnost u aktivnim politikama tržišta rada« u Barceloni/Španija, koje je organizovala Evropska fondacije za obuku/ETF iz Torina;
- na međuregionalnom »Forumu javnih finansija« u Portorožu/Republika Slovenija i na međuregionalnom seminaru »Javne nabavke po zakonodavstvu Crne Gore« na Zlatiboru/Srbija;
- na regionalnoj konferenciji u Draču/Albanija u okviru regionalnog projekta Savjeta Evrope »Jačanje saradnje na Zapadnom Balkanu u upravljanju nasilnim ekstremizmom u zatvorima i sprečavanju dalje radikalizacije nakon puštanja na slobodu«, na temu »Izazovi obezbeđivanja reintegracije i stabilizacije nasilnih ekstremističkih, marginalizovanih i ranjivih kategorija zatvorenika po povratku u društvo nakon odslužene kazne zatvora«, a odnosilo se na stručno obrazovanja ovakvih lica u zatvorima, mogućnosti neformalnog obrazovanja koje im može koristiti na tržištu rada po izlasku iz zatvora kao i mogućnostima ekonomske stabilizacije ovih lica, prilika za zaposlenje.
- u studijskoj posjeti u Sarajevu/BiH u okviru regionalnog projekta na temu zapošljavanja osoba sa invaliditetom, na poziv Caritasa Crne Gore. U studijskoj posjeti su učestvovala NVO i Institucije iz BiH, Albanije, Srbije, Kosova i Crne Gore;
- u studijskoj posjeti Zavodu Republike Slovenije za zapošljavanje, koju je realizovao Savjet za regionalnu saradnju/RCC u okviru projekta ESAP 2. Ovaj projekat ima za cilj da ojača regionalnu saradnju i institucionalne kapacitete nacionalnih administracija u oblastima reforme tržišta rada i socijalne politike. Kolege iz Zavoda Republike Slovenije za zapošljavanje su podijelile iskustva u implementaciji mjera tržišta rada, njihovom dizajnu,

kao i procesu evaluacije u cilju prilagođavanja ovih mjera kako bi se bolje odgovorile zahtjevima tržišta rada. Što se tiče razvoja informatičkih rešenja za komunikaciju sa poslodavcima i nezaposlenim licima, kao i izveštavanja o rezultatima, javne službe za zapošljavanje zemalja Zapadnog Balkana su imale priliku da nauče mnogo iz iskustva kolega iz Slovenije o unapređenju svog sistema rada.

Služba za kadrovske i opšte poslove – Kancelarija za opšte poslove, tokom izvještajnog perioda je organizovano 20 redovnih sjednica Upravnog odbora Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

3.2. Služba za javne nabavke

Planom javnih nabavki Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za 2023. godinu, opredijeljen je budžet za javne nabavke sa procijenjenom vrijednošću od 708.050,80 eura.

Od tog iznosa na nabavku roba planirano je 51.967,90 eura, 608.892,90 eura za nabavku usluga i 47.190 eura za izvođenje radova.

U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama ("Sl. list CG", br. 74/19), Planom javnih nabavki Zavoda za zapošljavanje Crne Gore za 2023. godinu do 31.12.2023. godine, pokrenuto je i realizovano je 12 postupaka javnih nabavki. Predmetni postupci javnih nabavki provedeni su u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama, Pravilnikom o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki, ("Sl. list CG", br. 16/23, 20/23, i 36/23), metodom otvorenog postupka javnih nabavki (javni poziv, javni tender), i kroz postupak jednostavne nabavke (procijenjene vrijednosti manje od 8.000 eur, i procijenjene vrijednosti veće od 8.000 eura).

U otvorenom postupku putem javnog nadmetanja pokrenuta i realizovana su 3 postupka javnih nabavki i to: (1) poštanske usluge, (2) telefonske usluge i (3) usluge prenosa podataka, kao i usluge obrazovanja odraslih po partijama:

- Partija 1 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije Kuvar/ica jednostavnih gastronomskih proizvoda u opštini Berane, procijenjena vrijednost 11.583€,
- Partija 2 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije pomoćnik/cau kuhinji u opštini Berane, procijenjena vrijednost 1.404€,
- Partija 3 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije konobar/ica, u opštini Rožaje, procijenjena vrijednost 3.276€,
- Partija 4 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije stolar/ka u opštini Rožaje, procijenjena vrijednost 1.475€,
- Partija 5 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije turistički vodič/kinja u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 9.360€,
- Partija 6 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije zaštitar/ka imovine i lica u opštini Bijelo Polje, procijenjena vrijednost 12.285€,

- Partija 7 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije rukovalac građevinskim mašinama – bager, u opštini Bijelo Polje, procijenjena vrijednost 16.380€,
- Partija 8 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije rukovalac građevinskim mašinama – bager, u opštini Pljevlja, procijenjena vrijednost 8.190€,
- Partija 9 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije rukovalac građevinskim mašinama – bager, u opštini Berane, procijenjena vrijednost 8.190€,
- Partija 10 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije rukovalac građevinskim mašinama – utovarivač u opštini Pljevlja, procijenjena vrijednost 8.190€,
- Partija 11 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije rukovalac građevinskim mašinama – utovarivač u opštini Bijelo Polje, procijenjena vrijednost 8.190€,
- Partija 12 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije rukovalac građevinskim mašinama – utovarivač u opštini Berane, procijenjena vrijednost 8.190€,
- Partija 13 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije kozmetičar/ka za manikir/pedikir, u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 4.095€,
- Partija 14 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije kozmetičar/ka za manikir/pedikir, u opštini Herceg Novi procijenjena vrijednost 2.457€,
- Partija 15 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije frizer/ka za žene, u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 18.720€,
- Partija 16 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije frizer/ka za žene, u opštini Nikšić, procijenjena vrijednost 9.360€,
- Partija 17 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije pomoćnik/ca frizera za žene, u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 14.040€,
- Partija 18 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije pomoćnik/ca frizera za žene, u opštini Nikšić, procijenjena vrijednost 7.020€,
- Partija 19 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije računovodstveni tehničar/ka u opštini Bijelo Polje, procijenjena vrijednost 11.700€,
- Partija 20 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije računovodstveni tehničar/ka u opštini Berane, procijenjena vrijednost 13.455€,
- Partija 21 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije računovodstveni tehničar/ka u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 17.550€,
- Partija 22 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije računovodstveni tehničar/ka u opštini Bar, procijenjena vrijednost 8.775€,

- Partija 23 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije računovodstveni tehničar/ka u opštini Herceg Novi, procijenjena vrijednost 4.095€,
- Partija 24 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije administrator/ka u opštini Berane, procijenjena vrijednost 9.828€,
- Partija 25 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije asistent/kinja u nastavi, u opštini Berane, procijenjena vrijednost 15.795€,
- Partija 26 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije gerontodomaćin/ica, u opštini Berane, procijenjena vrijednost 5.850€,
- Partija 27 Program obrazovanja za sticanje stručne kvalifikacije organizator/ka rada gerontodomaćin/ica, u opštini Rožaje, procijenjena vrijednost 5.440€,
- Partija 28 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-početni nivo u opštini Berane, procijenjena vrijednost 5.265€,
- Partija 29 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-početni nivo u opštini Rožaje, procijenjena vrijednost 877,50€,
- Partija 30 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-početni nivo u opštini Nikšić, procijenjena vrijednost 2.983,50€,
- Partija 31 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-početni nivo u opštini Bar, procijenjena vrijednost 1.755€,
- Partija 32 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-početni nivo u opštini Herceg Novi, procijenjena vrijednost 1.755€,
- Partija 33 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-napredni nivo u opštini Žabljak, procijenjena vrijednost 1.755€,
- Partija 34 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-napredni nivo u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 3.510€,
- Partija 35 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-napredni nivo u opštini Nikšić, procijenjena vrijednost 2.983,50€,
- Partija 36 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-napredni nivo u opštini Bar, procijenjena vrijednost 2.632.50€,
- Partija 37 Program obrazovanja – učenje engleskog jezika-napredni nivo u opštini Tivat, procijenjena vrijednost 1.755€,
- Partija 38 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika – početni nivo u opštini Bijelo Polje, procijenjena vrijednost 2.106€,
- Partija 39 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika – početni nivo u opštini Berane, procijenjena vrijednost 5.265€,
- Partija 40 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika-početni nivo u opštini Rožaje, procijenjena vrijednost 175,50€,
- Partija 41 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika-početni nivo u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 2.632,50€,
- Partija 42 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika-početni nivo u opštini Bar, procijenjena vrijednost 2.632,50€,
- Partija 43 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika-početni nivo u opštini Tivat, procijenjena vrijednost 877,50€,
- Partija 44 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika-početni nivo u opštini Herceg Novi, procijenjena vrijednost 877,50€,

- Partija 45 Program obrazovanja – učenje njemačkog jezika-napredni nivo u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 3.510€,
- Partija 46 Program obrazovanja – učenje ruskog jezika-početni nivo u opštini Tivat, procijenjena vrijednost 877,50€,
- Partija 47 Program obrazovanja – učenje ruskog jezika-početni nivo u opštini Herceg Novi, procijenjena vrijednost 877,50€,
- Partija 48 Program obrazovanja – učenje rada na računaru-početni nivo u opštini Berane, procijenjena vrijednost 3.159€,
- Partija 49 Program obrazovanja – učenje rada na računaru-početni nivo u opštini Rožaje, procijenjena vrijednost 526,50€,
- Partija 50 Program obrazovanja – učenje rada na računaru-početni nivo u opštini Nikšić, procijenjena vrijednost 1.474,20€,
- Partija 51 Program obrazovanja – učenje rada na računaru-napredni nivo u opštini Podgorica, procijenjena vrijednost 1.579,50€,
- Partija 52 Program obrazovanja – učenje rada na računaru-napredni nivo u opštini Nikšić, procijenjena vrijednost 1.684,80€,
- Partija 53 Program obrazovanja – učenje rada na računaru-napredni nivo u opštini Bar, procijenjena vrijednost 1.579,50€.

Ugovorena vrijednost nabavke putem otvorenog postupka, sa uračunatim PDV-om iznosi 260.377,84 eura.

Kroz postupak jednostavne nabavke (procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 8.000 eura,) je pokrenuto je i realizovano 9 postupaka javnih nabavki, i to: nabavka sredstava za čišćenje, usluga zaštitara, usluga održavanje službenih vozila po partijama (dvije partije: održavnja vozila iz programa Renault i Opel), usluga održavanje opreme po partijama (četiri partije: održavanje računara, klima uređaja, telefonske opreme i fotokopir aparata koja okončana jer je ponuđač odustao od ponude), usluga arhiviranja, usluga održavanja programske opreme (softvera), usluga oglašavanja i marketinga i izvođenje građevinskih radova.

Ugovorena vrijednost jednostavne nabavke (procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 8.000 eura), sa uračunatim PDV-om iznosi 181.698,15 eura.

U navedenom periodu vršene su nabavke profakturom, ili zaključivanjem ugovora, (vrijednost predračuna/profakture, ili ugovora je manja od 8.000 eura, bez uračunatog PDV-a), shodno Zakonu o javnim nabavkama, ukupne vrijednosti, sa uračunatim PDV-om 207.673,17 eura.

Ukupna vrijednost javnih nabavki, sa uračunatim PDV-om, realizovanih putem: otvorenog postupka, jednostavne nabavke, procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 8.000 eura, i jednostavne nabavke procijenjene vrijednosti manje od 8.000 eura, iznosi 649.749,16 eura.

Služba za javne nabavke je, tokom 2023. godine, pripremala ugovore i pratila realizaciju postupaka centralizovanih nabavki, koje je, za potrebe državnih organa, sprovela Uprava za katastar i državnu imovinu, za sljedeće nabavke: usluga

osiguranja imovine, ugovorene vrijednosti 1.175,32 eura, usluga osiguranja lica, ugovorene vrijednosti 4.920,24 eura, nabavke kancelarijskog materijala, ugovorene vrijednosti 19.360 eura, nabavke potrošnog materijala, ugovorene vrijednosti 9.000 eura, nabavke štampanog materijala, ugovorene vrijednosti 1.000 eura, nabavke administrativnog materijala, ugovorene vrijednosti 9.000 eura, nabavke goriva za službena vozila, ugovorene vrijednosti 30.000 eura.

Ukupna ugovorena vrijednost navedenih nabavki iznosi 74.455,56 eura.

3.3. Služba za finansijske poslove

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je u 2023. godini utrošio 56.665.867,24 eura. Sredstva su utrošena na četiri potprograma i to:

1. Na potprogram "**Pasivne mjere tržišta rada**" tj. novčana naknada nezaposlenim licima, utrošeno je 24.148.636,55 eura ili 42,61% od ukupno utrošenih sredstava,
2. Na potprogram "**Profesionalna rehabilitacija**" utrošeno je 23.883.255.10 eura, ili 42,15% od ukupno utrošenih sredstava,

U okviru Potprograma profesionalne rehabilitacije sredstva su utrošena na tri aktivnosti i to za:

- subvencije zarade poslodavcima koji zaposle lica sa invaliditetom utrošeno je 22.635.106.61 eura;
 - grant šeme koje se odnose na zapošljavanje lica sa invaliditetom utrošeno je 745.235,08 eura;
 - mjere profesionalne rehabilitacije utrošeno je 502.913,41 eura.
3. Na potprogram "**Mjere aktivne politike zapošljavanja**" utrošeno je 3.638.443,89 eura ili 6,42% od ukupno utrošenih sredstava,

U okviru potprograma "Mjere aktivne politike zapošljavanja" sredstva su utrošena na pet aktivnosti i to:

- Direktno otvaranje radnih mjesta – 937.875,38 eura,
 - Obrazovanje i oposobljavanje odraslih – 2.243.806,73 eura,
 - Podsticaj za preduzetništvo – 98.499,45 eura,
 - Podrška programu za samozapošljavanje – IPA, budžetska podrška, 1.636,07 eura,
 - Podsticaj za zapošljavanje – 56.626,26 eura.
4. Potprogram "**Stručni i operativni poslovi Zavoda za zapošljavanje**" utrošeno je 4.995.531,70 eura ili 8,82% od ukupno utrošenih sredstava.

Registar rizika Zavoda za zapošljavanje Crne Gore

Upravljanje rizicima predstavlja zakonsku obavezu budžetskih jedinica, predviđenu Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Službeni list Crne Gore", br. 75/18). Cilj upravljanja rizicima jeste da se smanji obim neizvjesnosti koje bi mogle biti prijetnja poslovnoj uspješnosti subjekta javnog sektora.

Uvažavajući pomenutu zakonsku obavezu izvršene su aktivnosti na unapređenju procesa upravljanja rizicima na nivou Zavoda za zapošljavanje Crne Gore koje su za rezultat imale usvajanje novog Registra rizika Zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Takođe, izrađen je Godišnji izvještaj Zavoda za zapošljavanje Crne Gore o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2022. godinu.

Procedure Centralne službe Zavoda za zapošljavanje Crne Gore

Zakon o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru i Pravilnik o načinu i postupku uspostavljanja i sprovođenja FMC definisali su obavezu Zavoda za zapošljavanje da uspostavi sistem finansijskog upravljanja i kontrole. Uzimajući u obzir navedeno, postojeće procedure usaglašene su sa pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i usvojene su nove procedure Centralne službe Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Promovisan je značaj unapređenja unutrašnjih finansijskih kontrola i internih procedura u cilju postizanja ključnih ciljeva Zavoda.

Plana integriteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore

U skladu sa Zakonom o sprječavanju korupcije („Službeni list CG“, broj 53/14) izvršeno je ocjenjivanje realizacije planiranih mjera i obrazloženje preduzetih aktivnosti u cilju realizacije mjera za smanjenje/ otklanjanje rizika predviđenih Planom integriteta. Takođe, u skladu sa obavezujućim instrukcijama Agencije za sprečavanje korupcije, izrađen je i dostavljen Izvještaj o sprovođenju Plana integriteta. Usvojen je novi Plan integriteta Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Redovne aktivnosti iz oblasti privatizacije

Aktivnosti iz oblasti privatizacije su se odnosile na redovnu komunikaciju sa preduzećima u kojima je Zavod jedan od akcionara a to su: AD «Ulcinjaska rivijera» Ulcinj, AD »Marina« Bar, AD »Barska plovidba« Bar, 13. jul »Plantaže« AD Podgorica, AD «Montepranzo Bokaproduct» Tivat, AD »Luka Kotor« Kotor, AD »Budvanska rivijera« Budva. Održane su Skupštine akcionara i izabrani predstavnici u odborima direktora u onim društvima gdje je Zavod imao to pravo u skladu sa Zakonom o privrednim društvima. Takođe, aktivnosti u oblasti privatizacije, obuhvatale su komunikaciju sa ministarstvima kao i sa lokalnim samoupravama na čijoj teritoriji se nalazi nepokretna imovina preduzeća.

Izveštaj o novčanim tokovima u 2023. godini

(Tab. 34.)

REDNI BROJ	NOVČANI TOK - EKONOMSKA KLASIFIKACIJA	PLAN	izvršenje u uporednom periodu pret.godine	izvršenje u navedenom periodu tekuće godine
1	2	3	4	5
1	Primici			
1.1	Opsti prihodi	22,413,122.61	26,529,356.57	21,266,804.13
1.2	Namjenski prihodi	40,624,165.00	24,296,546.31	35,393,420.00
1.3	Sopstveni prihodi			
1.4	Donacije	1.00	289,299.58	5,643.11
1.5	Pozajmice i krediti			
I	Ukupni primici (1.1.+1.2+1.3+1.4+1.5)	63,037,288.61	51,115,202.46	56,665,867.24
2	Izdaci			
2.1	Tekući izdaci	32,609,326.94	18,805,702.11	27,466,204.38
2.1.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	3,982,891.57	3,009,489.96	3,851,378.82
2.1.2	Ostala lična primanja	143,100.00	134,368.46	142,259.10
2.1.3	Rashodi za materijal	231,220.00	125,036.86	168,415.84
2.1.4	Rashodi za usluge	310,863.61	201,101.10	298,558.32
2.1.5	Tekuće održavanje	85,500.00	68,561.60	63,139.40
2.1.6	Kamate	27,000.00	28,159.35	16,947.42
2.1.7	Renta	31,000.00	19,160.11	30,923.70
2.1.8	Subvencije	27,500,000.00	15,015,019.38	22,635,106.61
2.1.9	Ostali izdaci	297,751.76	204,805.29	259,475.17
2.2	Transferi za socijalnu zaštitu	24,267,108.43	26,613,855.53	24,148,636.55
2.2.1	Prava iz oblasti socijalne zaštite			
2.2.2	Sredstva za tehnoloske viškove	24,267,108.43	26,613,855.53	24,148,636.55
2.2.3	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja			
2.2.4	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite			
2.2.5	Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja			
2.3	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru	5,706,852.24	5,641,044.72	4,975,379.53
2.4	Kapitalni izdaci	54,001.00	145.80	45,568.47
2.5	Pozajmice i krediti			
2.6	Ostala dugovanja	400,000.00	54,454.30	30,078.31
2.7	Rezerve			
II	Ukupno izdaci (2.1+2.2+2.3+2.4+2.5+2.6+2.7)	63,037,288.61	51,115,202.46	56,665,867.24

Naplata kredita za samozapošljavanje

Prihodi po osnovu naplate po kreditima za samozapošljavanje u 2023. godini su iznosili 534.320,30 eura (od čega je 416.610,30 eura prihod od glavnice i 117.710 eura prihod od redovne i zatezne kamate).

3.4. Služba za informacijski sistem

Informacijski sistem Zavoda raspolaže sa preko 450 računara (stonih, servera i prenosivih računara) i preko 300 uređaja za štampu (štampača, kopir aparata i multifunkcionalnih uređaja). Sve organizacione jedinice Zavoda su povezane u jedinstvenu računarsku mrežu. Prosječna starost računara je 9 godina. U izvještajnom periodu, realizovana je nabavka nove računarske opreme, shodno objavljenom javnom pozivu za nabavku iste i to: PC računar (35 kom); PC monitor (35 kom); USB Hub (35 kom); MFU (3 kom); skener (3 kom); switch (2 kom); DAC komunikacioni kablovi (11 kom). Takođe, izvršena je nabavka uređaja za štampu po osnovu objedinjenih nabavki koju sprovodi Uprava za imovinu i to: štampači (10 kom) i MFU (3 kom).

Poslovi održavanja tehničke infrastrukture informacionog sistema su bili svedeni na preventivno i korektivno održavanje, dok su se aktivnosti na perfektnom održavanju odnosile na: Nabavka nove računarske opreme, zadržavanje postojeće opreme putem povećanja postojećih kapaciteta (RAM memorije i diska) u cilju poboljšanja performansi.

Aktivno smo intervenisali na korisničkoj računarsko-komunikacionoj opremi na zahtjev korisnika; pružali smo operativno-tehničku podršku; izrađivali dokumentaciju i kreirali korisnička uputstva i ostalo shodno aktivnostima iz djelokruga rada.

Računarska mreža, a samim tim i sigurnost računarske mreže je unaprijeđena tako što su implementirani novi napredni L2 switchevi koji doprinose većoj brzini razmjene podataka, na siguran način.

Pored unapređenja mrežnog hardvera svakodnevno smo unapređivali logički sloj mreže tako što smo redovno vršili sigurnosne zakrpe u sistemu; sprovodili konstantan monitoring mrežnog saobraćaja u cilju preventivnog djelovanja nad incidentima; u kontinuitetu smo kreirali i primjenjivali različite sigurnosne polise; vršili smo redovno sigurnosno kopiranje kako mrežnih uređaja tako i produkcionih servera; migracija preostalih fizičkih servera (dva) u virtuelno okruženje; ažuriranje mrežne i serverske opreme; kreirali smo novo NAS okruženje – specijalizovani file server.

Treba napomenuti da je zbog upražnjenosti radnih mjesta u PJ Podgorica i PJ Herceg Novi obim posla znatno bio uvećan na teret sistema inženjera iz Centralne službe.

Programska infrastruktura

U okviru Informacionog sistema Zavoda egzistira veliki broj programskih aplikacija koje pokrivaju sve segmente poslovnog sistema zapošljavanja. Programske aplikacije i baza podataka su centralizovane, čime je obezbijeđena jedinstvenost

podataka u realnom vremenu. Pored svakodnevnih aktivnosti na preventivnom i korektivnom održavanju sistemskog i aplikativnog dijela IS-a, izradi sigurnosnih kopija vitalnih djelova sistema, u Službi su, u kontinuitetu, provođene aktivnosti na pripremi i izradi različitih statističkih izvještaja, koji pokrivaju sve poslovne procese sistema zapošljavanja. Održavanje aplikacija kod kojih zahtijevana znanja prevazilaze kapacitete sopstvenog stručnog kadra i ulaze u domen usko specijalističkih je predmet outsourcing-a i povjereno je stručnim kompanijama.

U 2023. godini realizovan je projekat "Upgrading of IT infrastructure and new information system for the EAM Pub. ref. NEAR/TGD/2022/EA-OP/0237" koji predviđa digitalizaciju Zavoda za zapošljavanje Crne Gore u smislu zamjene postojećeg tehnološkog softvera i nadogradnju segmenata koji nijesu digitalizovani, takođe predviđa isporuku nove računarsko komunikacione opreme – Hardware.

Računarsko komunikaciona oprema

(Tab. 35.)

Stavka	Naziv stavke	Količina
1,1	Primarni server	3
1,2	Primarni storage	2
1,3	Server za rezervnu kopiju sistema	1
1,4	Neprekidno napajanje za servere - UPS	4
1,5	Rek ormar za primarnu lokaciju	2
1,6	Rek ormar za rezervnu lokaciju	1
1,7	Eksterni uredjaj za skladistenje podataka	8
1,8	Vatrozid	3
1,9	Switch za servere	4
1,1	PC Racunari	350
1,11	PC Monitori	350
1,12	Laserski stampac	70
1,13	Laserski multifunkcionalni uredjaj	140
1,14	Lap top Tip A	52
1,15	Lap top Tip B	15
1,16	Lap top Tip C	10
1,17	Projektor	8
1,18	Prenosivi diskovi za skladistenje podataka	13
1,19	Info monitori	9
1,2	Videokonferencijski sistem	1
1,21	Softver za rupravljanje rezervnim kopijama sistema	1
1,22	Antivirusna zastita	430

Predstavnici Službe za informacijski sistem su bili članovi sa pravom glasa komisije za evaluaciju ponuda za projekat "Upgrading of IT infrastructure and new information system for the EAM Pub. ref. NEAR/TGD/2022/EA-OP/0237", a nakon čijeg rada je usvojen Izvještaj od strane Delegacije Evropske unije za LOT 1 i LOT 2. Nakon usvojenog izvještaja potpisani su ugovori o saradnji sa najpovoljnijim Ponuđačima koji su ispunjavali neophodne uslove te je implementacioni period za oba LOT-a zvanično otpočeo 11. septembra. 2023. godine.

Po početku implementacionog perioda V.D. Direktor Zavoda za zapošljavanje je donio odluku kojom određuje načelnika Službe za informacijski sistem za project manager-a (koordinatora) projekta novog informacionog sistema Zavoda, te je shodno tome sprovedeno sledeće:

- Oformili smo tim koordinatora segmenata sa njihovim timovima (za oba lota), definisali zaduženja te dogovorili dinamiku;
- Sproveli smo funkcionalnu analizu postojećeg tehnološkog sistema na način što smo uspješno završili više od 30 radionica sa organizacionim jedinicama Zavoda;
- Započeli smo dizajn novog sistema (baze podatka i aplikativne platforme);
- Započeli smo razvoj aplikacije za APZ;
- Sproveli smo funkcionalnu analizu serversko mrežnog segmenta te dizajnirali budući „datacenter“;
- Sproveli smo niz aktivnosti u segmentu konfigurisanja i isporuke korisničke opreme;
- Kreirali smo „blueprint“ dokument za LOT1 i LOT2.

Izradili smo novu verziju aplikacije za statističko izvještavanje koja je značajno stabilnija, sigurnija i brža od prethodne, a krajnji korisnici su sada u prilici da u intuitivnom okruženju dobijaju željene podatke sa kojima mogu na različite načine manipulirati i izvoziti kao finalan proizvod bez naknadne dorade u trećim aplikacijama.

Služba za informacijski sistem je bila nosioc projekta „Online moduli“ (koordinacija u toku informacija, organizovanje prezentacija i diskusija, podrška zaposlenima u korišćenju online modula, obezbjeđivanje serversko-mrežnog okruženja za smještanje produkcionog servera online modula u mrežu Zavoda, obezbjeđivanje pravnih osnova, testiranje...) što je rezultiralo produkcionim stanjem istih. Riječ je o savremenom digitalnom alatu koji je usmjeren prema poslodavcima, nezaposlenim licima i osobama sa invaliditetom. Cilj pomenutog digitalnog alata je da korisnici Zavoda za zapošljavanje, uz savremene tehnologije, određena prava ostvaruju na lakši, brži, a istovremeno efikasan način u digitalnom okruženju, gdje će moći pratiti realizaciju svojih zahtjeva u realnom vremenu. Sa druge strane, primjena novih digitalnih proizvoda i praćenje tehnoloških trendova Zavod za zapošljavanje pozicionira u segment savremenih službi za posredovanje u zapošljavanju. Novi digitalni alat nezaposlenim licima omogućava prijavljivanje u evidenciju nezaposlenih lica i u evidenciju ostalih tražilaca zaposlenja posredstvom interneta. Sa druge strane, pravnim licima omogućava prijavu

slobodnog radnog mjesta kod poslodavaca, ali i podnošenje zahtjeva za ostvarivanje prava na subvencije, prilikom zapošljavanja osoba sa invaliditetom.

Nakon sprovedenih neophodnih pravnih, tehnoloških i tehničkih aktivnosti, u poslovanje Zavoda implementirali smo elektronsku arhivu, elektronsku djelovodnu knjigu, elektronski potpis i pečat pa je Zavod sada u mogućnosti da zaprima elektronski potpisna dokumenta, da iste elektronski verifikuje, potpisuje i pečatira, kao i da ih na adekvatan i zakonski propisan način skladišti.

Služba za informacioni sistem je u kontinuitetu pružala tehničku podršku Fondu za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje OSI u cilju implementacije internog online modula za zaposlene u Fondu odnosno aplikacije za zaposlene u Fondu: Implementacijom aplikacije – internog online modula digitalizuje isplata subvencija. Istorijski podaci Fonda su migrirani, a aplikacija je u produkcionom stanju.

Shodno zaključcima Upravnog odbora Zavoda sproveli smo sledeće aktivnosti:

- Pribavljanje saglasnosti za izradu strateškog dokumenta digitalne transformacije Zavoda. Obavljeno je više radnih sastanaka sa predstavnicima Ministarstva rada i socijalnog staranja kao i sa predstavnicima Ministarstva javne uprave. Takođe upućeni su zvanični dopisi u kojima smo tražili mišljenje da li je Zavod u obavezi da samostalno kreira dokument digitalne transformacije Ministarstvu javne uprave i Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore, Sektoru za koordinaciju, praćenje usklađenosti i praćenje sprovođenja strategija kojima se utvrđuju javne politike.

Obije pomenute institucije su se usaglasile da je Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 23.12.2022. godine, donijela Strategiju digitalne transformacije Crne Gore 2022-2026. sa akcionim planom za 2022-2023. godinu, koja se odnosi na sve djelove crnogorskog društva – državnu upravu, lokalnu upravu i širi javni sektor, privredu, akademsku zajednicu, naučnu zajednicu, NVO i civilno društvo. Navedena strategija se odnosi i na Zavod za zapošljavanje Crne Gore, koji je pravno lice koje ima status državnog fonda i obavlja djelatnosti koje obuhvataju poslove u vezi sa zapošljavanjem, u kojem postoji jedinstveni informacioni sistem u oblasti zapošljavanja.

U navedenom dopisu se napominje i da su Akcionim planom za uspostavljanje interoperabilnosti između izabranih informacionih sistema i baza podataka koji imaju ulogu u upravljanje tržištem rada u Crnoj Gori koji je pripremila međuinstitucionalna Radna grupa formirana od strane Ministarstva ekonomskog razvoja (kasnije pod vođstvom Minsitarstva rada i socijalnog staranja), usvojenim od strane Vlade Crne Gore (Akt broj 07-8173/2 od 28.12.2022. godine) propisani strateški ciljevi sa preciznim

aktivnostima u cilju postizanja interoperabilnosti Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i relevantnih registara/baza podataka).

- Nastavili smo aktivnosti na implementaciji ISO standarda (ISO 9001:2015 Sistemi menadžmenta kvalitetom i ISO/IEC 27001:2022. Sistemi menadžmenta bezbjednosti informacija – Bezbjednost informacija, sajber bezbjednost i zaštita privatnosti) te omogućavanje uslova za usaglašavanje sa GDPR (General Data Protection Regulation) regulativnom. Izradili smo idejno rešenje i projekti zadatak, a obzirom da Zavod nije u mogućnosti da samostalno finansira navedeni projektat uputili smo zahtjev za obezbjeđivanje finansijski sredstava Medjunarodnoj organizaciji rada. Iz više navrata smo podsjećali na naš zahtjev, ali zvaničan odgovor još nijesmo dobili.
- Pokrenuli smo aktivnosti za izradu novog i sigurnog web sajta u skladu sa najnovijim bezbjednostnim standardima. U tom smislu potpisali smo Ugovor o saradnji sa eksternom kompanijom koja će izvršiti izradu novog „custom“ sajta po uslovima definisanim od strane Zavoda. Shodno zaključku Upravnog odbora Zavoda, u novi sajt će pored svih ostalih bitnih funkcionalnosti biti implementiran web servis-modul koji će automatski javno, na sajtu, objavljivati podatke o isplati poslodavcima bespovratnih sredstava za prilagođavanje radnog mjesta i uslova rada za zapošljavanje lica sa invaliditetom; o učešću Zavoda u finansiranju ličnih troškova asistenata (pomagača u radu) lica sa invaliditetom i o subvencijama zarade lica sa invaliditetom koje zaposli, na mjesečnom nivou.
U sklopu izrade novog sajta Menadzmentu i Upravnom odboru Zavoda je upućen i predlog za promjenu vizuelnog identiteta Zavoda – logoa, a nakon usaglasavanja isti je usvojen i biće implementiran na novom sajtu Zavoda. Produkciono stanje novog web sajta očekujemo u januaru 2024. godine.

Započeli smo aktivnosti na ažuriranju postojećih i izradi novih procedura Službe, kao i aktivnosti na realizovanju preporuka nakon sprovedene interne revizije, te smo shodno tome kreirali dvije nove interne procedure:

- Interna procedura za slučaj cyber napada;
- Interna procedura za neprekidno funkcionisanje IT sistema Zavoda.

Kreirali smo nove pravilnike:

- Pravilnik o koriscenju sluzbenog email servisa Zavoda;
- Pravilnik za postupanje prilikom otvaranja, izmjene, obustave i ukidanja naloga Informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore;
- Pravilnik o postupanju prilikom nabavke, održavanja, instalacije i uklanjanja hardversko-softverskih resursa Informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore;
- Pravilnik o načinu upotrebe hardversko-softverskih resursa Informacionog sistema Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Aktivno i u kontinuitetu smo saradjivali sa Ministarstvom javne uprave, Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Ministarstvom finansija, Upravom prihoda

i carina i centrima za socijalni rad u cilju poboljšanja interoperabilnosti kako postojećih tako i novih servisa za razmjenu podataka između institucija.

Aktivnosti za primjenu šifarnika, koji su u upotrebi u informacionom sistemu Zavoda, realizovane su u skladu sa planiranim. Šifarnici iz oblasti obrazovanja i zanimanja modifikovani su novim klasifikacionim jedinicama u skladu sa sistemom klasifikovanja i šifriranja.

U izvještavanom period bili smo u kontinuitetu učesnici različitih lokalnih i medjuinstitucionalnih radnih tijela, grupa i komisija.

Pregled prijavljenih problema po organizacionim cjelinama

(Tab. 36.)

Br.	Organizaciona cjelina	Ukupno	Broj riješenih problema
1	PJ Podgorica	171	171
2	PJ Pljevlja	58	58
3	PJ Nikšić	161	159
4	PJ Herceg Novi	61	61
5	PJ Bijelo Polje	159	158
6	PJ Berane	78	76
7	PJ Bar	211	210
8	Centrala	301	296
Ukupno		1200	1189

Pregled prijavljenih problema po kategoriji

(Tab. 37.)

Br.	Kategorija	Ukupno
1	Software	470
2	Hardware	538
3	Nalog	192
Ukupno:		1200

3.5. Odjeljenje za unutrašnju reviziju

Unutrašnja revizija je nezavisna i objektivna aktivnost čiji je cilj dodavanje vrijednost organizaciji kroz unapređenje njenog rada i efikasnije ostvarivanje postavljenih ciljeva, primjenom sistematskog i disciplinovanog pristupa u ocjeni i davanju preporuka za poboljšanje upravljanja, upravljanja rizicima i internih kontrola organizacije.

Misija unutrašnje revizije je da unaprjeđuje i štiti organizacione vrijednosti Zavoda kroz pružanje usluga uvjeravanja, savjeta i uvida, a svojim aktivnostima unutrašnja revizija treba da doprinese sprovođenju politika, programa i aktivnosti kao i efektivnom, efikasnom i ekonomičnom upravljanju resursima.

U skladu sa godišnjim planom rada revizije za 2023. godinu broj 09123-112, od 12.01.2023. godine, Odjeljenje za unutrašnju reviziju je u potpunosti ostvarilo godišnji plan rada revizije za 2023. godinu.

Odjeljenje za unutrašnju reviziju je u 2023. godini izvršilo tri revizije, i to:

1. Reviziju sajber bezbjednosti i čuvanja podataka

Obuhvat revizije

Revizijom je obuhvaćen proces reagovanja na sajber incident, kao i kompletan sistem zaštite cjelokupnog informacionog sistema.

Ciljevi revizije

- Napravljen je uvid u sve postojeće procese, vezane za bezbjednost informatičkog sistema Zavoda.
- Procjenjen je nivo spremnosti za reakcijom na sajber napad, na informatički sistem Zavoda.
- Procjenjen je nivo fizičke zaštite i zaštite informatičkog sistema.
- Procjenjena je usklađenosti procesa sa propisanom regulativom.
- Provjerena je održivost preporuka datih revizijom „Izrada backup-a i zaštita podataka“

2. Reviziju postupanja po zahtjevu poslodavca za posredovanje prilikom zapošljavanja

Obuhvat revizije

Obuhvat revizorskog angažovanja, podrazumijevao uvid u postupke:

- podnošenje Zahtjeva za posredovanje,
- povezivanje poslodavaca i nezaposlenih lica, kao i
- sagledavanje rezultata posredovanja

Ciljevi revizije

- Napravljen je uvid u postojeće procese, vezane za posredovanje pri zapošljavanju, po zahtjevu poslodavca.

- Potvrđena usklađenost procesa sa propisanom regulativom (Zakonom, tehnologijom rada, internim procedurama, upustvima i slično).
- Procjenjena efikasnost pomenutog postupka.

3. Reviziju mjera aktivne politike zapošljavanja u Sektoru za mjere aktivne politike zapošljavanja – Osposobljavanje za samostalan rad

Obuhvat revizije

- Revizija će obuhvatiti sve aktivnosti vezane za program, od donošenja Odluke o njegovoj realizaciji, do načina evaluacije postignutih ciljeva.

Ciljevi revizije

- Procjena pravilnosti i pravovremeno organizovanje procesa, Programa osposobljavanja za samostalan rad,
- Procjena adekvatnog funkcionisanja sistema kontrola, kroz obezbeđivanje efikasnog načina sprovođenja i praćenja Programa osposobljavanja za samostalan rad.

Odjeljenje za unutrašnju reviziju je u decembru 2023. godine izvršilo izradu **Godišnjeg plana rada unutrašnje revizije za 2024. godinu.**

Takođe, Odjeljenje za unutrašnju reviziju je tokom 2023. godine konstantno pružalo konsalting usluge sektorima/sluzbama/odjeljanjima Zavoda, kroz sastanke i razgovore sa menadžmentom.

Pored aktivnosti u sprovođenju gore navedenih revizija i konsalting usluga, Odjeljenje za unutrašnju reviziju je u 2023. godini, obavilo i sledeće aktivnosti:

- Izradu Strateškog plana unutrašnje revizije za period 2023-2025. godine,
- Izradu Godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2023. godinu,
- Izradu Povelje unutrašnje revizije,
- Izradu Godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije i izvršenje godišnjeg plana unutrašnje revizije za 2022. godinu,
- Izradu internih procedura: Realizacija i praćenje revizorskih preporuka i Postupka vršenja revizije,
- Vođenje registra datih i prihvaćenih preporuka iz prethodnog perioda,
- Pregled praćenja i izvršavanja preporuka unutrašnje revizije od menadžmenta,
- Izrada izvještaja o radu unutrašnje revizije kao dijela redovnih godišnjih i polugodišnjih izvještaja Zavoda za zapošljavanje Crne Gore,
- Izrada i izvršavanje budžeta potrebnog za ostvarivanje ciljeva i funkcije unutrašnje revizije.

PRILOG

**Nezaposleni
– po opštinama i polu –**

(Tab. 38.)

Rb	Opština	31.12.2022.			31.12.2023.			Nominalna razlika			Index		
		Σ	Žene	Muški	Σ	Žene	Muški	Σ (5-2)	Žene (6-3)	Muški (7-4)	Σ (5:2)	Žene (6:3)	Muški (7:4)
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Andrijevica	863	417	446	827	406	421	-36	-11	-25	95.83	97.36	94.39
2	Berane	4515	2417	2098	4248	2274	1974	-267	-143	-124	94.09	94.08	94.09
3	Budva	913	606	307	759	528	231	-154	-78	-76	83.13	87.13	75.24
4	Bijelo Polje	4165	2360	1805	3589	2045	1544	-576	-315	-261	86.17	86.65	85.54
5	Bar	1860	1209	651	1495	975	520	-365	-234	-131	80.38	80.65	79.88
6	Cetinje	1391	737	654	1052	580	472	-339	-157	-182	75.63	78.70	72.17
7	Danilovgrad	960	590	370	827	503	324	-133	-87	-46	86.15	85.25	87.57
8	Zeta	726	443	283	650	413	237	-76	-30	-46	89.53	93.23	83.75
9	Gusinje	694	368	326	679	370	309	-15	2	-17	97.84	100.54	94.79
10	H. Novi	615	389	226	513	310	203	-102	-79	-23	83.41	79.69	89.82
11	Kolašin	871	420	451	795	385	410	-76	-35	-41	91.27	91.67	90.91
12	Kotor	322	186	136	256	143	113	-66	-43	-23	79.50	76.88	83.09
13	Mojkovac	975	529	446	904	486	418	-71	-43	-28	92.72	91.87	93.72
14	Nikšić	4982	2904	2078	3960	2450	1510	-1022	-454	-568	79.49	84.37	72.67
15	Podgorica	8311	5185	3126	6701	4173	2528	-1610	-1012	-598	80.63	80.48	80.87
16	Plav	2101	1040	1061	2006	1022	984	-95	-18	-77	95.48	98.27	92.74
17	Petnjica	1033	550	483	968	525	443	-65	-25	-40	93.71	95.45	91.72
18	Pljevlja	2495	1539	956	2215	1370	845	-280	-169	-111	88.78	89.02	88.39
19	Plužine	249	112	137	222	106	116	-27	-6	-21	89.16	94.64	84.67
20	Rožaje	5253	2910	2343	4871	2794	2077	-382	-116	-266	92.73	96.01	88.65
21	Šavnik	93	33	60	82	32	50	-11	-1	-10	88.17	96.97	83.33
22	Tivat	399	257	142	250	155	95	-149	-102	-47	62.66	60.31	66.90
23	Tuzi	991	586	405	904	537	367	-87	-49	-38	91.22	91.64	90.62
24	Ulcinj	1649	984	665	1012	606	406	-637	-378	-259	61.37	61.59	61.05
25	Žabljak	170	89	81	157	75	82	-13	-14	1	92.35	84.27	101.23
26	Crna Gora	46596	26860	19736	39942	23263	16679	-6654	-3597	-3057	85.72	86.61	84.51

Kretanje nezaposlenosti u 2023. godini

(Tab. 39.)

Biro rada	Januar		Februar		Mart		April		Maj		Jun		Jul		Avgust		Septembar		Oktobar		Novembar		Decembar		Prosjeak	
	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž	Σ	Ž
Andrijevica	861	415	862	412	870	417	865	415	845	406	833	396	806	387	806	389	802	389	821	396	821	399	827	406	835	402
Berane	4487	2383	4498	2366	4484	2356	4432	2338	4364	2310	4326	2297	4186	2236	4110	2195	4079	2182	4166	2231	4225	2260	4248	2274	4300	2286
Budva	825	558	813	548	798	538	769	519	722	488	679	459	678	461	662	453	660	453	716	489	758	525	759	528	737	502
Bijelo Polje	4078	2309	4088	2301	4056	2306	3971	2263	3923	2238	3919	2253	3557	2031	3509	2016	3383	1927	3487	1986	3649	2084	3589	2045	3767	2147
Bar	1747	1134	1740	1127	1694	1083	1641	1048	1533	983	1403	896	1293	838	1274	817	1293	832	1431	921	1503	976	1495	975	1504	969
Cetinje	1274	673	1234	645	1194	629	1136	602	1094	586	1065	572	1024	556	1004	551	997	550	1035	579	1059	587	1052	580	1097	593
Danilovgrad	944	570	948	555	940	559	899	522	876	509	822	492	810	481	799	480	782	469	833	506	846	516	827	503	861	514
Zeta	686	419	692	421	690	415	659	397	662	407	654	406	640	393	629	379	608	369	630	396	651	411	650	413	654	402
Gusinje	692	364	681	360	681	360	682	364	677	360	675	359	656	355	641	351	649	355	661	360	671	365	679	370	670	360
H. Novi	549	350	535	343	524	337	483	304	438	268	392	236	350	202	341	196	357	198	420	247	493	296	513	310	450	274
Kolašin	825	390	830	387	838	390	839	395	831	391	837	395	790	372	766	367	767	367	794	381	795	382	795	385	809	384
Kotor	244	132	253	135	219	116	211	102	184	86	193	92	180	83	183	82	179	81	213	112	251	141	256	143	214	109
Mojkovac	976	521	977	516	976	516	963	515	933	497	928	485	875	463	855	452	841	443	875	468	920	491	904	486	919	488
Nikšić	4730	2732	4757	2730	4644	2661	4290	2569	4151	2503	4012	2478	3899	2413	3863	2396	3772	2327	3938	2440	4077	2522	3960	2450	4174	2518
Podgorica	7766	4817	7839	4853	7594	4685	7442	4612	7155	4442	6732	4203	6585	4146	6441	4056	6306	3936	6631	4138	6858	4266	6701	4173	7004	4361
Plav	2086	1030	1973	987	1992	994	1994	996	2006	1007	2011	1009	1906	969	1894	965	1898	968	1944	993	2007	1025	2006	1022	1976	997
Petnjica	1040	554	1027	548	1020	545	1013	540	1004	537	1012	542	994	537	974	530	976	530	979	530	977	530	968	525	999	537
Plijevlja	2453	1488	2448	1492	2460	1483	2369	1437	2323	1435	2282	1406	2168	1348	2115	1310	2088	1296	2176	1341	2246	1386	2215	1370	2279	1399
Plužine	251	116	250	116	248	115	246	116	238	112	234	110	223	106	221	105	222	104	224	108	216	105	222	106	233	110
Rožaje	5149	2839	5115	2831	5006	2788	4962	2762	4937	2762	4955	2781	4876	2753	4864	2757	4830	2746	4842	2766	4931	2815	4871	2794	4945	2783
Šavnik	87	30	98	33	98	35	90	30	83	26	79	27	72	23	75	27	74	26	79	29	80	31	82	32	83	29
Tivat	373	232	358	224	356	210	328	204	289	176	271	171	250	157	248	159	253	163	254	160	264	168	250	155	291	182
Tuzi	943	554	951	560	923	541	905	532	887	530	896	533	902	541	889	537	867	523	897	534	921	543	904	537	907	539
Ulcinj	1570	951	1514	917	1392	846	1236	751	1098	677	930	576	860	536	796	497	816	499	926	549	998	596	1012	606	1096	667
Žabljak	150	77	151	77	160	82	169	84	162	83	164	84	153	74	149	74	150	73	156	77	161	79	157	75	157	78
Crna Gora	44786	25638	44632	25484	43857	25007	42594	24417	41415	23819	40304	23258	38733	22461	38108	22141	37649	21806	39128	22737	40378	23499	39942	23263	40961	23628

Stope nezaposlenosti po opštinama i mjesecima u 2023. godini

(Tab. 40.)

Rb	Opština	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avugst	Septembar	Oktoibar	Novembar	Decembar	Ø u 2023.
1	Andrijeвица	59.92	59.94	60.29	60.28	59.26	58.17	56.96	56.76	57.24	58.06	57.94	58.36	58.60
2	Berane	46.33	46.25	46.08	45.49	44.93	44.40	43.50	42.85	42.62	43.11	43.44	43.92	44.41
3	Budva	4.01	3.87	3.67	3.40	2.98	2.60	2.51	2.56	2.71	3.04	3.25	3.25	3.12
4	Bijelo Polje	30.23	30.12	29.79	29.34	28.91	28.48	26.20	25.99	25.81	27.36	28.30	28.07	28.23
5	Bar	10.25	10.09	9.68	9.27	8.38	7.24	6.54	6.77	7.13	7.87	8.24	8.22	8.26
6	Cetinje	24.75	24.11	23.34	22.39	21.63	20.97	20.27	20.02	19.95	20.58	20.97	20.82	21.66
7	Danilovgrad	17.75	17.66	17.40	16.77	16.32	15.21	15.01	14.92	14.71	15.36	15.46	15.31	15.99
8	Zeta	22.69	22.72	22.36	21.36	21.33	20.75	20.28	20.06	19.43	19.53	20.06	19.84	20.84
9	Gusinja	71.05	69.85	69.92	69.88	69.58	68.95	67.21	66.22	66.91	67.38	67.71	68.10	68.58
10	H. Novi	4.35	4.21	4.06	3.70	3.16	2.59	2.23	2.31	2.58	3.15	3.69	3.86	3.28
11	Kolašin	34.75	34.74	35.24	34.94	34.81	34.47	32.79	32.09	32.24	33.29	33.32	33.38	33.84
12	Kotor	3.06	3.12	2.62	2.45	2.07	2.08	1.89	1.95	1.98	2.42	2.90	2.97	2.44
13	Mojkovac	42.21	42.18	42.09	41.80	40.90	40.59	38.24	37.27	36.76	37.70	38.90	38.75	39.80
14	Nikšić	22.31	22.23	22.02	19.95	19.23	18.98	18.13	17.97	17.59	18.15	18.53	18.52	19.46
15	Podgorica	7.08	7.09	6.85	6.69	6.39	5.94	5.76	5.65	5.54	5.78	5.95	5.80	6.20
16	Plav	60.67	59.30	59.52	59.59	59.63	59.34	56.74	56.72	56.40	57.79	58.63	58.93	58.60
17	Petnjica	76.19	75.35	75.28	75.26	75.32	74.96	74.57	74.07	74.05	74.17	74.18	73.84	74.78
18	Plijevlja	27.11	27.03	27.04	26.13	25.72	25.21	24.08	23.54	23.15	23.89	24.55	24.47	25.17
19	Plužine	33.03	32.81	32.59	32.16	31.15	30.31	28.92	28.52	29.02	29.40	28.72	29.29	30.50
20	Rožaje	59.46	58.75	58.04	57.62	57.46	57.23	56.49	56.14	55.96	56.00	56.31	56.42	57.15
21	Šavnik	21.27	23.67	23.67	21.58	20.10	18.85	17.27	17.65	17.83	19.65	20.25	20.45	20.15
22	Tivat	5.15	4.85	4.75	4.27	3.60	3.17	2.82	2.88	3.12	3.18	3.32	3.15	3.64
23	Tuzi	30.27	29.78	28.79	28.42	27.60	27.97	28.18	27.71	27.09	27.79	27.66	27.16	28.19
24	Ulcinj	22.24	21.48	19.76	17.60	15.03	11.56	10.30	10.84	11.78	13.24	14.14	14.45	15.08
25	Žabljak	17.26	17.50	18.45	19.18	17.86	16.87	15.44	15.50	15.96	17.43	17.91	17.21	17.20
26	Crna Gora	16.30	16.11	15.74	15.16	14.50	13.75	13.05	13.06	13.14	13.67	14.05	13.95	14.35

Nezaposleni

– po opštinama, biroima rada, stepenima stručne spreme² i polu –

(Tab. 41.)

Opština	Σ	ž	I	I ž	II	II ž	III	II Iž	IV	IV ž	V	Vž	VI-1	VI-1 ž	VI-2	VI-2 ž	VII-1	VII-1 ž	VII-2	VII-2 ž	VIII	VIII ž
Andrijevića	827	406	311	168	13	3	191	76	263	133	0	0	3	2	0	0	45	23	1	1	0	0
Berane	4248	2274	1506	815	92	56	901	435	1358	749	2	0	49	26	0	0	332	189	8	4	0	0
Budva	759	528	137	85	24	16	121	85	251	186	2	1	28	20	0	0	186	130	8	4	2	1
Bijelo Polje	3589	2045	1186	715	130	67	850	379	891	581	15	2	36	17	0	0	468	274	12	9	1	1
Bar	1495	975	403	258	50	31	243	127	367	264	4	2	34	18	0	0	372	259	22	16	0	0
Cetinje	1052	580	280	127	32	17	170	87	360	208	1	1	11	4	0	0	188	128	10	8	0	0
Danilovgrad	827	503	215	126	25	19	188	100	270	174	3	0	5	2	0	0	118	80	3	2	0	0
Zeta	650	413	184	123	30	12	134	64	201	133	2	0	2	2	0	0	94	76	3	3	0	0
Gusinje	679	370	354	220	1	0	97	32	153	75	4	2	3	1	0	0	55	34	11	6	1	0
H. Novi	513	310	56	36	29	11	101	51	106	67	2	0	31	16	0	0	182	127	6	2	0	0
Kolašin	795	385	279	128	18	10	186	85	223	103	2	1	8	1	0	0	76	54	3	3	0	0
Kotor	256	143	19	5	5	3	47	16	58	35	0	0	15	2	0	0	106	79	5	3	1	0
Mojkovac	904	486	229	144	20	14	319	138	247	141	2	0	8	4	0	0	78	44	1	1	0	0
Nikšić	3960	2450	771	447	115	64	862	435	1224	813	10	4	41	26	0	0	870	610	61	48	6	3
Podgorica	6701	4173	2199	1289	196	125	889	485	1725	1170	22	4	83	56	3	0	1494	978	84	62	6	4
Plav	2006	1022	959	590	13	3	338	104	532	250	7	4	11	6	0	0	135	60	10	5	1	0
Petnjica	968	525	696	432	27	14	124	27	110	48	0	0	1	1	0	0	10	3	0	0	0	0
Pljevlja	2215	1370	588	347	85	54	518	268	760	537	8	0	24	15	0	0	217	139	15	10	0	0
Plužine	222	106	44	21	2	1	71	26	72	34	3	1	3	2	0	0	24	18	2	2	1	1
Rožaje	4871	2794	2734	1801	26	10	861	292	792	447	13	5	27	11	0	0	399	214	19	14	0	0
Šavnik	82	32	17	8	2	0	27	7	27	12	0	0	0	0	0	0	7	3	2	2	0	0
Tivat	250	155	40	20	14	7	38	20	77	48	2	0	7	7	0	0	68	49	4	4	0	0
Tuzi	904	537	462	274	11	5	101	52	209	129	2	1	1	0	0	0	110	70	8	6	0	0
Ulcinj	1012	606	293	190	23	10	139	69	212	136	1	0	9	2	0	0	296	179	37	20	2	0
Žabljak	157	75	15	6	1	1	22	7	85	45	2	0	1	1	0	0	31	15	0	0	0	0
UKUPNO	39942	23263	13977	8375	984	553	7538	3467	10573	6518	109	28	441	242	3	0	5961	3835	335	235	21	10

² I stepen - osnovno obrazovanje i lice bez stručne spreme, II stepen - niza stručna sprema, III - trogodišnje srednje obrazovanje, IV stepen - četvorogodišnje srednje obrazovanje, V stepen - srednje stručno obrazovanje plus specijalizacija, VI stepen - visa škola, VII stepen - visoka stručna sprema (VII-2 stepen - magistar nauka), VIII stepen - doktor nauka

Nezaposleni po opštinama, biroima rada i stepenima stručne spreme (Tab. 42.)

Rb	PJ/ biro rada	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
1	Bar	1495	975	403	258	50	31	243	127	367	264	4	2	34	18	0	0	372	259	22	16	0	0
2	Budva	759	528	137	85	24	16	121	85	251	186	2	1	28	20	0	0	186	130	8	4	2	1
3	Ulcinj	1012	606	293	190	23	10	139	69	212	136	1	0	9	2	0	0	296	179	37	20	2	0
4	PJ Bar	3266	2109	833	533	97	57	503	281	830	586	7	3	71	40	0	0	854	568	67	40	4	1
5	Berane	4248	2274	1506	815	92	56	901	435	1358	749	2	0	49	26	0	0	332	189	8	4	0	0
6	Andrijevica	827	406	311	168	13	3	191	76	263	133	0	0	3	2	0	0	45	23	1	1	0	0
7	PJ Berane	5075	2680	1817	983	105	59	1092	511	1621	882	2	0	52	28	0	0	377	212	9	5	0	0
8	Rožaje	4871	2794	2734	1801	26	10	861	292	792	447	13	5	27	11	0	0	399	214	19	14	0	0
9	Petnjica	968	525	696	432	27	14	124	27	110	48	0	0	1	1	0	0	10	3	0	0	0	0
10	PJ Rožaje	5839	3319	3430	2233	53	24	985	319	902	495	13	5	28	12	0	0	409	217	19	14	0	0
11	Bijelo Polje	3589	2045	1186	715	130	67	850	379	891	581	15	2	36	17	0	0	468	274	12	9	1	1
12	Mojkovac	904	486	229	144	20	14	319	138	247	141	2	0	8	4	0	0	78	44	1	1	0	0
13	Kolašin	795	385	279	128	18	10	186	85	223	103	2	1	8	1	0	0	76	54	3	3	0	0
14	PJ Bijelo Polje	5288	2916	1694	987	168	91	1355	602	1361	825	19	3	52	22	0	0	622	372	16	13	1	1
15	Nikšić	3960	2450	771	447	115	64	862	435	1224	813	10	4	41	26	0	0	870	610	61	48	6	3
16	Šavnik	82	32	17	8	2	0	27	7	27	12	0	0	0	0	0	0	7	3	2	2	0	0
17	Plužine	222	106	44	21	2	1	71	26	72	34	3	1	3	2	0	0	24	18	2	2	1	1
18	PJ Nikšić	4264	2588	832	476	119	65	960	468	1323	859	13	5	44	28	0	0	901	631	65	52	7	4
19	Plav	2006	1022	959	590	13	3	338	104	532	250	7	4	11	6	0	0	135	60	10	5	1	0
20	Gusinje	679	370	354	220	1	0	97	32	153	75	4	2	3	1	0	0	55	34	11	6	1	0
21	PJ Plav	2685	1392	1313	810	14	3	435	136	685	325	11	6	14	7	0	0	190	94	21	11	2	0
22	Pļjevlja	2215	1370	588	347	85	54	518	268	760	537	8	0	24	15	0	0	217	139	15	10	0	0
23	Žabljak	157	75	15	6	1	1	22	7	85	45	2	0	1	1	0	0	31	15	0	0	0	0
24	PJ Pļjevlja	2372	1445	603	353	86	55	540	275	845	582	10	0	25	16	0	0	248	154	15	10	0	0
25	Podgorica	6701	4173	2199	1289	196	125	889	485	1725	1170	22	4	83	56	3	0	1494	978	84	62	6	4
26	Tuzi	904	537	462	274	11	5	101	52	209	129	2	1	1	0	0	0	110	70	8	6	0	0
27	Zeta	650	413	184	123	30	12	134	64	201	133	2	0	2	2	0	0	94	76	3	3	0	0
28	Cetinje	1052	580	280	127	32	17	170	87	360	208	1	1	11	4	0	0	188	128	10	8	0	0
29	Danilovgrad	827	503	215	126	25	19	188	100	270	174	3	0	5	2	0	0	118	80	3	2	0	0
30	PJ Podgorica	10134	6206	3340	1939	294	178	1482	788	2765	1814	30	6	102	64	3	0	2004	1332	108	81	6	4
31	Herceg Novi	513	310	56	36	29	11	101	51	106	67	2	0	31	16	0	0	182	127	6	2	0	0
32	Kotor	256	143	19	5	5	3	47	16	58	35	0	0	15	2	0	0	106	79	5	3	1	0
33	Tivat	250	155	40	20	14	7	38	20	77	48	2	0	7	7	0	0	68	49	4	4	0	0
34	PJ Herceg Novi	1019	608	115	61	48	21	186	87	241	150	4	0	53	25	0	0	356	255	15	9	1	0
35	CRNA GORA	39942	23263	13977	8375	984	553	7538	3467	10573	6518	109	28	441	242	3	0	5961	3835	335	235	21	10

Nezaposleni po opštinama, biroima rada, nivoima i podnivoima obrazovanja³ i polu

(Tab. 43.)

		Nivo Podnivo	I										II		III		IV			
			I-1					I-2									IV-1		IV-2	
			111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž	201	201ž	301	301ž	411	411ž	421	421ž
Biro rada	Ukupno	žena	111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž	201	201ž	301	301ž	411	411ž	421	421ž
Andrijevica	827	406	9	8	1	0	6	1	11	5	284	154	13	3	191	76	263	133	0	0
Berane	4248	2274	264	171	8	3	28	15	19	8	1187	618	92	56	901	435	1358	749	0	0
Budva	759	528	69	51	0	0	2	1	2	2	64	31	24	16	121	85	251	186	2	1
Bijelo Polje	3589	2045	165	111	11	7	65	45	44	25	901	527	130	67	850	379	891	581	13	2
Bar	1495	975	101	65	3	3	20	19	14	11	265	160	50	31	243	127	367	264	4	2
Cetinje	1052	580	6	6	0	0	5	3	5	1	264	117	32	17	170	87	360	208	1	1
Danilovgrad	827	503	27	18	1	1	3	3	3	3	181	101	25	19	188	100	270	174	2	0
Zeta	650	413	29	24	0	0	4	2	0	0	151	97	30	12	134	64	201	133	2	0
Gusinje	679	370	70	52	2	1	15	9	8	6	259	152	1	0	97	32	153	75	4	2
H. Novi	513	310	9	6	1	1	2	1	2	1	42	27	29	11	101	51	106	67	2	0
Kolašin	795	385	6	5	2	0	4	3	6	3	261	117	18	10	186	85	223	103	2	1
Kotor	256	143	8	3	0	0	1	0	0	0	10	2	5	3	47	16	58	35	0	0
Mojkovac	904	486	24	20	0	0	3	3	4	3	198	118	20	14	319	138	247	141	0	0
Nikšić	3960	2450	144	95	12	4	23	13	9	5	583	330	115	64	862	435	1224	813	7	2
Podgorica	6701	4173	823	518	58	22	91	56	97	54	1130	639	196	125	889	485	1725	1170	20	4
Plav	2006	1022	211	160	14	6	118	87	73	37	543	300	13	3	338	104	532	250	7	4
Petnjica	968	525	85	57	7	6	46	36	14	9	544	324	27	14	124	27	110	48	0	0
Pljevlja	2215	1370	72	47	3	2	26	14	12	9	475	275	85	54	518	268	760	537	8	0
Plužine	222	106	8	4	0	0	0	0	0	0	36	17	2	1	71	26	72	34	3	1
Rožaje	4871	2794	276	213	17	10	306	282	79	59	2056	1237	26	10	861	292	792	447	10	5
Šavnik	82	32	3	0	0	0	2	2	2	1	10	5	2	0	27	7	27	12	0	0
Tivat	250	155	6	3	4	2	2	1	5	1	23	13	14	7	38	20	77	48	2	0
Tuzi	904	537	67	43	8	3	22	18	19	11	346	199	11	5	101	52	209	129	2	1
Ulcinj	1012	606	42	29	9	5	22	14	33	16	187	126	23	10	139	69	212	136	1	0
Žabljak	157	75	0	0	0	0	1	1	0	0	14	5	1	1	22	7	85	45	2	0
UKUPNO	39942	23263	2524	1709	161	76	817	629	461	270	10014	5691	984	553	7538	3467	10573	6518	94	26

³ Nivoi i podnivoi obrazovanja u skladu sa Nacionalnim okvirom kvalifikacija:

111 Podnivo I1 - Bez školske spremu, 112 Podnivo I1 -Završeno 1-3 razreda, 113 Podnivo I1 -Završeno 4 razreda, 114 Podnivo I1 -Završeno 5-7 razreda, 121 Podnivo I2 -Završena osnovna škola, 201 Nivo II, 301 Nivo III, 411 Podnivo IV1 - stepen 40, 421 Podnivo IV1 - stepen 50, 501 Nivo V - stepen 61, 502 Nivo V - stepen 62, 503 Nivo V - stepen 50, 601 Nivo VI - Bachelori 3 godine (180 ECTS), 711 Podnivo VII1 - Bolonja (240 ECTS), 712 Podnivo VII1 - stepen 71, 713 Podnivo VII1 - Bolonja (240 i 180+60 ECTS), 721 Podnivo VII2 - stepen 72, 722 Podnivo VII2 - Bolonja (Master magisti), 801 Nivo VIII

Nivo	V						VI		VII										VIII	
	Podnivo								VII-1					VII-2						
Biro rada	501	501ž	502	502ž	503	503ž	601	601ž	711	711ž	712	712ž	713	713ž	721	721ž	722	722ž	801	801ž
Andrijevića	3	2	0	0	0	0	24	14	3	0	13	6	5	3	0	0	1	1	0	0
Berane	49	26	0	0	2	0	120	69	28	16	123	61	61	43	1	1	7	3	0	0
Budva	28	20	0	0	0	0	70	49	16	13	61	39	39	29	4	2	4	2	2	1
Bijelo Polje	36	17	0	0	2	0	223	128	56	31	88	50	101	65	1	1	11	8	1	1
Bar	34	18	0	0	0	0	210	146	10	5	89	52	63	56	7	5	15	11	0	0
Cetinje	11	4	0	0	0	0	80	54	12	7	35	23	61	44	3	1	7	7	0	0
Danilovgrad	5	2	0	0	1	0	48	35	8	5	26	14	36	26	0	0	3	2	0	0
Zeta	2	2	0	0	0	0	52	42	6	4	15	13	21	17	2	2	1	1	0	0
Gusinje	3	1	0	0	0	0	26	14	7	5	18	12	4	3	5	2	6	4	1	0
H. Novi	31	16	0	0	0	0	97	68	6	2	62	43	17	14	3	2	3	0	0	0
Kolašin	8	1	0	0	0	0	40	29	12	7	11	7	13	11	0	0	3	3	0	0
Kotor	15	2	0	0	0	0	50	37	8	7	35	24	13	11	2	2	3	1	1	0
Mojkovac	8	4	0	0	2	0	36	22	2	1	25	10	15	11	0	0	1	1	0	0
Nikšić	41	26	0	0	3	2	394	258	47	38	180	118	249	196	20	15	41	33	6	3
Podgorica	83	56	3	0	2	0	671	422	123	83	417	265	283	208	34	24	50	38	6	4
Plav	11	6	0	0	0	0	52	29	5	4	61	18	17	9	3	0	7	5	1	0
Petnjica	1	1	0	0	0	0	6	2	0	0	2	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Prijevlja	24	15	0	0	0	0	101	66	27	18	53	31	36	24	3	2	12	8	0	0
Plužine	3	2	0	0	0	0	11	9	0	0	6	5	7	4	0	0	2	2	1	1
Rožaje	27	11	0	0	3	0	100	53	53	33	214	113	32	15	3	3	16	11	0	0
Šavnik	0	0	0	0	0	0	5	3	1	0	0	0	1	0	0	0	2	2	0	0
Tivat	7	7	0	0	0	0	20	13	7	4	24	20	17	12	0	0	4	4	0	0
Tuzi	1	0	0	0	0	0	67	41	11	10	20	12	12	7	2	2	6	4	0	0
Ulcinj	9	2	0	0	0	0	188	113	19	13	55	29	34	24	8	5	29	15	2	0
Žabljak	1	1	0	0	0	0	10	6	1	0	11	5	9	4	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	441	242	3	0	15	2	2701	1722	468	306	1644	970	1148	837	101	69	234	166	21	10

Nezaposleni prema opštinama, biroima rada, polu i dužini traženja zaposlenja

(Tab. 44.)

Rb	Opština	Dužina traženja zaposlenja															
		Ukupno	ž	Do6m	ž	Preko 6do9m	ž	Preko 9do12m	ž	Preko 1do3g	ž	Preko 3do5g	ž	Preko 5do8g	ž	Preko8g	ž
1	Andrijevića	827	406	90	41	14	8	27	10	180	82	140	68	324	182	52	15
2	Bar	1494	975	471	320	42	26	55	33	293	203	208	144	293	193	132	56
3	Berane	4248	2274	559	278	101	52	120	42	836	451	607	318	1757	1023	268	110
4	B. Polje	3589	2045	754	408	162	79	183	103	1110	678	438	262	669	406	273	109
5	Budva	758	528	208	145	26	19	25	20	215	146	133	89	119	90	32	19
6	Cetinje	1052	580	187	107	20	10	31	17	320	194	258	135	127	75	109	42
7	Danilovgrad	827	503	171	107	32	15	38	17	232	154	172	107	109	63	73	40
8	Zeta	650	413	145	100	34	23	44	29	193	133	109	62	85	54	40	12
9	Gusinje	679	370	55	31	7	3	31	18	162	91	157	81	235	133	32	13
10	H. Novi	513	310	269	176	14	9	25	15	75	51	40	22	61	33	29	4
11	Kolašin	795	385	117	60	26	13	48	23	224	108	189	90	124	62	67	29
12	Kotor	256	143	138	91	13	6	7	3	33	21	18	8	21	6	26	8
13	Mojkovac	904	486	159	84	31	14	44	19	288	146	161	95	164	105	57	23
14	Nikšić	3958	2450	899	558	154	85	190	103	1469	908	503	336	455	301	288	159
15	Petnjica	968	525	47	16	13	5	12	4	137	81	195	101	509	301	55	17
16	Plav	2005	1021	191	94	34	20	73	26	470	227	388	210	734	411	115	33
17	Pljevlja	2215	1370	479	262	74	34	125	78	624	415	348	234	338	239	227	108
18	Plužine	222	106	45	23	4	3	14	7	68	29	56	23	26	16	9	5
19	Podgorica	6701	4173	1716	1069	228	137	283	181	1774	1146	1154	749	1119	691	427	200
20	Rožaje	4869	2794	512	271	115	64	139	70	1573	1038	1084	626	1228	665	218	60
21	Šavnik	82	32	26	12	2	1	3	0	36	13	3	2	7	3	5	1
22	Tivat	250	155	73	44	9	6	10	6	48	38	37	19	49	32	24	10
23	Tuzi	904	537	170	102	33	20	52	35	277	185	121	84	200	103	51	8
24	Ulcinj	1011	606	377	222	20	14	28	21	214	144	160	93	137	78	75	34
25	Žabljak	157	75	37	15	9	2	10	7	49	23	25	12	15	11	12	5
26	Ukupno	39934	23262	7895	4636	1217	668	1617	887	10900	6705	6704	3970	8905	5276	2696	1120

Nezaposleni

- prema dužini traženja zaposlenja, polu i stepenima stručne spreme -

(Tab. 45.)

Vrijeme	Ukupno	Žene	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI1	Ž	VI2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
Do 6 mjeseci	7898	4637	1226	694	70	39	1016	457	2077	1226	26	7	81	41	2	0	3217	2044	178	128	5	1
Preko 6 do 9 mjes	1218	668	311	169	17	11	211	82	434	251	4	0	13	5	0	0	209	137	16	12	3	1
Preko 9 do 12 mjes	1617	887	514	302	30	16	275	111	518	286	6	1	10	4	0	0	248	156	16	11	0	0
Preko 1 do 3 godine	10903	6705	3785	2398	201	121	2188	1076	3202	2086	29	13	114	75	1	0	1305	880	74	53	4	3
Preko 3 do 5 godina	6704	3970	2577	1592	144	92	1361	662	1911	1191	19	3	87	45	0	0	572	364	28	17	5	4
Preko 5 do 8 godina	8906	5276	4751	2915	277	183	1759	842	1768	1138	16	3	82	45	0	0	239	142	12	7	2	1
Preko 8 godina	2696	1120	813	305	245	91	728	237	663	340	9	1	54	27	0	0	171	112	11	7	2	0
UKUPNO	39942	23263	13977	8375	984	553	7538	3467	10573	6518	109	28	441	242	3	0	5961	3835	335	235	21	10

Nezaposleni

- prema godinama starosti i dužini traženja zaposlenja -

(Tab. 46.)

Godine starosti	Ukupno	UkupnoZ	do6m	Ž	6do9m	Ž	9do12m	Ž	1do3g	Ž	3do5g	Ž	5do8g	Ž	preko8g	Ž
Od 15 do 19 godina	364	184	234	108	25	15	26	17	72	38	7	6	0	0	0	0
Od 19 do 24 godina	3286	1912	1712	1008	181	90	212	110	898	528	252	163	31	13	0	0
Od 24 do 29 godina	4587	2979	1961	1218	167	105	248	161	1351	947	524	341	290	181	46	26
Od 29 do 34 godine	4244	2786	959	618	172	114	241	154	1407	995	832	540	509	301	124	64
Od 34 do 39 godina	4577	2956	779	483	161	90	177	108	1530	1079	879	570	758	462	293	164
Od 39 do 44 godina	4608	2720	645	370	141	65	171	84	1424	912	902	537	995	596	330	156
Od 44 do 49 godina	4245	2345	501	289	103	57	146	77	1154	645	801	462	1129	646	411	169
Od 49 do 54 godina	4266	2269	426	245	96	52	145	73	1101	614	814	457	1256	674	428	154
Od 54 do 59 godina	4545	2315	386	179	92	49	157	63	1041	504	807	437	1582	896	480	187
Preko 60 godina	5220	2797	295	119	80	31	94	40	925	443	886	457	2356	1507	584	200
Ukupno	39942	23263	7898	4637	1218	668	1617	887	10903	6705	6704	3970	8906	5276	2696	1120

Nezaposleni

– prema opštinama, biroima rada i godinama starosti – (Tab. 47.)

Rb	Opština	Godine starosti																			
		15-19	Ž	20-24	Ž	25-29	Ž	30-34	Ž	35-39	Ž	40-44	Ž	45-49	Ž	50-54	Ž	55-60	Ž	>60	ž
1	Andrijevića	8	4	62	26	59	33	60	38	68	36	71	40	94	40	105	48	140	54	160	87
2	Bar	81	35	331	195	390	230	347	199	379	211	436	242	454	234	523	260	681	325	626	343
3	Berane	2	2	54	42	80	61	99	78	111	85	86	50	82	61	92	55	75	49	78	45
4	B. Polje	86	33	384	238	393	267	358	245	396	258	377	214	365	206	399	200	422	193	409	191
5	Budva	12	7	130	87	163	109	174	128	182	129	176	118	170	103	160	103	176	115	152	76
6	Cetinje	7	2	74	46	116	77	148	94	123	91	120	76	97	42	128	59	157	66	82	27
7	Danilovgrad	9	7	73	51	91	56	104	71	107	67	103	67	84	47	89	53	89	42	78	42
8	Zeta	10	7	72	51	85	58	76	63	82	55	61	37	70	39	67	34	62	36	65	33
9	Gusinje	11	8	68	43	85	51	71	35	72	33	68	35	70	36	73	38	79	46	82	45
10	H. Novi	4	2	54	40	70	46	59	41	57	38	56	30	45	30	43	24	68	36	57	23
11	Kolašin	10	8	75	41	71	43	79	57	79	38	90	45	78	34	111	42	117	46	85	31
12	Kotor	3	0	38	29	37	23	28	16	30	17	29	14	19	7	25	19	21	9	26	9
13	Mojkovac	17	7	69	32	89	57	79	56	65	33	91	49	113	57	116	56	146	69	119	70
14	Nikšić	42	16	397	250	525	369	498	353	547	382	547	334	491	282	375	193	324	161	214	110
15	Petnjica	187	109	739	445	907	616	806	557	885	596	814	516	679	381	598	357	602	329	484	267
16	Plav	56	35	228	120	225	117	218	114	236	112	216	100	185	95	187	87	194	97	261	145
17	Pljevlja	13	7	47	26	48	33	73	51	76	38	106	58	132	63	137	65	156	80	180	104
18	Plužine	44	16	197	108	203	128	179	115	211	135	257	166	235	156	275	170	302	175	312	201
19	Podgorica	7	1	24	15	29	20	29	16	23	10	25	9	16	6	29	18	28	9	12	2
20	Rožaje	119	67	450	274	523	329	503	302	489	273	556	294	560	304	549	284	512	267	610	400
21	Šavnik	0	0	9	6	10	7	15	7	7	4	9	4	9	2	7	0	7	0	9	2
22	Tivat	2	1	21	11	25	15	26	19	21	14	29	20	21	16	26	13	45	30	34	16
23	Tuzi	11	4	97	66	124	93	111	82	124	87	111	68	109	53	80	34	71	24	66	26
24	Ulcinj	9	6	110	63	162	109	141	94	162	106	101	56	81	46	87	53	82	44	77	29
25	Žabljak	0	0	6	4	22	10	15	7	28	17	11	6	14	5	19	12	19	5	23	9
26	Ukupno	750	384	3809	2309	4532	2957	4296	2838	4560	2865	4546	2648	4273	2345	4300	2277	4575	2307	4301	2333

Nezaposleni

- prema godinama starosti, polu i stepenima stručne spreme -

(Tab. 48.)

SSS	Ukupno	Žene	<18	Ž	18-25	Ž	25-30	Ž	30-35	Ž	35-40	Ž	40-45	Ž	45-50	Ž	50-55	Ž	55-60	Ž	>60	ž
I	13977	8375	161	97	873	580	950	688	1175	810	1508	978	1787	1028	1878	1028	1724	897	1719	878	2202	1391
II	984	553	0	0	7	2	33	16	28	14	67	37	112	62	138	75	196	115	214	119	189	113
III	7538	3467	1	0	586	258	356	201	573	323	1013	542	1139	573	967	418	1048	448	1187	477	668	227
IV	10573	6518	0	0	1503	824	1337	863	1356	924	1110	723	980	647	989	642	1088	668	1221	717	989	510
V	109	28	0	0	21	10	2	2	6	2	9	3	11	1	5	1	9	0	25	7	21	2
VI-1	441	242	0	0	4	3	3	1	4	0	29	19	81	56	59	34	66	42	95	48	100	39
VI-2	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
VII-1	5961	3835	0	0	1358	877	1722	1092	1085	723	779	535	412	268	224	138	152	96	107	60	122	46
VII-2	335	235	0	0	47	43	128	94	68	43	42	25	23	18	7	6	10	3	7	1	3	2
VIII	21	10	0	0	0	0	1	0	2	1	1	1	4	1	4	2	4	4	2	0	3	1
Σ	39942	23263	162	97	4399	2597	4532	2957	4297	2840	4559	2863	4551	2654	4271	2344	4297	2273	4577	2307	4297	2331

Nezaposleni

– prema dužini radnog staža, polu i stepenima stručne spreme –

(Tab. 49.)

SSS	Σ	Ž	Bez staža	Ž	Sa stažom	Ž	Do 1	Ž	Preko 1 do 2	Ž	Preko 2 do 3	Ž	Preko 3 do 5	Ž	Preko 5 do 10	Ž	Preko 10 do 20	Ž	Preko 20 do 30	Ž	Preko 30	Ž
I	13977	8375	8985	6136	4992	2239	1575	809	707	358	447	217	499	227	678	286	647	227	354	100	85	15
II	984	553	375	213	609	340	135	86	84	59	49	32	69	36	112	66	108	45	49	15	3	1
III	7538	3467	2506	1203	5032	2264	1128	583	574	295	417	196	594	298	860	395	953	354	403	120	103	23
IV	10573	6518	3372	2057	7201	4461	1788	1087	917	603	597	394	844	557	1182	795	1172	701	549	260	152	64
V	109	28	32	12	77	16	5	2	6	2	4	2	4	1	12	1	12	0	26	7	8	1
VI-1	441	242	60	35	381	207	47	28	41	25	17	13	38	21	78	40	95	57	43	15	22	8
VI-2	3	0	0	0	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0
VII-1	5961	3835	2334	1415	3627	2420	1241	798	663	456	362	278	481	321	453	312	310	197	82	42	35	16
VII-2	335	235	126	91	209	144	76	58	42	29	19	14	20	14	24	16	18	10	7	3	3	0
VIII	21	10	4	2	17	8	1	0	1	1	0	0	2	0	2	1	9	5	1	1	1	0
Σ	39942	23263	17794	11164	22148	12099	5996	3451	3036	1828	1912	1146	2551	1475	3402	1912	3325	1596	1514	563	412	128

Nezaposleni prema opštinama, biroima rada, polu i dužini radnog staža

(Tab. 50.)

BIRO RADA	Ukupno	ž	Bez staža	ž	Sa stažom	ž	Dužina radnog staža															
							Do 1g	ž	Preko 1do2g	ž	Preko 2do3g	ž	Preko 3do5g	ž	Preko 5do10g	ž	Preko 10do20g	ž	Preko 20do30	ž	Preko 30g	ž
Andrijevića	827	406	356	213	471	193	155	77	61	28	35	18	42	15	71	27	69	19	33	7	5	2
Berane	4248	2274	2040	1265	2208	1009	580	308	296	158	189	98	274	124	384	179	343	121	125	19	17	2
Budva	759	528	168	118	591	410	101	66	72	56	38	30	55	43	111	79	128	87	55	34	31	15
Bijelo Polje	3589	2045	1463	929	2126	1116	565	314	299	186	213	131	257	136	342	180	279	118	147	47	24	4
Bar	1495	975	446	289	1049	686	263	170	121	81	107	79	133	91	182	132	143	93	70	32	30	8
Cetinje	1052	580	218	122	834	458	147	90	72	45	60	39	84	49	131	79	171	85	134	57	35	14
Danilovgrad	827	503	253	164	574	339	151	98	75	49	44	29	64	39	109	62	91	48	34	14	6	0
Zeta	649	412	257	171	392	241	102	76	63	44	30	16	48	30	68	41	56	29	23	5	2	0
Gusinje	679	370	474	281	205	89	85	31	41	18	12	6	11	5	28	15	21	11	7	3	0	0
H. Novi	513	310	88	57	425	253	88	58	40	29	30	18	47	32	56	33	73	46	58	25	33	12
Kolašin	795	385	297	179	498	206	118	56	55	21	37	13	59	34	82	38	90	30	53	13	4	1
Kotor	256	143	93	53	163	90	31	18	25	16	12	6	18	8	22	10	24	17	21	10	10	5
Mojkovac	904	486	327	198	577	288	151	82	71	35	54	31	64	30	100	53	97	44	31	11	9	2
Nikšić	3960	2450	1224	814	2736	1636	740	484	385	265	269	180	354	208	414	248	376	178	153	58	45	15
Podgorica	6702	4174	2942	1823	3760	2351	988	610	494	337	300	199	432	295	572	365	626	383	268	130	80	32
Plav	2006	1022	1381	778	625	244	252	108	88	28	50	16	55	24	85	39	55	20	36	8	4	1
Petnjica	968	525	712	429	256	96	73	28	45	16	19	10	35	12	40	17	33	10	8	3	3	0
Pljevlja	2215	1370	766	535	1449	835	390	235	235	159	129	73	186	130	220	132	195	83	74	21	20	2
Plužine	222	106	74	46	148	60	41	18	21	9	11	6	17	6	14	4	19	6	22	10	3	1
Rožaje	4871	2794	3182	2061	1689	733	556	263	264	127	149	73	170	78	193	77	250	77	82	33	25	5
Šavnik	82	32	28	10	54	22	14	8	7	2	2	1	6	3	10	5	7	3	7	0	1	0
Tivat	250	155	60	34	190	121	44	29	23	16	11	9	12	7	32	23	44	26	18	8	6	3
Tuzi	904	537	611	385	293	152	106	57	50	27	25	13	27	16	47	25	29	12	7	2	2	0
Ulcinj	1012	606	303	193	709	413	234	160	121	69	69	42	84	52	74	44	80	34	33	9	14	3
Žabljak	157	75	31	17	126	58	21	7	12	7	17	10	17	8	15	5	26	16	15	4	3	1
UKUPNO	39942	23263	17794	11164	22148	12099	5996	3451	3036	1828	1912	1146	2551	1475	3402	1912	3325	1596	1514	563	412	128

Nezaposleni prema grupama zanimanja i stepenima obrazovanja

(Tab. 51.)

Grupa zanimanja	Ukupno	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	Ž
01 Proizvođači bilja	412	240	6	3	4	1	47	20	202	115	0	0	4	1	0	0	143	95	5	4	1	1
02 Stočari i živinari	79	38	0	0	0	0	2	2	59	30	0	0	1	0	0	0	17	6	0	0	0	0
04 Veterinari	86	38	0	0	0	0	1	1	81	35	0	0	0	0	0	0	4	2	0	0	0	0
05 Prerađivači hrane i pića	373	269	0	0	21	6	106	69	180	141	0	0	10	9	0	0	48	38	8	6	0	0
06 Prerađivači duvana	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
09 Šumari	144	28	2	1	1	0	21	2	113	22	0	0	0	0	0	0	7	3	0	0	0	0
10 Prerađivači i obrađivači drveta	280	91	0	0	18	3	153	35	108	53	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
13 Geolozi	11	6	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	6	2	1	0	0	0
15 Rudari i oplemenjivači ruda	69	22	0	0	2	0	26	2	37	20	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
16 Metalurzi	123	63	0	0	0	0	42	21	63	34	0	0	6	1	0	0	11	7	1	0	0	0
18 Obradivači metala	854	103	0	0	57	0	689	75	51	8	9	0	14	3	0	0	34	17	0	0	0	0
19 Monteri i instalateri u mašinstvu	191	0	0	0	15	0	169	0	1	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Mašinski konstruktori i projektanti	428	160	0	0	0	0	4	2	407	155	0	0	2	0	1	0	13	2	0	0	1	1
21 Mašinski tehnolozi	302	83	0	0	0	0	0	0	293	83	1	0	5	0	0	0	3	0	0	0	0	0
22 Mehaničari i mašinsti	1312	68	0	0	54	0	1095	40	154	27	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
24 Elektroenergetičari	705	95	0	0	2	0	266	4	351	67	10	0	3	1	0	0	73	23	0	0	0	0
25 Elektromehaničari	473	53	0	0	4	1	373	16	92	35	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
26 Elektroničari	152	37	0	0	1	0	10	0	126	33	2	0	3	2	0	0	8	2	1	0	1	0
27 Zanimanja telekomunikacija	172	72	0	0	0	0	33	5	132	64	5	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0
28 Zanimanja računarske tehnike	452	193	0	0	1	0	1	0	297	142	0	0	8	3	1	0	143	48	1	0	0	0
31 Hemičari	411	353	0	0	1	1	48	45	325	281	0	0	1	1	0	0	32	23	3	2	1	0
32 Gumari i plastičari	5	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33 Proizvođači keramike i građevinskog materijala	4	2	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
34 Staklari	3	1	0	0	0	0	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35 Papirničari	23	17	0	0	0	0	2	0	21	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36 Grafičari	79	53	0	0	1	0	9	6	60	42	1	1	2	0	0	0	6	4	0	0	0	0
39 Tekstilci	141	122	0	0	1	1	84	69	50	47	1	1	4	3	0	0	1	1	0	0	0	0
40 Proizvođači odjeće	795	734	0	0	203	183	503	469	87	80	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0

41 Kožari i krznari	60	31	0	0	0	0	44	21	14	8	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0	0
42 Obučari i kožni galanteristi	165	92	2	0	33	1	119	84	9	6	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0
45 Komunalci	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
46 Tapetari	8	1	0	0	2	0	5	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
47 Farbari i lakireri	23	0	0	0	5	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
50 Geodeti	59	26	0	0	0	0	0	0	39	19	0	0	0	0	0	0	20	7	0	0	0
51 Arhitekti i urbanisti	156	96	0	0	0	0	0	0	62	30	0	0	0	0	0	0	79	55	15	11	0
52 Građevinari	394	149	0	0	42	0	101	29	171	81	1	0	7	5	0	0	69	32	3	2	0
53 Zanimanja završnih građevinskih radova	55	0	0	0	4	0	49	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
56 Zanimanja drumskog saobraćaja	633	146	1	0	41	0	118	4	363	108	9	0	0	0	0	0	98	31	3	3	0
57 Željezničari	17	4	0	0	2	0	1	1	12	3	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0
58 Brodari	247	96	1	0	1	0	1	0	49	2	0	0	28	5	1	0	165	88	1	1	0
59 Vazduhoplovci	3	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0
60 Zanimanja PTT saobraćaja	104	81	0	0	0	0	25	22	77	59	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
61 Zanimanja pretovarnih usluga, unutrašnjeg transporta i prevoza žičarama	9	3	0	0	1	0	1	0	6	2	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
64 Trgovci	2386	1883	0	0	71	49	1410	1119	862	689	5	3	21	10	0	0	17	13	0	0	0
65 Zanimanja ugostiteljstva i turizma	2799	1663	1	0	126	70	1162	582	1130	728	5	4	45	29	0	0	315	239	15	11	0
66 Menadžeri i organizatori	675	405	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	7	0	0	623	376	34	21	1
67 Ekonomisti	2264	1601	0	0	0	0	4	4	1203	958	6	3	129	82	0	0	872	524	48	30	2
68 Pravnici	937	625	0	0	0	0	0	0	201	160	0	0	24	14	0	0	688	434	23	17	1
69 Informatičari i statističari	126	47	0	0	0	0	1	0	47	25	1	1	4	1	0	0	71	19	2	1	0
70 Kadrovska zanimanja	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0
71 Administratori	351	334	0	0	142	141	140	135	68	57	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
72 Zanimanja odbrane, bezbjednosti i zaštite	269	123	0	0	17	0	2	0	17	2	15	2	3	1	0	0	210	117	5	1	0
75 Vaspitači i nastavnici društveno-humanističke oblasti	790	626	0	0	0	0	0	0	100	70	0	0	40	32	0	0	586	472	64	52	0
76 Nastavnici prirodno-matematičke struke	46	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9	5	0	0	35	19	2	2	0
77 Nastavnici tehničko-tehnološke struke	14	3	0	0	0	0	0	0	0	0	11	2	1	0	0	0	2	1	0	0	0

82 Društveno-humanistička zanimanja	1850	1301	0	0	0	0	0	0	1276	843	0	0	0	0	0	0	525	421	45	36	4	1
83 Prirodno-matematička zanimanja	570	362	0	0	0	0	0	0	360	218	1	1	0	0	0	0	189	127	15	12	5	4
85 Likovni umjetnici i dizajneri	188	138	0	0	0	0	0	0	47	38	0	0	1	1	0	0	133	97	7	2	0	0
86 Scenski umjetnici, muzičari i književnici	80	49	0	0	0	0	0	0	37	22	0	0	0	0	0	0	43	27	0	0	0	0
87 Zanimanja javnog informisanja	97	72	0	0	0	0	0	0	24	20	0	0	0	0	0	0	71	51	2	1	0	0
88 Ostala zanimanja kulture, umjetnosti i informisanja	357	300	0	0	0	0	0	0	211	173	0	0	0	0	0	0	143	125	3	2	0	0
90 Medicinari	776	570	0	0	0	0	0	0	524	389	0	0	22	15	0	0	224	160	6	6	0	0
91 Stomatolozi	166	110	0	0	0	0	0	0	97	67	0	0	0	0	0	0	66	42	2	1	1	0
92 Farmaceuti	164	141	1	1	0	0	0	0	137	118	2	1	0	0	0	0	16	14	7	6	1	1
93 Zanimanja socijalne zaštite	22	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	19	15	0	0	0	0
94 Zanimanja fizičke kulture	68	27	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	4	2	0	0	51	19	11	5	1	0
95 Sportisti	42	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0	36	14	0	0	0	0
96 Zanimanja ličnih usluga	773	689	0	0	110	95	639	573	19	17	5	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
98 Vjerska zanimanja	88	50	0	0	0	0	0	0	56	31	0	0	0	0	0	0	31	19	1	0	0	0
99 Neraspoređeni	14023	8410	13961	8368	0	0	5	3	53	37	1	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	0
UKUPNO SVEGA=	39942	23263	13977	8375	984	553	7538	3467	10573	6518	109	28	441	242	3	0	5961	3835	335	235	21	10

Lica sa invaliditetom - Po opštinama, biroima rada i stepenima stručne spreme

(Tab. 52.)

Rb	Biro rada	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VIII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
1	Andrijevića	436	231	209	127	12	2	101	41	111	60	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	0
2	Berane	2147	1165	873	497	75	47	531	256	600	333	0	0	30	14	0	0	38	18	0	0	0	0
3	Budva	74	49	14	6	10	6	25	19	24	17	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Bijelo Polje	915	521	421	259	78	41	230	107	157	101	5	1	11	6	0	0	13	6	0	0	0	0
5	Bar	323	203	132	87	26	17	75	40	77	55	1	0	5	0	0	0	6	3	1	1	0	0
6	Cetinje	71	32	35	14	6	0	8	4	15	9	0	0	2	2	0	0	5	3	0	0	0	0
7	Danilovgrad	89	50	32	15	10	9	15	7	30	18	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
8	Zeta	89	42	27	19	15	3	23	8	23	11	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
9	Gusinja	128	82	90	62	1	0	19	8	16	11	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
10	H. Novi	91	44	16	9	17	5	29	12	21	14	0	0	2	1	0	0	6	3	0	0	0	0
11	Kolašin	76	44	39	22	6	3	15	7	14	11	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Kotor	35	10	10	1	1	1	14	4	6	3	0	0	3	0	0	0	1	1	0	0	0	0
13	Mojkovac	227	138	90	67	12	9	84	34	35	26	0	0	1	1	0	0	5	1	0	0	0	0
14	Nikšić	379	225	90	57	35	21	110	61	121	76	1	0	3	1	0	0	18	8	1	1	0	0
15	Podgorica	702	421	203	121	102	56	161	92	186	123	2	0	5	3	0	0	41	25	2	1	0	0
16	Plav	531	316	304	215	8	1	102	39	104	54	1	0	4	1	0	0	4	3	3	3	1	0
17	Petnjica	479	301	390	263	22	13	41	12	26	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Pljevlja	493	304	199	117	38	22	118	69	125	89	3	0	1	1	0	0	9	6	0	0	0	0
19	Plužine	24	10	9	2	1	0	7	5	6	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Rožaje	1957	1316	1327	1005	21	8	368	151	205	134	4	0	15	8	0	0	17	10	0	0	0	0
21	Šavnik	7	2	3	1	1	0	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Tivat	49	28	13	7	8	4	6	3	17	10	0	0	1	1	0	0	4	3	0	0	0	0
23	Tuzi	116	53	70	32	2	0	25	13	17	7	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
24	Ulcinj	65	22	23	9	9	4	17	5	14	4	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0
25	Žabljak	19	11	6	3	1	1	1	0	11	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	UKUPNO	9522	5620	4625	3017	517	273	2127	997	1962	1190	19	2	86	40	0	0	178	95	7	6	1	0

Lica sa invaliditetom - Po opštinama, biroima rada i nivoima obrazovanja

(Tab. 53.)

Rb	Biro	Σ	Ž	I1	Ž	I2	Ž	II	Ž	III	Ž	IV1	Ž	IV2	Ž	V	Ž	VI	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
1	Andrijevića	436	231	17	10	192	117	12	2	101	41	111	60	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0
2	Berane	2147	1165	125	92	748	405	75	47	531	256	600	333	0	0	30	14	8	3	30	15	0	0	0	0
3	Budva	74	49	4	3	10	3	10	6	25	19	24	17	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Bijelo Polje	915	521	98	64	323	195	78	41	230	107	157	101	5	1	11	6	5	3	8	3	0	0	0	0
5	Bar	323	203	31	26	101	61	26	17	75	40	77	55	1	0	5	0	1	1	5	2	1	1	0	0
6	Cetinje	71	32	2	1	33	13	6	0	8	4	15	9	0	0	2	2	1	1	4	2	0	0	0	0
7	Danilovgrad	89	50	3	3	29	12	10	9	15	7	30	18	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0
8	Zeta	89	42	4	3	23	16	15	3	23	8	23	11	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
9	Gusinje	128	82	22	15	68	47	1	0	19	8	16	11	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
10	H. Novi	91	44	1	0	15	9	17	5	29	12	21	14	0	0	2	1	3	2	3	1	0	0	0	0
11	Kolašin	76	44	1	1	38	21	6	3	15	7	14	11	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12	Kotor	35	10	2	0	8	1	1	1	14	4	6	3	0	0	3	0	1	1	0	0	0	0	0	0
13	Mojkovac	227	138	13	13	77	54	12	9	84	34	35	26	0	0	1	1	1	0	4	1	0	0	0	0
14	Nikšić	379	225	10	8	80	49	35	21	110	61	121	76	1	0	3	1	4	2	14	6	1	1	0	0
15	Podgorica	702	421	52	33	151	88	102	56	161	92	186	123	2	0	5	3	16	10	25	15	2	1	0	0
16	Plav	531	316	135	115	169	100	8	1	102	39	104	54	1	0	4	1	0	0	4	3	3	3	1	0
17	Petnjica	479	301	82	66	308	197	22	13	41	12	26	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18	Pljevlja	493	304	31	24	168	93	38	22	118	69	125	89	3	0	1	1	6	4	3	2	0	0	0	0
19	Plužine	24	10	3	1	6	1	1	0	7	5	6	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	Rožaje	1957	1316	384	353	943	652	21	8	368	151	205	134	4	0	15	8	6	2	11	8	0	0	0	0
21	Šavnik	7	2	0	0	3	1	1	0	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	Tivat	49	28	5	1	8	6	8	4	6	3	17	10	0	0	1	1	1	1	3	2	0	0	0	0
23	Tuzi	116	53	20	5	50	27	2	0	25	13	17	7	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
24	Ulcinj	65	22	7	1	16	8	9	4	17	5	14	4	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
25	Žabljak	19	11	0	0	6	3	1	1	1	0	11	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	SUM	9522	5620	1052	838	3573	2179	517	273	2127	997	1962	1190	19	2	86	40	58	32	120	63	7	6	1	0

Lica sa invaliditetom – prema vrstama statusa⁴

(Tab. 54.)

Rb	Biro rada	Σ ⁵	Ž	21	21Ž	22	22Ž	23	23Ž	25V	25Ž	26	26Ž	61	61Ž	62	62Ž	63	63Ž	64	64Ž
1	Andrijevića	437	232	0	0	1	0	1	0	1	1	7	1	0	0	0	0	0	0	427	230
2	Berane	2147	1165	0	0	0	0	24	4	0	0	31	12	0	0	2	1	8	5	2082	1143
3	Budva	74	49	1	0	0	0	2	0	0	0	4	3	0	0	0	0	0	0	67	46
4	Bijelo Polje	920	522	1	0	0	0	18	8	0	0	60	26	0	0	1	1	1	0	839	487
5	Bar	323	203	0	0	1	0	15	6	1	0	21	9	0	0	4	1	2	0	279	187
6	Cetinje	72	33	0	0	0	0	7	4	0	0	8	1	0	0	0	0	2	0	55	28
7	Danilovgrad	89	50	0	0	0	0	8	5	0	0	14	9	0	0	0	0	2	0	65	36
8	Zeta	89	42	1	0	0	0	5	1	0	0	20	5	0	0	1	0	1	0	61	36
9	Gusinje	128	82	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	1	0	126	81
10	H. Novi	91	44	0	0	0	0	7	0	0	0	10	4	0	0	0	0	0	0	74	40
11	Kolašin	76	44	0	0	0	0	8	4	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	63	35
12	Kotor	36	10	0	0	0	0	5	1	0	0	8	4	0	0	0	0	1	0	22	5
13	Mojkovac	232	141	0	0	1	0	24	7	1	1	6	4	0	0	0	0	4	2	196	127
14	Nikšić	379	225	1	0	2	0	26	6	0	0	22	11	0	0	9	2	8	3	311	203
15	Podgorica	707	422	4	0	0	0	47	17	1	1	150	69	0	0	16	10	11	4	478	321
16	Plav	531	316	0	0	0	0	1	0	0	0	14	1	0	0	0	0	3	3	513	312
17	Petnjica	479	301	0	0	0	0	1	0	0	0	5	1	0	0	0	0	0	0	473	300
18	Pljevlja	501	309	0	0	1	1	50	7	1	0	26	13	0	0	0	0	1	0	422	288
19	Plužine	25	11	0	0	0	0	2	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1	21	8
20	Rožaje	1959	1318	1	0	0	0	13	2	1	0	22	5	0	0	1	0	5	4	1916	1307
21	Šavnik	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	6	2
22	Tivat	53	29	0	0	0	0	2	0	0	0	7	2	0	0	0	0	1	1	43	26
23	Tuzi	116	53	0	0	0	0	1	0	1	0	16	4	0	0	3	2	0	0	95	47
24	Ulcinj	65	22	0	0	0	0	2	0	1	0	16	5	0	0	1	0	0	0	45	17
25	Žabljak	19	11	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	16	10
26	UKUPNO	9555	5636	9	0	6	1	270	73	8	3	477	197	0	0	38	17	52	23	8695	5322

⁴ Lica sa Invaliditetom po vrstama invaliditeta 21 - RVI ratni vojni invalid, 22 - MVI mimodopski vojni invalid, 23 - Invalid rada II i III kategorije (IR), 25 - CIR civilni invalid rata, 26 - KO kategorisana omladina, 61 -Korisnik djelimične invalidske penzije (KDIP), 62 - Lice sa posebnim obrazovnim potrebama – inkluzivno obrazovanje, 63 - Lice sa posebnim obrazovnim potrebama – specijalizovane škole, 64 - Lice sa invaliditetom po rješenju komisije za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda.

⁵ Pojedina lica su kategorisana po dva osnova – vrste invaliditeta i u tabeli su prikazani oba puta

Lica sa invaliditetom po rješenju komisija za profesionalnu rehabilitaciju Zavoda – prema stepenu invalidnosti
(Tab. 55.)

Rb	Biro rada	Σ	Ž	20-49% Laki invaliditet	Ž	50-79% Umjereni invaliditet	Ž	80-100% Teški invaliditet	Ž
1	Andrijevića	427	230	306	165	95	54	26	11
2	Berane	2082	1143	1500	817	479	253	103	73
3	Budva	67	46	32	26	26	14	9	6
4	Bijelo Polje	839	487	521	322	279	145	39	20
5	Bar	279	187	161	112	90	62	28	13
6	Cetinje	55	28	31	19	19	7	5	2
7	Danilovgrad	65	36	36	18	21	13	8	5
8	Zeta	61	36	31	19	20	11	10	6
9	Gusinje	126	81	92	64	28	14	6	3
10	H. Novi	74	40	42	26	28	11	4	3
11	Kolašin	63	35	47	29	15	6	1	0
12	Kotor	22	5	12	3	8	2	2	0
13	Mojkovac	195	126	125	83	55	38	15	5
14	Nikšić	311	203	97	71	209	129	5	3
15	Podgorica	478	321	258	184	160	107	60	30
16	Plav	513	312	368	224	115	67	30	21
17	Petnjica	473	300	382	242	71	49	20	9
18	Pljevlja	422	288	247	175	126	84	49	29
19	Plužine	21	8	5	3	16	5	0	0
20	Rožaje	1916	1307	1269	918	557	347	90	42
21	Šavnik	6	2	2	1	4	1	0	0
22	Tivat	43	26	20	15	21	10	2	1
23	Tuzi	95	47	49	24	34	18	12	5
24	Ulcinj	45	17	22	10	16	6	7	1
25	Žabljak	16	10	12	8	3	1	1	1
26	UKUPNO	8694	5321	5667	3578	2495	1454	532	289

Lica sa invaliditetom po godinama starosti

(Tab. 56.)

Opština	Godine starosti																			
	15-19	Ž	20-24	Ž	25-29	Ž	30-34	Ž	35-39	Ž	40-44	Ž	45-49	Ž	50-54	Ž	55-60	Ž	>60	ž
Andrijevića	1	0	4	0	4	2	17	7	30	13	29	20	52	29	60	34	96	44	143	82
Berane	1	0	17	7	44	30	61	28	99	38	191	102	266	148	370	210	535	275	563	327
Budva	0	0	0	0	3	2	4	2	7	5	6	3	9	8	14	9	13	8	18	12
Bijelo Polje	2	0	15	3	16	6	28	10	34	16	77	48	121	74	152	94	212	116	258	154
Bar	1	0	5	2	13	6	18	8	16	8	24	12	43	29	51	37	67	48	85	53
Cetinje	0	0	2	1	4	0	7	3	2	1	5	2	12	4	15	10	14	4	10	7
Danilovgrad	0	0	3	1	10	4	7	4	7	4	5	5	10	6	10	7	13	4	24	15
Zeta	0	0	3	0	10	1	7	3	8	3	9	6	7	3	15	9	13	6	17	11
Gusinje	0	0	2	1	4	1	2	1	6	2	6	4	12	9	23	17	29	20	44	27
H. Novi	0	0	0	0	5	2	5	3	4	1	14	6	16	12	13	3	15	7	19	10
Kolašin	0	0	0	0	0	0	1	1	3	2	8	5	8	4	12	9	20	12	24	11
Kotor	0	0	0	0	1	1	3	1	7	1	6	0	3	1	8	4	5	2	2	0
Mojkovac	0	0	0	0	5	3	9	7	10	4	13	8	27	14	36	17	52	31	75	54
Nikšić	1	0	10	3	14	6	20	5	25	13	42	27	60	42	72	48	74	41	61	40
Podgorica	1	0	21	9	53	28	44	27	54	34	75	43	94	45	90	59	128	79	142	97
Plav	0	0	5	2	11	5	22	10	33	15	37	21	55	37	83	48	101	60	184	118
Petnjica	0	0	1	0	4	2	11	7	14	5	33	27	57	38	78	50	123	71	158	101
Pljevlja	0	0	7	4	8	6	17	7	25	11	43	26	62	39	79	55	93	54	159	102
Plužine	0	0	1	0	1	1	2	1	0	0	3	2	4	2	3	2	4	2	6	0
Rožaje	1	1	15	8	49	31	84	52	135	96	202	141	250	176	326	212	388	229	507	370
Šavnik	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	3	1
Tivat	0	0	1	0	5	2	5	2	0	0	4	3	4	4	5	1	16	11	9	5
Tuzi	0	0	2	1	12	5	6	4	6	2	15	7	16	9	18	8	17	7	24	10
Ulcinj	1	0	2	0	2	0	7	1	8	4	8	3	8	2	8	4	9	5	12	3
Žabljak	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2	2	6	5	2	1	7	2
UKUPNO	9	1	116	42	279	145	389	194	533	278	857	522	1198	737	1548	952	2039	1137	2554	1612

**Novoprijavljeni
po opštinama, biroima rada, polu i stepenima obrazovanja⁶**

(Tab. 57.)

Opština	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	Ž
Andrijevića	186	83	36	14	1	1	36	15	76	32	0	0	1	0	0	0	35	20	1	1	0	0
Berane	1562	723	357	150	6	3	232	90	596	263	1	0	10	4	0	0	350	207	10	6	0	0
Budva	467	303	73	41	8	6	53	32	141	95	1	0	10	6	0	0	171	117	8	5	2	1
Bijelo Polje	1987	1048	388	191	25	13	407	155	652	363	6	1	9	3	0	0	481	308	18	13	1	1
Bar	1229	807	268	175	20	16	160	84	343	235	2	1	21	12	0	0	388	265	27	19	0	0
Cetinje	399	215	65	27	10	5	61	23	128	69	1	0	2	2	0	0	122	82	10	7	0	0
Danilovgrad	676	383	137	75	10	7	144	69	226	125	3	0	5	2	0	0	146	101	5	4	0	0
Zeta	499	304	119	68	16	9	81	36	174	107	2	0	3	1	0	0	101	80	3	3	0	0
Gusinje	119	68	33	21	0	0	5	1	48	23	1	1	0	0	0	0	27	18	5	4	0	0
H. Novi	555	373	68	47	13	8	77	45	135	87	6	3	23	14	0	0	226	166	7	3	0	0
Kolašin	284	139	53	25	7	3	59	26	92	42	0	0	3	0	0	0	68	41	2	2	0	0
Kotor	347	221	32	19	4	2	45	21	93	58	0	0	10	2	0	0	155	115	7	4	1	0
Mojkovac	362	174	47	22	3	3	97	43	130	57	2	0	3	0	0	0	77	46	3	3	0	0
Nikšić	2912	1661	401	221	42	24	537	209	935	528	10	3	22	14	0	0	903	614	59	48	3	0
Podgorica	5776	3559	1307	783	69	49	645	344	1677	1044	21	3	68	38	2	0	1880	1218	103	78	4	2
Plav	387	184	92	49	1	0	64	17	143	70	3	2	4	3	0	0	76	41	4	2	0	0
Petnjica	136	48	52	24	2	2	25	7	40	11	0	0	2	0	0	0	15	4	0	0	0	0
Pljevlja	1218	631	204	104	18	5	264	99	465	265	2	0	11	6	0	0	243	146	11	6	0	0
Plužine	87	42	6	4	0	0	25	7	25	9	0	0	2	1	0	0	27	19	2	2	0	0
Rožaje	1172	582	354	195	1	1	139	42	345	172	7	1	7	2	0	0	300	160	19	9	0	0
Šavnik	55	25	6	1	1	1	13	5	23	9	0	0	0	0	0	0	9	6	3	3	0	0
Tivat	350	214	57	33	7	5	58	25	106	60	1	0	7	3	0	0	106	81	8	7	0	0
Tuzi	517	315	169	104	8	5	44	24	170	106	1	0	2	0	0	0	111	67	12	9	0	0
Ulcinj	679	424	155	115	7	6	61	33	143	92	3	1	7	2	0	0	273	162	30	13	0	0
Žabljak	95	39	5	2	0	0	11	2	56	25	0	0	0	0	0	0	23	10	0	0	0	0
UKUPNO	22056	12565	4484	2510	279	174	3343	1454	6962	3947	73	16	232	115	2	0	6313	4094	357	251	11	4

⁶ Izvještaj prikazuje sva novoprijavljena lica, pa i ona kada nezaposleno lice prelazi iz jednog u drugi biro rada

Novoprijavljeni po opštinama, biroima rada, polu i nivoima kvalifikacije obrazovanja
– U 2023. godini –

(Tab. 58.)

Opština	SUM	ž_	I1_	Ž	I2_	Ž	II_	Ž	III	Ž	IV1_	Ž	IV2_	Ž	V_	Ž	VI_	Ž	VII1_	Ž	VII_2	Ž	VIII_	Ž
Andrijevića	186	83	3	0	33	14	1	1	36	15	76	32	0	0	1	0	20	13	15	7	1	1	0	0
Bar	1562	723	107	54	250	96	6	3	232	90	596	263	0	0	11	4	138	78	212	129	10	6	0	0
Berane	467	303	44	29	29	12	8	6	53	32	141	95	1	0	10	6	78	54	93	63	8	5	2	1
Bijelo Polje	1987	1048	115	59	273	132	25	13	407	155	652	363	4	1	11	3	217	132	264	176	18	13	1	1
Budva	1229	807	136	97	132	78	20	16	160	84	343	235	2	1	21	12	229	154	159	111	27	19	0	0
Cetinje	399	215	2	1	63	26	10	5	61	23	128	69	1	0	2	2	52	32	70	50	10	7	0	0
Danilovgrad	676	383	24	16	113	59	10	7	144	69	226	125	3	0	5	2	73	49	73	52	5	4	0	0
Zeta	499	304	25	12	94	56	16	9	81	36	174	107	2	0	3	1	60	48	41	32	3	3	0	0
Gusinje	119	68	10	7	23	14	0	0	5	1	48	23	1	1	0	0	15	10	12	8	5	4	0	0
H. Novi	555	373	17	12	51	35	13	8	77	45	135	87	6	3	23	14	112	79	114	87	7	3	0	0
Kolašin	284	139	2	1	51	24	7	3	59	26	92	42	0	0	3	0	36	24	32	17	2	2	0	0
Kotor	347	221	25	16	7	3	4	2	45	21	93	58	0	0	10	2	74	54	81	61	7	4	1	0
Mojkovac	362	174	5	3	42	19	3	3	97	43	130	57	0	0	5	0	32	18	45	28	3	3	0	0
Nikšić	2912	1661	94	48	307	173	42	24	537	209	935	528	6	1	26	16	409	254	494	360	59	48	3	0
Petnjica	5776	3559	689	419	618	364	69	49	645	344	1677	1044	19	3	72	38	860	531	1020	687	103	78	4	2
Plav	387	184	38	26	54	23	1	0	64	17	143	70	3	2	4	3	30	17	46	24	4	2	0	0
Pljavlja	136	48	11	6	41	18	2	2	25	7	40	11	0	0	2	0	8	3	7	1	0	0	0	0
Plužine	1218	631	35	19	169	85	18	5	264	99	465	265	2	0	11	6	108	59	135	87	11	6	0	0
Podgorica	87	42	2	2	4	2	0	0	25	7	25	9	0	0	2	1	14	8	13	11	2	2	0	0
Rožaje	1172	582	77	48	277	147	1	1	139	42	345	172	4	1	10	2	86	45	214	115	19	9	0	0
Šavnik	55	25	3	1	3	0	1	1	13	5	23	9	0	0	0	0	6	5	3	1	3	3	0	0
Tivat	350	214	17	11	40	22	7	5	58	25	106	60	1	0	7	3	44	29	62	52	8	7	0	0
Tuzi	517	315	39	24	130	80	8	5	44	24	170	106	1	0	2	0	68	41	43	26	12	9	0	0
Ulcinj	679	424	39	28	116	87	7	6	61	33	143	92	3	1	7	2	174	95	99	67	30	13	0	0
Žabljak	95	39	1	1	4	1	0	0	11	2	56	25	0	0	0	0	7	4	16	6	0	0	0	0
Crna Gora	22056	12565	1560	940	2924	1570	279	174	3343	1454	6962	3947	59	14	248	117	2950	1836	3363	2258	357	251	11	4

Novoprijavljeni
- prema stepenima stručne spreme -

(Tab. 59.)

	Ukupno	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	ž
Prvi put, nema zapošljavanja	3403	1822	746	450	5	3	380	125	998	473	12	2	6	4	0	0	1208	728	47	37	1	0
Prvi put, ima zapošljavanja	1359	778	160	85	4	1	94	31	416	233	8	5	10	3	1	0	639	400	26	20	1	0
Nije prvi put, nema zapošljavanja	4493	2683	1727	1099	54	36	527	266	1041	590	4	0	15	4	0	0	1051	638	74	50	0	0
Nije prvi put, ima zapošljavanja	12801	7282	1851	876	216	134	2342	1032	4507	2651	49	9	201	104	1	0	3415	2328	210	144	9	4
UKUPNO:	22056	12565	4484	2510	279	174	3343	1454	6962	3947	73	16	232	115	2	0	6313	4094	357	251	11	4

Novoprijavljeni⁷
- prema razlogu prestanka radnog odnosa -

(Tab. 60.)

Razlog prestanka radnog odnosa	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	ž
01 Izrečena mera prestanka radnog odnosa zbog povrede radnih dužnosti i obaveza	27	8	5	1	1	0	7	2	7	3	1	0	1	0	0	0	5	2	0	0	0	0
02 Pismena izjava zaposlenog da želi da raskine radni odnos (otkaz ugovora o radu)	416	238	66	29	10	8	79	40	153	82	3	1	5	3	0	0	96	73	3	2	1	0
03 Zaključivanje sporazuma s poslodavcem o prestanku radnog odnosa	636	384	96	43	10	7	111	62	214	138	3	0	4	2	0	0	184	120	14	12	0	0
04 Dopunski rad kod drugog poslodavca bez saglasnosti poslodavca kod koga je zaposleni u radnom odnosu sa punim radnim vremenom	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
08 Pripravnik nije položio stručni ispit	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
09 Neopravdani izostanak s posla 5 radnih dana uzastopno	4	1	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
10 Neopravdani izostanak s posla 7 radnih dana sa prekidima u toku 3 meseca	6	5	3	2	0	0	1	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11 Ako je u roku od godinu dana utvrđeno da je radni odnos zasnovan suprotno obredbama zakona, odnosno kolektivnog ugovora	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12 Ako su pri zasnivanju radnog odnosa precutani ili dati neistiniti podaci značajni za zasnivanje radnog odnosa	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

⁷ Izveštaj prikazuje sva novoprijavljena lica, osim lica koja prelaze iz jednog u drugi biro rada

13 Odbijanje raspoređivanja na drugo radno mesto na koje je zaposleni raspoređen zbog potreba procesa rada	3	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14 Odbijanje raspoređivanja iz jednog u drugo mesto rada, kod istog poslodavca	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Odbijanje raspoređivanja na drugo odgovarajuće radno mesto, pošto je utvrđeno da zaposleni nema sposobnosti za obavljanje poslova radnog mjesta na koje je raspoređen	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16 Odbijanje raspoređivanja na drugo radno mesto, pošto je utvrđeno da zaposleni ne ostvaruje odgovarajuće rezultate rada	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
20 Odbijanje zaposlenog za čijim je radom prestala potreba da se radno angažuje na obavljanju poslova koji odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, odnosno radnoj sposobnosti	4	1	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
22 Isplaćena jednokratna novčana naknada zaposlenom za čijim je radom prestala potreba	12	6	2	1	1	1	2	0	5	3	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
23 Isplaćena otpremnina zaposlenom za čijim je radom prestala potreba	351	181	53	18	8	4	87	38	131	71	2	0	7	3	0	0	62	47	1	0	0	0	0
25 Navršениh 65 godina života i 15 godina staža osiguranja	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
28 Ako zaposleni odsustvuje sa rada duže od 6 meseci zbog izdržavanja kazne zatvora	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30 Isteška rada na određeno vreme u svojstvu pripravnika	25	11	1	0	0	0	3	2	10	5	0	0	5	1	0	0	6	3	0	0	0	0	0
31 Stecaj preduzeca	177	101	32	12	5	5	32	12	77	54	3	0	2	1	0	0	24	16	2	1	0	0	0
32 Likvidacija preduzeca	76	39	10	4	3	3	17	5	28	15	0	0	4	1	0	0	13	10	1	1	0	0	0
33 Prestanak rada poslodavca	94	55	14	9	0	0	27	12	35	22	2	1	1	1	0	0	15	10	0	0	0	0	0
34 Ako se zaposleni ne vrati na rad u roku od 30 dana od dana povratka sa rada iz inostranstva, vojske ili po prestanku funkcije	2	1	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35 Istešk rada na određeno vreme	8200	4728	1270	643	126	74	1421	634	2764	1650	25	5	111	60	2	0	2339	1565	137	95	5	2	2
36 Istešk radnog angažovanja nezaposlenog lica	157	91	18	10	0	0	25	8	53	30	2	0	3	1	0	0	52	38	4	4	0	0	0
37 Zbog premeštaja bracnog druga u skladu sa posebnim propisima	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0
38 Zbog zdravstvenog stanja zaposlenog ili članova njegove porodice	4	2	1	1	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
40 Zbog prestanka rada ostvarenog po drugom osnovu	10	2	4	1	0	0	2	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
42 Ostali razlozi utvrđeni zakonom ili kolektivnim ugovorom	430	242	81	36	10	3	69	35	149	99	1	1	6	1	0	0	106	62	4	3	4	2	2
UKUPNO 1. sa stažom	10644	6100	1659	811	175	105	1888	852	3641	2179	42	8	151	74	2	0	2908	1948	168	119	10	4	4
UKUPNO 2. bez staža	11343	6412	2813	1690	104	69	1448	596	3292	1743	31	8	79	41	0	0	3389	2136	186	129	1	0	0
UKUPNO SVEGA=	21987	12512	4472	2501	279	174	3336	1448	6933	3922	73	16	230	115	2	0	6297	4084	354	248	11	4	4

Novoprijavljeni
– prema starosnim grupama –

(Tab. 61.)

	Starosna grupa	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2	VIII
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Do 18 godina	160	159	0	1	0	0	0	0	0	0	0
2	Žena	84	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Od 18 do 25 godina	4934	746	3	698	1863	17	4	0	1556	47	0
4	Žena	2683	448	0	271	911	5	3	0	1002	43	0
5	Preko 25 do 30 godina	4130	494	5	250	1169	3	4	0	2055	149	1
6	Žena	2598	328	4	133	701	1	1	0	1318	112	0
7	Preko 30 do 35 godina	2958	495	9	282	956	2	2	0	1141	70	1
8	Žena	1889	338	7	148	585	0	0	0	766	45	0
9	Preko 35 do 40 godina	2537	513	18	486	728	6	20	1	720	44	1
10	Žena	1528	310	12	243	445	0	9	0	490	18	1
11	Preko 40 do 45 godina	2132	540	41	497	600	6	55	1	370	19	3
12	Žena	1187	286	29	218	357	1	28	0	249	18	1
13	Preko 45 do 50 godina	1648	492	43	362	500	8	36	0	201	4	2
14	Žena	893	236	31	158	312	3	21	0	127	4	1
15	Preko 50 do 55 godina	1413	409	62	333	454	8	36	0	95	15	1
16	Žena	753	195	42	142	281	1	24	0	61	6	1
17	Preko 55 do 60 godina	1280	372	59	297	406	13	39	0	88	5	1
18	Žena	579	170	31	99	208	5	18	0	46	2	0
19	Preko 60 godina	795	252	39	130	257	10	34	0	71	1	1
20	Žena	318	106	18	36	122	0	11	0	25	0	0
21	UKUPNO	21987	4472	279	3336	6933	73	230	2	6297	354	11
22	UKUPNO Žena	12512	2501	174	1448	3922	16	115	0	4084	248	4

Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima prema opštinama i stepenima stručne spreme

(Tab. 62.)

Opština	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	Ž
Andrijeвица	218	93	45	18	2	1	43	16	94	41	0	0	1	0	0	0	31	16	2	1	0	0
Berane	1795	825	357	161	10	7	285	102	735	324	2	1	14	4	0	0	376	214	16	12	0	0
Budva	595	371	91	50	10	8	88	52	182	118	1	0	17	10	0	0	194	127	11	6	1	0
Bijelo Polje	2488	1325	490	247	37	19	509	194	807	478	6	1	13	4	0	0	599	361	26	21	1	0
Bar	1574	1035	356	230	28	21	207	105	446	302	3	0	33	19	0	0	479	345	22	13	0	0
Cetinje	679	336	129	55	13	6	92	32	218	101	2	0	4	3	0	0	203	132	18	7	0	0
Danilovgrad	778	455	155	87	11	8	176	84	251	149	3	0	7	2	0	0	170	120	5	5	0	0
Zeta	573	334	120	72	16	10	106	44	203	119	3	0	4	1	0	0	118	85	3	3	0	0
Gusinje	125	56	26	14	0	0	16	2	48	16	0	0	0	0	0	0	31	21	4	3	0	0
Herceg Novi	649	448	84	55	20	12	94	50	171	123	4	3	27	18	0	0	238	176	11	11	0	0
Kolašin	334	156	46	21	8	5	77	29	122	55	2	0	3	0	0	0	74	44	2	2	0	0
Kotor	416	265	40	25	5	3	55	24	116	74	0	0	9	3	0	0	185	132	6	4	0	0
Mojkovac	434	209	54	26	3	2	141	56	149	65	1	0	2	1	0	0	81	57	3	2	0	0
Nikšić	3781	2050	481	251	70	34	776	294	1248	680	8	2	39	26	0	0	1088	711	68	51	3	1
Podgorica	7104	4380	1512	885	92	58	828	437	2132	1329	22	3	88	54	2	0	2312	1530	113	81	3	3
Plav	375	166	81	40	1	0	55	15	132	56	1	0	2	1	1	0	95	49	7	5	0	0
Petnjica	192	71	70	34	3	2	33	8	68	21	1	1	2	0	0	0	15	5	0	0	0	0
Pljevlja	1470	766	221	115	32	14	333	129	546	302	3	0	16	10	0	0	308	190	11	6	0	0
Plužine	110	47	15	8	0	0	36	12	32	9	0	0	0	0	0	0	26	17	1	1	0	0
Rožaje	1481	664	461	229	2	1	199	64	427	180	7	1	12	2	0	0	346	174	27	13	0	0
Šavnik	64	25	7	2	1	1	17	7	27	9	0	0	0	0	0	0	11	5	1	1	0	0
Tivat	474	297	71	43	12	9	83	36	132	82	2	0	12	4	1	1	150	116	11	6	0	0
Tuzi	591	356	189	119	9	4	55	27	192	117	1	0	2	0	1	0	123	76	19	13	0	0
Ulcinj	1286	781	356	239	33	19	153	79	271	169	3	1	13	4	0	0	407	244	50	26	0	0
Žabljak	98	47	5	2	0	0	9	2	48	22	0	0	1	0	0	0	35	21	0	0	0	0
UKUPNO=	27684	15558	5462	3028	418	244	4466	1900	8797	4941	75	13	321	166	5	1	7695	4968	437	293	8	4

Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima prema opštinama i nivoima obrazovanja

(Tab. 63.)

Opština	Σ	Ž	I1	Ž	I2	Ž	II	Ž	III	Ž	IV1	Ž	IV2	Ž	V	Ž	VI	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž
Andrijevića	218	93	4	1	41	17	2	1	43	16	94	41	0	0	1	0	18	8	13	8	2	1	0	0
Berane	1795	825	94	46	263	115	10	7	285	102	735	324	1	0	15	5	146	82	230	132	16	12	0	0
Budva	595	371	48	32	43	18	10	8	88	52	182	118	1	0	17	10	91	61	103	66	11	6	1	0
Bijelo Polje	2488	1325	136	71	354	176	37	19	509	194	807	478	6	1	13	4	242	140	357	221	26	21	1	0
Bar	1574	1035	168	114	188	116	28	21	207	105	446	302	3	0	33	19	261	189	218	156	22	13	0	0
Cetinje	679	336	9	4	120	51	13	6	92	32	218	101	2	0	4	3	79	46	124	86	18	7	0	0
Danilovgrad	778	455	29	17	126	70	11	8	176	84	251	149	3	0	7	2	82	54	88	66	5	5	0	0
Zeta	573	334	24	13	96	59	16	10	106	44	203	119	3	0	4	1	66	50	52	35	3	3	0	0
Gusinje	125	56	10	5	16	9	0	0	16	2	48	16	0	0	0	0	19	13	12	8	4	3	0	0
H. Novi	649	448	23	17	61	38	20	12	94	50	171	123	4	3	27	18	119	82	119	94	11	11	0	0
Kolašin	334	156	2	1	44	20	8	5	77	29	122	55	2	0	3	0	31	19	43	25	2	2	0	0
Kotor	416	265	28	18	12	7	5	3	55	24	116	74	0	0	9	3	95	66	90	66	6	4	0	0
Mojkovac	434	209	4	2	50	24	3	2	141	56	149	65	1	0	2	1	30	20	51	37	3	2	0	0
Nikšić	3781	2050	107	58	374	193	70	34	776	294	1248	680	6	1	41	27	429	251	659	460	68	51	3	1
Podgorica	7104	4380	677	406	835	479	92	58	828	437	2132	1329	20	3	92	54	1004	639	1308	891	113	81	3	3
Plav	375	166	31	18	50	22	1	0	55	15	132	56	0	0	4	1	31	20	64	29	7	5	0	0
Petnjica	192	71	18	8	52	26	3	2	33	8	68	21	1	1	2	0	4	3	11	2	0	0	0	0
Pljevlja	1470	766	39	20	182	95	32	14	333	129	546	302	3	0	16	10	142	86	166	104	11	6	0	0
Plužine	110	47	7	6	8	2	0	0	36	12	32	9	0	0	0	0	8	1	18	16	1	1	0	0
Rožaje	1481	664	101	60	360	169	2	1	199	64	427	180	4	1	15	2	108	54	238	120	27	13	0	0
Šavnik	64	25	0	0	7	2	1	1	17	7	27	9	0	0	0	0	7	3	4	2	1	1	0	0
Tivat	474	297	22	12	49	31	12	9	83	36	132	82	2	0	13	5	60	44	90	72	11	6	0	0
Tuzi	591	356	42	29	147	90	9	4	55	27	192	117	1	0	3	0	64	39	59	37	19	13	0	0
Ulcinj	1286	781	80	55	276	184	33	19	153	79	271	169	3	1	13	4	260	147	147	97	50	26	0	0
Žabljak	98	47	1	1	4	1	0	0	9	2	48	22	0	0	1	0	15	7	20	14	0	0	0	0
UKUPNO	27684	15558	1704	1014	3758	2014	418	244	4466	1900	8797	4941	66	11	335	169	3411	2124	4284	2844	437	293	8	4

Oglašena slobodna radna mjesta

– po opštinama i biroima rada –

(Tab. 64.)

Rb	Opština	1.1 – 31.12. 2022. g.		1.1 – 31.12. 2023. g.		Nom. razlika (5-3)	Indeks (5:3)
		Broj prijava o SRM	Broj SRM	Broj prijava o SRM	Broj SRM		
		2	3	4	5		
1	2	3	4	5	6	7	
1	Andrijevića	146	153	127	158	5	103.27
2	Bar	1532	2533	1442	2378	-155	93.88
3	Berane	416	541	511	694	153	128.28
4	Bijelo Polje	766	1027	859	1125	98	109.54
5	Budva	1187	2847	1142	2784	-63	97.79
6	Cetinje	318	430	354	499	69	116.05
7	Danilovgrad	338	494	372	569	75	115.18
8	Zeta	149	202	266	375	173	185.64
9	Gusinje	77	94	44	48	-46	51.06
10	Herceg Novi	2542	3629	2531	3747	118	103.25
11	Kolašin	255	339	228	284	-55	83.78
12	Kotor	1007	1747	1193	2179	432	124.73
13	Mojkovac	161	194	232	310	116	159.79
14	Nikšić	952	1356	1112	1904	548	140.41
15	Petnjica	98	104	120	129	25	124.04
16	Plav	181	238	362	489	251	205.46
17	Pljevlja	772	1069	708	965	-104	90.27
18	Plužine	92	112	85	107	-5	95.54
19	Podgorica	5106	7966	5065	7746	-220	97.24
20	Rožaje	288	331	291	387	56	116.92
21	Šavnik	41	48	44	54	6	112.50
22	Tivat	596	1179	455	1081	-98	91.69
23	Tuzi	248	302	245	323	21	106.95
24	Ulcinj	448	930	535	1070	140	115.05
25	Žabljak	102	132	127	156	24	118.18
26	Crna Gora	17818	27997	18450	29561	1564	105.59

Oglašena slobodna radna mjesta
- po opštinama, biroima rada i stepenima obrazovanja -

(Tab. 65.)

Opština	Ukupno	I	II	III	IV	V	VI1	VI2	VII1	VII2	VIII
Andrijevića	158	45	0	20	23	0	2	0	68	0	0
Bar	2378	473	119	647	606	2	52	0	469	10	0
Berane	694	63	10	77	131	6	8	0	395	4	0
Bijelo Polje	1125	284	1	184	188	0	42	0	425	1	0
Budva	2784	886	111	690	630	23	68	0	373	3	0
Cetinje	499	80	10	65	103	0	14	0	217	10	0
Danilovgrad	569	130	0	201	95	0	24	0	117	2	0
Zeta	375	50	19	77	84	2	3	0	140	0	0
Gusinje	48	0	0	1	8	0	0	0	39	0	0
Herceg Novi	3747	539	894	799	981	16	69	0	434	15	0
Kolašin	284	73	2	36	72	0	6	0	95	0	0
Kotor	2179	419	31	593	359	21	55	1	654	37	9
Mojkovac	310	24	34	72	40	0	11	0	129	0	0
Nikšić	1904	218	61	564	350	9	60	0	612	14	16
Petnjica	129	4	0	11	19	0	8	0	87	0	0
Plav	489	96	0	46	41	9	16	0	280	1	0
Pljavlja	965	124	15	271	227	2	53	0	269	4	0
Plužine	107	17	0	27	22	1	0	0	40	0	0
Podgorica	7746	968	56	1635	1942	2	189	1	2787	112	54
Rožaje	387	73	1	26	112	0	17	0	157	1	0
Šavnik	54	12	0	6	4	0	2	0	30	0	0
Tivat	1081	222	14	179	396	6	32	0	222	10	0
Tuzi	323	54	0	24	60	0	49	0	133	3	0
Ulcinj	1070	231	130	239	153	9	58	0	248	2	0
Žabljak	156	41	0	17	42	0	7	0	48	1	0
Crna Gora	29561	5126	1508	6507	6688	108	845	2	8468	230	79

Oglašena slobodna radna mjesta

- po opštinama, biroima rada i nivoima i podnivoima obrazovanja -

(Tab. 66.)

	Nivo	I					II	III	IV		V			VI	VII					VIII
	Podnivo	I-1				I-2			IV-1	IV-2					VII-1			VII-2		
Opština	Ukupno	111	112	113	114	121	201	301	411	421	501	502	503	601	711	712	713	721	722	801
Andrijevića	158	0	0	0	0	45	0	20	23	0	2	0	0	0	0	67	1	0	0	0
Bar	2378	143	0	0	0	330	119	647	606	2	52	0	0	4	6	452	7	10	0	0
Berane	694	4	0	0	0	59	10	77	131	6	8	0	0	19	4	369	3	4	0	0
Bijelo Polje	1125	6	0	0	0	278	1	184	188	0	42	0	0	11	5	394	15	1	0	0
Budva	2784	170	0	0	0	716	111	690	630	23	68	0	0	8	0	363	2	3	0	0
Cetinje	499	6	0	0	0	74	10	65	103	0	14	0	0	1	1	207	8	10	0	0
Danilovgrad	569	24	0	0	0	106	0	201	95	0	24	0	0	1	0	114	2	2	0	0
Zeta	375	9	0	0	0	41	19	77	84	2	3	0	0	8	0	121	11	0	0	0
Gusinje	48	0	0	0	0	0	0	1	8	0	0	0	0	0	0	39	0	0	0	0
Herceg Novi	3747	18	0	0	0	521	894	799	981	16	69	0	0	38	1	390	5	14	1	0
Kolašin	284	14	0	0	0	59	2	36	72	0	6	0	0	0	0	94	1	0	0	0
Kotor	2179	23	0	0	0	396	31	593	359	21	55	1	0	0	1	584	69	37	0	9
Mojkovac	310	0	0	0	0	24	34	72	40	0	11	0	0	1	0	127	1	0	0	0
Nikšić	1904	43	0	0	0	175	61	564	350	9	59	0	1	3	1	577	31	14	0	16
Petnjica	129	3	0	0	0	1	0	11	19	0	8	0	0	0	1	85	1	0	0	0
Plav	489	62	0	0	0	34	0	46	41	9	16	0	0	3	0	275	2	1	0	0
Pljavlja	965	2	0	0	0	122	15	271	227	2	53	0	0	3	1	254	11	4	0	0
Plužine	107	0	0	0	0	17	0	27	22	1	0	0	0	0	0	38	2	0	0	0
Podgorica	7746	5	0	1	7	955	56	1635	1942	2	189	1	0	170	54	2348	215	108	4	54
Rožaje	387	0	0	0	0	73	1	26	112	0	17	0	0	9	0	129	19	1	0	0
Šavnik	54	4	0	0	0	8	0	6	4	0	2	0	0	0	2	28	0	0	0	0
Tivat	1081	3	0	0	0	219	14	179	396	3	32	0	3	3	0	209	10	10	0	0
Tuzi	323	15	0	0	0	39	0	24	60	0	49	0	0	6	3	120	4	3	0	0
Ulcinj	1070	29	0	0	0	202	130	239	153	9	58	0	0	8	9	212	19	2	0	0
Žabljak	156	0	0	0	0	41	0	17	42	0	7	0	0	0	0	47	1	1	0	0
Crna Gora	29561	583	0	1	7	4535	1508	6507	6688	105	844	2	4	296	89	7643	440	225	5	79

Oglašena slobodna radna mjesta
– po djelatnostima i vrsti radnog odnosa –

(Tab. 67.)

Djelatnost	Ukupno:	Novootvoreno	Upraznjeno	Neodređeno	Određeno	Pripravnik	Privremeni poslovi	Sezonski poslovi	Ostalo
A.Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	200	140	60	3	92	0	0	103	2
B.Rudarstvo	140	131	9	56	84	0	0	0	0
C.Prerađivačka industrija	1167	663	504	336	717	1	0	98	15
D.Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	204	113	91	93	106	5	0	0	0
E.Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	472	95	377	159	256	1	0	29	27
F.Građevinarstvo	1890	261	1629	171	1582	21	0	49	67
G.Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	3845	1204	2641	392	2962	22	49	406	14
H.Saobraćaj i skladištenje	1276	282	994	62	711	21	0	467	15
I.Usluge smještaja i ishrane	4906	2544	2362	149	1778	9	3	2955	12
J.Informisanje i komunikacije	349	154	195	65	254	6	0	16	8
K.Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	367	68	299	100	250	0	0	0	17
L.Poslovanje nekretninama	427	283	144	208	132	1	2	84	0
M.Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	774	382	392	151	592	11	0	8	12
N.Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1427	645	782	99	1002	5	0	317	4
O.Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	1954	264	1690	1313	480	65	0	67	29
P.Obrazovanje	6537	481	6056	612	5231	4	0	1	689
Q.Zdravstvena i socijalna zaštita	2437	532	1905	594	1429	31	13	219	151
R.Umjetnost,zabava i rekreacija	463	159	304	172	255	1	0	30	5
S.Ostale uslužne djelatnosti	725	451	274	64	575	0	0	24	62
U.Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	1	1	0	0	1	0	0	0	0
UKUPNO CRNA GORA=	29561	8853	20708	4799	18489	204	67	4873	1129

Pregled broja posredovanja

– po opštinama, biroima rada, stepenima stručne spreme i polu –

(Tab. 68.)

Opština	Σ	Ž	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	ž
Andrijeвица	938	498	179	118	6	5	143	42	447	241	0	0	5	0	0	0	157	91	1	1	0	0
Berane	3036	1618	694	346	15	10	626	269	1316	765	3	0	16	12	0	0	363	214	3	2	0	0
Budva	1400	1028	333	215	31	23	346	261	552	426	1	0	31	21	0	0	100	79	6	3	0	0
Bijelo Polje	2409	1512	415	248	37	23	524	231	911	656	9	3	12	6	0	0	473	321	26	22	2	2
Bar	3508	2443	964	651	111	72	589	340	1044	766	8	3	66	41	0	0	699	553	27	17	0	0
Cetinje	1099	683	218	123	21	8	178	81	411	271	5	4	4	1	0	0	248	188	14	7	0	0
Danilovgrad	4147	2453	1158	668	110	90	1062	561	1441	892	18	0	26	7	0	0	326	230	6	5	0	0
Zeta	768	548	229	179	20	15	204	112	251	188	5	0	2	2	0	0	54	49	3	3	0	0
Gusinje	185	94	45	27	0	0	32	9	84	39	1	1	0	0	0	0	20	16	3	2	0	0
H. Novi	927	608	140	93	63	35	207	116	225	162	4	3	41	26	0	0	231	162	16	11	0	0
Kolašin	258	118	42	22	9	3	54	14	115	55	2	0	3	0	0	0	31	22	2	2	0	0
Kotor	1311	758	110	54	26	13	256	105	339	193	0	0	61	19	0	0	493	350	25	24	1	0
Mojkovac	347	166	27	11	0	0	122	43	150	74	3	0	2	2	0	0	43	36	0	0	0	0
Nikšić	8010	4634	1104	556	160	92	1828	808	2836	1737	13	3	77	64	0	0	1832	1276	148	92	12	6
Podgorica	15961	10299	4577	2814	276	212	2387	1308	5139	3480	36	8	244	181	8	0	3118	2175	169	115	7	6
Plav	710	329	233	128	4	2	120	35	261	118	1	1	6	5	1	0	75	35	9	5	0	0
Petnjica	243	97	121	59	3	1	46	7	66	27	1	1	0	0	0	0	6	2	0	0	0	0
Pljevlja	458	329	92	79	10	8	124	76	193	139	0	0	2	2	0	0	34	24	3	1	0	0
Plužine	252	110	25	10	0	0	87	34	83	28	1	0	2	2	0	0	50	32	4	4	0	0
Rožaje	4181	2140	2055	1171	8	3	742	225	926	500	10	6	28	12	0	0	391	210	21	13	0	0
Šavnik	113	42	5	1	3	3	24	11	57	19	0	0	0	0	0	0	22	6	2	2	0	0
Tivat	569	367	71	39	16	11	103	55	195	115	2	0	14	12	2	2	155	128	11	5	0	0
Tuzi	757	526	454	327	6	4	62	41	199	129	1	0	1	0	0	0	31	23	3	2	0	0
Ulcinj	1789	1078	486	308	37	17	272	139	468	297	7	0	13	2	0	0	427	277	78	38	1	0
Žabljak	113	38	13	1	0	0	9	1	62	19	1	0	2	1	0	0	26	16	0	0	0	0
UKUPNO	53489	32516	13790	8248	972	650	10147	4924	17771	11336	132	33	658	418	11	2	9405	6515	580	376	23	14

Pregled broja lica za koja se posredovalo

– po biroima rada, stepenima stručne spreme i polu –

(Tab. 69.)

	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI-1	Ž	VI-2	Ž	VII-1	Ž	VII-2	Ž	VIII	ž
7	60	3	2	78	24	171	84	0	0	2	0	0	0	48	30	1	1	0	0
9	235	14	9	396	171	766	439	2	0	14	10	0	0	191	113	3	2	0	0
2	98	15	12	164	119	289	214	1	0	25	16	0	0	69	56	5	2	0	0
8	180	30	18	372	167	594	409	8	2	5	3	0	0	317	203	16	12	1	1
8	266	43	28	266	135	506	371	5	2	31	20	0	0	398	301	14	7	0	0
9	82	16	8	121	58	252	158	2	1	4	1	0	0	160	119	12	5	0	0
6	232	44	35	407	208	553	331	8	0	13	3	0	0	182	130	6	5	0	0
3	118	14	11	114	65	168	119	2	0	2	2	0	0	39	34	3	3	0	0
2	25	0	0	30	8	68	30	1	1	0	0	0	0	17	14	3	2	0	0
6	66	45	21	134	72	168	117	3	2	35	23	0	0	203	143	11	7	0	0
0	21	8	3	47	12	86	37	2	0	3	0	0	0	26	17	2	2	0	0
8	17	8	4	84	31	126	75	0	0	23	8	0	0	150	102	8	7	1	0
8	9	0	0	78	29	93	49	3	0	1	1	0	0	22	21	0	0	0	0
9	308	89	47	995	412	1537	930	10	3	48	38	0	0	1040	731	74	55	6	4
8	1293	147	110	1147	612	2466	1631	18	4	116	82	4	0	1576	1094	97	68	4	3
7	121	4	2	103	30	215	95	1	1	3	2	1	0	59	28	5	2	0	0
3	57	3	1	42	7	55	23	1	1	0	0	0	0	5	2	0	0	0	0
7	65	10	8	105	62	149	104	0	0	2	2	0	0	28	21	3	1	0	0
8	5	0	0	61	25	63	22	1	0	2	2	0	0	32	21	2	2	0	0
4	982	8	3	575	183	683	366	8	4	26	12	0	0	267	134	13	7	0	0
5	1	1	1	18	8	38	12	0	0	0	0	0	0	11	4	1	1	0	0
0	29	13	8	67	34	127	78	2	0	10	8	1	1	93	73	8	3	0	0
5	221	5	4	51	33	133	84	1	0	1	0	0	0	27	19	3	2	0	0
7	206	24	10	179	92	267	175	2	0	9	2	0	0	251	162	44	23	1	0
7	1	0	0	8	1	46	18	1	0	2	1	0	0	18	11	0	0	0	0
6	4698	544	345	5642	2598	9619	5971	82	21	377	236	6	1	5229	3583	334	219	13	8

Ukupni broj posredovanja po biroima rada, nivoima i podnivoima obrazovanja⁸ i polu (Tab. 70.)

I								II				III		IV			
I-1				I-2								IV-1		IV-2			
111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž	201	201ž	301	301ž	411	411ž	421	421ž
2	1	0	0	0	0	1	1	176	116	6	5	143	42	447	241	0	0
98	55	7	0	10	2	7	3	572	286	15	10	626	269	1316	765	1	0
169	124	0	0	12	8	4	4	148	79	31	23	346	261	552	426	1	0
50	20	4	3	15	12	12	7	334	206	37	23	524	231	911	656	8	3
246	142	2	2	31	20	31	27	654	460	111	72	589	340	1044	766	8	3
2	1	0	0	2	2	8	3	206	117	21	8	178	81	411	271	5	4
155	93	4	4	14	12	17	17	968	542	110	90	1062	561	1441	892	14	0
30	28	0	0	6	3	0	0	193	148	20	15	204	112	251	188	5	0
7	5	0	0	1	1	0	0	37	21	0	0	32	9	84	39	1	1
17	14	3	2	3	3	4	2	113	72	63	35	207	116	225	162	4	3
0	0	0	0	0	0	1	0	41	22	9	3	54	14	115	55	2	0
43	20	12	12	0	0	4	0	51	22	26	13	256	105	339	193	0	0
0	0	0	0	0	0	1	1	26	10	0	0	122	43	150	74	1	0
126	60	6	0	33	21	25	5	914	470	160	92	1828	808	2836	1737	9	2
1141	640	60	28	186	122	181	103	3009	1921	276	212	2387	1308	5139	3480	33	8
65	47	4	2	16	10	18	7	130	62	4	2	120	35	261	118	1	1
18	9	0	0	3	1	6	0	94	49	3	1	46	7	66	27	1	1
8	5	0	0	1	0	3	3	80	71	10	8	124	76	193	139	0	0
4	1	0	0	0	0	0	0	21	9	0	0	87	34	83	28	1	0
193	130	16	11	163	138	58	33	1625	859	8	3	742	225	926	500	8	6
0	0	0	0	1	1	0	0	4	0	3	3	24	11	57	19	0	0
9	7	7	1	2	1	10	2	43	28	16	11	103	55	195	115	2	0
76	63	10	6	26	25	11	9	331	224	6	4	62	41	199	129	1	0
41	24	17	8	44	24	60	29	324	223	37	17	272	139	468	297	7	0
0	0	0	0	0	0	0	0	13	1	0	0	9	1	62	19	1	0
2500	1489	152	79	569	406	462	256	10107	6018	972	650	10147	4924	17771	11336	114	32

⁸ Podnivoima obrazovanja prema Nacionalnim okvirom kvalifikacija:

111 Podnivo I1 -Završeno 1-3 razreda, 112 Podnivo I1 -Završeno 4 razreda, 113 Podnivo I1 -Završeno 5-7 razreda, 121 Podnivo I2 -Završena osnovna škola, 201 Nivo II, 301 Nivo III, 411 Nivo IV - stepen 40, 421 Podnivo IV1 - stepen 50, 501 Nivo V - stepen 61, 502 Nivo V - stepen 62, 503 Nivo V - stepen 50, 601 Nivo VI - Bachelori 3 godine (180 ECTS), 711 Podnivo VII1

V				VI		VII										VIII	
502	502ž	503	503ž	601	601ž	VII-1					VII-2					801	801ž
						711	711ž	712	712ž	713	713ž	721	721ž	722	722ž		
0	0	0	0	56	39	1	0	84	43	16	9	0	0	1	1	0	0
0	0	2	0	125	78	19	9	137	72	82	55	1	0	2	2	0	0
0	0	0	0	32	24	4	4	40	30	24	21	2	1	4	2	0	0
0	0	1	0	119	84	68	49	138	89	148	99	1	0	25	22	2	2
0	0	0	0	310	260	31	14	194	132	164	147	14	9	13	8	0	0
0	0	0	0	72	55	22	14	34	25	120	94	3	1	11	6	0	0
0	0	4	0	105	68	29	23	79	47	113	92	0	0	6	5	0	0
0	0	0	0	17	16	5	5	15	13	17	15	3	3	0	0	0	0
0	0	0	0	8	6	1	1	10	8	1	1	1	1	2	1	0	0
0	0	0	0	112	78	8	5	78	52	33	27	10	10	6	1	0	0
0	0	0	0	6	3	2	2	10	7	13	10	0	0	2	2	0	0
0	0	0	0	172	104	35	33	187	139	99	74	17	16	8	8	1	0
0	0	2	0	18	18	0	0	2	2	23	16	0	0	0	0	0	0
0	0	4	1	402	243	146	111	479	341	805	581	52	37	96	55	12	6
8	0	3	0	672	480	237	184	1317	871	892	640	77	53	92	62	7	6
1	0	0	0	27	19	1	0	33	11	14	5	4	0	5	5	0	0
0	0	0	0	1	1	0	0	3	0	2	1	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	7	5	3	3	13	8	11	8	2	0	1	1	0	0
0	0	0	0	7	1	0	0	18	16	25	15	0	0	4	4	0	0
0	0	2	0	52	30	36	22	270	138	33	20	4	3	17	10	0	0
0	0	0	0	11	4	2	2	0	0	9	0	0	0	2	2	0	0
2	2	0	0	44	31	8	6	56	52	47	39	2	1	9	4	0	0
0	0	0	0	14	10	3	3	6	4	8	6	0	0	3	2	0	0
0	0	0	0	214	126	51	50	79	40	83	61	13	5	65	33	1	0
0	0	0	0	3	3	2	0	13	7	8	6	0	0	0	0	0	0
11	2	18	1	2606	1786	714	540	3295	2147	2790	2042	206	140	374	236	23	14

Tablica se posredovalo po opštinama, biroima rada, nivoima i podnivoima obrazovanja⁹ i polu (Tab. 71.)

I										II		III		IV			
I-1					I-2					201	201ž	301	301ž	IV-1		IV-2	
111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž					411	411ž	421	421ž
2	1	0	0	0	0	1	1	94	58	3	2	78	24	171	84	0	0
69	35	3	0	7	2	5	2	395	196	14	9	396	171	766	439	1	0
80	54	0	0	5	4	3	3	74	37	15	12	164	119	289	214	1	0
38	16	3	2	12	9	8	4	247	149	30	18	372	167	594	409	7	2
125	68	2	2	15	11	12	9	274	176	43	28	266	135	506	371	5	2
2	1	0	0	2	2	6	1	139	78	16	8	121	58	252	158	2	1
54	32	1	1	5	4	6	6	340	189	44	35	407	208	553	331	6	0
22	20	0	0	5	3	0	0	126	95	14	11	114	65	168	119	2	0
6	4	0	0	1	1	0	0	35	20	0	0	30	8	68	30	1	1
12	10	3	2	3	3	3	2	75	49	45	21	134	72	168	117	3	2
0	0	0	0	0	0	1	0	39	21	8	3	47	12	86	37	2	0
19	9	1	1	0	0	1	0	17	7	8	4	84	31	126	75	0	0
0	0	0	0	0	0	1	1	17	8	0	0	78	29	93	49	1	0
74	32	3	0	16	10	9	4	507	262	89	47	995	412	1537	930	8	2
670	370	37	19	89	54	91	50	1351	800	147	110	1147	612	2466	1631	17	4
61	43	3	2	16	10	18	7	119	59	4	2	103	30	215	95	1	1
16	8	0	0	3	1	4	0	90	48	3	1	42	7	55	23	1	1
7	4	0	0	1	0	3	3	66	58	10	8	105	62	149	104	0	0
4	1	0	0	0	0	0	0	14	4	0	0	61	25	63	22	1	0
156	109	12	8	136	118	46	27	1314	720	8	3	575	183	683	366	6	4
0	0	0	0	1	1	0	0	4	0	1	1	18	8	38	12	0	0
7	6	4	1	2	1	7	2	30	19	13	8	67	34	127	78	2	0
49	40	5	2	17	16	9	7	235	156	5	4	51	33	133	84	1	0
24	15	9	4	29	16	30	15	225	156	24	10	179	92	267	175	2	0
0	0	0	0	0	0	0	0	7	1	0	0	8	1	46	18	1	0
1497	878	86	44	365	266	264	144	5834	3366	544	345	5642	2598	9619	5971	71	20

⁹ Podnivo I - prema Nacionalnim okvirom kvalifikacija:

111 Podnivo I1 -Završeno 1-3 razreda, 113 Podnivo I1 -Završeno 4 razreda, 114 Podnivo I1 -Završeno 5-7 razreda, 121 Podnivo I2 -Završena osnovna škola, 201 Nivo II, 201ž Podnivo II -Završeno 1-3 razreda, 301 Nivo III -Završeno 4-5 razreda, 301ž Podnivo III -Završeno 6-7 razreda, 411 Nivo IV - stepen 40, 421 Podnivo IV1 - stepen 50, 501 Nivo V - stepen 61, 502 Nivo V - stepen 62, 503 Nivo V - stepen 50, 601 Nivo VI - Bachelori 3 godine (180 ECTS), 711 Podnivo VII1

Nivo Podnivo	V						VI		VII										VIII	
	501	501ž	502	502ž	503	503ž	601	601ž	VII-1					VII-2					801	801ž
Biro rada	501	501ž	502	502ž	503	503ž	601	601ž	711	711ž	712	712ž	713	713ž	721	721ž	722	722ž	801	801ž
Andrijevića	2	0	0	0	0	0	18	13	1	0	20	12	9	5	0	0	1	1	0	0
Berane	14	10	0	0	1	0	56	37	14	6	79	39	42	31	1	0	2	2	0	0
Budva	25	16	0	0	0	0	20	15	4	4	26	21	19	16	2	1	3	1	0	0
Bijelo Polje	5	3	0	0	1	0	77	54	55	39	76	42	109	68	1	0	15	12	1	1
Bar	31	20	0	0	0	0	184	146	16	9	107	66	91	80	6	3	8	4	0	0
Cetinje	4	1	0	0	0	0	45	33	14	9	29	21	72	56	3	1	9	4	0	0
Danilovgrad	13	3	0	0	2	0	57	40	13	10	42	24	70	56	0	0	6	5	0	0
Zeta	2	2	0	0	0	0	12	11	3	3	10	8	14	12	3	3	0	0	0	0
Gusinje	0	0	0	0	0	0	6	4	1	1	9	8	1	1	1	1	2	1	0	0
H. Novi	35	23	0	0	0	0	100	68	8	5	68	48	27	22	6	6	5	1	0	0
Kolašin	3	0	0	0	0	0	6	3	2	2	6	3	12	9	0	0	2	2	0	0
Kotor	23	8	0	0	0	0	53	32	10	9	56	36	31	25	4	3	4	4	1	0
Mojkovac	1	1	0	0	2	0	12	12	0	0	2	2	8	7	0	0	0	0	0	0
Nikšić	48	38	0	0	2	1	275	166	88	69	266	197	411	299	32	23	42	32	6	4
Podgorica	116	82	4	0	1	0	415	292	124	97	566	376	471	329	40	29	57	39	4	3
Plav	3	2	1	0	0	0	22	14	1	0	25	9	11	5	3	0	2	2	0	0
Petnjica	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0	2	1	0	0	0	0	0	0
Pljevlja	2	2	0	0	0	0	5	4	3	3	11	8	9	6	2	0	1	1	0	0
Plužine	2	2	0	0	0	0	7	1	0	0	11	10	14	10	0	0	2	2	0	0
Rožaje	26	12	0	0	2	0	42	23	27	15	174	84	24	12	3	2	10	5	0	0
Šavnik	0	0	0	0	0	0	6	3	1	1	0	0	4	0	0	0	1	1	0	0
Tivat	10	8	1	1	0	0	28	19	5	3	35	31	25	20	2	1	6	2	0	0
Tuzi	1	0	0	0	0	0	13	9	3	3	5	3	6	4	0	0	3	2	0	0
Ulcinj	9	2	0	0	0	0	139	88	25	24	49	25	38	25	8	3	36	20	1	0
Žabljak	2	1	0	0	0	0	2	2	2	0	8	5	6	4	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	377	236	6	1	11	1	1601	1090	420	312	1682	1078	1526	1103	117	76	217	143	13	8

Zapošljavanje prema opštinama, biroima rada i stepenima stručne spreme
- prema podacima Poreske uprave, lica sa evidencije Zavoda -

(Tab. 72.)

Biro rada	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI1	Ž	VI2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž	Ukupno	Žene
Andrijevića	11	5	0	0	17	4	35	13	0	0	0	0	0	0	13	6	0	0	0	0	76	28
Bar	158	85	19	14	149	73	277	179	2	0	15	10	0	0	256	181	11	7	0	0	887	549
Berane	73	35	3	1	127	62	342	189	2	1	6	3	0	0	254	161	9	8	0	0	816	460
Bijelo Polje	200	103	17	8	285	125	541	365	3	0	5	3	0	0	444	330	15	10	0	0	1510	944
Budva	164	85	14	10	268	117	500	262	3	0	19	9	0	0	240	136	16	8	0	0	1224	627
Cetinje	28	14	11	6	32	19	131	81	0	0	5	4	0	0	109	79	5	3	0	0	321	206
Danilovgrad	56	34	5	3	71	36	97	60	2	1	3	1	0	0	86	64	5	4	0	0	325	203
Gusinje	13	8	0	0	19	5	48	12	0	0	0	0	0	0	23	18	3	2	0	0	106	45
Herceg novi	70	40	16	9	94	41	168	110	4	1	14	10	0	0	149	107	6	5	1	0	522	323
Kolašin	35	21	9	5	63	24	115	54	2	0	3	0	0	0	40	23	6	6	0	0	273	133
Kotor	34	16	7	6	54	19	137	68	2	2	7	3	0	0	124	93	9	5	0	0	374	212
Mojkovac	24	17	1	1	70	37	90	55	1	0	2	1	0	0	55	48	3	3	0	0	246	162
Nikšić	185	89	28	14	482	149	744	362	3	0	38	24	0	0	678	479	51	34	1	1	2210	1152
Petnjica	10	6	0	0	7	1	27	11	0	0	0	0	0	0	43	30	4	3	0	0	91	51
Plav	46	25	0	0	32	9	91	48	0	0	1	1	1	0	53	33	3	2	0	0	227	118
Pljevlja	89	48	14	4	203	81	368	193	2	0	14	9	0	0	171	116	6	4	0	0	867	455
Plužine	7	5	0	0	17	5	20	5	0	0	0	0	0	0	29	24	2	1	0	0	75	40
Podgorica	488	270	50	36	537	252	1438	810	10	1	70	48	2	0	1532	1067	113	77	4	1	4244	2562
Rožaje	121	60	1	1	96	32	255	120	4	1	12	3	0	0	217	134	27	17	0	0	733	368
Šavnik	4	2	1	1	14	8	16	7	0	0	0	0	0	0	15	8	0	0	0	0	50	26
Tivat	35	16	5	4	80	29	135	72	0	0	11	9	1	1	143	84	12	6	0	0	422	221
Tuzi	36	21	2	1	18	8	49	33	0	0	3	2	0	0	74	54	10	10	0	0	192	129
Ulcinj	162	111	23	14	91	48	151	97	2	0	9	3	0	0	185	129	32	21	0	0	655	423
Žabljak	11	9	1	1	19	12	55	31	0	0	2	0	0	0	26	16	0	0	0	0	114	69
Ukupno	2060	1125	227	139	2845	1196	5830	3237	42	7	239	143	4	1	4959	3420	348	236	6	2	16560	9506

Zapošljavanje prema opštinama, biroima rada i nivoima kvalifikacija

- prema podacima Uprave prihoda i carina, lica sa evidencije Zavoda -

(Tab. 73.)

Biro rada	Ukupno	Nivo	I										II		III		IV			
		Podnivo	I-1					I-2					201	201ž	301	301ž	IV-1		IV-2	
		žene	111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž					411	411ž	421	421ž
Andrijevića	76	28	0	0	0	0	0	0	0	0	11	5	0	0	17	4	35	13	0	0
Bar	887	549	48	23	1	1	3	2	5	3	101	56	19	14	149	73	277	179	2	0
Berane	816	460	9	3	0	0	2	0	1	0	61	32	3	1	127	62	342	189	1	0
Bijelo Polje	1510	944	20	7	1	0	10	7	6	4	163	85	17	8	285	125	541	365	3	0
Budva	1224	627	43	27	1	0	5	3	3	3	112	52	14	10	268	117	500	262	3	0
Cetinje	321	206	2	1	0	0	0	0	2	1	24	12	11	6	32	19	131	81	0	0
Danilovgrad	325	203	15	6	0	0	0	0	0	0	41	28	5	3	71	36	97	60	1	1
Gusinje	106	45	3	3	0	0	0	0	0	0	10	5	0	0	19	5	48	12	0	0
Herceg Novi	522	323	14	5	0	0	4	4	0	0	52	31	16	9	94	41	168	110	4	1
Kolašin	273	133	0	0	0	0	0	0	1	0	34	21	9	5	63	24	115	54	2	0
Kotor	374	212	11	6	1	0	0	0	3	2	19	8	7	6	54	19	137	68	2	2
Mojkovac	246	162	1	1	0	0	0	0	0	0	23	16	1	1	70	37	90	55	1	0
Nikšić	2210	1152	13	4	0	0	3	2	2	1	167	82	28	14	482	149	744	362	3	0
Petnjica	91	51	2	2	0	0	0	0	0	0	8	4	0	0	7	1	27	11	0	0
Plav	227	118	10	6	0	0	2	2	5	4	29	13	0	0	32	9	91	48	0	0
Pljevlja	867	455	10	5	0	0	1	0	3	3	75	40	14	4	203	81	368	193	2	0
Plužine	75	40	3	3	0	0	0	0	0	0	4	2	0	0	17	5	20	5	0	0
Podgorica	4222	2552	114	59	2	0	12	9	8	1	349	200	50	36	534	252	1428	804	10	1
Rožaje	733	368	17	8	1	1	5	5	3	1	95	45	1	1	96	32	255	120	3	1
Šavnik	50	26	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	1	1	14	8	16	7	0	0
Tivat	422	221	5	3	0	0	2	0	0	0	28	13	5	4	80	29	135	72	0	0
Tuzi	192	129	1	0	2	0	2	2	1	0	30	19	2	1	18	8	49	33	0	0
Ulcinj	655	423	19	14	2	2	12	12	6	2	123	81	23	14	91	48	151	97	2	0
Žabljak	114	69	0	0	0	0	1	1	0	0	10	8	1	1	19	12	55	31	0	0
Crna Gora	16560	9506	360	186	11	4	64	49	49	25	1576	861	227	139	2845	1196	5830	3237	39	6

Nivo Podnivo Biro rada	V						VI		VII											VIII	
									VII-1						VII-2						
	501	501ž	502	502ž	503	503ž	601	601ž	711	711ž	712	712ž	713	713ž	721	721ž	722	722ž	801	801ž	
Andrijevića	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	9	4	1	0	0	0	0	0	0	0	
Bar	15	10	0	0	0	0	98	65	26	25	64	37	68	54	3	2	8	5	0	0	
Berane	6	3	0	0	1	1	61	33	67	62	80	31	46	35	2	1	7	7	0	0	
Bijelo Polje	5	3	0	0	0	0	101	78	128	100	98	64	117	88	4	2	11	8	0	0	
Budva	19	9	0	0	0	0	82	41	24	16	53	27	81	52	4	2	12	6	0	0	
Cetinje	5	4	0	0	0	0	31	17	11	10	22	19	45	33	1	0	4	3	0	0	
Danilovgrad	3	1	0	0	1	0	17	12	7	6	31	21	31	25	1	1	4	3	0	0	
Gusinje	0	0	0	0	0	0	6	5	0	0	9	5	8	8	2	1	1	1	0	0	
Herceg Novi	14	10	0	0	0	0	61	46	11	8	49	32	28	21	4	3	2	2	1	0	
Kolašin	3	0	0	0	0	0	6	2	3	2	12	3	19	16	0	0	6	6	0	0	
Kotor	7	3	0	0	0	0	53	39	1	1	31	21	39	32	1	1	8	4	0	0	
Mojkovac	2	1	0	0	0	0	7	7	20	20	13	8	15	13	0	0	3	3	0	0	
Nikšić	38	24	0	0	0	0	114	62	74	67	198	133	292	217	23	12	28	22	1	1	
Petnjica	0	0	0	0	0	0	2	1	12	9	16	12	13	8	2	2	2	1	0	0	
Plav	1	1	1	0	0	0	10	8	5	4	24	9	14	12	1	1	2	1	0	0	
Pljevlja	14	9	0	0	0	0	33	18	29	28	53	34	56	36	3	1	3	3	0	0	
Plužine	0	0	0	0	0	0	4	0	3	3	6	6	16	15	0	0	2	1	0	0	
Podgorica	70	48	2	0	0	0	420	286	158	130	424	279	525	369	45	29	67	48	4	1	
Rožaje	12	3	0	0	1	0	43	21	51	44	95	60	28	9	4	2	23	15	0	0	
Šavnik	0	0	0	0	0	0	3	1	1	1	9	4	2	2	0	0	0	0	0	0	
Tivat	11	9	1	1	0	0	49	23	8	4	38	26	48	31	2	0	10	6	0	0	
Tuzi	3	2	0	0	0	0	19	13	18	11	17	15	20	15	1	1	9	9	0	0	
Ulcinj	9	3	0	0	0	0	85	55	29	26	35	24	36	24	3	2	29	19	0	0	
Žabljak	2	0	0	0	0	0	6	3	3	2	2	1	15	10	0	0	0	0	0	0	
Ukupno	239	143	4	1	3	1	1314	838	692	580	1389	876	1564	1126	106	63	242	173	6	2	

Pregled zapošljavanja prema djelatnostima poslodavaca

(Tab. 74.)

Djelatnost	I	Ž	II	Ž	III	Ž	IV	Ž	V	Ž	VI1	Ž	VI2	Ž	VII1	Ž	VII2	Ž	VIII	Ž	SUM	Ž
A . Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	43	21	0	0	47	9	76	35	1	0	2	2	0	0	22	14	1	0	0	0	192	81
B . Rudarstvo	9	1	0	0	46	3	35	3	0	0	2	1	0	0	5	2	0	0	0	0	97	10
C . Prerađivačka industrija	225	113	20	8	366	109	482	180	2	0	14	7	0	0	158	95	8	7	1	0	1276	519
D . Snabdijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	2	0	0	0	1	0	11	4	0	0	0	0	0	0	4	2	1	1	0	0	19	7
E . Snabdijevanje vodom; upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i slične aktivnosti	80	4	4	0	55	5	74	25	0	0	1	0	0	0	44	23	4	1	0	0	262	58
F . Građevinarstvo	123	22	8	4	195	15	242	57	1	0	7	1	0	0	128	73	6	5	0	0	710	177
G . Trgovina na veliko i trgovina na malo; popravka motornih vozila i motocikala	421	281	65	46	598	333	1460	961	7	0	38	24	1	1	623	439	33	21	0	0	3246	2106
H . Saobraćaj i skladištenje	73	20	9	1	134	27	244	69	6	2	11	1	1	0	96	50	7	3	0	0	581	173
I . Usluge smještaja i ishrane	452	295	50	35	536	263	867	453	5	0	24	16	0	0	382	196	25	11	2	0	2343	1269
J . Informisanje i komunikacije	11	9	1	0	24	9	58	28	1	0	3	2	0	0	76	51	4	2	0	0	178	101
K . Finansijske djelatnosti i djelatnost osiguranja	3	3	0	0	3	3	19	15	0	0	2	1	0	0	54	37	7	6	0	0	88	65
L . Poslovanje nekretninama	17	10	2	2	24	10	29	13	2	0	1	0	0	0	21	16	7	5	0	0	103	56
M . Stručne, naučne, inovacione i tehničke djelatnosti	45	21	3	2	69	26	172	99	3	1	10	5	0	0	247	161	20	11	0	0	569	326
N . Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	201	77	26	11	247	52	487	181	6	0	18	6	1	0	303	173	18	12	0	0	1307	512
O . Državna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	29	11	4	2	66	24	209	81	3	0	8	1	0	0	385	234	37	21	1	0	742	374
P . Obrazovanje	118	104	12	10	193	160	436	378	2	1	64	54	0	0	1743	1393	125	98	0	0	2693	2198
Q . Zdravstvena i socijalna zaštita	23	15	6	6	66	47	375	273	3	3	10	7	0	0	299	219	19	10	0	0	801	580
R . Umjetnost,zabava i rekreacija	59	33	1	1	62	24	224	124	0	0	10	2	0	0	179	97	18	15	1	1	554	297
S . Ostale uslužne djelatnosti	124	85	16	11	112	77	324	254	0	0	14	13	1	0	186	142	8	7	1	1	786	590
T . Djelatnost domaćinstva kao poslodavca; Djelatnost domaćinstava koja proizvode robu i usluge za sopstvene potrebe	2	0	0	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	6	1
U . Djelatnost eksteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0	0	0	0	0	3	2	0	0	0	0	7	6
Ukupno Crna Gora	2060	1125	227	139	2845	1196	5830	3237	42	7	239	143	4	1	4959	3420	348	236	6	2	16560	9506

Pregled zapošljavanja prema djelatnostima poslodavaca i NOK-u
 - prema podacima Uprave prihoda i carina, lica sa evidencije Zavoda -

(Tab. 75.)

Oznake djela- tnosti	Nivo		I										II		III		IV			
	Ukupno	Podnivo žene	I-1						I-2				201	201ž	301	301ž	IV-1		IV-2	
			111	111ž	112	112ž	113	113ž	114	114ž	121	121ž					411	411ž	421	421ž
A.	192	81	5	3	0	0	3	2	1	1	34	15	0	0	47	9	76	35	1	0
B.	97	10	0	0	0	0	0	0	0	0	9	1	0	0	46	3	35	3	0	0
C.	1276	519	27	17	0	0	11	8	3	1	184	87	20	8	366	109	482	180	2	0
D.	19	7	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	11	4	0	0
E.	262	58	20	2	2	0	2	0	6	0	50	2	4	0	55	5	74	25	0	0
F.	710	177	19	5	2	1	1	0	3	0	98	16	8	4	195	15	242	57	1	0
G.	3246	2106	80	54	1	1	8	7	7	4	325	215	65	46	598	333	1460	961	6	0
H.	581	173	7	1	1	0	2	1	1	1	62	17	9	1	134	27	244	69	5	1
I.	2343	1269	98	51	3	2	20	18	10	9	321	215	50	35	536	263	867	453	5	0
J.	178	101	1	1	0	0	0	0	0	0	10	8	1	0	24	9	58	28	1	0
K.	88	65	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	0	0	3	3	19	15	0	0
L.	103	56	2	1	0	0	2	2	0	0	13	7	2	2	24	10	29	13	2	0
M.	569	326	12	5	0	0	0	0	2	0	31	16	3	2	69	26	172	99	3	1
N.	1307	512	48	20	2	0	6	3	8	3	137	51	26	11	247	52	487	181	6	0
O.	742	374	2	1	0	0	0	0	1	0	26	10	4	2	66	24	209	81	2	0
P.	2693	2198	14	11	0	0	2	1	2	2	100	90	12	10	193	160	436	378	2	1
Q.	801	580	1	0	0	0	0	0	0	0	22	15	6	6	66	47	375	273	3	3
R.	554	297	7	4	0	0	0	0	0	0	52	29	1	1	62	24	224	124	0	0
S.	786	590	17	10	0	0	7	7	5	4	95	64	16	11	112	77	324	254	0	0
T.	6	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	2	0	0	0
U.	7	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	0	0
SUM	16560	9506	360	186	11	4	64	49	49	25	1576	861	227	139	2845	1196	5830	3237	39	6

Nivo	V						VI		VII										VIII		
Podnivo									VII-1					VII-2							
Djelatnost	501	501ž	502	502ž	503	503ž	601	601ž	711	711ž	712	712ž	713	713ž	721	721ž	722	722ž	801	801ž	
A.	2	2	0	0	0	0	5	3	2	2	6	4	9	5	1	0	0	0	0	0	0
B.	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	2	1	2	1	0	0	0	0	0	0	0
C.	14	7	0	0	0	0	58	35	17	13	53	32	30	15	2	2	6	5	1	0	
D.	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	3	1	0	0	0	0	1	1	0	0	
E.	1	0	0	0	0	0	14	9	1	1	18	7	11	6	2	0	2	1	0	0	
F.	7	1	0	0	0	0	59	35	7	4	31	15	31	19	2	2	4	3	0	0	
G.	38	24	1	1	1	0	258	188	56	46	129	75	180	130	9	7	24	14	0	0	
H.	11	1	1	0	1	1	37	19	5	5	28	10	26	16	3	3	4	0	0	0	
I.	24	16	0	0	0	0	158	73	28	13	74	34	122	76	7	4	18	7	2	0	
J.	3	2	0	0	0	0	29	18	5	5	16	13	26	15	1	0	3	2	0	0	
K.	2	1	0	0	0	0	16	9	7	6	13	10	18	12	3	2	4	4	0	0	
L.	1	0	0	0	0	0	11	8	0	0	4	3	6	5	3	2	4	3	0	0	
M.	10	5	0	0	0	0	88	58	25	19	73	45	61	39	8	5	12	6	0	0	
N.	18	6	1	0	0	0	119	63	27	20	61	30	96	60	9	6	9	6	0	0	
O.	8	1	0	0	1	0	71	41	22	14	112	61	180	118	16	7	21	14	1	0	
P.	64	54	0	0	0	0	197	144	442	395	515	373	589	481	20	10	105	88	0	0	
Q.	10	7	0	0	0	0	70	57	24	20	143	87	62	55	10	4	9	6	0	0	
R.	10	2	0	0	0	0	59	32	11	9	44	24	65	32	7	6	11	9	1	1	
S.	14	13	1	0	0	0	62	44	13	8	61	49	50	41	3	3	5	4	1	1	
T.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
U.	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	
SUM	239	143	4	1	3	1	1314	838	692	580	1389	876	1564	1126	106	63	242	173	6	2	

**Pregled broja ispata novčanih naknada
po opštinama, biroima rada i mjesecima**

(Tab. 76.)

Rb	Biro rada	Mjesec, 2023. godine												Prosječan broj korisnika
		Januar	Februar	Mart	April	Maj	Jun	Jul	August	Septembar	Oktobar	Novembar	Decembar	
1	Andrijevića	449	456	455	450	445	434	433	427	425	422	419	418	436
2	Bar	407	405	409	396	389	364	357	351	352	365	368	372	378
3	Berane	2185	2151	2142	2101	2089	2063	2068	2046	2026	2027	2026	2034	2080
4	Bijelo Polje	949	939	937	894	891	870	884	856	830	827	837	822	878
5	Budva	146	141	138	135	129	118	119	118	113	109	105	116	124
6	Cetinje	116	117	109	108	103	99	97	104	104	98	104	104	105
7	Danilovgrad	97	94	89	89	80	73	77	77	75	81	83	82	83
8	Zeta	83	83	91	96	97	87	84	86	85	86	86	89	88
9	Gusinje	136	138	135	131	132	131	128	127	124	122	122	122	129
10	Herceg Novi	223	201	211	183	168	152	155	144	162	170	195	197	180
11	Kolašin	83	82	84	84	83	75	79	76	78	74	73	70	78
12	Kotor	94	92	84	79	77	76	77	77	72	69	69	61	77
13	Mojkovac	231	225	231	225	221	215	219	216	218	212	218	223	221
14	Nikšić	751	712	592	546	465	451	471	452	439	430	458	446	518
15	Petnjica	478	476	474	473	473	472	471	465	466	468	464	462	470
16	Plav	510	507	506	503	504	501	498	494	494	491	495	500	500
17	Plužine	539	527	512	498	495	476	477	470	481	28	28	28	380
18	Pljevlja	42	43	37	35	31	31	28	28	28	479	484	492	147
19	Podgorica	845	804	815	764	751	726	736	728	705	700	711	690	748
20	Rožaje	1772	1770	1744	1735	1746	1732	1749	1728	1719	1711	1705	1691	1734
21	Šavnik	9	9	11	11	11	10	9	10	10	9	9	8	10
22	Tivat	99	95	89	84	81	78	72	68	68	67	68	66	78
23	Tuzi	106	105	110	105	99	98	95	97	92	90	92	89	98
24	Ulcinj	167	166	143	111	107	97	97	97	97	104	113	123	119
25	Žabljak	33	31	31	32	30	29	31	31	32	28	28	37	31
26	Ukupno:	10550	10369	10179	9868	9694	9458	9511	9373	9295	9267	9360	9342	9689

Pregled isplata novčanih naknada u 2023. godini

(Tab. 77.)

	Mjesec	Redovna - 40% minimalne zarade – 180,00€ (bruto – 216,90€)		Najniža penzija od 01.09.2023.g. 296,35€ (bruto 357,10€)		Redovna - 120% obračunske vrijednosti koeficijenta – 108,00€ (bruto – 130,14€)		Ukupno	
		Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto	Broj korisnika	Sredstva bruto
Rb	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Januar	8712	1887464.06	110	33616.00	1728	240212.31	10550	2161292.37
2	Februar	8679	1879109.16	109	34494.87	1581	207738.35	10369	2121342.38
3	Mart	8641	1869127.63	107	33695.67	1431	190969.37	10179	2093792.67
4	April	8599	1862099.28	105	32890.20	1164	141496.74	9868	2036486.22
5	Maj	8557	1850670.86	105	32890.20	1032	130618.69	9694	2014179.75
6	Jun	8495	1838422.01	105	38227.17	858	107726.43	9458	1984375.61
7	Jul	8445	1824888.65	104	34833.24	962	130238.96	9511	1989960.85
8	Avgust	8356	1809330.11	102	34811.33	915	117463.35	9373	1961604.79
9	Septembar	8311	1798384.84	100	33989.00	884	103227.09	9295	1935600.93
10	Oktobar	8277	1788465.06	100	37431.00	890	115699.17	9267	1941595.23
11	Novembar	8224	1781705.66	99	35352.90	1037	138286.74	9360	1955345.30
12	Decembar	8183	177590.16	99	35191.63	1060	146278.72	9342	1953060.51

**Pregled izdatih dozvola za privremeni boravak i rad stranaca
prema državama porijekla**

(Tab. 78.)

Država	U kvoti	%	Van kvote	%	Ukupno (uk+vk)	%
Ruska Federacija	5687	23.87	6571	43.46	12258	31.48
Srbija	5640	23.68	946	6.26	6586	16.91
Turska	5023	21.09	4430	29.30	9453	24.27
Albanija	1650	6.93	67	0.44	1717	4.41
Bosna i Hercegovina	1541	6.47	362	2.39	1903	4.89
Kosovo	1290	5.42	251	1.66	1541	3.96
Sjeverna Makedonija	583	2.45	104	0.69	687	1.76
Bjelorusija	411	1.73	255	1.69	666	1.71
Ukrajina	408	1.71	495	3.27	903	2.32
Azerbejdžan	241	1.01	36	0.24	277	0.71
Meksiko	115	0.48	1	0.01	116	0.30
Indija	90	0.38	9	0.06	99	0.25
Moldavija	79	0.33	13	0.09	92	0.24
Njemačka	66	0.28	263	1.74	329	0.84
Hrvatska	56	0.24	48	0.32	104	0.27
Nepal	52	0.22	-	-	52	0.13
Egipat	51	0.21	10	0.07	61	0.16
Argentina	49	0.21	12	0.08	61	0.16
Jordan	44	0.18	3	0.02	47	0.12
Kazahstan	39	0.16	42	0.28	81	0.21
Kina	37	0.16	172	1.14	209	0.54
Velika Britanija	37	0.16	119	0.79	156	0.40
SAD	36	0.15	110	0.73	146	0.37
Filipini	35	0.15	10	0.07	45	0.12
Francuska	33	0.14	61	0.40	94	0.24
Kuba	29	0.12	9	0.06	38	0.10
Izrael	26	0.11	61	0.40	87	0.22
Mauricijus	23	0.10	-	-	23	0.06
Nepoznato	23	0.10	7	0.05	30	0.08
Indonezija	22	0.09	-	-	22	0.06
Italija	21	0.09	77	0.51	98	0.25
Japan	17	0.07	10	0.07	27	0.07
Gruzija	16	0.07	6	0.04	22	0.06
Poljska	16	0.07	26	0.17	42	0.11
Rumunija	15	0.06	20	0.13	35	0.09
Holandija	14	0.06	23	0.15	37	0.10
Tajland	14	0.06	2	0.01	16	0.04
Maroko	13	0.05	-	-	13	0.03
Tunis	12	0.05	2	0.01	14	0.04
Kolumbija	11	0.05	1	0.01	12	0.03
Mađarska	11	0.05	17	0.11	28	0.07
Slovenija	11	0.05	34	0.22	45	0.12
Južnoafrička Republika	10	0.04	33	0.22	43	0.11

Španija	10	0.04	8	0.05	18	0.05
Brazil	9	0.04	7	0.05	16	0.04
Kanada	9	0.04	32	0.21	41	0.11
Kenija	9	0.04		-	9	0.02
Uzbekistan	9	0.04		-	9	0.02
Australija	8	0.03	27	0.18	35	0.09
Austrija	8	0.03	41	0.27	49	0.13
Slovačka	8	0.03	14	0.09	22	0.06
Čile	7	0.03	1	0.01	8	0.02
Ekvator	7	0.03	1	0.01	8	0.02
Maldivi	7	0.03		-	7	0.02
Portugalija	7	0.03	4	0.03	11	0.03
Benin	6	0.03		-	6	0.02
Sri Lanka	6	0.03	1	0.01	7	0.02
Bangladeš	5	0.02		-	5	0.01
Belgija	5	0.02	19	0.13	24	0.06
Bugarska	5	0.02	6	0.04	11	0.03
Kirgistan	5	0.02	1	0.01	6	0.02
Togo	5	0.02	1	0.01	6	0.02
Estonija	4	0.02	6	0.04	10	0.03
Grčka	4	0.02	12	0.08	16	0.04
Jermenija	4	0.02	12	0.08	16	0.04
Letonija	4	0.02	19	0.13	23	0.06
Nigerija	4	0.02	4	0.03	8	0.02
Novi Zeland	4	0.02	7	0.05	11	0.03
Peru	4	0.02	4	0.03	8	0.02
Senegal	4	0.02		-	4	0.01
Švajcarska	4	0.02	21	0.14	25	0.06
Švedska	4	0.02	16	0.11	20	0.05
Alžir	3	0.01	1	0.01	4	0.01
Irak	3	0.01		-	3	0.01
Kipar	3	0.01	3	0.02	6	0.02
Liban	3	0.01	11	0.07	14	0.04
Malezija	3	0.01	1	0.01	4	0.01
Obala slonovače	3	0.01		-	3	0.01
Pakistan	3	0.01	4	0.03	7	0.02
Etiopija	2	0.01		-	2	0.01
Iran	2	0.01	16	0.11	18	0.05
Kamerun	2	0.01		-	2	0.01
Litvanija	2	0.01	7	0.05	9	0.02
Urugvaj	2	0.01	1	0.01	3	0.01
Vanuatu	2	0.01	5	0.03	7	0.02
ČAD	1	0.00		-	1	0.00
Danska	1	0.00	23	0.15	24	0.06
Gana	1	0.00	2	0.01	3	0.01
Grenada	1	0.00	1	0.01	2	0.01
Irska	1	0.00	3	0.02	4	0.01
Južna Koreja	1	0.00	1	0.01	2	0.01

Liberija	1	0.00		-	1	0.00
Luksenburg	1	0.00	2	0.01	3	0.01
Makao	1	0.00		-	1	0.00
Niger	1	0.00		-	1	0.00
Panama	1	0.00		-	1	0.00
Ruanda	1	0.00		-	1	0.00
Sirija	1	0.00	6	0.04	7	0.02
Sveti Kits i Nevis	1	0.00	4	0.03	5	0.01
Tadžihistan	1	0.00		-	1	0.00
Turkemistan	1	0.00	4	0.03	5	0.01
Venecuela	1	0.00		-	1	0.00
Britanska devič. ostrva		-	1	0.01	1	0.00
Češka		-	11	0.07	11	0.03
Dominika		-	2	0.01	2	0.01
Finska		-	1	0.01	1	0.00
Hong Kng		-	3	0.02	3	0.01
Libija		-	1	0.01	1	0.00
Malta		-	2	0.01	2	0.01
Norveška		-	6	0.04	6	0.02
Palestina		-	10	0.07	10	0.03
Saudijska Arabija		-	1	0.01	1	0.00
Sijera Leone		-	2	0.01	2	0.01
Singapur		-	2	0.01	2	0.01
UAE		-	2	0.01	2	0.01
UKUPNO	23822	100	15121	100	38943	100

Učesnici programa aktivne politike zapošljavanja

(Tab. 79.)

R/b	Opština/regija	Obrazovanje i osposobljavanje	Osposobljavanje za samostalan rad	Osposobljavanje za rad kod poslodavca	Podsticaji za zapošljavanje	Podsticaji za preduzetništvo	Javni rad	Ukupno
1	Podgorica	90	26	17	/	6	50	189
2	Nikšić	75	19	5	5	9	43	156
3	Danilovgrad	3	1	5	/	2	8	19
4	Cetinje	4	1	2	2	1	16	26
5	Zeta	2	1	1	/	2	6	12
6	Tuzi	1	/	/	/	4	4	9
1-6	Središnji region	175	48	30	7	24	127	411
7	BijeloPolje	43	64	113	/	5	102	327
8	Mojkovac	3	6	11	1	1	23	45
9	Kolašin	1	11	13	3	3	12	43
10	Pljevlja	/	39	17	8	1	35	100
11	Žabljak	/	6	2	/	/	4	12
12	Plužine	/	/	/	/	1	7	8
13	Šavnik	/	/	/	/	/	9	9
14	Berane	204	14	29	/	8	52	307
15	Andrijevica	5	1	1	/	1	24	32
16	Plav	1	14	18	/	1	63	97
17	Gusinje	/	9	10	/	2	11	32
18	Petnjica	/	3	6	/	1	4	14
19	Rožaje	24	33	23	5	2	30	117
7-19	Sjeverni region	281	200	243	17	26	376	1.143
20	Bar	61	6	2	/	/	17	86
21	Budva	/	2	/	/	/	3	5
22	Ulcinj	1	/	/	/	/	4	5
23	Herceg Novi	22	/	/	/	/	14	36
24	Kotor	/	/	/	/	/	1	1
25	Tivat	15	/	/	/	1	0	16
20-25	Primorski region	99	8	2	/	1	39	149
26	BROJ UČESNIKA	555	256	275	24	51	542	1.703
27	UČEŠĆE %	32,59	15,03	16,15	1,41	2,99	31,83	100 %
28	UG. SREDSTVA	184.172,00	869.147,10	913.456,56	26.131,22	495.250,80	892.438,60	3.380.596,28
29	UTROŠENA SREDSTVA	172.130,44	850.478,59	884.590,83	26.131,22	396.200,45	884.943,45	3.214.474,98

STRUKTURA UČESNIKA PROGRAMA AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA

(Tab. 80.)

PROGRAMI AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA	BROJ UČES NIKA PROG RAMA	ŽENE		MLADI		DUGOROČNO NEZAPOSLENI		PRIPADNICI RE POPULACIJE		LICA SA INVALIDITET OM		KORISNICI MATERIJALNOG OBEZBJEĐENJA PORODICE		NIVO KVALIFIKACIJE OBRAZOVANJA UČESNIKA PROGRAMA					
		Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	I i II	%	III i IV	%	V, VI i VII	%
Obrazovanje i osposobljavanje	555	401	72,25	147	26,49	363	65,41	/	/	98	17,66	52	9,37	35	6,31	325	58,56	195	35,13
Osposobljavanje za rad kod poslodavca	275	150	54,55	99	36,00	159	57,82	4	1,45	14	5,09	10	3,64	34	12,37	196	71,27	45	16,36
Osposobljavanje za samostalan rad	256	152	59,38	152	59,38	89	34,77	1	0,39	5	1,95	4	1,56	/	/	256	100,00	/	/
Podsticaji za zapošljavanje	24	12	50,00	6	25,00	3	12,50	/	/	/	/	1	4,17	5	20,83	19	79,17	/	/
Podsticaji za preduzetništvo	51	32	62,75	25	49,02	4	7,84	/	/	3	5,88	1	1,96	4	7,84	35	68,63	12	23,53
Javni radovi	542	362	66,79	144	26,57	233	42,99	12	2,21	56	10,33	14	3,87	139	25,65	311	57,38	92	16,97
UKUPNO	1.703	1.109	65,12	573	33,65	851	49,97	17	1,00	176	10,33	82	4,82	217	12,74	1.142	67,06	344	20,20

UČESNICI PROGRAMA I OPREDIJELJENA SREDSTVA PO REGIONIMA

(Tab. 81.)

PROGRAMI AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA	SREDIŠNJI REGION		SJEVERNI REGION		PRIMORSKI REGION		UKUPNO	
	BROJ UČESNIKA	SREDSTVA	BROJ UČESNIKA	SREDSTVA	BROJ UČESNIKA	SREDSTVA	BROJ UČESNIKA	SREDSTVA
Obrazovanje i osposobljavanje	175	37.270,00	281	120.207,00	99	26.695,00	555	184.172,00
Osposobljavanje za rad kod poslodvca	30	95.435,76	243	811.203,96	2	6.816,84	275	913.456,56
Osposobljavanje za samostalan rad	48	163.604,16	200	678.275,58	8	27.267,36	256	869.147,10
Podsticaj za zapošljavanje	7	7.952,98	17	18.178,24	/	/	24	26.131,22
Podsticaj za preduzetništvo	24	232.235,50	26	254.225,30	1	8.790,00	51	495.250,80
Javni radovi	127	223.292,67	376	604.385,95	39	64.759,98	542	892.438,60
UČESNICI PROGRAMA/ OPREDIJELJENA SREDSTVA	411	759.791,07	1.143	2.486.476,03	149	134.329,18	1.703	3.380.596,28